

12

37055

MAX

TIRII

BIBB.B. J. 5.

BIBLIOTECA
DE LA
Universidad de Salamanca.
S. d. e. 1788

1^{ae}
—
37051

~~Num. 36. cap. 5. num. 11.~~

Q. 1547687x

11

**COSMIPACCH ARCHIEPISCOPI
FLORENTINI PRAEFATIO IN SER-
MONES MAXIMI TYRII PHI-
LOSOPHI PLATONICI E
GRAECA IN LATINAM
LINGVAM A SE
VERSOS AD
IVLIVM. II.
PONT.
MAX.**

✠

SEQVOR EORVM EXEM-
plum Pont. Max. qui cum ex insita quadam
mortalibus curiositate remotissimas gentes
adierit ubi sospites ad suos reuersi sunt nequa-
quam satis habent uerbis atq; historia tantū
peregrinationem suam testari nisi etiam ex eis
locis noui aliquid ac peregrini suorum ciuiū
oculis attulerint: In quo non ipsi solum / qui peregre fuerunt con-
spectarum rerum memoriam seruent sed etiam hi qui domi reman-
serunt: iucunditatem aliquam degustent nouitatis. Ego enim pe-
gre profectus propterea q; aliquandiu uel a latinis uel a diuinis le-
ctionibus aberrans cum graecis ac gentilibus philosophis: ad quos
me curiositas forte deuexit uersatus sum quod quidem est homi-
ni latino ac christiano sacerdoti instar longinquae peregrinationis
refero nimirum tibi Christiane rei. p. principi ac parenti de philo-
sophia gentili exiguum hoc munus. Quod simul peregrinationē
hanc non inanem fuisse: simul etiam deuotionem erga te meā per-
petuo testetur. Falli equidē possum Pont. Max. uel ut insipiens
quod non diffiteor: uel etiam / ut ebrius eius lectionis atq; huius
scriptoris: a quo me captum ac delinitum sentio. Sed me hec ele ita
opinor haud ingratum haudq; ineptum munus tibi ac bibliote-
cae illi tuae: quā paras electissime ex hoc nostro errore aduectū esse.
Quis tandem quod munus? Maximus est Tyrius graecus Auctor

a ii

Plato

Comodius

Aristides

Suidas

ueteris illius philosophiæ. Sed Platonis præcipue sectator: nostra opera nuper in latinum ascitus de quo quantum ad historiam pertinet pauca hæc pauci quæ in locis comperimus testata: Quod scilicet libyus uetusta origine quæ Commedi temporibus Remanus senator: quæ orator uehemens quæ ueteris philosophiæ pbator fuerit: tan uide enim prope ex Aristide orationibus: atque ex Suida accepimus Is de uariis questionibus ad multas philosophiæ partes pertinentibus perpetuæ orationis composuit sermones in unum & quadraginta libellos distributos: Dignos profecto mihi uisus. qui in notitiam tuam Pont. Max. omnis auctor sapientiæ deinde latinorum cunctorum ederentur. Verum enim uero cum curare in primis oporteret: ne philosophus hic nobilis diues: ac suorum temporum in eloquentia ac sapientia (ipsi si credas) facile princeps: maiestatem tuam ac ceteros latinos aditurus minore eloquii gloria accederet: quæ olim iter suos uersaretur. Mea tamē inopia nō tulit: ut huic quicquid aliud præter interpretationis fidem præstare possem: quo latinus futurus satis posset integram ac ueterem illam suam tueri dignitatē. Quæ propter operam dedi: ut quantum ad fidem interpretationis attineret: ne uel exemplarium mira paucitas (uix enim inuenimus duos) uel eorum uicia: quæ passim ac frequentissima occurrerunt: eaque nō ita a nobis omnia sanata: ut adhuc in interpretatione nostra non appareant uulnera: uel scriptoris huius remotissimi conceptus offererent multum ad ipsius habendum ueritatem. In ceteris uero idē fere seruauimus: Quod in regenerandis per lauacrum in fidelibus obseruat Ecclesia ut eum. gentiles pompas abnegare iuberem: satis habiturum: si relicto eloquii splendore: ceterisque eloquentiæ fucis: sensus dumtaxat puritatem ac sapientiæ uim: una cū imagine quadam tenui ueteris sui nitoris: e gracia secum in latium deferret. Verum tamen ille ita meo iudicio sapientia habundat: ut etiam Atticis ornatu spoliatus: doctis tamē ac sapientibus uiris in hoc tenui pallio: satis amplitudinem suam probare possit. Eius. n. sermones sublimen quandam indicant mentem: Diuina illa Platonis acque Homeri ambrosia saturatam: mirū hominis studium ueteris atque integræ philosophiæ seruandæ. Ac præterea ingenium Horatianū (me Hercle) dixerim in uentionibus figuris exemplis ac tra-

Plato

Homere

Horatius

tionibus scaten: de quo uix iudices: utrum magis illud ad orationem an ad poetice uergat. Summum quoque iudicium: maximam in omni genere litterarum eruditionem ac scientiam orationem quæ nihil dormitans aut ociosum admittat: Quæque uel breuitate: uel sententiarum nouitate: uel cuiuslibet rei proprietate: uel uarietate lectionis satietatem discutiat: attentionem requirat atque inuitet. Habet. n. hic scriptor: nescio quid: Quod ex cunctis philosophiæ partibus temperatum: oraculum magis quæ orationem imitetur. Connumeret præterea inter eius uirtutes exactam quampiam argumentandi peritiam ac uim. Verum pro ingenii sui magnitudine uulgaribus absconditam: claram tamen ac perspicuam eruditis ac doctis: miroque artificio constructam: quæ nequaquam spectare uidetur: ut auditoris extorqueat assensum: sed potius docilitatem ac persuasionem pro uere sapientiæ studio uenetur. Dicerem pro eius merito plura: uerum ut ille aliquo in loco ad Homerum laudandū: nihil potius habet: quæ ut Homeri ipsius Carminibus utatur: Ita etiam ego pro huius laudatione potius habeo nihil: quæ suum illum tricesimū septimum sermonem allegare: in quo clarissime patet quæ ipse de se sentiat magnifice. Quam etiam ceteros sentire uelit. Cum. n. uerissime de laudibus suis ipsemet. Sed tamen necessario loquatur: necessitatem profecto mihi demit: aut ipsum (ut par erat) pro dignitate sua: aut munus hoc nostrum: quod amplitudine tua multo ierius commendationem aliquam poscebat uerbis ornandi. Itaque laudibus ceteris omissis: si quæras Pont. Max. quid me præcipue præter hæc omnia impulerit: ut philosophi huius sermones tibi: ac bibliothecæ tuæ conciliarem: probasse me scito: in primis piam in eis sapientiam: utpote Platonis academice alumnam: ac perfectionis pedis: sequam christianæ dignam profecto: quæ a sacerdote Christiano peregre reuerso: pro peregrinationis inditio ad sacerdotum parentem dono referretur. Dein quæ compendio loquitur: ac statuit de pu' cherimis atque altissimis philosophiæ questionibus: quas coniectas in capitula: ea me hercle suauitate: uarietate: ac breuitate: pro ingenio suo condidit: ut nō procul ab officio fore censuerim: Ut si forte esuriens animus tuus repudiatis solitis escis: externi aliquid cuperet: paratas haberet has offas: quæ uno haustu uorat & lectionis resicerent gustu.

Homere

Plato

Num mirificeq; instaurarent firmitatem. Quid enim aliud sciat,
 domesticæ istius bibliotece designatio? quid gymnasii publici cō-
 structio? Quid doctorum aliquorum familiaritas atq; usus? nisi
 te inter tumultus bellorum ingentes: in quos necessitas dignita-
 tis apostolicæ tuendæ te coniecit: inter tot egregias partas uictō-
 rias inter cogitationes consilia tractatusq; quos habes frequentis-
 simos de Christianorū concordia ac pace: ac delendo infidelium
 nomine. Inter magnificentissimas illas Templorum atq; Edium
 constructiones: inter hæc omnia in quibus animi tui uigor enite-
 scens propriam ac peculiarem poscit laudationem: consulto a no-
 bis in alium locum eleuata. Quid inquam aliud indicant? ni-
 si te Interdum remissionem animi querere: honestū diligere ocīus
 ac philosophiæ desiderio teneri? Fuit igitur officii mei: qui digna-
 tione ac beneficio tuo: sacerdotio patrie Ecclesiæ ornatus uocatio-
 nem a negociis tuis. Quorum me aliquandiu ministrum habui.
 si sum adeptus: uicissim tibi nūc pro ocio accepto (si nō par ocīū
 liceret) ocīū saltem curare instrumentum. Cuius si te fastidium mi-
 nime ceperit: quod quidem humanitas tua pollicetur: uberio-
 rem post hac operam ad huiusmodi obsequium expecta: In quali nō
 ingenium ac sapientiam laudabis? id enim Pont. Max non postu-
 lo. spiam profecto uoluntatem ac studium: gratitudinemq; animi
 mei ubi & apostolicæ sedi debitam laudabis.

 CAPITA SERMONVM MAXIMI TYRII
 PHILOSOPHI PLATONICI.

VID Sit Deus secundum Platonem sermo	i.
q Vtrum referenda sit iniuria Ser.	ii.
Vtrū existēte diuinatione aliquid sit ī nostra potestate.	iii.
Quomodo distinguatur amicus ab adulatore. ser.	iiii.
Vitam actiuam meliorem esse contemplatiua ser.	v.
Vitam contemplatiuam meliorem esse actiua. ser.	vi.
Vtrum recte Plato de ciuitate sua expulerit Homerum. ser.	vii.
Qualis fuerit amatoria ars Socratis. ser. i. & ser.	viii.
De eodem amore. ser. ii. &	ix.
De eodem Amore ser. iii. &	x.
De eodem amore. ser. iiii. &	xi.
Quod omni suauitate loquēdi melior est philosophicus ser.	xii.
Quod Bellatores ciuitati utiliores sunt q̄ Agricōl.	xiii.
Quod Agricōlæ utiliores q̄ Bellatores.	xiiii.
Sermones optimos esse qui operibus consonant	xv.
Quid intendat Homerus	xvi.
An ipsa uirtus sit ars:	xvii.
Quomodo quis se uindictet a dolore.	xviii.
Qui sit finis philosophiæ.	xviiii.
Cynici uitam potio-rem esse:	xx.
Vtrum circulares disciplinæ conferant ad uirtutem:	xxi.
Nun quis diuina sorte bonus fiat.	xxii.
Bonum bono maius non esse.	xxiii.
Bonum bono maius esse.	xxiiii.
Cum Deus bona agat: unde mala?	xxv.
Quid sit Socratis Demon. i.	xxvi.
Quid sit Socratis Demon. ii.	xxvii.
Vtrum disciplinæ sint reminiscentiæ.	xxviii.
Vtri de Diis melius tractarint poetæ ne an philosophi.	xxviiii.
Vtrum orandus sit deus.	xxx.
De uoluptate: quæ & si bonū est minime tamē est firmū. i.	xxxi.
Quod uoluptas & si bonum: non tamen firmum. ii.	xxxii.

Quod uoluptas & si bonum sit: attamen infirmum: ill.	xxxviii.
Quid sit philosophiæ finis.	xxxix.
Quod ex laboribus & in fortunis est utilitatem accipere	xxxix.
Quomodo quis ad amicum se habeat.	xl.
Omni subiecto philosophicum convenire sermonem.	xli.
Vtrum Diis dicanda sint signa:	xlii.
An recte fecerit Socrates: qui noluerit uti apologia:	xliii.
Quid est scientia:	xliii.
Lutiores ne sint corporis an animi egritudines.	xliii.

Finis Tabulæ.

SERMO PRIMVS:

MAXIMI TYRII PHILOSOPHI PLATONICI SERMONES:
 QUID SIT DEVS · SECVNDVM PLATONEM · SERMO PRIMVS.

VM DE DAEMONVM ambigitur natura: differere de ea re: tum ipse ausim: tum aduersantes: facile sustineam. Neq; enim aut grauius eum peccare censuerim: aut etiam agere insolenter: qui in eam secum ipse dubitationem: aut aduersus aliquem disputationem ingrediatur. Sit ne penitus Demonum natura. Ac si ea est quid nam maxime: aut quæ sit: quandoquidem certum est nomen: tamen si latet substantia: potentiaq; in ambiguo uersatur. Nunc uero cum de Deo dicturus sim: Qualem ipse me faciam? cuiusmodi uerborum me elegantia muniero? Aut unde satis claras appellationes comparabo? Quam præterea electi cantus concinuem Armoniam: Ut aut mihi ipse: aut aliis ostendere ualeam? quod queritur. Si enim eloquentissimus omnium Plato Quamuis ipsum Homero comparaueris: haud alias unquam: neq; etiam in presentia satis dignus est: qui de Deo loquens: sibi uindictæ fidem. Sed aliquod nihilominus desiderium habet: aliunde suæ opinionis pernoscentæ: frustra id dicere agrediatur is: qui in iusto ingenio utatur: Nisi forte cuiusdam uehementer sitienti: presentemq; habenti limpida amnem: qui copiosus aquarum simul delectaret aspectum: simul comode preberet potum: secundumq; meq; nutret: nos alicunde: ex inopi fonte: ceteraq; inferiori haurientes: sufficientem potum afferre posse arbitremur. Qualem similitudinem uidere licet in noctua: cuius cum iterum in clarissima solis luce caliget aspectus: noctu tamē igniculi faculam aucupatur. Si quis enim in Platonis incidens sermones: meliores alios desiderat: putetq; in eo micantem lucem: exilem admodum esse: minimeq; claram: Hic nunquam aut ex orientem solem: aut refulgentem lunam: aut hesperum occidentem: aut luciferum præuenientem aspexerit. Sed mane amabo iam iam enim meditor sensim: quæ sit huius uis orationis: uenitq; in mentem eius imaginem rei: in metallorum fossoribus uideri posse:

Plato
Plato
Plato
Plato

SERMO.

qui cum terram ipsi cedant atq; aurum effodiant minime tamen
sufficiunt ad auri naturam dignoscendam: At reicere negociū huius
modi oportet in eos: qui igne aurum probant. Primum namq; cū
oratione Platonica congressum. Auri prorsus metallo euidam si-
mile esse existimo. Quod sequitur aliam artem requirit: quæ perin-
de atq; auri rudiatem igne. Itā Platonis uerba ratione examinet ac
purget: & quæ præterea sincero ac probato corū auro idest purissi-
mo sensu sciat uti. Si igitur quemadmodum metallorum: ita etiā
ueritatis comperimus uenam: eaq; & diues & largissima existens:
aliam nihilomīus artem exposcit: quæ rudem (ut ita dicam) mate-
riam: ex quoque re possit: Age dum eam artem aduocemus. ut no-
bis in presenti sermone quærentibus quid sit. ex sententia Platonis
diuina natura suffragetur. Si igitur ars hæc uocalis effecta peteret
subinde a nobis. utrū diuinitatē penitus tollentes: obtuso prorsus
ad omnem diuinitatis sensum ingenio. dissertare uelimus? An ma-
gis uel opinionem Platonis de Deo. uel peculiarem aliquam a qua
Platonē dissentire arbitremur. sequamur? Nunquid ita petenti re-
spōdebimus? proprie cuidam nos oppinioni inniti: Et si iterum pe-
tat cuiusmodi ea sit. Addemus statim Deum esse:

In curuis humeris nigrum. crispūq; capillo.

Irridebitur merito responsum: ipsum quamuis etiam Deum grā-
diori caractere exprimere nitamur. nigra. s. habentem superci-
lia. auream celsariem. qua terram. mare. sydera uoluit. Ad hæc
atq; horum similia: Philosophi singuli diuinatione quadam
accedunt: qui cum propter debilitatem aspectus. explanationis
inopiam ac hebetudinem mentis: diuinitatem comprehende-
re non possent: quam quisq; pulchritudinis speciem concepe-
re poterat. maximam. ea diuinam naturam insignibat. Si uero æ-
tes in consilium uoces. iubeasq; simul omnes. uno decreto de sub-
stantia Dei sententiam ferre: censēs ne aut pictorem. aut statuarū.
aut poetā. aut philosophū diuersa intellecturos? Sed nec Scythæ.
nec Græci. nec Persæ. nec Hyperboreus dissentiet: Cū tamen aliis
aliter de rebus. nec idem: sed diuersa sentire uideantur. Quin etiā
neq; ipsa boni maliue. turpis atq; honesti cōstitutione. conueniēt.
Quæ. n. ad leges ac iustitiam pertinent. sursum ac deorsum ferunt.

Plato

Plato

et h.

tur: diuisa undiq; ac distracta: ut nō modo gens genti. ciuitas ci-
uitati. domus domui. uir uiro. Sed nec quis sibi ipsi demum con-
sentiens sit.

Mens etenim humana est talis. qualem ipse dietim:

Iuppiter attulerit hominum pater atq; deorum:

Veruntamē in tāta pugna: contentione. ac dissonantia nusq; gen-
tū cernere est: aut leges. aut rationes. nō in hoc saltim oēs cōueni-
re. q. unus deus princeps ac pater oīum existat: cui multi deinde
dii. deorūq; filii in principatus administratione operā nauent. Qd
qdē haud solum fatetur græcus: sed & barbarus: sed & insularum
& continentis habitator: ipsi deniq; qui sapientiam abnegant:

Vt quis ad oceani litora accesseris: ibi quoq; deos his quidem
prope orientes: illis uero occidentes inuenias.

Quid Plato? Plato

num unum hunc putes. uel calculo. uel decreto ab his om-
nibus dissentientem. & non potius in tam pulcherrimo can-
tu uerissimeq; opinionionis affectione: ceteris consonum atq;
affectus sotium existere?

Quid hic est sol? oculus respondet:

Quid hæc sunt tonitrua? Aures respondent: eorum tamen arti-
ficem desiderant. artemq; diuinatione. assequuntur. Si uero in uni-
uerso æuo: duo. aut ad summū tres. exorti fuerint. genus uidelicet
hominum inter mortales. Dei expertis. abiectum ac sine sēsu: quo-
rum oculos error. aures deceptio inuasit.

Qui mutilatum
animum eumq; irrationalem. infœcundum habuerunt me-
tuculoso similes Leoni: excorni boui atq; implumi aui: etiam
ab huiusmodi hominum genere Dei mētionem fieri audies: Nam
& nolentes sciunt. & fatetur inuiti: licet ab eo demperis bonum.

ut facit Leucippus: Addideris sotietatem affectionis. ut Demo-
critus: naturam permutaueris: ut Straton. uoluptatem concesseris. ut Epicurus. Nullam esse dixeris. ut Diagoras. Quædam igno-
rate uelis: ut Protagoras. Hæc quidem omnes ualere sinemus:

qui facultatem non habuerunt integram. ac firmam ueritatis at-
tingendæ: sed ad eā incertis. atq; errantibus semitis feruntur: Quid
igitur faciamus huiusmodi. uiris. aut quid dicamus? cum per illos
ex obliquo dei uestigia conspicati simus. nullis tamen simulat

Leucippus
Democritus
Strato
Epicurus
Diagoras
Protagoras

Leucippus
Democritus
Strato
Epicurus
Diagoras
Protagoras

Leucippus
Democritus
Strato
Epicurus
Diagoras
Protagoras

Leucippus
Democritus
Strato
Epicurus
Diagoras
Protagoras

SERMO

Vlyxes

Homex)

Croesus

eris occurrerimus? Ipse quidem Vlyxes cum ad ignotam terram accessisset in speculam ascēdens incoletium mores scrutabatur Num fera gens nullasq; unq̄ mollita per artes Iustitiam ne colunt: & sancti iura uerentur Hospitii? ac numen cęlestum mente capeffunt. Nos uero nequaquam audebimus ratiocinationem nostrā in sublimen aliquam animi speculam attolentes eo proposito indagari Deum: ut quem ille locum in colat quamue habeat naturam inueniamus? Sed contenti erimus si quid in eum liceat allueināter inspicere. O utinam oraculi cuiuspiam copia detur siue illud Iouis siue Apollinis sit nequaquā dubia ac flexiloqua loquentium: non illos sane consulerem de Lebe: quēadmodum Cręsus Regum omnium stultissimus & coquorum infelicissimus: neq; de dimensione maris aut harenarum numero peterē. Contemnerē preterea grauiora eiusmodi rogare. Irruentibus medis patriam quomodo defendam quasi tacente etiam Deo non habeam triremes: Siciliam concupisco capiam ne? Quasi haud inuito numine frequens Sicilia resistere non possit? mihi quidem aut ex Delpho de Ioue respōdeat Apollo: aut de se ipso Iuppiter. Aut saltem ex academia dei ipsius interpres acticus uir ac uates in hūc modū loquatur. Animus ad intellectiōnem instrumētis utitur duobus: altero simplici quod mētem. altero uario multiplici mutabiliq;: quod sensus nuncupamus: Quę & si functiones permiscet utrunq; tamen propriam distinctamq; substantiam agnoscit: Vtq; hęc inuicem ad se habēt: ita & ea quorum existunt instrumēta. Iccrico differt ab intellectu sensibile: quātum interest inter mentem & sensus. Horum sensibile propter consuetudinem uulgatius est: intellectilia uero ob insolētiā hominum cetui minus nota sunt: Naturę tamen exploratiōra. Enim uero animalia plantę lapides uoces irę appetitiōnes colores eiusmodi omnia: quę longa consuetudo collegit dietinq; permiscetur ordine uiuendi: ita animi dispositiōnes traxerūtq; in sentētiā: ut in his solis essentiā oēm: nec preterea alibi locatā arbitretur. Sed intellectu cū sit ab illorū cōtactu.

coherentiaq; penitus liberum: eius est naturę ut ab intellectu tantum leuandū propriam natura cerni possit. Is uero intellectus quoniam in uniuersa anima disseminatus est: propterea distrahitur a sensibus ac perturbatur & eo inquietudinis agitur: ut sua ipse spectacula discernere non possit: ob eam q; causam plebeius factus ita moribus plebis assueuit ut popularibus sententiarum uocibus loquatur: nihiq; aliud esse arbitretur: preterq; qd uideri audiri: olteri gustari ac tangi queat. Igitur quemadmodū in epulo nidoris pieno in quo per multū uini miscetur: estq; tibiae fistulae talitationūq; strepitus multus atq; odoramentorū magna uisus cōstāntissimus ut: q; se colligens ac cōtrahens ab illis oibus auocet sensū: itaq; & lodriū & temperatū p̄stet: ita etiā uarie obstrepētibus sensibus magni negotii ē iuenire mētē frugiq; adeo se ab his explicet ut sua ipia spectacula possit intueri. Cū n. sensū natura multiformis exultat repletur interdū interdū fluat: ad uarias suiq; similes mutationes animi instruit: Vt si quādo se a sensibus in stabilē firmāq; intellectu naturā erigere conetur: firmiter eā fluctuū ac perturbationū salo concussa: dignoscere nō possit: quale quiddā concueuit accidere his qui ex nauigio descendūt in terrā: quorū per diu agitātū iactātū ac conflictatū tempestatibus corpus: firmis stare uestigiis uix queat. In utra igitur horū natura collocabimus Deū? An non in ea quę firmiter & stabilior existit? & quę minime addita est fluxibilitati atq; mutationi? Nam qd in uniuersa rerū natura consistat: nisi deus illius naturā amplectatur? Sed age opus habeas aliquo: qui te manu quodāmodo in uniuersam hanc notitiā deducat. Ipsam sequere rationē: eaq; in hunc differat modū: notissimas naturas partiens in duo: quarum nobiliorem nunq; diuidere abstinabit: donec ad id: quod quærimus peruenerit. Verum namq; inanima quędam sunt: quędam animata. Et quidem inanima lapides ligna atq; eiusmodi alia. Animata uero plantę atq; animalia. Sed animatum inanimato lenge p̄stet: idq; in uegetabile ac sensibile distinguitur. Horum sensibile p̄stet: quod rursus partim est irrationale partim rationale. At rationale irrationali melius. Verū in aia rationali quando quiddē collectū esse apparet ac quodāmodo contineri: quod nutrit quod concupiscit quodq; intelligit.

De perturbatiōe intellectus pulchri

Pulchra comparatiō

quam comparationem habet animatū cum inanimato: eandē habet
 parsusius intellectus: quae dicitur mens: eū ea aīa quae ex ceteris
 partibus constat. Et quidem mens omnibus illis prestantior. Vbi
 igitur collocabimus Deum: an in ea anima: quae multiplex est? At
 meliora ominemur. Superest ut quodāmodo i arcē una cum ora-
 tione ascendentes in ipsa mentis prestantia Deum statuamus. Sed
 etiā hic duplicē naturā uideo. Alter. n. intellectus intelligendi uim
 habet a natura: licet actu nequaquā itelligat: Alter uero & ipse na-
 turā intelligendi habet: nondum tamē perfectus esse cognoscitur.
 nisi amplius addideris semper illum atq; omnia intelligere: nō au-
 tem alia temporibus aliis usq; adeo ut perfectissimus sit: qui quidē
 semper atq; omnia ac simul omnia intelligat. Piacet ne quod est di-
 ctum figuremus exemplo? Finge diuinā mentē in uidendi: huma-
 nam uero in loquendi potentia consistere. Non ne oculi obtutus
 ocissime ac semel undiq; uisibilis obiecti sensum ad se trahit? ser-
 monis autem opus lento (ut ita dixerim) gradu incedere uidetur:
 Sed forte commodius dicemus: si diuinā mentem dixerimus in-
 star solis: uno simul intuitu quodcunq; ubiq; est in terra loci: pro-
 spicere. Humanam uero pro more uiatorum non nisi longissima
 mora ac diuersis temporibus: uniuersi partes cognitione percur-
 rere. At qui prior illa: ea est: quam nobis uir ille atticus: ex acade-
 mia pronuntiat uniuersi parentem ac opificem esse: cuius nec no-
 men enunciat: quod minime nouit: nec colorem prodit: quem
 minime uidit: nec magnitudinem ostendit: quam nunq; attigit.
 Hae namq; ad corporis proprie naturam: atq; oculorum intelli-
 gentiam pertinent. quando Deus ipse: neq; oculis perspicit: nec uo-
 ce enuntari potest: nec corporeo tactui subicitur: neq; auribus po-
 test auriri. In quem solus animus pulcherrimus: uidelicet nitidis-
 simus: intelligentissimus: atq; expeditissimus oculus: propter simili-
 tudinē intendit: eundem ipsum eiusdem animi: propter affinitatē
 percipit auditus: Sed totus atq; integer non nisi uacua: atq; in seip-
 sam contracte illabitur menti. Quomodo igitur sit semper
 ut cum quis cupiat solem intueri: haud auditu ad eius perueniat
 aspectum: neq; uocalis harmonie studiosus: eam prosequatur ocu-
 lis: sed desiderium oculorum i ipsis coloribus: aurium uero expleat: ut

i sonis: Ita et mēs ipsa itelligibiles species appetēdo eas & uidet &
 audit. Quomodo autem uel uidet uel audit? recto nimirum ani-
 mo atq; adeo ualido: ut aciem suam sincerissimam in lucem illam
 possit intendere. Cuius aspectus haud caliget unq; uel ad terrena
 demittatur: quin potius aures aduersus sensibilia obstruat: & ab
 his uisum reliquosq; ad seipsam abducat sensus. Quae praeterea
 a doloribus: fletibus: uoluptatibus: gloria: honoribus: ignominia
 libera sit: seq; ipsam dumtaxat uerissimae rationis: ac ualentissimi
 amoris gubernationi committat: ac rationis quidem: ut ab ea: quo
 sit tendendum accipiat. Amoris uero: ut huius itineris peritissimi
 ductoris: quicq; satis sciat gratia ac lepore itineris minuere laborē.
 Qui illuc tendens atq; ab his terrenis abiunctus: habeat semp
 ante oculos claras ac fulgentissimas species: exordium quodam-
 modo ad Dei naturam dignoscendam inducentes. Ita pergēs ani-
 mus de natura diuina: obiter audit: eamq; ascendēs intuetur: neq;
 terminus uiae caelum est ipsum: caelestiae corpora: Quamq; pul-
 cherrima & ipsa sunt diuina: ut pote Dei ipsius legitima foetura:
 & ad pulchritudinis concinnata prestantiam: quin potius ultra p-
 gere oportet: ac supra caelum se se efferre: inq; eum locum statue-
 re in quo ueritatis ac tranquillitatis est sedes.

In quo non hyemis rigor est: nec decidit imber:

Lucidus at semper uolat atq; innubilis aer.

Vbi nullus corporeus affectus a suo animum spectaculo abduce-
 re potest: eiq; id exhibere negotium: a quo idē animus miser: dū
 uersabatur in terra: mugitu atq; affectionum tumultu: sterneba-
 tur. Nam quomodo Deum intelligat quis: qui cupiditatum mul-
 titudine atq; absurditate ratiocinationum percussus sit? Haud sa-
 ne melius q; qui in populari contentione: ac tumultu constitutus:
 uel legem uel magistratus percipiat uocem. Quotus n. quisq; ē
 hominū: qui in caetu ac strepitu multo: liberum habeat auditū?
 Icirco animus cum i tumultu huiusmodi ceciderit: seq; ipsum
 temere uastis comiserit undis: natat quidem intranabili freto: do-
 nec fuerit exceptus a philosophia: Quae ei rationes suas: iuxta ac
 Leucothea uelum subiecerit Vlixi. Quomodo igitur fiet: ut eua-
 lens aliquis ad aspectum Dei pertingat? Sane cum integrum ui-

Leucothea
 Vlyxes

abit eum fuerit accitus. Neque est quae nimiam uocationis moram
 (quae quidem omnino expectanda est animo) pertimescat. Vides
 n. ut senectus aduentat per quam ad Deum est transitus: Vt mox
 sequatur mors de qua meticulosus quisque conqueritur: & accedē-
 tem expauescit. Contra qui dei amator est libens amplectitur in-
 trepidusque excipit: Sed te (ut uideo) noscendae eius in presentia na-
 turae desiderium tenet. Quis tamen prestare satis id queat? pul-
 chrum Deum dicet & pulchrorum omnium pulcherrimum haud
 quidem pulchrum corpus: sed unde pulchritudo in corpora ema-
 nat. Neque etiam pulchrum pratum: Sed unde & pratum & am-
 nes & mare caelumque ipsum caelestesque Dei pulchritudine decer-
 punt. Inde enim pulchritudo omnis: tanquam ex perenni purissimoque
 fonte ad nos usque delabatur: tantumque aut pulchritudinis aut fir-
 mitatis aut salutis rebus in singulis inest quantum ab eo forte re-
 spargantur. Ex quo si nihilum hauriant: continuo turpes dissolutae
 corruptaeque tabescant. Hoc tibi si scitis est Deum ipsum inspexistis:
 Sin minus quae nam alia poterunt eiusdem nature interpretatio-
 ne proferre? Fac in eo nec magnitudinem nec colorem nec figu-
 ram aliquam cogites: non aliud praeterea quicquam quod materia pa-
 ti consuevit. Verum ut interdum formosum corpus ne conspici
 possit: multis ac uariis inuolucris obtegatur: cuius amaret ut ex-
 pleatur aspectu: ea opus habet amouere. Sic etiam necesse est ami-
 etum hunc qui tibi oculos impedit ratione auertere. Nec mora
 statim inspicias quod cupis: Sed perstrigetur forte acies: quomi-
 nus ipsius patris opificisque omnium substineas conspectum: Quae
 obrem in presentia satis habes opera uidere factisque eius uenera-
 ri: uarios ac multos: neque adeo tot quot Pindarus dixit: Haud enim
 triginta milia Deorum deique ipsius filiorum & amicorum: sed in-
 numerabiles penitus. Quod quidem testantur in caelo naturae astro-
 rum in quo aetherae substantiae demonum. Sed libet eius (quod dixi-
 mus) perspicuam magis imaginem ostendere. Magnum animo
 regnum ac principatum potentissimum concipe: hominum ex
 nutu unius animi optimi: atque antiquissimi libentissime penden-
 tium. Hocque regnum: haud haly flumine: haud Helleponto defi-
 niri: neque praeterea: uel a Meotide palude: uel ab oceani littoribus

Pindarus

abyss fl.

contentum. Sed eius esse caelum terramque alterum celsitudinis
 a teram depressionis metam. At caelum quidem similitudinem in-
 expugnabilis muri: unde quaque in circuitu ducti obtinere: qui res
 omnes in seipso contineat. Terram uero carceris cuiusdam imagi-
 nem referre: in qua nexa ac compedita sint nocentia corpora. Re-
 gem illum maximum fortissimumque cogita: legesque iuraque ad sub-
 iectorum salutem ac beatitudinem sancientem: secundumque hunc
 ministros quos plurimos deos: Visibiles alios: alios nobis abscon-
 ditos: qui ueluti lanitores ad uestibulum occupati ministerium for-
 titi sunt diuinae uoluntatis decreta enuntiandi: & cognatione qua-
 dam coniuncti primo Deo: atque eius conuiuio accepti: Visibiles ue-
 ro ministri eorum minoresque existunt: Quibus tamen inferiorum
 alius ordo subseruit: Ex his ordinem successionemque licet intueri:
 ab ipso summo Deo ad hominum usque deorsum descendentem:

CIVIRVM REFERENDA SIT INIURIA: II

TRVM Iustitiae sit domus altior: Quam ut prauis ho-
 mines hanc superet dolis (ut uerum fatear) mens dubi-
 tat mea. Iu quidem tecum ipse Pindare disputas de iustitia ^{Pindarus}
 ac dolo conferens aurum cum grege. Cur ita? Quia agis Poe-
 tam peritusque artifex es: & cantum choro & tyrannis triumphan-
 tia carmina componere. Quamobrem tibi illud in primis curae
 est: quemadmodum serues uocabulorum mensuram: aut rectam
 modulationis rationem: aut etiam numeri figuras. Viro autem eis
 qui uel choros uel cantum nihilo plus facit quam pueri ludos: et qui
 unius animi mensuram numerum modulationem atque habitum
 cogitat: quemadmodum his queat propriae uitae negocia condire:
 nequaquam unquam ueniet in mentem: uel etiam leuiter ambigere.
 Vtrum iustitia sit arduus murus: nec ne: Sed potius carmine tuo
 conuerso ita loquatur. Iustitia murus est arduus: quem non obli-
 quis doli uis ingreditur hominum genus. Cum nihilominus ius-
 titia aditum ad se prohibeat dolis: quae caelum Alcidis. Neque secius do-
 li ad alta menia iuuent ascensum: quae olim olympo impositus Ossa
 uel Pelco impositus Olympus: quos iter ac caelum tantundem in

tererat: quantum inter Iustitiam ac dolos: Quod igitur bonerū uidelicet Iusticia est: improborum est dolus. Et Iustitia quidem comprobata res est: adulterinus penitus dolus. Illa ualida: hic debilis. Illa utilitate prædita: hic utilitatis inanis. Iam ne uero qui Iustitiam colit & circumseptus est: hisce Pindari manibus eligat: si forte cum contingat iniuriam accipere: ex æquo iniuriam rependere acceptam? Age uideamus quid id est: quod dicimus. An forte iniuriam sibi ipsi quenq̄ inferre fas sit. Nam si quidem est eiusmodi facere iniuriam: atq; accipere: eiusmodi est uerba inferre ac pati: nil plane obstat quin idem simul iniuriam faciat & patiatur. Sin uero uerberibus inferendis illud contingit: ut ex cōmuni repulsi: quem natura corporum parit: unus utramq; rē: actus actionem scilicet ac passionem suscipiat. Facere autem iniuriam atq; accipere: mutuos potius imitetur obtutus: Cum uidemus scilicet ac uidemur: ubi quicquid uidet: utiq; & uidetur. Non tamen quicquid uidetur protinus etiam uidet. Idcirco alia potius in hunc modum utamur similitudine: ut inferre iniuriam atq; accipere: quasi coarguere sit & coargui. Si quidē coarguit qui ueritatis est conscius: coarguitur autem ueritatis ignarus. ac sicuti non coarguitur ueritatis peritus: nec inscius coarguit ueritatis. Ita facere iniuriam atq; accipere unius: ac eiusdem esse: minime dixeris. Quando igitur non eadem unq̄: sed distincta omnino hæc sunt: probusq; & improbus nequaquā est idem: utri utrū assignemus. Nunquid iniuriā inferre: uelimus improbi esse: pati autem iniuriam probi? An potius iniuriam inferre: certum est facinus improbi: cum tamē iniuriam pati ad certam alterius personam referri non possit? Videamus hoc modo. Iniuria ē priuatio boni. Bonū uero quid est aliud q̄ uirtus? sed uirtus auferri non potest: aut igitur qui possidet uirtutem: iniuriam accipere nō potest: aut falso diffinitum est dudū: iniuriam priuationem boni existere: Aut nullum bonum obnoxium est: ut auferri: abiici: expugnari: uastariue possit. Id si ita se habet: quam iniuriā patitur probus a quo sua probitas auferri peccatum improbum non potest? sequitur ergo si probus iniuriæ minime patet: eum qui iniuriam patitur: improbum esse: tamq; ab improbitatis accipere consortem. At improbus quodnam possidet bonum:

iniuriz diffinitio

num: quod auferri ab iniuria possit? Quam priuationem diffinimus boni. Nam qui nihil habet: quo queat priuari: nihil etiam habet: in quo possit iniuriam accipere. An igitur iniuria nō in priuatione consistit patientis: sed potius oritur ex animo agentis: ac propterea improbus iniuriam: patitur: tam & si nullum habeat bonum: & probus itidem ab improbo leditur: tametsi auferri sibi bonum non potest: Equidem magis illam rationem admittos: quæ iniuriam potius imputat uolenti eam inferre: tamen si ab erant a proposito: q̄ huic qui puenit ad opus. Lex enim animaduertit in mechos: non in eos solum: qui adulterium cōmittunt: sed et in eos: qui cōmittendi uoluntatem habuerunt. Punit etiam fures: qui furtum tentauit: quis conficere negotium non potuit. Et proditorem: qui prodendi animum habuit: licet ad actum proditio nequaquā sit ducta. Eo igitur uniuersa ratio ducitur: ut statuatur probum uirum: neq; iniuriam facere: neq; iniuriam pati: quippe qui iniuriam iccirco non facit: quia faciendi uoluntatem non habet: nec patitur propter uirtutem. Improbus iniuriam infert: non autem accipere uidetur. Infert quidem iniuriam probus: ob improbitatem: quā habet: nullam uero accipit iniuriam: Quia boni expertus cum sit: bono priuari non potest. Adhuc pluribus hanc rem uerbis explicabo. Si quidem bonum in uirtute sola: nec præterea alibi consistit. Improbus uirtute inanis: in quo sustinere iniuriam possit: minime habet. Sin uero præter ipsam uirtutem: ea quoq; bona censentur: quæ sunt corporis: quæue extrinsecus a fortuna proueniunt: ac circumstantia sunt: quandoquidem satius est: ubi ea non fuerint: cum uirtute coniuncta: q̄ longissime ab homine abesse. His quoq; multatus iniuriam accipere non potest: Constat enim cum his bonis spoliari: quibus alioqui abuteretur omnino: Quamobrem ille iniuriam infert: non patitur uicissim. Si cōstās sententia manet: iniuriam ab inferendi oriri uoluntate. Sed nunc de improbo loquor. Vult quidem improbus iniuriam inferre: at tamen inaniter conatur. Cum. n. id uult: aut sui similem improbum petit: aut seipso meliorem. Deficiunt sex lineæ.

Leges puniunt etiam eum q̄ uoluntate a taxat peccauit

Quid est igitur quod acturus sit melior? Nunquid improbo iniuriam referet? At nihil inueniet in quo figat iniuriam. Quam obrem. n. potius improbus improbus est: q̄ q̄ careat bono: Quare neq; opere ipso qui sapient: improbo iniuriam rependet: quando quidem nihil apud illum inueniat in quo iniuriam locet. neq; etiā animo si quidem non magis uir probus iniuriam unq̄ inferre. q̄ tibicen tibias dissonanter inflare meditatur. Communiter uero si improbum est iniuriam facere: iniuriam referre simile quippiam est. Si enim qui iniuriam inferens propterea q̄ prior causam prebuit: maius flagitium admittit: tamen q̄ retulit. Iccireo q̄ uultus est ei improbitate exequatur. Et si iniuriam inferens deliquit: uicissim delinquens nihilominus priore illo delinquere uidetur: quia iniuriam rependit. Quomodo. n. qui gratiam refert: eo qui cepit beneficium conferre: nihilominus beneficus est: quis prior beneficium accipit. Sic etiam qui iniuriam refert: nihilominus deterius agit: eo a quo ante acceperat iniuriam. etiam si prior erat iniuriam perpeffus: Nam quis erit unq̄ iniurię finis? si qui iniuriam est passus: ultionem nequaquam remittit: profecto necessarium erit malum: continue ab alio ad alium transferri: ac transire: iniuriamq; nouam ueterem semper iniuriam excipere. Etenim si conceditur iusto: propterea q̄ est perpeffus iniuriam: auctorem iniurię ulcisci: in eundem etiam iustum ab eo qui ultionem excepit: reuertetur iterum ultio. Vtrobique. n. agendi idē eadem æquitas est. Quale o Iuppiter Iustitiā fecisti: quæ ex iniuriis oritura esset: Quonā usq; progreditur malū? aut ubi tandē cōsistet? An parū uideras p̄mnē te improbitatis fontē mouere: Atq; eā legē uniuerfis hominibus sancire: aqua uetusta quædam origo malorū oīum initium sumeret: Ex ea scilicet est antiquum olim inter hoīes malum: struendarum classium: tam barbarorum: q̄ etiam græcorū: quibus illi interpositum mare transmittentes se inuicem impeterent: diriperent: oppugnant: atq; uastarent: prætestum iniurię existimātes p̄ueniētē iniuriā. Phænices. n. rapere aggressi sūt ex Argo regiā puellā. Secuti mox græci ex eolcho barbarā uirginē adduxerūt: Phryges deīde laconicā ex Pelopōessō mulierē. Vides ut sibi ipsis mala succedūt: q̄bus ex causis bella nascūt: Vides multiplicationē iniuriarū. Hoc nimis malū græciā ipsā attriuit opinio. s.

mutuarum iniuriarum: quæ etiam ad propinquos emanauit: infirmitas placabilis furor: immortalis ira: uindictæ desiderium: ignorantia iustitię. Quod si qui iniuriam acceperant: potuissent animum inducere: iniuriam ipsam suis auctoribus maximum malum afferre: quod quidem deterius esset omnibus bellis: de molitione murorum: agri populatione: ac constitutione tyrānidis: nunq̄ profecto græcia ipsa esset tot: ac tantis infortuniis referta. Potideam Atheniēsis oppugnat. sine Lacedæmon: atq; dissimula: huius quādoq; facti p̄nitebit Atheniēsem. Noli cum improbitate imitari: ne et uituperationis particeps euadas. Quod si occasione accepta malueris iudare Plateas: peribit tibi Melus Procuna insula: peribit Egina insula amica: peribit Sycionē sociā Ciuitas. Vnam capiēdo urbem multas euertes. Vt. n. qui diuitias quærunt: ac se mari cōmittunt: maximo interdum scœnore: pecuniam sumūt. Sic etiā qui irę indulgēt: maximis se calamitatū usuris inuoluūt. Ad Atheniensem hoc dico. Sphæcteriā habes: Lacedæmoniis redde quos cepisti: atq; interim dum secunda uteris fortuna: etiam sapientia utere. Qui si audire nolueris: homines quidē retinebis: triremes autem minime tenēbis. Lysander qui in Helleponto secundam expertus fortunam: ex estimationē Sparte maxime auges: moneo Thebanis ut parcas: Non audis? Iugebis paulopost. I. euctricā cladem & infortunium Mantineum: O latentem incerrantemq; iustitiā: ob eam s. causam: Socrates Aristophane equo animo tulit: odium aduersus Melitum minime exercuit: neq; ultus est Anitū. Sed clarissime clamabat. Anitus ac Melitus Socratem de medio tollere possunt: ledere autem non possunt. Neq; n. improbo licet probus detrimentum inferre. Hęc quidem Iustitię uox est: qualē si uniuerfi mortales loquerentur: nullas p̄fecto tragedias: nullas scœnicas fabulas: præterea nō tam multas uariasq; calamitates haberemus. Vt enī inter corporis morbos: qui serpunt contumaciter resistunt sanitati: ac propterea oportet firmum curationis genus adhibere: Vt quod superest tibi saluum fiat. Ita quoq; si uel domū uel ciuitatē lædere iniuria ceperit: inhibere malū oportet: si quidē salutis eius: q̄ adhuc itactū ab iniuria ē: rōnē uolueris habere. Hoc Pelopidas attriuit: hoc idē Heraclidas de medio substulit.

Potidea .V.

Plateę

Melus

Procuna

Aegina

Sicyone

Sphæcteria insula

Dum secunda uteris

fortuna etiam

sapientia utere

Leuctrica calamitas

Mantineę clades

Socrates

Aristophanes

Melitus

Anitus

Nō p̄t improbus probus iniuriam referre

Pelopidas

Heraclidas

Cadmus

alcherimum documentu

hoc progenie Cadmi Persasq; evertit: Macedonas deniq; ac græcos. O perpetuum morbum: qui per multis temporū spatiis uniuersam terram implicuit. Prouchor audacia: ut id etiam superioribus addam: si detur iniuriam iniuria minorem esse: cum qui iniuriam retorquet nequiores esse eo qui prior inferēdi auctor fuit. Ille. n. ignorantia ductus ad inferendam iniuriam accedens: uituperationis rettulit penam. Hic autem iniuriam referens: cum iniuriam hominis factum uoluerit sequi: uituperationem itidem ab eo in se transfert: Vt. n. qui fuliginosū cōplexus nō pōt nō ī mundus abire a complexu: ita & eū qui iniurio homini congruitur / cūq; eo pariter uoluntur in iniuria: necesse est flagitii partem accipere: deq; eiusdem fuligine abire inquinatum. Athletam igitur laudo: qui cum Athleta aqua certandi ratione pariq; uincēdi studio congruitur. Video namq; in utroq; similitudinem naturæ: meditationem cupiditatemq; uincēdi prope parem: Quotiescunq; uero uir probus cum improbo contendit: quod minime ex eadē palestra uterq; progressus est: neq; sub eodem sese exercuit magistro: non eandem didicit artem. non isdem certaminibus inhehitis non eandem coronam appetiuit: neq; eodem est delectatus præconio: Piget eiusmodi pugne inēqualis ē congressionis conditio: necesse prorsus est improbum ab eo stadio certantem discedere uictorē: qui spectatoribus improbis iniquisq; ludicibus / utatur. Probus namq; harum artium rudis atq; ignarus: infidelitatis ueteramentorum dolorumq; omnium inanis existit: minimeq; eiusmodi certaminū peritus a quibus improbitas & uires / & robur haurire consuevit: ita ut deridendum se præbeat: Qui cū neq; natura / neq; arte: neq; etiam moribus: ad iniuriam formatus sit ad eam tamen iuferendam se parat. Dicat hic aliquis: num ideo oportet uirum iustum: contumeliam: calumniam: persecutio nemq; preferre? Num tacitum spoliari substantiis: Num etiam uacere exilium: signominiam: ac mortē subire? Responde sodes ad id quod rogo. Si forte pueri sancita in se lege: consti: utiq; iudicio: grandem natu uirum in republica sua accusent: tum si præuaricari uideatur: statuunt in puerorum cætu: dignitate multari: publicentq; puerilia eius bona: ut talos puta: ut

ut ludricam supellectilem. Quid hunc facere uitum conueniat / an non quæso iudicium illud cum multa / & suffragiis risu maximo aspernari? Hoc modo Soerates Athenienses deridebat. ut puer ^{Socrates} rulos suffragia ferentes / ut iubentes hominem mortalem necari. Sed præter Soeratem ipsum / nemo non bonus ac iustus edat q̄ clarissimum risum: si forte ab iniuriis hominibus uideat studiose se peti putantibus aliquid agere. eū tamen acturi sint nihil. Quod si cum cum ignominia dimittant: edet uocem illam Achilles: Cogito ab iustitia louis honorari. Si diuitiis spoliens: diuitias proiciet: ueluti astragalus / lufuriosq; instrumento spoliatus. Mortem deniq; eo animo subibit: tanq; si ei uel a febre / uel icte lapidis afferretur. nihil propterea interfectoris infensus.

CVTRVM EXISTENTE DIVINATIONE ALIQUID SIT IN NOSTRA POTESTATE. III

VM Medi aduersus græcos exercitum ducerent: Athenienses Deum consulebant. quid factu opus esset / ubi tanta barbarorum ingrueret uis Medorum fulsa equitatu Persicis curribus / scutatis ægyptiis / quam sequerentur funditores Cares. Paphlagones hastati / peltati Thraces: Macedonum grauis armatura / & equitatus thessalicus. Imminente igitur tam graui malo Athenienses Deum consulebant: quo nam maxime modo auerti posset. Is uero respondit. Fieri posse si ciuitatem lignis mœnibus munirent. Sententiam Thæmistocles dicit. Videri tibi nihil aliud quicq; ligneum illum murum / q̄ triemes signare / ceterosq; in sententiam trahit: Quamobrem cuncti migrantes ex urbe intra ligneum Deimurum se receperunt. Sed esto: si Athenienses eo tempore oraculum / pro his rebus adire contemnentis: uirum consulere maluissent / sapientem maximeq; idoneū / tum proprias uires & hostium apparatus expendere / tum de impendentis procella / deq; aduersus eam remedio diiudicare / Is ne contentum fuit / ut in consilio dando Apollinis oraculo minor inuentur? Quem ego haud obscure de ambiguis mœnibus puto fuisse responsum. Sed clarissime potius dicturum: Cedit Athenienses

Iubentes homine mortale necari

Thessalicus equita

Themistocles

lapidibus atq; edificiis barbaro ob eamq; causam cum liberis uestris atq; uniuersa familia cum libertate cum patriis legibus ad mare confugite: ut triribus suscepti uel fugiendo salutem uel pugnando uictoriam quærat. Cur igitur homines consulta hominis negligentes oraculum magis aduertunt? An ideo quod hominum ingenium lubricum est intidum inuidum adulterinumq;? Cuius iudicium nequaquam semper aut constet aut collimet? Cum contra diuina mens secundum excellentiā fida: secundum ueritatem probabilis secundum peritiam a ligno minime aberrat secundum dignitatem extra omnem inuidiam sit. Oracula autē Deorum & ingenia hominum (quibus nimium audacter existimabitur dictum dicendum tamen) cognatione multa iuncta sunt. Neq; est si modo inter se similitudinem aliquam res habent cur aliam rem magis cum quauis comparemus q̄ cum mente diuina uirtutem hominum. Caue itaq; dubites quoniam pacto hoc fiat: ut mens humana cum sue spontis existat diuinitate ne utatur. Quoue etiam illud ut cum diuinitate uera sit: nihilominus aliquid habeat mens humana quod in sua sit potestate constitutum. Similem namq; consideras rem idem petis de eodem dubitas: idem uoluis: eum tamen facile ualeas rem totam ita distinguere. Quod nec deus ipse certus coniector omnium est neq; hominum mens non aliqua interdum assequitur. Sed de humana uis post uiderimus. Tibi uero satis ne persuasum est: diuinam mentem cuncta ordine intelligere? honesta turpia digna indignaq;? Sed parcendum est uerbis ueracitatisq; erga diuina habendus est honos: cum magnificum quiddam sit uniuersa cognoscere: harenarum numerum dimensionem maris absurdq; lebetis elixationem in Lydia. Nemo uidelicet repellitur a Deo: qui pro futurorum certitudine assequenda oraculum petat: idq; conducere mortalibus uideretur: quamuis iustus eo animo petat: ut propterea cupiditatem suā explere possit. Deum censes egregie curiosum satagentem fatuum parum præterea a circumforaneis atiolis: qui ob ois duobus poscentibus quibuscunq; de futuro respondeant differentem: Ego uero ne dum Dei: sed ne boni quidem uiri esse existimo temere ac præter dignitatem rei ad effundendam ueritatē prosilire. Neq; n. p. clari quicq;

prolata ueritas habet: cuius cognitio nequaquam afferat bonum. Iccirco medicus agrotum fallit. Imperator exercitum. Governator nauas: In quæ quæ absurditas est? quando homines sepius me ex intellecta ueritate detrimentum: ex mendacio utilitatem rettulerunt. Si igitur reris diuinationem aliud esse q̄ diuinam inentem ab humana perfectione dumtaxat ac firmitate differentem cense re pariter debes: rationem cum ratione pugnare. Si uero potius tantundem prope discrepant: quantum igneus splendor a solari qui quidem utrobq; splendor est: non ideo q̄ clariorem adamas: propterea minorem spernere ista tua distinctione oportet: uniuersum n. hoc totum: harmoniam quandam existemes uelim: musici cuiusdam instrumenti: cuius sit artifex Deus. Vnde ea inuitū sumēs perq; aerem cōmeans passim terræ mari animantibus ac plantis permiscetur. In quibus eū plurimas disparilescq; naturas inueniat pugnantes eas inuicem conciliat neq; secius componit q̄ suppressa quædam harmonia ubi in multorum incidit chorum: eius solet strepitum comprimere: Quæ uero diuinæ artis uia sit uerbis differere non possum. Ideo quasi simulacrum eius potentia uidebis: si forte inspexeris nauas in terram subduci aut ingentes saxorum moles in pelli. Id. n. non nisi multis uariisq; instrumentorum uersionibus conuersionibusq; effici potest: quorum singulaqueq; singulis quibuscunq; suggerunt uires: atq; inuicē suscipiūt ductum: Cuncta tamē simul uniuersum pondus impellūt. Quo fir. ut in pulsionis causa totius operis sit: Cum tamē opificium totum constet ex particularium collatione machinarū. Hunc igitur opificem fac esse Deum: Machinas uero ratiocinationes humanas: artem dic hominum esse: quæ nos ad fatalem ordinem trahat. Et si clariorem imaginem requiris: Deum dic esse exercitus Ducem militiam uitam militem hominem tesseram fatum arma facultates hostes calamitates fortitudinis præmium uirtutem. Cladem esse flagitia diuinationem autem eam artem: quæ ex apparatu præsentis futura coniciat: Nam & gubernator nauem habens eius cum instrumentum cognoscat si inspexerit mare ueterumq; expenderit uim: euetum ante præuidebit. Dux itidē exercitus cum Castra habeat si militum suorum & hostium exanima

uerit uires ex apparatusu presenti uel cladem uel uictoriam ante cognoscat. Medicus praeterea uidendo aegrotum si genus morbi intelligat & medicinam satis calleat: facile sentiet aegritudinis exitum. Nonne uides multitudinem uatum? quae hi clare quae artificiose coniciant futurum: raroque aberrant a signo? Si igitur quod in potestate nostra est ex seipso tantum penderet: omninoque solutum esset a fato: nulla nobis diuinatione opus eest: cum uero uniuersis rebus mixtum sit: parsque & ipsum non exigua: fatalis sit ordinis: quod subicitur necessitati uaticinium statuatur: quod uel certitudinem uel incertitudinem respicit: ad consultationem pertineat. Ex his habes etiam necessitatis propositum: & diuinatione ipsa: & humana consultatione deprehendi posse. Sed quam ratione utraque uis exitus rerum praesentiet. Sane uel siccitates uel terrae motus uel incendia uel impetus uentorum uel aeris mutationem: haud solus praesentit Deus: sed & homines: qui maxime ad naturam diuinam accedunt. Sic namque Pherecydes famis motum terrae praedixit: Et Hippocrates Thessalis aduentantem pestem. Timaeus Clezomenius defectum solis: atque alius aliud. Deus autem ipse quomodo de his: quae ex potestate hominum pendunt: oraculum profert. Ait enim:

*Pherecydes**Hippocrates**Timaeus*

Ne daemone inuito des operam liberis.
Suscepta enim proles patrem aufert suum.
Hoc quidem cum ediceret Deus: optime nouerat quali homini consilium daret: quae petulanti quae profunde inebrietatem demerso. Idcirco calamitatem praenuntiat: cuius exordium facturus esset Laeus: causam intelligeret Deus:

*Laeus**Croesus*

Croesus halyn penetrans magnam peruertet opum uim:
Quod halyn traiecturus esset: subiecit: profert autem qui esset passurus: si halyn traiceret. Res quippe eiusmodi sunt: ut si earum substuleris complexum: diuinationemque Dei: ab humana mente: disuinxeris: harmoniarum omnium consonantissimam dissoluas. Est enim mundus: qui ex caelo constat: ac terra: quasi communis Deorum atque hominum domus: duorum scilicet horum generum: duae sunt domus: immortalia uehicula. Alterum habent Dii: Deorumque filii: alterum Deorum Interpretes homines: haud humi cubantes: (ut ait Homerus) neque etiam pedibus illotis:

Homerus

sed recti atque animis suspicientes in caelum mentesque in Iouem suspensi. Horum regimen uitae: Dii profecto aliqui sortiti sunt. Dii namque segetum terrae curam gerunt: easque ad salutem tuentur. Caeterum inuisibiles illi sunt: neque arcibus utuntur: aut uulnera unquam acciperunt:

Hic cibum nunquam capiunt: uino uel mellecunt.

Homines uero suspicientes in caelum: quatenus fas est: Iouis lucidam domum intuentur: haud auro (secundum Homerus) exor *Homerus* natam: neque faciferis puellis refulgentem. Verum solis lunaeque caeterorumque huius ordinis astrorum: uigentissimo lumine illustrae. Nonne exercitum uides: ex optimis ducibus: ac necessariis militibus delectum? Huius compositionis ordinem obserua: diuinationem statim uidebis: uirtute agnosces: manifesta que erit utriusque & cura & communitio. Vides praeterea: ut hominum uita: politica quaedam sit: haud satis constans: neque earum una: quas continens habet: Sed potius per similes nauis latissimum pelagus trananti: cuius salutis: haud solus sufficiat Rector: nisi & oportunitas & obsequium uentorum: & instrumenti commoditas: equorumque opituletur natura: Fac igitur rationales animi motus: machinis: ac ministeriis naualibus similes esse. Cum mari & uentis humanam rerum incertitudinem confer: prouidentiam gubernatoris: dicere idem esse: quod diuinationem futuri: non aberrantem a signo. Si uero huiusmodi politica commistio: ratiocinationi tuae repugnat: Platonem audias haec uerba dicentem. Deus in primis: dein fortuna & oportunitas temporis: humana omnia administrant. Verum tamen mitius est: tertiam causam superioribus adicere: eamque esse hominum artem: Sinistra: nam tempestate nulla ne nobis adsit: an potius aliqua gubernandi ars: per magni referre arbitror. Haec mihi uaticinia animum uersant: nec penitus sinunt: uel diuinationem continere: uel ad eam probandam intellectum omnino mancipare. Quomodo igitur: ex animalibus accipitis uitae aues: propter uolandi facultatem: cum pensilibus rebus communicant. Ita hominum uita: conditionis est dubia: Quae partim est ab ingenito libera arbitrio: partim necessitate obstricta. Ut si dicamus uinctum hominem potestatem accepisse: auctores suos sponte sequendi: quae cogitatio eo me ducit.

Plato

ut necessitatem suspicere existere in rebus. Sed tamen eius enū-
ciatio perq̄ difficilis est. Si enim eam denominauero Parcam no-
men rei dixerō quæ humanis opinionibus inerrat. Nam quid ob-
secro parca est? cuius ea naturæ cuiusue substantia?
Num Deus & latum tenet inter numina Oypum?
At nihil a Diis oritur mali: neq; parcarum uel calamitates obue-
niunt hominibus. Nefas est. n. malorum causam referre in Deū.
An magis est hominum Inter mortalis & ipsa?

Elpenor

Mentitur igitur Elpenor dicens.Pessima me demon legit parca.

Agamemnon

Mentitur & Agamemnon dicens.

Ego non sum causa malorum.

Iuppiter at fatumq; & celsorum accola Erimnys.

Vniuersa. n. eiusmodi nomina mortales ad honestandam impro-
bitatem suam confixisse uidentur. in demones in parcas & Erim-
nym flagitiorum causas referentes. Hæc sane in tragediis habeant
locum. nullaq; ibi huiusmodi nominum sit inuidia. Dum tamen
in serio humanæ uitæ spectaculo. futilia hæc & inania non admit-
tes. Erimnys. n. parca demonesq; quæq; alia nomina fatalis causa-
rum ordinis proposita enuntiant. intus habentur in animo: Et Ag-
mēonem interdum exercent. quo tempore græcorum strenuissi-
mum mercede præmii fraudat Elpemonem ad ebrietatē uertūtis.
Thyestem ad inuadendas fratris nuptias incendunt. Edipodem
ad parricidium. Sycophantam ad iudicia. piratas ad mare. Sicarios
ad licā. petulantes ad uoluptatē impellunt. Hinc miseræ hūanæ fon-
tes. malorumq; omnis generis fluxus. Ut ignis fluit ab Ethna ut
ab Ethiopia delabitur pestis: Et ignes quidem defluit in terram.
pestis uero ad Athenienses accedens in eis finem accepit: At im-
probitatis torrentes & innumeri & perennes existunt. Quibus
& oraculis multis & infinitis prope uaticiniis est opus. Quorū
quæ diuinitas fallere unq̄ possit? Nam quis obsecro improbitatē
perfidiam ac petulantiam exitus manet? Hæc eius generis sunt: quæ
Socrates prædicebat Socrates. haud tantum Apollo: qui ob societate artis
Socratem diuinis laudibus extulit.

Elpemo
Thyestes
Oedipus

Socrates

DE QVOMODO DISTINGVATVR AMICVS AB
ADVLATORE. IIII

PRODICVS in fabulis Herculem puberem iam ac uirum Prodicus Prodicus hercul
rilem spiritum gerentem: ducit ad locum: Qui cum in Hercules
duas scinderetur uias: Alterius uirtutem ducem haberet.
uoluptatem alterius harū altera uisa est. Herculi grauis ac deten-
tis aspectus. incessus placidi sermonis concinni mansueti. uultus
simplicissimiq; amictus. Altera luxu superbiens. unguentis deli-
buta. floridas induta clamidulas. impudentis aspectus. inordina-
ti incessus. in composita uocis. Hæc aspiciens Hercules (Ut louis
filium decuit) suo prope ingenio. uoluptati salute multa di-
cta. uirtuti se præbuit ducendum. Age & nos fabulam (si placet)
singamus. Uias duas. optimum uirum. duarumq; uiarum ducto-
res. uirtutis scilicet loco amicum uoluptatis adulatorem reponē-
tes. Hi quoq; iter se differant habitu. aspectu. uestitu. sermone. atq;
incessu. Alter enim per q̄ iucundum aspectui sese offert. Alteri q̄
uerissimum se præbet. Ille subridens. ac porrigens dextram. uirum
hortetur: ut se potius sequatur: quem & laudibus & precibus. &
supplicationibus aggrediens: ingentes quasdam uoluptates enar-
ret. Florentia uidelicet prata. fluentes amnes. cantantes aues. ele-
mentes auras. opacas arbores. planas lemitas. patentes cursus. cō-
sitos ortulos. ac sub nascētia pira. mala. uuis uuas. Hic
contra pauca loquatur. attamen uera maximam scilicet partē uir-
tutis asperam esse. exiguam admodum. facile oportere itaq; qui se stre-
nue ad iter accingat. Ita paratum esse: ut cum fuerit opus. exhau-
riat labores oppositurus. iucro: si quam interim acceperit quietē.
Utroq; igitur contraria loquente. utriusnam magis sermone ille
mouebitur: qualemue ingredietur uiam? Respondeamus fabulæ
huius poeta: si contingat uiatorem hunc. uel miserum illum assy Sardanapalus
rium uel Stratonem phænicem: uel Cyprum Nicoclem. uel Syba Strato
riticum illum esse. minime dubitari oportere. quin ex ductoribus Nicoles
alterum pessime oderit. putetq; cum agrestem in suauem. in elegā-
tēq; esse. Alterum autem ut lepidum. ut benignum. ut omni hu-
manitate conditum amplectatur. Age bellus hic ductor ducen-

dum suscipiat hunc uirum: quonam tandem eum deducet? Nonne aut igne propellet: ut Assyrium illum? aut in egestatem: ut phoenicem precipitem aget? aut in uincula coniciet: ut Cyprium? aut etiam mentita uoluptate deceptum alio uero afficiet damno? Contra si imitator Herculis fuerit: uero illi ductor. (amicum dico) ut Hercules uirtuti se credet: Sed de fabulis satis. Quod circa mutatus sermo: secum ipse consideret: potius quid nam maxime amicum ab adulatore distinguat. Nam cum lapis auro attritus: aurum probet: amicitiae & adulationis quis erit iudex? Num utraq; ex fine probabitur: At huius expectatio finis efficiet: aut ante acceperimus plagam: quam probationem habere possimus. Necessse enim est: iudicium ante praecedere: quam usum incipere. Nam si contingat iudicium praeposterum fieri: qui utendo praueuerit iudicium: si forte cum peniteat uisus: nullam utilitatem ex posteriori iudicio habebit. Vis igitur dolore: ac uoluptate amicum ab adulatore discernamus? Minime profecto. Nam contingit interdum ut & adulator: cum nimium aberrat a fide: molestissimus & grauissimus sit: iucundissimus uero amicus si felicitatis se fecit auctorem: atque haud scio: an ab emolumento ac damno alterutrum iudicemus. In hoc enim & scrupulus inest: Nam & adulator cum infert damnum: aut fortunas: cui adulator euerget: aut uoluptatibus merget. Quorum alterum: quod ad fortunarum pertinet iacturam: leuissimum est malum. Alterum quod uoluptatem inducit: maxime est iucundum. Propter amicitiam uero: multi aut exilii socii fuerunt: aut bonorum amissionem pertulerunt: aut etiam mortem subierunt. Quonam igitur modo amicum ab adulatore distinguemus: si minime uel finis: uel damnum: uel uoluptas: discernere rem potest? Age separatim inspiciamus utrumque. Nunquid amicus is erit: cuius ex consuetudine uoluptas oriatur: aequissimum etenim est: ut si inimicus inferendi doloris auctor sit: ex amico uoluptas criatur: quod tamen abhorret a uero. Nam medicus ille humanissimus iudicatur: qui maxime sit immitis. Ita imperator: qui seuerissimus: ita Gubernator: qui sit maxime cautus. Nonne parentes diligunt liberos: ac discipulos magistros? At quidnam infestius dicas: quam ut liberis patres: aut discipulis magistros? Nam & Vlixes Amator sotiorem: quorum causa multa: ac sua perpeffus est

Vlixes

Dum sotiis reditum in patriam uitamque redemit. Vbi in hominum incidit genus procax: ac uoluptarium: qui serarum more uiuentes: dulcem ructarent lotum. Sic: non uoluptatem designat Homerus: cum cerneret sotos: his hominibus mixtos: eorum luxuria capi: absurditatemque loti degustare: inuitos flentesque diuells: reducit ad nauem. At non ita Eurymachus erga procos se gessit: quos saginatos sues: pinguesque cures cadere: unum impudenter exugere: noctu cum ancillulis misceri: regiam domum abradere: nuptiisque insidias struere permittit. Vis ne paucis uerbis de re tota decernere? Adulatorem sub improbitatis: Amicum sub uirtutis ordine statue: dolorem ac uoluptatem abiciens. Quando nec amicitia uoluptate uacua est: nec doloris adulatio expers. Sed miscetur interdum cum amicitia: scilicet uoluptas: cum adulationibus dolor. Nam & matres: & nutrices: alterae filios diligunt: alterae alumnos. Quae obsequia: illorum uoluptatibus deleruiunt: Nec propterea quod uoluptas intersit: non amare dicuntur. Agamemnon Menelaum hortat. Et laudare omnes: animum & frenare superbum. Agamemnon
Menelaus
Vlixes
Putas ne menelaum ad adulationem in uitet? Vlyses ex naufragio in Pheacum terram euadens: cum exiret nudus: e cubili ludentibus puellis occurrit: In quibus Reginam cognoscens: ipsam assimilat Dianae: post etiam pulcherrimam plantam: Neque ideo audeat quis Vlysem adulationis postulare. quae si ex proposito usu: affectuque animi ab amicitia discernit. Optimus miles & mercennarius: pariter utuntur armis: horum opera nemo ex exercitio manuum expendit: sed potius considerato proposito: usum utriusque distinguit. Alter: non amicitiae deseruiens: salutem pro se intendit: Alter pretio pugnans: quibuscumque se utendum praebet: ille operam sponte pollicetur: Hic uenalis est. Ille per indutias hostibus fidus: Hic amicis etiam infidus. Eodem pariter modo retere debes amicum ab adulatore differre. Ambobus: non accidit sapientius: ut in eisdem negociis congressibusque hominum teneatur: sed eorum differentia: uel ex usu: uel ex fine: uel ex animi cognoscit affectu. Amicus enim quod uere sibi bonum uideatur: illud comit uult esse amico. Ut siue molestum: siue iocundum existat: eo ex aequo pariter uti a se fruatur. Adulator uero propriis cupiditatibus obsequens:

ita se ad congressus hominū parat. ut ex his capet propriū suū. Et Amicus quidem bonū æquabiliter cupit impartiri. Adulator propriis cōmodis studet. Ille ex æquo uitam cum amico secundū uirtutē instituit. Hic maiorem partem secundum uoluptatem ad se uertit. Ille cum amico diuersans pari loquendi libertate delectatur. Hic obsequendo submissus loquitur. Ille in cōmunionē ueritatem depromit. Hic dolos strūit. Ille futuram utilitatē iam serit. Hic presenti contentus est gratia. Illius quidē facta memoriā cōmendanda. Huius autem ueteramenta obliuione dignissima. Ille amici rem ut cōmunem curat. Hic ut alienam deperdit. Amicus amici felicitatem leuiter delibat. ex æquo uero infortunū subit. Adulator infelicitate nequit expleri; infortunū autem ab se abdicat partem. Amicitia laudi. Adulatio uituperationi exposita. Amicorū alteruter dando accipiendūq; uicissim sibi pariter respondet. Adulator penitus claudicat. Quisquis enim alicuius rei egestate detentus obsequitur ei: a quo eam ipsam queat accipere. quatenus ille uotis ipsius non integre respondet: in aequalitatē amicitie prodit. Amicus si pro amico iubeat infortunium uix præsens. Adulator maxime in fortunū sentit: Amicitia probatione confirmatur. Adulatio si ad probationem accedit penitus frāgitur. Amicitia rē pore ualidior fit: Adulatio tempore deprehenditur. Amicitia minime eget ut utilitate firmior fiat: adulatio sine utilitate stare nō potest. Si uero Inter deos atq; homines cōmertium datur: qui deos sobrie colit. amicus est Dei: qui superstitione tenetur adulator est dei. Et sobrius quidem cultor Dei: amicus beatus efficitur. Superstitiosus autem penitus miser. Quemadmodum igitur: qui propria uirtuti confidit. intrepidus accedit ad eos: ita qui ex impuritate deiectus. ob formidinem abiicit spem. Deos ut tyrannos reformadat. Eodem prope inter homines modo. plena ipsi fiduciaq; amicitia est. Contra adulatio & a spe & ab animo delectitur. Tyrāno nemo amicus: Regi nemo adulator. Regnum autem tyranni de diuinis. Et si amicitia æquabilitas est morum: improbitas neq; sibi ipsi conueniet. nec probitati. Probus enim cum probō facile amicitia seruabit. Comparēs enim sunt. Adulator autem quo pacto amicus erit hominis probi? latere enim adu-

latores uirum probum non potest. Improbō autem adulari contentus si adulatorem hunc quoq; hominem nanciscantur. ne huic quidem per diu poterit adulari. Quandoquidem genus hoc hominum pares sibi reponi uices interloquēdum non patitur. Si uero improbus ille adulator non sit. amicus adulanti esse nō poterit. Sed & in re publica. que ex optimatibus constat. plena amicitie est. Popularis status adulatio mera. At qui optimatum administratione populari præstabilior est. Nullus. n. uel Cleon. uel Hyperbolus lacedemōis exercuit. lasciuētis populi adultores scelestissimi. Eupolis in dionysiis Calliam comice lusit. priuatum hoīem adulatorum in conuiuīs prædam. ubi adulationi præmiū propositū erat: Calices scorta. Cætereq; (hoc genus) sordidæ ac seruales uoluptates. At populum Eupolidis dicacitatis spectatorem. quis nam comicus. quo theatro. aut quibus Dionysiis ludetur? populum dico adultores per multos. qui haud uilia præmia. ut sunt oblectationes uentris. ac ueneris: sed perniciem græcæ captarent. Quod si Athenienses adulatoribus pulsus. Pericli ac Niæ obtulerent. perire maluissent: profecto p̄ adulatoribus illis. ductores amicos habuissent. Inspiciamus regna ipsa: Adulatur Mardonius Xerxi. Barbarus Barbaro: Demens Dementi: Lasciuenti dño seruus i. l. l. quænam exitum adulatio habet? Insurgit Asia. uapulat mare: contabulatur Helespontus. effoditur Athos: Quis huius studii exitus? Nimirum clades. ac fuga. & adulatoris cædes ipsius. Sed Macedones adulantur Alexandro. adulationis effectus: Anaxyrides Barbaricæ adorationes. Philippi. Herculis totiusq; argiuæ familiaris obliuio. Quid oportet recensere tyrannidas? ubi enim gētium metus. ac licentia uigent. ac dominatio premit. subiectos: ibi necesse est adulationem florere. & amicitiam penitus obrui. Est etiam in hominum studiis. & in ipsis artibus adultores inspicere. specie quidē persimiles. opere uero dissimiles. Nā & musica ignobilior adulatione homines cæpi: ubi Deres patriā illam. ac montanam musicam linquentes. inter armenta ac pcedum greges clamorum. tybiarum saltationumq; amatores effecti. musicalium cum ipsa degenerem uirtutem reddiderunt. Medicina etiam degener. ad adulationem se transtulit: Cum pri-

Cleon
Hyperbolus
Eupolis
Callias

Periclis
Niæ
Mardonius
Xerxes

Alexander
Philippus

Dores

num homines Esculapii discipulorumque eius: euratione relicta: studia illius artis coquinaria similitudine infecerunt: prauorum sa corporum aduatores nocentissimi. Oratori & Sycophanta adu latur orationem aduersus orationem exacuenstiusto in iustū ho nesto muniens turpe: Sophista denique philosophiæ adulator exi stit. At hic adulatorum omnium multo est pessimus.

VITAM ACTIVAM MELIOREM ESSE CON
TEMPLATIVA. V.

AGNI negotii est perfectam uiuendi rationem inueni
m re. perinde atque hominem perfectū: Adeo omnibus stu diis inopia quædam miscetur: quæ ea non sinit pulchritu dinem illam contingere extremam. Nos uero perfectissimū esse il lum dicimus cui desunt pauciora: Quamobrem uidere rusticos est ob opinionem iucundæ ac floridæ uitæ felicitatem ciuibus in uidere. Vicissim uero qui contiones ac iudicia frequentant et in his auctoritatem obtinent summam propriam conditionem de plorantes & rastros & agellum habere in uotis Audias etiam eos qui militiam sectantur ociosos homines in cælum efferre. Contra ociosos psos admirari militiam Quod si contingat aliquem deo rum his uiris (ut in fabulis mos est scenicis histrionibus fieri) ha bitum conditionis presentis auferre et alterum concedere cupi tum uideas rursus eosdem illos priora requirentes odisse presen tia. Adeo hominis ingenium rem nullam perpetuo probat ac sem per est querulum morosum præterea ac propriis rebus minime contentum. Nam multitudinis cupiditates ac fastidia. quid con siderare est opus: haud quidem magis quam brutorum ipsorum: ipsis succem sere philosophis: uel eos potius misereri oportet: qui propter prudentiam propter industriam uitæ: propter rationis peritiā elati: nullum ad huc contentionibus ac disputationibus inter se ipsos & aduersus alios: terminum statuunt: dum eam uiuendi rationem exquirunt cui se ipsos potissimum committant. Enim uero persimiles ui dentur eorum gubernatorum qui cum se pulchre ad nauigan diam instruxerint: decenti magnitudine nauis: firmo apparatus

x horatio uidentur de sumpta hec omnia

instrumenti nautici copia nauarum ad nutum obsequio: cautiō nibus artis moderato: saburre liberamento: Vbi usus nauigatiōis exposcit: utubant herentque ancipites inquam partem se uertant: multis quidem portibus ante oculos constitutis: quibus omni bus haud tuto te credas. Quamobrem alios omnes cum suis ui tæ professiōibus ualere sinemus: ut est delitiis defluere. Terre sub stinere labores: errare in mari: mercenariam militiam sequi: in cō tionibus strepere: In iudiciis uolitari. Nam ut in certaminibus in spicere est qui imbecillum obtinent corpus & in cōsultis uiribus temere in certamen ob spem uictoriæ descendunt: eos paulo post sub labores deficere. pares uero uirtute præstare. fortiter sustine re certamen ac pro assequenda uictoria ad extremum usque pugna re. Sic etiam certantibus professiōibus uitæ: alias quidem omnes reprobare ac pellere de stadio oportet: Speculatiua uero & actiua: quande quidem studiis inter se oppositis concertare uidentur: in certamen descendant: rationis armis ad pugnandum instructæ: Vtra uero priores dicendi partes iudicibus nobis accipiet. Equidē censuerim eam præponi debere: quæ dicitur actiua: fidentis enim animi est & ad agendum expeditior: assueta: præterea multitu dinis frequentiam ferre cuius ea oratio sit.

IQ VIS inter mortales eam potestatem acceperit: ut quæ admodum uel princeps uel Ciuitatis conditor: alicuius eos qui in hanc uitam descendunt non prius intrare per mittat: quam sedulo singulos quosque percunctetur: quo nam opificio instructi: aut quo negotio freti: publicam rem luuare posse se cre dant. Opinor Ardritectus respondebit: quod lapides arte atque ordine cōnectens: construat septum: ad repellendos æstus atque hyemem: ab habitatoribus eius tutissimum perugium. Textor: quod ex tenui filio subtegmineque adhibita textura: indumenta conficiat: quæ cor poribus hominum tegumenti simul cōmoditatem simul etiam præstent ornamentum Quod carpentarius aratrum alligabit: aut scannum aut aliud quippiam: quod lignaria ars in usum homi num conferre consuevit. Quod uid ærarius faber? daturum se profi rebitur: uel belli uel pacis instrumenta: quacumque solent ex gre fer roue cudi: Quæ præterea eandem ob artē nā & hec recipi debent

par est ad uoluptatem hominum extrui possunt. Pictores ac statuarii dicunt oculorum se delectationibus seruire. Vnguentarii ac dapium structores nobilitatem artificii: saporum atque odorum lactabunt. Denique quisquis Tibiis, canticibus, ludibus, chorisue oblectamenta aurium parit. Et tiam scurræ, præstigiatores, & qui dicendi industriam tenent, fiduciam habebunt utilitatis artis propriæ probandæ. Homero Nirei forma satis oportuna causam prætulit, cur cum etiam in castra reciperet grecorum: Nemini etiam aditus patet ad uitam: qui minime symbolam (ut dicendi mos est) deferat secum: id est facultatem aliquam rei. periuandæ. At hic affert aliquid eorum, quibus homines utuntur, artem alius. Alius uoluptatem: Quæ cum ita se habeant: quam nam operam philosophus afferat: ut non inutilis: neque (ut quidam quedammodo fucus inter apes nobis adueniat. Nam homo cum sit palam est cum idem cum cæteris legibus teneri: & earum pariter operarium esse. Verum scire oportet, quali collatione se ipsum cõmunioni mortalium commendet, aut in quo locandus sit ordine: uin ipsum inter opifices poni, quemadmodum Thychæum inter coquos, ut Mithecum, inter oblectatores hominum. Ut phrymonem inter scurras, ut Philippum inter populi duces, ut Cleonem, an potius cum errorem aliquem sine tribu, areque celebimus. Dices cum minime in munem operis esse. Non tamen satis cognitum habere, cuiusmodi id sit. At ipse declarat, quietem inquit, ago mecumque ipsemet existentia considero & ueritate saturorum. Nimirum beatus appares, qui tantum tibi comparaueris otii: Ut nauem, nequaquam eo propolito inscenderis, ut uices uel gubernatoris uel remigis ageres. Ut ue una cum cæteris nautis concursans, laboranti uecurreres nauis. Quid dura hæc officia narro? quando neque ita expeditus existis: ut uelis tractandis, rudentibus manum apponere, aut saltem remos in tranquillitate cõtingere. Sed potius is sis, qui temere iacens, uectusque peremas nauem, ut incõmodum onus. An putas Ciuitatem minus, egere eorum officio, per quos salutem suam consequi possit? quam nauem in freto. Opinor multo plus opis: terra ipsa desiderat: quam mare: in qua uidelicet pusillum est: quod operam impendit. sarcina autem ferenda per grandis. Ciuitas, n. res est

Homex)

Nireus

Tycheus

Mithecus

Phrymo

Philippus

Cleon

composita penitus, ex cooperantibus ciuibus cunctis. Quæ perinde ac corpus, cuius necessitas multiplex est, ac multiplex obsequium requirit: nisi ab uniuersis simul partibus, obsequium accipiat, salutem suam tueri minus potest. Ferunt pedes, manus ministerium exercent: aspiciunt oculi, audiunt aures. Cæteraque (in quibus immorari oratio non debet) peculiare aliquod officium impendant. Quod si uelit Phryx ille Esopus fabulam cudere. Quod pes infensus reliquo corpori laborem tam grandis sarcinæ ferendæ detrectaret: quantam per diu impositam ante gestasset: & propterea reuocare se ad quietem, atque otium uellet: uel dentes itidem irati essent, quæ cibum molerent, unde tam multa caro aleretur, quare re pudiatõ cõmuni officio, mallent rem propriam curare. Si utrumque simul id fieri contingat: quid nam aliud fabula efficiat, quam totius hominis tabem? Tale igitur malum cõmunioni accidit ciuili. Nam si unus quisque ignauia uendendi, dimissis importationibus ex cõmunionem cõmerti in otium se referat: quid nam prohibeat ciuitatem uniuersam dissolui, destruique. Edificium firmissimum robur ex lapidibus coherentibus inuicem deuictisque ordine cõstat, ac diuissime permanet: Quicquid harmonico huic cõplexui dextraxeris, uniuersum edificium dissoluet. Tu uniuersam mortalium uitam, a coherentibus suis partibus, salutem non putabis accipere? Quærum si quæ se ab negotio auertent, earum nulla habetur ratio: Therites ordinis proprii desertor, moerorem nullum grecis incussit. At Achilles exæstuans ira, dum in tabernaculum abditus, quietem atque otium ageret, citharæque ac cantilenis operam daret: grecorum exercitum, multis imbuit malis. Ita, n. natura est comparatum, ut ex quo presente beneficium capitur, eo uicissim discedente, necessaria iactura sentiat. Quum ob rem: hic qui cõtemplationem ueritatis, atque otium amplectitur: quis nam alius est, quam sapiens uir, ac ualide mentis? Quid igitur. Nun qui gubernandi est peritissimus loco cesserit imperitis. Aut imperio cesserit Imperator illis, qui artis imperatoris sint ignari? Quid uero hoc etiam dignitatis afferre possit: ubi qui ueritatis scientiam habeat, thesaurum inertem in sæcundum infructuosum, uel animo parat, ex quo neque ipse beneficium capiat: neque conferre in quemque possit: Nisi forte auditus est

Aesopus

Nota p̄ fabellam
nemij Agrippæ

Therites

Achilles

pulcher: propterea quod audire possimus / non autem ut per eum
telligentiam consonantiam ac uocis habeamus: uel uisus pulcher: ue
uidere possimus: non ut per eum ad solaris lucis aspectum acceda
mus. Diuitiis praeterea ideo bonae: ut eas habeas depositas humi
otiosum & inutilem thesaurum. Nam quae sit utilitas a scientia: si
feriatus ab actione: scias ad quid utilis sit scientia: Quem fructum
medico suppeditet ars: nisi secundum artis praecipua: sanitatem in
ducatur? Quam utilitatem statuaria Phidias praestet: nisi eam opti
me norit / et ad ebur & ad aurum applicare? Sapiens sane erat &
Nestor: uerum patet sapientiae fructus: In quo consistit exercitus
salus / ciuitatis tranquillitas: obedientia natorum / populi uirtus:
Vlysses sapiens: patet opera eadem terra marique.

Qui mores hominum multorum nouit & urbes:

Qui reditum in patriam sociis uitamque redemit:

Praeter hos sapiens etiam Hercules: haud is qui sibi saperet soli
uerum: qui sapientiam propriam per uniuersam terram ac mare
propagauit. Is enim substulit feras is tyrannos ad sanitatem men
tis redegit. Is homines ex seruitute in libertatem uindicauit: liber
tatem legibus munuit. Iustitiam fundauit. Inuentor legum / Ca
stigator uerborum / Moderator actionum. Is si uitam ab laboribus
abducens eam in quiete atque otio constituere sapientiamque sine ne
gotio sequi maluisset. Hercules loco sophistam haberemus. Ne
moque illum auderet filium Iouis appellare. Nam nec Iuppiter ip
se otium agit: qui si cesset feriatus: cessare etiam cogatur & caelum
ab agendo circuitu. Cesset item nutrire & tellus: fluere amnes: pe
lagus excipere: cessent uicissitudines anni: fertiri munia parca: Ca
nere musae: cessent praeterea hominum uirtutes: Animalium salus
procreatio fructuum. Uniuersus denique orbis ab errore distractus
confusionem simul ac perturbationem incurrat. Iouis negotium
indefessum penitus est: continuu ac uigilantissimum: quod nunquam
aut deficiat: aut etiam ab opere recedat: perennem enim salutem
uniuersis rebus effundit: Idem facere Reges optimos sibi que per
miles monet in somnis.

Non noctem penitus totam decet esse soporum.

Cuius consilio populusque ac multa regantur.

Phidias

Nestor

Hercules

Phidias

Phidias

Hoc qui intueatur philosophus: minime imitabitur Iouem. Her
culem. Reges ac principes probos: sed potius uitam sequetur ho
minis in solitudine nati: unus cetum hominum oderit. Cyclopes
potius uitae quam humanae sectatores: Nam solitarii Cyclopes: cum tri
ticum atque ordeum ab ipsa caperent terra: nunquam tamen uel arbores
seruerunt: uel humum aratione exercuerunt. Verumtamen cum li
berorum mulierumque educandarum curam aliquam gererent: non om
nino negotium aliquod non obibant. Omnino autem extra negotium
esse: ad quem potius quam ad mortuum pertineant. Enim uero sine
negotio uirtute uacuum est: haud turpiter uirtute sequentes: negotio
carebunt. At si uirtus hominis non in uerbis: sed in actione in ip
sa negotiatione communi atque usu politicae uitae consistit: ea ipsa se
quenda homini sunt: quibus uirtute comprehendere possit. Nam
uitium passim capere est: ut ait Boetius poeta.

Virtutem ante ipsam superposuere laborem.

Ni mirum pulcher erit athleta: qui sine sudore coronari contendat.
At uero eum: qui negotium capeffit: uel pericula uel damna uel in
sidiis uel inuidia uel exilium uel nex uel ignominia sequentur. Age
igitur si gubernator naui ea cogitatione deterritus esset: quod nau
gandi negotium lubricum foret: periculis laboribus incertitudi
ne uentis ac tempestatibus refertum. Si eadem per motus Imper
ator incertitudinem bellicae fortunae: quae equalitatem discrimi
nis uoluit utrobique esse communem: proximam uel mortem formi
daret. Quid nam impediatur: quin ex hac ratiocinatione nauigatio
funditus intereat: libertasque dumtaxat in somnis habeatur: uniu
ersa denique hominum uita: minime differat a uermibus: submissione
ignauia ac formidine oppleta. Sardanapali uitam narras Epicuri
uitam effingis: At Cyrum Sardanapalo statuamus aduersum. Assy
rio uidelicet Persam: qui cum possit in otio degere: & in tranquilla
te uiuendi permanere: maluit per laborem ac militiam per toleran
tiam sitis ac famis: per diem ac noctis fatigationem continuam: asserere
in libertate persicum genus. At quem aduersus Epicurum statuemus:
nimirum graeco homini graecos oppido multos. Ex academia
uidelicet Platonem: ex exercitu Xenophontem: Diogenem ex
ponto. Plato igitur unius hominis amici exulis ac minime diuites

Boetius poeta

Epicurus

Cyrus

Sardanapalus

Plato

Xenopho

Diogenes

gratia aduersus magnam ac ualidam tyrannidē stetit. terrestri ac
maritima peregrinatione: eaq; admodū longinqua suscepta. inimi
citiā tyrānū: qui suscipere in se ueritus nō sit. nec uarios casus peri-
cula q; exhorruerit. ne philosophiā proderet morem: Cum tamē
ei licitū esset. in academia contēplationi uacare. ac ueritate saturari.
Xenopho Xenophon inuitatus a Proxeno Apollinis oraculo. hortatu So-
Proxenus cratis mittitur ex multo otio contemplatione q; ad exercitum ip-
Socrates sum exercitusq; imperiū. ad græcorū decem milia salutē. Nam qd
Diogenes oportet recensere Diogenem? qui repudiato proprio otio. peregri-
Nyxes nationē cōtinuā obibat. obcontēplationē humanarū actionū. mi-
nime profecto ignauus præses. ac negligēs. Verū qui *Vlissis* illius
exemplum sequeretur.

Qui si quem inueniat regem. ac uirtute supremum.
Contineat placidis uerbis. atq; adstet eunti.

At si quem media uideat de plebe strepentem.

Hunc seepro impellat.

Sed neq; ab iplo cōtinuit māus. uerū & plagas & negotiū exhibuit
Incutiens fæde terrorem uerbere plagas.

Percutiensq; humeros.

Mitto dicere. q; optimus uir qui in actione ueratur. minime ter-
giuulator. atq; improbis cedens. & se ipsum conseruat. & cæteros
quoq; ad bonam frugem conuertit. cedēs uero & tergiuulator.
temeritatem. insolentiam. audaciamq; improbis accumulatur. & tē
propriam prodit.

Percutiens humeros. quonam fugis improbe. dixit.

Mane. consiste. atq; ictus sustine. minime terere. cum contemptis
simis hostibus negotiū est. ictus qbus ipeteris ianes iunt: Quo
fugis? irruentem nemo te sustinebit. fugientem uero passim oēs
percutient. ut *Aiacem* troiani. ut Athenienses *Socratem*. a quo an-
te cessatū nō est. q; omnino ille deiectus. Quomodo igitur qui in
mediis hostibus ueratur. uiuat securus? Nam quid hostilius
hominum uirtuti: q; improbitas summa? Sub arcem me rece-
pi. *Socrates* ait. cum cernerem cæteros. salo aq; inopia cōsiliū per-
culos. Ostēde *Socrates* turā istā arcē. in qua cōsilles. parupēdā
hostiū ictus: cā ne ais arcem i quam tu te quoq; receperis? *Vlissis*

decem milia
regoru in
exercitu Xeno
ihontis

Xenopho
Proxenus
Socrates
Diogenes
Nyxes

Aiax
Socrates

ictus. Anitos multos. Melitos expugnabilem arcem.

Aniti
Meliti

VITAM CONTEMPLATIVAM MELIOREM ESSE
ACTIVA: VI:

Bi constituto Iudicio retis agitur. nimis utiq; onerosus
u erit is Iudex: qui minime æquabiliter. utriq; dicendi pro-
se locum assignet: In hoc potius tyrānū. q; iudicē se præ-
bens. Nunē itaq; tam & si forensia iudicia. calculis. ac fortuna
gubernentur: qui modus a philosophiā cōsuetudie. abhorret: tū
quia apud hanc quoq; ratio rationē redarguit. amicus. amicū:
questioq; ipsa ueritatē uenatur. ac huiuscæ ueritatis probatio spe-
riem Iudicii gerit: Age demus hodie operam alteri sermoni. defen-
sionis pares capienti. ac propterea sistamus. tanq; iudicibus. merū
naturæ speculatore. qui accusationi respondeat. Accusatio autem
talis. aut talis similis esto. *Anaxagoras Clazomenius*. Clazome-
niis iniuriā facit: qui cum genitus sit in terra. ac ciuitate Clazome-
nia: consors præterea sacrorū. ceremoniarū. legū. educationis. cæ-
terorūq; osum: que ēt reliquis Clazomeniis cōmunia sunt. eos ni-
hilominus. tanq; feras aliquas fugit: neq; se cæteris Clazomeniis.
aut in contionibus. aut in Dionysiis. aut in iudiciis. aut uspiam mi-
scet. uerū q̄tū ad eū attinet: uastitati addicitur ager. solitudo occu-
pat lares: cum apud seipsum solū diuersetur. mirabilem q; philoso-
phiā sursum. ac deorsum uerset ac scrutetur. Et accusatio quidem
ita se habet. Respondet *Anaxagoras* hoc modo. Longe abest uiri
Clazomenii ut iniuriā ego uobis ullam intulerim: quippe qui mi-
hi ipse cōsciū sū: neq; unq; fortunas uestras. peccato aliquo meo.
minores effectas: neq; quantū opera mea fieri potuit. ciuitatem
Clazomeniā. obscuriorē inter cæteros græcos reddidit esse. Præ-
stare etiā me ipsum puto in cōmertiis priuatis. minime uel mole-
stū uel iniquū. legū præterea administrationisq; ciuilibus. a quibus
ornamentū uniuerſa ciuitas capit. minorē ciuibus aliis. rationē nō
habeo. Sequitur ergo. ut qui uobis iniuriā nō facio. si idem ipse.
in cottidianis propriis studiis. in q; eligendo habitu uitæ. iudicio
fallor: absolui penitus debeam ab accusatione. cōmuniter læsæ ci-
d iii

Anaxagoras Clazomenius
fugit Clazomenios ipsi
tanq; feras

ueritatis: uosq; in quo me ipso ac propriis rebus abutor: nō quidē
 accusatorē constituere: Sed potius præceptorē præbere debea-
 tis. Exponā enim uobis integrā causam meā: omni depolito rubo-
 re: q̄q; præclare intelligo: patefacto profito meo: obnoxium subin-
 de me fore: qui a uobis irridear. Ego rei p. uires cōmunionē uiuē
 di claritatē operū usum uiuendi: oīa hæc plurimi i ciuitate fieri de-
 bere: nosse me minime diffiteor: Neq; etiā illud: ea scilicet ipsa in
 quibus constituta summa dignitas est (si quidē pro modo uirtu-
 tis decenter atq; honeste tractentur) magnam utilitatē ei: qui ita
 utatur asserere. Vicissim uero qui illis abutatur: eū & debilitat: e: &
 oīno prosternere: quin neq; eī sinere improbitatē ut suā qualicūq;
 ille existat inquinatus tegere possit. Potestates namq; uiros cōspi-
 cuos efficiunt: Quorū gesta quantū ab honestate desciscunt: an-
 tūde uitia produntur in apertū. Quisquis igitur bona præditus
 mente atq; consilio fuerit: is cum splendore atq; existimationem
 in tuto collocauerit: solidos iā e ciuili facultate percipit fructus.
 Qui uero inops mentis atq; ignarus agrediat̄ ad ea negotia: q̄
 bus ciuilis utitur facultas: Hunc procul dubio oportebit igno-
 ratione artis ac instrumentorū copia grauius labi. Hæc ego mecum
 reputans: contemplationi potius mihi uacandum esse exultauit.
 Verū sicut latere non petero: si indignus ad rem publicā accedēs
 grauius in eā delinq;. Ita neq; uobis esse propterea iniurius putan-
 dus sum: quod a publicis muneribus abstinē. Neq; uero si uisus
 uestro: suscepturus ordinē essem inter eos: qui concinūt in choro
 iniurius habendus sim: si antequā cruditā uocē habere: minime
 uellem me in miscere canētibus. Ea propter haud ita curauit: quē
 admodū uillicū negotiū meū bene se haberet. Cōstitui namq; eā
 uitæ ingredi uia: ex qua sciētia animo adueniens: tam q̄ oculis lux
 reliquū iter tutissimū præstaret. Hæc autē lux in panathenaicis
 (quos dicimus) ludis cōparari nō potest: neq; uia ad eam ferētēs
 nugæ sunt: aut deliramenta uerborū: non uillicæ curationes: nec
 ferentia studia: non popularia cōmertia: Verū amor ueritatis: atq;
 existentū rerū speculatio studiūq; quod huic negotio ipendatur.
 Igitur eū in hanc uia me dederē: ducētibus rationibus parui: inq;
 obsecrandis uestigiis uia cōsiderationē posui summam Res. uaq;

meq; ita se habent. Quod autē ita me gerens optime ac iustissime
 rebus uestris prospicio: rationem in p. sentia asseram. Res. p. con-
 seruari desiderat: non (me Hercule) in eo ut habeat mania firmissi-
 ma: ut integra naualia: nō item ut naues paratam habeant naviga-
 tionē: ut porticus ut luci: ut gymnasia ut phana: ut theatra instau-
 rationibus seruentur: Quibus si uel hostilis iniuria: uel ignis: uel
 aliqua alia calamitas parcat: ea nihilominus tempus absumat: ip-
 sam ego rei p. salutē intelligo consistere in compolito more ciui-
 tatis: atq; eius administratione decora. Quæ quidē nequaquam aliter
 effici possunt: q̄ optimarū legū ministerio. Optimas leges cuiusmodi
 uertitū uirtus. Vtētiū uirtus ab ratione exoritur: ratio ex recitatio-
 ne cōualefcit: exercitacionē perficit: ueritas: ueritas non nisi p. otū:
 quod in ea assequēda ponatur haberi potest. Haud enim aliud in-
 strumentū apparet: quo uirtutē cōprehendere possimus: præterq;
 uerissimā ratio: a qua exacuitur animus & accenditur. Quo fit ut
 accensus ea discat: quæ nunq; alias uiderit: quæ didicerit ea & fide-
 liter custodiat: custoditis utatur: utens nunq; labatur. Hic est pro-
 positus fructus his: qui disciplinæ ludos scho. atq; frequentant:
 qui ueritatē assiduo meditantur: qui rationē arte uenantur: eamq;
 efficiūt ualidā: qui animū instruunt: qui probitatē plurimum exer-
 cent. Aut igitur nihil hæc ad assequēdā p. chritudinē conferūt:
 aut conferunt quidē: non tamē uel disciplina uel exercitacione tra-
 duntur: sed potius casu: temereq; ultro nobis adueniunt: rem pro-
 fecto: quā se quā appelles: grauissimāq; accusatione persequare. Si
 uero nen. o ut q̄ ita insanit: ut id contendere audeat: caute o Cla-
 zomenii credere: q̄ ueritas: ualida ratio: uirtus: scientia legis ac iu-
 stitiæ comprehendī aliter possit: q̄ proprio quodā negotio: quod
 assequendis illis animus ipendat. Neq; (me Hercule) facilius q̄ iu-
 torē optimū fieri eū q̄ nunq; sutoria tractauerit: aut arariū fabriū:
 qui circa caminū: atq; ignē minime assiduus fuerit: aut guberna-
 torē nauticæ artis expertē. Quorū igitur negotium in huiusmo-
 di cura uersatur: tantū abest ut iniuriam uobis inferamus: ut si re-
 pudiatō eo uastitas ac sterilitas quædam animū occupet: eam
 maxime causam: accusationi: & quidem grauissimæ: obnoxii esse
 debeamus. Ab his igitur causis fieri puto: ut nostra hæc iusta sit

mul & uerissima sint: Hæc habui uiri Clazomenii: quæ uobis ad obiecta responderem: de quibus æquū esse existimo: uos nequaquā prępropere calculū ferre: sed potius tātulā interponere moram: donec eorū osium: quæ in mediū attulimus mecū spectatores effecti: propriis ea oculis cōprobare possitis. Vt si quidē in his utilitas aliqua appareat: re ipsa edocti ab accusatione me liberū esse iubeatis. Sin secus uos calculū pro uolūtate animi uestri feretis. Nos uero tūc deniq; serio ac grauius cōsultabimus.

h Ec ita dicente Anaxagora causamq; suā / his rationibus tuente. Clazomenios nihilominus credere par est. ab risu nequaquā temperatos esse: apud quos plus accusatio q̄ Anaxagoras fidei haberet: Nec propterea Anaxagoras ipse minus uera lectus fuerit: tametsi eorū sententiis condemnatur. Sic ubi uero gentium extiterit iudex minime creatus fabrum suffragiis: sed doctrina quæ sola nimirū creandis iudicibus uera cōfert suffragia apud hunc non tanq̄ inuis homo sit / accusatusue iudicio partes suas tuebit: uel Anaxagoras Clazomeniis: uel Heraclitus Ephesi: uel Pythagoras in Samo: uel Democritus Abdera: uel Colophōe Zenophanes: uel Parmēides Eleæ: uel Apolloniæ Diogenes: uel alius quispiam beatorū illorū uiuorum. Sed potius æquissima disputandi persuadendiq; accepta facultate: Apud sapientes sapienter: apud ficos fideliter: apud diuino spiritu afflatus: diuine loquetur: dicetq; animam hominis intres potētiās tria locatres naturas distributam esse a Deo: qui tanq̄ ciuitatem aliquam conderet & ad conuinctū cōgregaret principem ipsum: ac Ciuitatis consulte rem cōstituit: in arce: solumq; illi ratiocinandi munus assignauit. Alteram autē animæ partem: in qua uigor: efficacia & aptitudo quędam inesset perficiendorum consultorum uinculo quodam obsequi: quod explendis mandatis impendere deberet: cum principe ipso: consultoreue coniunxit: ac miscuit. Tertiam deinde partem: quæ iners: quodammodo multitudo dici potest: petulans / sordida / referta cupiditatibus cupidinibus / uoluptatibusq; diuersis. Tertio in ordine ueluti plebem ignauam multiuolam / multis affectionibus obnoxiam / ac furiosam locauit. Hoc igitur modo distributione animæ facta / iustaq;

Anaxagoras
Heraclitus
Pythagoras
Democritus
Zenophanes
Parmēides
Diogenes

uaniuersa simul ea munia obire: quibus regendus est homo: fieri uix potest: quia inter partes ita cōpolitæ altercatio unq̄ oriatur: id ipsum proprie malum: quod ciuitates uexare cōsueuit: Quæ rūq; beatissima est: gubernationē regiam ager: cedentibus nimirū reuicis partibus ei: quæ ad principatū moderandum genita sit. Quæ uero huic felicitate interior: secundaq; est: ea aliquorum potentiam: qui conuinctam pro principe se gerunt. Aristocratiā id est optimatū potentia appellans. Regia quidē deterior est: sed Dimocratia: id est populari potentia melior: firma profecto & in actionibus efficax: constitutaq; instar: uel Lacedæmonia: uel Creticæ: uel Mantineæ: uel Pelleneæ: uel Thessalicę rei publicę: ambitiosa: uide licet: contentiola: altercatoria: curiola: ad agendum parata: confidentiq;. Tertium rei p. genus: spetiosum nomē Dimocratia: id est popularis potentia: accepit. Sed uerius ochlocratia: quod est potentia plebis: dici potest: imitaturq; uel Atheniensium: uel Syracusanorum: uel Milesiorum Rem. p. uel aliam quāpiā: cuius robur in multitudine uigeret: multitudo non eadem sentiret: petulans esset: ex colluuiōe undequaq; cōglobata: inibus igitur rei p. formis constitutis: singularum imagines: intueri in anima hominis est: In qua supremum genus: quod speculationē suscipit: principem: ac ciuitatis cōsultore imitatur: expeditū est a negotio: atq; opere. Secundum genus: cui secundus honor: ac cōmendatio debetur in actione ipsa consistens: dicitur actiuū: Tertium uero genus facile dignoscitur: quemadmodū popularem potentia recitat. Frequenter enī eiuſmodi genus occurrit: uniuersamq; animā depascitur: atq; ideo ualere sinendū: segregandūq; ab optimo est: plam speculationem cum actione conuertere oportet: quæ licet: utraq; pulchritudinē aliquā obtineat: Vtra igitur præstabilior erit? Recipōdet ratio: si utilitate cōsideres: præpones actionem: si causam unde pulchritudo ipsa in actionē descendit: nimirū antereretur speculationem. Nos uero alterā alteri: cedere quodammodo cōciliare studentes: dicemus i distribuentis iupradictis animę potētis: atq; habitu uitæ: cunctos mortales: uel naturæ: uel cęcis: uel fortunæ habere rationē oportere. Natura enim alter ad altero differt. Nam qui minime ualidus: sit ad gerendum negotium: ad obeundam speculationem.

Species .r. p.

Democratia ueri
dicitur ochlocra

SERMO

Homer?

Plato

Dion

Xenopho

Homer?

Vlyxes

Alcinous

Cume)

demptum nactus est animum. Contra qui speculationem non
 luffert: acriter agit: etas etiam differentiam inter homines facit. Iu-
 uentis enim negotium est (ut ait Homerus) & a nobis prebatur.
 Iuuenem omnia decent. philosophus in iuuentute negotium ge-
 rat: oret. Rem. p. capessat militet. speret. Nam Platonis in Sicilia
 cursus. labores. studiaq; propter Dionē suscepta. opera fuerunt ui-
 gestis iuuentutis. Vergens ad senium susceptus ab Academia est.
 ab ocio profundo. ab optimis litteris. ab speculatione minime la-
 bili eius exitus uitae: in uirtutis amplissimo campo conqueuit.
 Amo Xenophontis iuuentutē in opere. senectutē in litteris uer-
 sari. Differt praeterea. quis secundū fortunā: quae aliū potestate atq;
 actionibus sepsit. aliū ad otium quieteq; lenissimā. Quorū altere
 laudo: qui cū necessitas postulat uirū se gerat. Alterū haud tantū
 laudo. sed censeo beatū: licet beatū. q; otio fruatur. laudandum
 uero ob notitiam rerū. Sed & eū q; ex Europa nauigauit in Asia:
 ut Egyptiā terrā spectaret: ut uideret ostia Nili. Pyramides excel-
 sas. aues peregrinas. bouē. hircūq;: ob earū rerū spectaculū celsu-
 rim beatū: et si accesserit ad Istrū. si uiderit Gangē. si propriis o-
 culis Babylonē: si Sardiū amnes. si Ilentia sepulchra: si ora hellepo-
 ticam inspexerit. Sic & ab Asia classes in graciā transmittunt. uel
 ad Atticas artes. uel ad animositatē Thebanorū. uel ad Argiuorū
 regionē peruidendā: Homero uisus est sapiēs Vlyxes. propter lō-
 gitudinē erroris.
 Qui mores hoīum multorū uidit & urbes.
Vlyssis spectacula Thraces fuerunt. Cicones feri. Cimmerū solis
 expertes. Cyclopes perigrinorū occifores. uenefica mulier. Inferni
 spectacula. Scylla. Charibdis. Alcioni hortus. Eumei stabulum.
 mortalia oīa. momentaria omnia. a fide abhorrentia oīa. At philo-
 sphi spectaculū. scin: cui maxime simile duco? in somnio nimitū
 manifesto. ac circūquaq; uolitant: cuius integro corpore manēt:
 aiūs tamē in uniuersam terrā excurrit: Ex terra effertur in caelū:
 uniuersum mare pertransit: uniuersum puolitat aerē: terrā ambit
 cum Sole. cum luna circūfertur. Caeterorū astrorū iungitur cho-
 ro: minimūq; abest: quin una cum loue cuncta: gubernet: atq; or-
 diet. Operariationē beatā: oīa spectacula pulchra: oīa ilōnia uerissima.

SEPTIMVS.

XXIII

VTRVM RECTE PLATO DE CIVITATE SUA
 EXPVLERIT HOMERVM: VII.

YRACVSANVS olim sophista. pfectus est Spartā:
 minime quidē paratus elegantiam orationis Prodicī red-
 dere. uel Hippiā uaniloquentiam. uel rhetoricē Gorgiā
 uel uiolentā Thrasymachi. uel aliū quāpiam: qui eloquutionis ne-
 gotiū tractaret: At huius sophistae studium eo tendebat: ut confi-
 ceret opus: quod uoluptatem haberet. una cū utilitate ipsa tempe-
 ratā: Quippe qui cōcinnandis dapibus. ita operam daret: ut escas
 acceptas. ratione cōlimentorum temperamento. uarietateq; atq;
 ignis ministerio uescitibus iucunditatem prēbentes. meliores
 multo q; pro natura propria efficeret. Quāobrem clarus habeba-
 batur Mithecus apud grēcos: atq; adeo in cōstruendis dapibus
 clarus: ut eam dignitatem. quam Phydias a sculptura sumpsisset
 exequaret. Accessit autē Mithecus ad Spartanos: quo tempore i
 principe ciuitate exercentes imperium. generose admodum do-
 minabantur. consequi sperās. ut ars sua propter quā clarus apud
 caeteros eēt. apud Spartanos quoq; existimationē acciperet. Quod
 tamen contra cecidit. Nam Lacedemoniorum magistratus homi-
 nem uocantes. illico migrare eum e. Sparta in aliā terram. atq; ad
 alios homines iusserunt: Cum dicerēt ita assuetos Lacedemonios
 esse: ut eis potius labor: q; lenocinium dapium edendi desiderium
 exeret: quippe qui in curandis corporibus. nullis illecebris. sed
 potius simplicitate uictus utentes. ea nihilominus. q; Leones a co-
 quinariis blandimentis libera haberent. Itaq; in eum locū abiret:
 ubi coquinariae habitus honos. ob uoluptatem atq; uti itatē: iure
 artifices etiam seos cōmendaret. Quo circa decedens Mithecus
 e Sparta. secūq; artē suā exportās. non propterea minus libenter
 exceptus est a caeteris grācis: qui indulgentes uoluptati: complexi
 hominem sunt: nequaquā eum Lacedemoniorū exemplo. a quibus
 inhonoratus abisset. contemntes. Utamur & imaginibus aliis.
 si expedire uideretur ad presentem struendū sermonē. arte prestabi-
 lioribus Mitheci. Thebani tibiariū studiū habēt: estq; uniuersae
Boetiae uernacula musica: q; modulatiōe tibiae delectat. Atheniēse

Prodicus elegans
 Hippias uaniloquus
 Gorgias rhetoricus
 Thrasymachus uiolētus

Mithecus
 Phydias

De Mitheco cog
 nota

Tibi in honore ap
 thebano

diuersi usus apud diuersas
gentes

rei genus nauis

Plato

eloquentiā exercēt: quorū solertia nihil aliud spectat. q̄ oratoriē eul-
tū: institutiōes creticae ī uenatōibus. ī mōtāis itēribus ī iaculādo-
currendoq; consistunt. Thessalicae in equitandi peritia habēda. Cy-
reni agitant currus. Etoli grassant: iaculantur. Aearnanes: Thra-
ces in utendis bene peltis. operam ponunt. Nauigant īsulani: Et
si multarum nationum disciplinās. ad alias nationes trāsferre uo-
lueris. labefactaueris artes. Nam quid mediterrāneo cū nauibus?
Quid musicae inexperto opus est tibiis? Quid mōtanis opus
est equis? Quid cursu circis incolentibus plana? Quid arcū
grauis armatura requirat? Quid sagittarius scutum? Si igitur
uariā gentes peculiaribus artibus gaudent: quā uel quadrāt utē-
tium ingeniis. uel earum ab initio amor etiam genuit studiū. Neq;
res per se quēlibet omnibus iccirco uel est in pretio. uel contem-
nitur: propterea quod quibusdam. sed ex utentium cōmodo pro-
batur. ac placet. Quid phibet pulchrā huius rei. p. ciues: quos
instituens Plato legibus nouis. diuersisq; a ceterarum gentium
moribus. degere iussit: rationē aliam sequi. eosq; domesticis qui-
busdam ac legitimis studiis teneri? Quā teneris inoleſcentia in-
geniis. pro utentium usu existimationē sumpserunt. Neq; tamen
apud alios probantur: propterea q̄ minime cū suis moribus con-
ueniant. Nam si ciuitatem cum ciuitate: Ciuilem institutionem. cū
institutione ciuili. leges cū legibus. Educationem cum educatio-
ne cōferamus: Nimirum rationē aliquam habebimus. inquisitio-
nis huius nostrae ducendae. per quam propositi orum cōparatione
inducta singulorū defectus teneamus. Sin uero ex quodam uni-
uerso proposito abscedimus partem: eamq; per se absq; eo. qd
comparatur. ad aliam perpendere uelimus. inq; ea perpendenda
testibus uti. uel eiusdem habentibus usum. uel etiam minus ha-
bentibus: penitus fiet ut nō solum ea. (quam dicimus) pars: sed
cetera cū quibus mortales utuntur. seorsum a cōparatione in-
specta indifferentē aequalem. siue approbationē siue improbatio-
nem assequeretur. ut q̄ propter multitudinem iudicij in errore uo-
luerentur. Etenim cibi medicamenta: regulaeq; ipsae uiuēdi: uniuersa
deniq; quae usibus mortalium miscentur. minime oīa omni-
bus eodem ordine respondent. Verum eadem res. interdum ali-

quem iuuat. aliquem lēſit. aliquem gaudio. aliquem molestia affe-
rit: iccirco q̄ singulas has. uel modus utēdi. uel oportunitas tēpo-
ris. uel uitae subiectū: aliis. atq; aliis diuersas ostendit. His itaq; se
se habentibus. multo sermone. rursus cōsideremus Homericam
causam & quidem aequissime fugientes illorū exemplum: qui pro-
pterea quod delectantur Homero. Platonē oderūt. uel illorū. qui
Platonē admirantes succentent Homero. Quando inter alterius
atq; alterius factum. nihil intersit: sed maxime liceat simul.
& Platonem laudare. & Homerū admirari. Licet autē hoc modo
Plato rem publicā suā speculatione quadam mentis magis exqui-
rit: q̄ ut cretica aliquā. aut Doricā. aut Pelopōnesiā. aut Sicilien-
sem. aut (medius fidius) atticam instituat. Qui si uel has. uel ha-
rū per similes formet: tantum abest. ut unius indigeat Homeri: ut
etiā prius in eā uocare cogeret. Hesiodū. atq; Orpheū. quālibet
pr̄terea antiquā & poeticā musam: ad mulcendū iuuenum aīos
idoneā eosq; regendos. qui consuetudine atq; illicio poeticā uolu-
ptatis allecti. simul cum ea ueras haurirent rationes. per blandā
poeticē insertas. Vt uero id sequitur Plato. ut Ciuitatē instruat. & rē
publicā formet. quae ratione penitus constans. magis reddat abso-
lutā aliquam serinam: q̄ quae mortaliū usibus occurrat. Qui
modus seruari abſtatuariis solet pulchritudinis flores undecunq;
decerpentibus. eosq; ex diuersis corporibus collectos. artificiosē
usq; adeo miscētibus: ut eorū imitatio de uariis exēplaribus sum-
pta. unam tñ pulchritudinē pariat. eamq; integram. perfectam. ac
decore sibi ipsi respondentē. Neq; unq; inuenias corpus pulchritu-
dinis adeo absolutae. ut ad simulacrorū praestantiam accedat: scilicet
et extremā illam pulchritudinē appetunt artes. At rerum p̄ntia
cottidianusq; usus artibus ipsis. inferior multo ē. Ego. n. ita opinor.
si contingat eā hoīes facultatē accipere: per quā carnē ueluti ma-
teriā quandā pertractantes: ex ea formare aliqua corpora. / suo p̄te
arbitrio ualerent. fore ut opifices horū corporū. pari ratione potē-
tiā terrae. ignis. eorūq; oīum temperantes: quae inuicem conciliatae
corporū constituunt naturam. componerent (uti par est) corpus
nullis omnino. uel medicamentis. uel incantationibus. uel obser-
uationibus medicis obnoxium. Horū igitur aliquis. si figulum au-

Homerus

Plato

Hesiodus

Orpheus

diat dicentem. Hoies huiusmodi q̄ ea ratione cōpositi essent: ut ne
 quāq̄ Hippocratis curationibus egerent: oportere Hippocratem
 ipsum coronatū uelleribus ac delibutū unguentis in aliū locum
 emanare: ubi uigentes morbi eius operam exposcerent: et medi-
 cinam honorabilem redderent: Si inq̄ hoc aliquis audiat ac pro-
 pterea succenseat figulo q̄ Esculapii atq̄ Asclepiadarū artē in ho-
 noratā dimittat. nōne erit merito ridendus eū accusans: qui non
 propter ignominia medicinā expellat: uerū q̄ ea superflua ab il-
 lorū corporum usu nec propter utilitatem necessaria sit: nec pro-
 pter iueunditatem expetenda? Quamobrem existēti duplici cau-
 sa quare uel Homerus uel Hesiodus uel quilibet alius ob harmo-
 niā poeticam adepti sunt laudem: q̄ scilicet profint ac delectent:
 Harum neutra facit: ut eorum carmina Platonis rei. p. conducant:
 Horum. n. ciuū utilitas ab educatione perfecta ne cessariisq̄ dū-
 taxat auscultationibus pendet. proptereaq̄ repudiat penitus quic-
 quid uel licentiose uel proprio sensu efficitur: uel etiā fabulas oēs
 quales pueri ematibus audire solent ab irrationali fama cōfictas
 tamq̄ aduersas penitus. ei Rei. p. in qua uigere debet educatio dili-
 gens & aures supuacuis uerbis esse oclulā. Neq̄. n. sustinetur te-
 mere quicq̄ aut in ea oriri aut in eandē alicunde inferri: quod qui-
 dē uel narratione uel institutione uel ludo Homeri desideriu idu-
 eat: lucunde simul ac magnifice opiniones de natura Deorum ex-
 tollentis animosq̄ multorū eo proposito inuertentis. ut ex humi-
 li imaginatione deposita in attonitionē deueniant. Id. n. agit poe-
 ticus sermo. quotiescūq̄ in aures incidit prauē institutas. ut eas so-
 nitu quodāmodo cōplens. minime respirare permittat: ad recipiē-
 dos eos sermones quos temere circūferat uulgus: Sed doceat po-
 tius poeticam oēm occultas introrsum significationes habere: in
 quibus ut de Diis fas piūq̄ est diuinas magnifice sentiat. Vnde
 autem humilitas ac negligentia omnis abierit: quid ibi huiusce-
 modi medicamentis opus est? Interrogatus Ancharis ab homie
 græco: Num Scythē Tybiam usum haberent: Respondit: Ac
 ne uitium quidem. Alia enim uoluptas aliam inuitat: quæ ubi se-
 mel fluere ceperint negotiū efficiunt: quod nec diuidi propter co-
 gnationem: neq̄ extingui: neq̄ etiam potest inhiberi. In quo unū

Homer?
 Hesiodus
 Plato

Ancharis

Ancharis respo-
 sum aduertit de
 quo & aristotelis
 in posterioribus
 Ethicis.

dūtaxat salutis modū inuenias: si scilicet uoluptatū fonte siccato-
 earū ortum obstruxeris: Ob eam præcipue causam res. p. quam cō-
 stituit Plato: minime uel uoluptati uel spectaculis uel aurū tuila
 tionibus aditū præbet. Si ergo poetice animos ad uoluptatem in-
 ducit a Platone in ciuitate nō admittetur. multo aut magis pro-
 pter utilitatē. Mitto dicere reperiri apud hominū genus. & cl. p. ali-
 quas: quas non speculatio ulla effinxit. sed actio ipsa protulit in
 usum. adfirmam ac legitimam uiuendi rationem. ignorantēs peni-
 tus Homerum. Sero etenim Sparta poeticam recepit. sero etiam
 Creta sero id Doricū genus: quod degit i Libya. Quæ tamē cēs-
 haud sero laudem consecutę sunt: sed ob antiquam uirtutem. ma-
 ture potius laudari sunt cepte: Nam quid cōmemorē barbaros?
 omnino illi poesim Homeri non didicerunt. & tamē apud eos uir-
 tutē inuenias: ab Homeri carminibus deducta: Quæ si quidem in
 separabilis a carminibus esset. illi ipsi. qui in theatris recitat uersus
 genus hominum stultissimum. propter consuetudinē artis in bea-
 titudine locati uiderētur. Quod tamē haud ita se habet: pulchra
 sunt carmina Homeri: carminūq̄ pulcherrima & clarissima cūcto-
 rum: dignaq̄ quæ decantentur a musis: non tamen omnibus pul-
 chra: nec perpetuo pulchra. Nam neq̄ modulationibus musicis:
 una tantum constituta lex est: aut unum constitutum est tempus:
 Pulchra in bello ea modulatio: quæ Orthria dicitur. pulchra in cō-
 messationibus paroemia: pulchra apud lacædemonios emuateria
 apud Athenienses cycelia: pulchra in persequendis hostibus. quæ
 hortationis stimulos habet. pulchra in fuga. quæ receptui canit.
 Deniq̄ musa omnis iucundissima est: eius tamen utilitas nō ubiq̄
 omnibus eadem est. Homerū si iudices in canendis fortibus uiris.
 dūtaxat uoluptatē spectasse. cum in numerum redigas petulantū
 ac debacchantium uatum. Qui secundū uoluptatem cum eo cō-
 parati superiores euadent. Homerūq̄ ipsum de oblectandi laude
 deicias: Qui (& si dulcis est) pulchritudo tamē uoluptate firmior
 est. eaq̄ non id agit: ut captandarum oblectationū oportunitatē in-
 ducat. sed potius exposita est laudi. At laus a uoluptate seiūcta nō
 est. non tamen uoluptas proprie ipsa: Si uero propter uoluptatē
 Homericā eo modo amplexamur: quo solemus tibiarium ac ner-

Plato

Sero sparta Creta
 doros poeticā rec-
 perunt

Homer?

Orthria moda-
 tio
 Paroemia
 Embateria
 Cycelia

uorum modulamina expetere: nō solū e Re. p. atq; a discipulis Pla-
tonis Homerum pella nus: uerum ex Lycurgi Cretensiq; ciuitate
ex omnibus deniq; locis ubi labores uigent cum uirtute coniūcti.

QVAE FVERIT AMATORIA ARS SOCRA-
TIS SERMO PRIMVS. VIII:

In Corinthius Eschilus noīe puerum habuit Aetionem.
Dericū adoleſcētulū. egregiūq; decoris. huius amator erat
Corinthius itidem iuuenis ex genere bacchiadarum. Bac-
chiadae uero inter eius temporis. ciues longe principes erāt. Ado-
lescentulus itaq; moderatus effectus. procacem amatorem contē-
nebat. Is nihilominus cū Aetionē una cū ceteris bacchiadis iue-
nibus. uigiliis amatoris laceſſeret. uino tyrānide. atq; amore cōfi-
dens. i eius domū irrūpit. Dumq; hi Aetionē abducere ui tentāt:
dum ex aduerso domestici repugnant: distractus utriq; adoleſcēs:
inter eorum manus uiolenter exanimatus est. Quam ob rem fa-
ctum est: ut Corinthi hec facinus propter æquiuocationē adule-
ſcentium nominū cum Beotio illo ſimilitudinem haberet: Altero
quidem ab ranibus inter uenādum. altero ab amatoribus p. chrie-
tatem diſcrepeo. Periander Ambraciatarū tyrannus. adoleſcētē
ſane ciuilem deperibat. huius ardet. q; iuſtitia atq; honeſta-
te careret: ad contumeliam magis: q; ad amorem accedet. at: quo cir-
ca Periander ab licentia. audaciam ſumens: in adoleſcentem debac-
chatus est. eiusq; petulantia huiusmodi fuit: ut ſimul Perianthro cō-
tumelia. amplius inferendae poteſtatem eriperet: ſimul adoleſcen-
tē ipſum efficeret ex caſſamito tyranni interfectorem. Ea. ſ. p. a-
na propoſita eſt amoribus iniuſtis. Vin alium modum exponam
amoris honeſti: una ſaltem. aut etiam altera imagic depiſti? Athe-
nienſis adoleſcētuli. duo fuere amatores: Alter priuatus: Tyrānus
alter: illum conditio nis æquabilitas iuſtum faciebat. Hunc uero
licentia iniuſtum. At qui adoleſcentulus ille. uere pulcher amabi-
liſq; erat: atq; ideo deſpiciebat tyrānū: priuatum amplectebatur.
Tyrannus itaq; ira incenſus. & utriſq; iniuriam intulit. & Harmo-
diū ſororem. in Panathenaica pompa incedentem. canſtrumq; de-

Aeschylus
Aetion
Bacchiadae
Periander
Harmodius
nota facinus

more ſacri deſerentem: cū ignominia exegit. Quamobrem Piſi-
ſtratae pēnam huius facinoris tulerunt: Athenienſiūq; iibertas
a contumelia tyrāni adoleſcentiſq; animo. ab honeſto amore ama-
torisq; uirtute. initium ſumplit. Epaminundas thebanus ab Lace-
demoniis patriam liberat. ſtratagemate amatorio. Aduleſcētuloſq;
pulchrorū cōplures iuuenes thebani amatores extiterūt: Hos Epā-
minundas. una cum amatoribus obarmās. ſacri ei. ſimodi amoris
ualidas. in expugnabileſq; decurias ordinat: in. litum uidelicet cen-
fertim ſe clypeis protegentium ordine imperrupto: quales nec Ne-
ſtor ille imperatorum peritiſſimus cuncte rum. apud Troiam in-
ſtruxit: neq; in Peloponeſſo Heraclida: neq; peloponeſii in Attica.
Eo. n. illa res tendebat: ut neceſſe priuſ foret. ſingulos illos ama-
tores uictoriam referre: uel æmulatione incenſos. q; ſub amatoriū
conſpectum decertarent: uel neceſſitate coactos pro am. iſſimis pi-
gnoribus pugnandi. Sed & adoleſcentuli amantium uirtutē æmu-
labantur. uel uti catuli quidam in uenatione antiquerunt. canum
lateribus hærentes in curſu. Quorſum igit dices Epaminundas.
Harmodius. oratioq; de amore iniuſto. ut ſcilicet. intelligas dupli-
cem rem: cuius altera pars ad uirtutem feratur. altera hæc eat cum
improbitate cognationem. uno homines nemine amore appel-
lare. eodem. ſ. modo. & Deum & morbū nuncupantes. decq; fieri:
ut amatores ſpuri: ob ſimilitudinem Dei. ac morbi impuritatē. uae
ſucum inducant: probi uero propter ancipitem affectionem. pro bi-
tatem amoris multitudini nequaq; probent. Verū licet in numu-
lariis cōtingit: ut diſquiri ſcilicet oporteat: uter eorū ſagacius a pro-
babili nūmo adu. terinum dignoſcat. eumq; qui probabilis ſpecie
tantum gerentem admittit longe arceamus ab arte: qui autē uerā
notā cognoscit. hunc & artem callere fateamur: eodem pariter mo-
do amatoriā artem pulchri naturae. ueluti nūmo cuidam admo-
uere oportet. Vbi enim pulchri huiusq; appareat: quae tamen pul-
chritudinem nullam habeat introrſum: Et ubi tam uerū. q; appa-
rens oſtenditur pulchrum: quiſquis ſpecie pulchri. uerā pulchritu-
dine carentem concupiſcit: Is neceſſe eſt ſpuriū. atq; adu. terinum
amatorem ſe prodāt: contra. qui uerū ſimul. atq; apparens pu. chru
ſequetur. erit amoris ueri legitimus amator. Quare his ita ſe ha-

Piſiſtratae
Epaminundas
Nefor
Harmodius
nota facinus

bentibus de seutere ac mebratim considerare debemus amatoriā
 ratiōē amantemq; Addendum etiā Socratē inspicere quidnam
 sibi uelint: quae de eo tantopere sunt celebrata sermonibus. Veluti
 cum de se ipso ait Socrates famulum se esse amoris: Albam item
 lineam ad pulchros aut artificem peritissimū. Sed & praeceptores
 artis ascribit Aspasiā Milesiam. Diorymāq; Mantinea: discipu-
 los uult esse Aleibiadem magnū speciosissimū Critobulum. Agatho-
thonē delicatū: Phedru diuinū caput adulescentulū Lysim. Car-
midem pulchrum. Nullam praeterea ipse amoris sui partē. cui piā
 uult esse caelatum adeo cū cūtis in rebus licentiosus uidetur imita-
 ri. Veluti cū ei propter Carmidē subsistit cor extumescitq; corpus:
 cum Aleibiadem admiratur. Baccharumq; insanit in: morē cum
 ad Autolycū quasi noctu ad lucem oculos uertit. Teniq; cum ciui-
 tatem ex uiris optimis condit. legesq; sancit: his qui praclarum ali-
 quod facinus ederent in pugna minime aut coronas. aut statuas.
 aut graecis huius generis nugas praemiū statuit. Verum strenuo
 huic obsculandū permittit qui sibi uideatur ex cunctis adulescen-
 tibus pulcherrimus: O admirabilē mercedem Ipse autem fabulā
 fingens amorē describit aspectu deformem pauperem: quasi fertu-
 nae suae per similem. dicalceatum humicubum. insidiatē uenatorē.
 & eneficū. sophistā. praestigiatorē. Et ut in uniuersū loquar. om-
 nia ferme in impingit: ex quibus ipse in Dymisiis dicacitatem co-
 mē. legē pertulisset. Haec aut. cum diceret. quasi in medijs graecis.
 domi publice in conuiujs in Academia. in piraeos. in uis: sub plata-
 nos. in liceo loquebatur. Et cum aliarū oīum rerū scientiam diffite-
 retur. ut sunt uirtutis rationes. atq; opinioēs diuinā: in quibus ual-
 de placere sibi solent sophistā. amatoriā tamen subiens artem. hu-
 ius unius scientiae negotiq; professorem se esse. ac scientissimū fa-
 tebatur. Quid quaerit Socrates lepore orationis? quid significatio-
 nibus occultis? d. simulationeq; sermonis? Respondet pro So-
 crate Plato. siue Xenophō siue Aeschines: siue alius quispiam: qui
 cū Socratis sententia conueniret. At q non me tantum admiratio
 habet: sed etiam stupor: cur uir ille carmina Homeri. ex admirabili
 illa poēta iuuenumq; institutione: una cum Homero ipso depelle-
 ret (ut est in prouerbio) uellere ornato. atq; unguentis poeta dele-

Aspasia

Diotima

Alcibiades

Critobulus

Agatho

Phedrus

Lysis

Charmides

Autolycus

Autolycus

Autolycus

Autolycus

Autolycus

Autolycus

Autolycus

Autolycus

Autolycus

Autolycus

Autolycus

Autolycus

Autolycus

Autolycus

Autolycus

Autolycus

Autolycus

Autolycus

Autolycus

Autolycus

Autolycus

Autolycus

Autolycus

Autolycus

Autolycus

Autolycus

Autolycus

Autolycus

Autolycus

Autolycus

Autolycus

Autolycus

buto. haud aliam depulsionis afferens causam. q̄ q̄ per licentiam
 carminum. / unonem. ac Iouem in Ida concubentes inducit. ab ma-
 mortali nube cōfectos. Q̄ dicitē Martis. ac Veneris cōplexū. Q̄ d
 uincula uulcani. Q̄ d potū. risumq; incessabilem Deorū enarrat.
 Q̄ uod Apollinem fugiētē Achillē persequentē. canit immortalē s. Achilles
 Deū ab homine mortali fugatū: Q̄ uod plorantes deos effingit.
 Me miserū: ego ne Sarpedonē charissimū oīum uirorū. Iuppiter Sarpedonē
 ait. Thetis uero. Hei mihi. ne ego infeliciter peperī. Alia praeterea
 multa in quibus Homerus: & si significationes abdidit tectas. ea ta-
 men improbat Socrates. qui nihilominus tantus sapientiae ama-
 tor. paupertatis cōtempтор. hostis uoluptatis. ueritatis amicus. lu-
 bricos adeo piculososq; sermōes colloquijs admiscuit suis. ut si cū
 enigmatis cōparentur Homeri. facile probent Homerū longe ab-
 esse a culpa. Q̄ uin ē Socrates idē eiulmodi figmenta audiens. ca-
 ni de Ioue. Apolline. Thetide. Vulcanocq; fingētis rationē cōiectat:
 cuius aliud sit. quod p̄ferant uerb.: aliud qd̄ significet occulte. atq;
 idēo titillatiōe auribus cōcessa. / sotiū i op̄. poetā se adiūgit ima-
 ginationē extollit. sermonēq; cōfingit: idē minime habēs. sed tū
 gaudens poeticis figmentis. Iā uero Socrates idē: cuius est ob ue-
 ritatē maximū nomē: in qbus ueritatē abscōdit. paratius iter stuit
 ad errorē. Iccireo q̄ in sermonibus sibi conciliat fidē: q̄ imitationi
 facilitatē adiungit. q̄ in operibus. sui se dissimilē p̄bet. nec unq̄ si
 bi ipse satis constare uidet. Quid. n. tā distat. q̄ amās a tēperantē:
 q̄ formāq; admirator. ab eo q̄ redarguit demētēs? Quid simile ha-
 bet amatoriā Lysiae oratiōi aduersam orationē cōponere: & Crito. Critobulus
bolū p̄stringere: ab Aleibiadis uenāda pulchritudinē reuerti. Char-
midēq; admirari? Haccine cū philosophi cōsentitū uita: qui mini-
 me populo in oratiōe assentetur. liber sub tyrānide existat: in De-
 lio strenue pugnat. iudices cōtēpnat. libens carcerē petat: latus
 ad necem se parat? Multū profecto abest. ut inter se ista cōueniant:
 q̄ si qdē uera sūt. hūc hoīem tā ualde sibi ipsi repugnātē: sed latius
 ē maledictis abstere. Q̄ uo si turpibus uerbis pulchrae rerū signi-
 ficatiōes iuoluit. graue nimis ac piculosam rē agit. Pulchrū enim
 obtegere turpi: & ad utilitatē ostendendam. uti nocentium rerum
 instrumento: nequa q̄ opus est eius: qui uelit se beneficiū praebere

Achilles

Sarpedon

Socrates

Critobulus

Charmides

Thrasymachus
Callias
Socrates
Polus

quandoquidem qui ita facit utilitatem ipsam abscondit: sed potius eius est: qui nocentum intendat: quod quidem habet in promptu. Hæc puro diceret Thrasymachus aut Callias aut Polus aut quisquis alius Socratis philosophiam oppugnaret. Sed age nugis omissis sermone succurramus: cui cum uelim suppetias terre: deficio uiribus. Etenim qui uult necesse habet: ut possit. Quæ obrem eam nos rationem inibimus defendendi sermonis: quali per sepe utitur: qui ob grande aliquid crimen in iudicium ac discrimen aduersus haud tantum siluendi criminis rationem instituit: sed sotos eiusdem criminis allegantes: grauiore alios uiros: causamque in eos referentes: ita tacite propriam eleuant culpam. Nos itidem pro Socrate dicentes: Vtrum ille recte hæc an perperam fecerit: paulopost differemus. Interea aduersus uehementes hosce accusatores in hunc modum loquemur.

Antus
Melitus

Idemini profecto o uiri: qui Socratem amoris accusatis: perniciosiorem longe ei calumniam struere: quam quæ Antus ac Melitus fuit. Illi enim cum accusationem in capita distribuerent: haud alias causas rettulerunt in eam: cur Socrates iniuriam Atheniensibus faceret: quam quæ iuuentutem corruperet: quam eius factio Critias tyrannidem inuasisset: quam ipse Alcibiadem contumeliose tractasset: quod deteriore ratione superiore meliore efficeret. quam per platanum aut canem iuraret. Amoris uero accusationem uehementes illi sycophantæ peritus intactam reliquerunt. Sed nec

capita accusationis Socratis

Critias
Alcibiades
Aristophanes
Socrates

Aristophanes qui Socratem in Dionysii comice lusit: accusatorum uehementissimus eustor. Socratis amoris conuicio pupugit: quam quis eum & pauperem & loquacem & sophistam ac quiduis potius quam impurum amatorem appellaret: cuius uidelicet amor (quæ certe licet) nequaquam aut calumniatoribus: aut comædis dedit: maledicti occasione: propterea quod Atheniensium illud theatrum iudicium effugit. Cum hisce uero accusatoribus: quos haud est negotium minus: quam superiores illos expugnare: pugnandum est in primis hoc modo dicendumque. Nequaquam unius Socratis peculiare fuisse amatorum studium: quod quidem longe uetustiore originem ex ipsius testimonio Socratis haberet laudantis: admirantisque amatorum opus: cuius etiam inuentionem propagarit. Etenim

eum ei orationem ostenderet Myrenus uis Phedrus ab Lysia Cephali amatorie conscriptam: Minime se inquit eam orationem admirari: cum plenum gereret pectus: quasi uasculum quoddam alienis liquoribus: Quos uel a pulchra Sappho (sic enim eam ob decorem poematis libenter appellat) quamuis exigua esset: ac futea uel ab Anacreonte sapiente haurisset. Sermonem uero: quem in symposio laudem uult esse amoris Mantineæ mulieri attribuit. Sed siue Mantineæ siue Lesbia fuerit mater eius sermonis: satis constat haud unum Socratem usurpare solitum amatorie loqui: neque id ab eo primum manare cepisse. Id autem considerabimus hoc inodo: initium capientes ab Homero: quando is longe ante alios (ut mihi uidetur) magis eloquenter appositeque turpia simul: atque honesta narrauit. Altera quidem quibus inhære: altera autem quæ euitare deberemus. Is cum alia omnia simpliciter admodum: atque antiqua ruditate docere uideatur: ut est aurigari: ut exercitum ordinare: cum metæ iubet leuum equum adiuuere: laborantibusque & ægrotis Pramnii uini potionem præbere: Cum præterea ignauos in medio fortium locat: equitesque a peditibus discernit. Hæc quæ ei sapienter tractata uidentur: cum nostrorum temporum ordinibus: medicamentis: aurigationibusque collata: risum quomodo effugient? Quæ uero ad amorem pertinent: ea sic omnia ordine enarrat: ut & opera & ætates & species & perturbationes: et honesta & turpia attingit: atque adeo temperatum: proteruum: iustum: contumeliosum: furiosum: mitemque amorem describit. In quibus tractatis: haud sane ruditatem illam antiquam: sed potius nostratæ hæc peritiam uidetur redolere: Itaque statim in primo libro: captiuæ cuiusdam duos amatores: alterum audacem ac furiosum: mitiorem alterum miserumque persimilem inducit. Ille ex oculis iaciens flamas: conuictius minabundusque in omnes existit: Hic uero placide secedens: lachrymabundus: desidet anceps animi: Et cum discessurum se dicat: nequaquam tamen discedit. Alia est imago amoris impudētis: quam Alexander reddere uidetur: cum reuersus expugna thalamum ingreditur: mecho persimilis. Iustus etiã inspicitur amor: æquabiliter utrobique: in Andromacha atque Hectore se habens. Ea enim Hectorem & patrem & fratrem & uirum & amatorem: cunctis

Phedrus
Lysias
Cephalus
Sappho
Anacreon
Diotima

Sappho pulcherrima uocatur ob decorem poematis: quibus quæ exigua fuerit & fusa

Homerus

Pramnii uini

Pramnii uini

Alexander

Andromacha

Hector

SERMO

peniq; amicitia nominibus appellat. Hic uero haud uxoris
 minorem curam gerere: q; matris se fatetur. Sed & meretricium
 in Iunone ac Ioue atq; ex Procory persona Captiosum item ex Ca-
 lypso. Veneficū ex Circe ostendit. uirilē deniq; labore temporeq;
 quælitū: et qui ad necem usq; peruenerit. ex Patrocli imagine effin-
 git. duobus uidelicet Iuuenibus utroq; & furioso & temperato-
 se inuicem amantibus: quorū alter præceptorem. alter discipulum
 præstaret: Ille angitur. hic solatur: ille canit. hic canentem audit.
 Amatoriū queq; est. alium se ad pugna dimitti poscentem. lachry-
 mas fundere. uelut amatore nequaq; id concessuro. Hic uero & fla-
 gitatē dimittit: & ppris armis instruit & exornat: cūctatēq; reuerti
 expugna trepidus expectat. iraq; depōit. Sōnia queq; Iōniar. lachry-
 mæ atq; extrēi munetris officio: comā iā arfuro icidere. ad amoris
 ptinet effectū. Eiusmodi qdē sunt: q; amatorie tractant ab Home-
 ro. Hesiodus uero canentes musas idueit. quidnā aliud q; uiroy ac
 mulierum fluminum. regum. plantarūq; amores? Mitto Ar-
 chilocho citare. cuius amor totus impudentia sordibus iacet: Nā
 quantum ad Lesbiam attinet amorem: siquidem oportet antiquio-
 ra cum recentioribus conferre. Nōne is amatoriā Socratis artē
 similitudine exæquat? Etenim uidetur uterq; eodem prope ritu.
 Hic quidem mariū. illa faminarū amores coluisse: ambo se amare
 profitentes. passimq; pulchrorū oīum specie capi. Quod Socrati
 Alcibiades: quod Phædrus quod Carmides fuit: idē Lesbiam Gi-
 rinna Atthis atq; Anæctoria erat: Quod item Socrati erāt aduer-
 si studii. Prodicus. Gorgias. Thralimachus atq; Protagoras: id ipsi
 et Sappho Gorgo atq; Andromedæ extiterere: quas quidē mo-
 do accusat. modo redarguit: Socratem sequens indissimulatione
 sermonis. Saluere Ionē Socrates iubet. Quid Sappho? Polia na-
 ctidam puellam saluere itidem iubet. Nequaq; Socrates ait. prius
 Alcibiadem ob amicitiam adisse: q; arbitraretur eum patientem cō-
 disciplinē. Paruula admodum gratiosaq; puella mihi uideris inq; Sappho.
 Ludit Socrates habitū discubitorū Sophistæ. Hæc quæ
 nam rustica ueste: inquit amorem induit? Loquitur apud Socratē
 Diotima Amorem haud esse filiū: sed pedissequū: ac famulū ueneris
 Apud Sappho uero Venus hæc cāt. Pulcher sanc famulus existis

Calyppo
Circe
Patroclus
Homerus
Hesiodus
Archilochus
Socratis
Alcibiades
Phædrus
Charmides
Girina
Atthis
Anæctoria
Prodicus
Gorgias
Thralimachus
Protagoras
Gorgo
Andromede
Polimachis

*Archilochi amor
 otus impudētis
 sordibus iacet*

*Sapphone ama
 e puellæ
 irrima
 Atthis
 Anæctoria
 Gorgo
 Andromede
 Polimachis*

SECUNDVS ET NONVS.

o amor Diotima itez ait. Affluēs germinat amor. paup; extinguit.
 Idem illa cōprehendens amorem & dulcem & amarū & angoris lar-
 gitorē appellat. Vocat Amorem Socrates Sophistam. Sappho fabulæ
 textorem. Insanit Socrates ob amorem Phædri. huic uero amor cō-
 cutit mentem instar uenti: qui montanas quercus incurrat. Ex-
 eandescit Socrates in Xanthippen: quæ se moriturū deploret. Hæc
 aut redarguit filiam: indignū dicens uersari luctum in cōtubernio
 musarū. minimeq; se ista decere. Quid de arte dicemus Theii So-
 phistæ? Non ne ea eundem. & modum & morem sequebatur?
 Nam & ipse omnes amat. laudeq; prosequitur pulchros: cuius ui-
 delicet odæ plenæ sint Smerdiæ. casariæ. Cleobuli oculis. & flore
 Batilli: In quibus tamen temperantiā spectat. Amo inquit com-
 pubescere tecū. in cuius moribus gratiam agnosco. Iterum ait. In
 amore honesta pulchra sunt. Alibi aperit artem dicens: Me pueri
 diligunt ob disciplinam. lepida enim tribuo. lepida noui loqui. Idē
 de Socrate Alcibiades loquitur. Socratis gratiā Olympi. aut Mar-
 tiæ modulationibus assimilans. Quis nam. o Di huic amatori
 præter unum succenseat Timarchum?

Diotima
Xanthippe
Anaxæo
Smerdias
Cleobulus
Bathyllus
Socrates
Alcibiades
Olympus
Martias
Timarchus

*Ab Anacre-
 te amati*

DE EODEM AMORE SERMO. II. VIII.

Esumentes ab integro sermonem. de eodem ipso amore
 quasi post interpositam quietem: lōgæ exordium uia ad
 finem pergamus. duces inuocantes itineris. eloquentem Mercuri-
 um. Suadela. Gratiæ. Amorem præterea ipsum. Neq; n. aut par-
 uum aliquod. aut pro uulgari negotio periculum subimus: quan-
 do publice eiusmodi uia: quæ per amatorium ducitur sermonem.
 præcipitium adiacet altissimum: necessq; est. horū alterū fieri: ut
 uel qui pulchre se ad amorem cōparent. tuto conficiunt uiam: uel
 qui de ea deflectunt. impuriter ament: eoq; præcipites in baratrū
 agantur. Hoc ueritus Socrates ille. propterea q; cerneret eiusmodi
 motū late in uniuersa græcia. præcipue uero. Athenis. dominari.
 Pleraq; oīa esse amatoribus iniustis. adulescentibusq; deceptis
 utrūq; hunc gregem ob morbum miseratus: cum minime pote-
 statem haberet. petulantiam eiusmodi. lege pellendi. ut pote qui

Logios Mercurium
Suadela
Gratia
Amor

Socrates

Lycurgus
Solon
Clisthenes
Hercules
Theseus

Aesopus

Aesopi fabella

nec Lycurgus nec Solō nec Clisthenes: neq; alius esset ex his, qui
bus olim græci supremū magistratū credidissent: Non etiā posset
ui quadam homines ad meliora compellere: quando id, non nisi
ab Hercule Theseoue, aut quopiam alio ualido, morū emendato
re, expectandū fuit. Non illis præterea uerbis, ac rationibus persua-
dere posset. Quid enim cupiditate surdus: quæ furiis acta paulo
minus insanā exequat? Haud tñ penitus iuuenum adulescentu-
lorūq; curam abiicere sustinuit: aut ob eorū salutem laboribus ce-
dere: sed modū inuenit: quo ægros illorū animos ad rectā insti-
tionē ducere nō inuitos. Qualis aut is fuerit modus, dicam con-
tinuo, fabulā fingens Aesopi phrygis in merem. Pastor, ac coquus
eum iter una facerent, agnum optimū conspicat, longe ab ouili et
ranem, relictūq; a sotto grege, ad eum ambo accedunt. Et quoniā
ea tempestate brutæ animantes cum hominibus linguæ societate
habebat. Agnus eos interrogat: qualis uterq; esset: qui sibi manū
iniicere atq; abducere ad se uellet: postq; uero de utriusq; arte cer-
taret factus est libens pastori se ipsum cōmittit: coquū sic allocutus
Tu quidem carnifex es: omniūq; agnorū parricida: Huic uero mo-
res nostri per q̄ belle satifaciūt. Cōfer si placet amatores illos cū
multitudine coquorū. Socratē uero unū fac esse pastorem: adule-
scuntulos atticos, dic esse inerrantia peccra ueræ uocis cōueniētiā
habēria, aliter ac pro fabulæ signēto. Quid igit faciet hic pastor
eum carnificis uiderit adulescentulorū florem concupiscere, cur
simq; ad uī prouere captādū num feret? edensq; ocium ager? Id
si fecerit, ne carnifices illos sæuitia expet: curret itaq; potius cur-
rentibusq; illis sociū sese ēt adiungat: atque adulescētulos pariter
nō tamen eodē proposito sequetur. Quo fiet: ut quisquis artem
eiusq; causam ignoret: Hunc quoq; hominē putet, perinde atq;
alios pernitē adulescentulis inuehere. Qui si finem expectet: cur
sum potius laudet: Imitetur studiū, uenatorē admiretur: uenatio-
nēq; ipsam, ueluti beatā in cælū extollat. Hanc causam habuit So-
crates: cur se amare atq; omnes amare fateretur. cur peteret pul-
chros cur riuales suos anteiret: carnificibusq; illis præcideret uias:
ut pote qui ferendis laboribus longe eos præiret, peritius amaret:
In potiundo aut magis collimaret: neq; imerito, quando riualiu

amor, illorū cupidinis nomen haberet in uoluptatibus penitus p-
errans: cuius iuitiū exciret corporis flos ad oculos delatus, perq;
eos ad animū delabēs. Et enim pulchritudinis semitæ per oculos
ducuntur. At Socratis amor, si quidē studiū attendas, similitudinē
eū cæteris habebat: si cupidinē, dissimilis omnino erat: si uoluptatē,
tēperantior: si uirtutē, proprius ad signū accedebat: cuius initium
faceret animi flos in corpore apparens. Quēadmodū intelligere
licet, pulchritudinē fluiui: qui pratulū leuiter irriget: pulchritudinē
item & florū, qui sub aquatū limpiditate collucētes, ad oculos te-
rantur. Hoc idem flos animi præstat: qui pulchro ingenitus corpo-
ri, fulgorē ab eo percipit: fulgensq; conspicabilē se facit: neq; aliud
est corporis decor: q̄ aduentantē uirtutē præueniēs flos: quali ma-
ioris pulchritudinis proemiū quoddam. Ut enim exoriens sol, ful-
gorē ante præmittit, qui cacumina montiū illustrans, intuentium
oculos maxime oblectat, uberioris lucis afferens spem: Ita splēde-
scenti animo, præfulget in superficie corporis decor: q̄ q̄ spē affert
melioris, multo decoris: philosophoz exhilarat aspectū: Thessalus
uir equinū ad amat pulū, Egyptius bucculā, Lacedæmonius ca-
tulū. Qui aut generi afficitur humano, longe se aliter gerit: q̄ uel
agricola Egyptius: uel Thessalus equis: uel Lacedæmonius uenator-
suis illis animalibus educandis. Horū namq; obsequiū, ac prouidē-
tiæ cura, alumnos suos ducit ad laborē. At humanus amator: q̄ ob
rē potius, q̄ ob cōmunicationē uirtutis, amoribus indulget? Qui
bus cū daturus est operā, id cura, imprimis: ut aptissimi sint: aptissi-
mos illos cenlet, ad spem uirtutis faciendā: qui sint multo pulchre-
rimi. Vna uero atq; eadē pulchritudo. Alia tamen impuris oculis
alia legitimis amatoribus apparet, ut in gladio quoq; accidit, hinc
enim longe alius forti uiro: alius carnifici uidetur. Ita ēt lōge, aliter
Penelopem Vlysses: aliter Eurimachus spectabat. Quid autē? Nō
ne aliter solem Pythagoras: aliter Anaxagoras: Ille ut Deū: hic ut
lapidem prospectabat? Virtutē deniq; ipsam, haud eodem modo
Socrates, quo Epicurus: Socrates quidē tanq̄ beatitudinis, Epicu-
rus tanq̄ uoluptatis amator, lectabatur. Quāobrē aliter formosū
corpus Socrates: aliter Clisthenes petit: Ille ut uirtutis: hic uero ut
uoluptatis studiosus. Quo circa cum amare audieris, aut philoso-

Amat

Thessalus pullū equū
Aegyptius bucculā
Lacedæmō catulū

Penelope
Vlysses
Eurymachus
Pythagoras
Anaxagoras
Socrates
Epicurus
Clisthenes

Inter studiosū & improbiū
amorem differentia

phū aut improbiū uirtū: aut eodem nomine alterius & alterius nego-
tium nemines. Improbū enim ob uoluptatē isanit: Philosophus
uero pulchritudinē amat: Ille inuitus agrotat: hic amat libēs: Hic
amando amati beneficiū intendit: Ille & sibi & amato perniciam
fruit. Ex amore philosophi oritur uirtus: ex improbi furor: con-
tumelia efficitur. Philosophi amor in amicitiam: improbi furor in
odiū definit: Ille gratuitus: hic mercenarius: ille laudē inuitat: hic
infamiam prouocat: Ille grācus: hic barbarus: Ille uirilī: hic mol-
lis: ille stabilis: hic uolatus: isimulq; illiū q; se studiosū facit &
deo fit amicus: & legi uerecundia plenus: plenus liberis uocibus exi-
stit: Idem amans amatum stipat interdū: gestit in amore: in gym-
nasio complectitur ob luctam: sequitur incursum: In uenatione comi-
tē: in pugna strenuitatis sortium se prabet: in faelicitatibus conlers
est gaudiū: morientem non dubitat sequi. Nihil præterea ad cōsue-
tudinē habendam: aut noctis: aut solitudinis p̄sidio cget. Contra
alter hic isestus est diis: ut pote: qui i eos cōmittit: hostis legi: quā
scilicet uiolat: minime fidens: expes ipudens: solitudinis amicus:
noctis: ac laubuli captator: conspectus cuitater. Qui cum diem in
amoribus absumat: tūgit tamē iolemis: sequitur noctem ac nebulās:
pasteribus: penitus aduersam sicariis oportunitatem. Alter enim pa-
storis similis est alter sicari: quāobrem latere cupit: conscius cul-
pae: quā & si quidem p̄sentit: tamen a uoluptate pertrahitur. Ad
fructiferas p̄ntias accurate agricultor accedit: in eas uero si fur in-
ciderit: ut decerpai fructum: haud habet laudendi: frangendiue ul-
lam cautionē. Vides adulescentuli corpus: florē: ac specimen futu-
ri fructus amittere. Caue pelluas: caue temeres: florem ne attingi-
to: Lauda potius uiatoris in merem. Talem olim plantam: apud
aram Apollinis palmā: scilicet st̄pitē nouum crecentē animad-
uertit: parce Apollinis plantis: ac leuis si uētus expecta: rectiusq; ita
amabis: quod quidem haud est difficile negotium. Neq; aut So-
cratis: aut alterius philosophi tantum iam uero: & Lacedemonius
olim uir: qui neq; institutus esset in Lyceo: neq; in academia erudi-
tus: aut aliter p̄ceptis philosophicis formatus: occurrens adule-
scētulo barbarico quidē: sed tamē pulchritudinis eximia: nuperq;
ad florē perducta: eius amore est captus. Cur enim nō ad amā: est

Inter studiosū & improbiū
amorem differentia

Inter studiosū & improbiū
amorem differentia

Inter studiosū & improbiū
amorem differentia

hie tamen uoluptatem amoris sui finiuit aspectu. Quamobrem
amatoriā hanc Agelilai strenuitatē: magis q̄ bellicā illam Leonidæ
laudarim: minoris enim negotii est: barbarū regē: q̄ amore
superare: cuius tela feriūt magis q̄ Cadusia illa ac Medica. Enim
uero Xerxes super corpus iacentis Leonidæ pertransiens: ingres-
sus est Pylas. Agelilai uero coercitus amor: ad oculos tantū per-
uadens in eis tanq̄ in foribus animi confedit. Maius itaq; opus di-
xerim esse eius: qui strenuitatem eius moai ediderit. Iecirco maio-
rem Agelilao laudem: ob id facius tribuerim: q̄ quod persecutus
sit Tisaphernēs: aut Thebāos uicerit: aut uerberū dolorem tolera-
uerit. Hæc enim corporū educationis inst̄tutionisq; illa aut exer-
citati uere animi: castigatiq; opera fuerunt.

DE EODEM AMORE SERMO III. ET X.

Merdies Thracius adulescens: regali forma: ac liberali
aspectu a gr̄cis dono datus est Ionico tyrāno: samio ui-
delicet Polycrati: Qui delectatus tali munere eius capi-
tur forma: hunc pariter amat Anacreon Teius poeta. Smerdies
itaq; cū a Polycrate aurā atq; argentum acciperet: quæue par erat
adulescentulo formoso: ab amatore tyrāno e largiti: ab Anacre-
onte odas: ac laudes: ceteraq; ea quæ d̄re deceret amatore poe-
tā: capiebat. Si quis igitur amorē cōparet amorī: tyrānicū uideli-
cet poetico: uter eorū maiore uim diuinitatis ostendet? uter caele-
stis: ac Venere dignus appellari merebitur? uter in operibus san-
ctis numerabitur? Equidē eū p̄ponendū censuerim: qui cū mu-
sis ac gratiis uersatur: illi qui necessitati subicit: ac metui. Hic enī
captiui mercenariiq; haud admodū fortunati: ille liberi hominis:
ac gr̄ci specie gerit. Quāobrem mihi uidetur liber hic amor: non
plane multū inter barbaros habitare. Vbi enim populus seruit:
princeps dominatur: Quod in medio est herū: paritas uidelicet
ipsa: nois dignitatis: ac legis inde prorsus exciuditur. Amor uero
nihil tā hostiliter odit: q̄ necessitatē ac metū: ut pote qui magna
nimus sit: maxieq; liber: ipsis nimirū lacedemoniis liberior. Vnus
enī amor ex oibus rebus: quibus hostes aguntur: siquidē sincerus
existat: nequaq; aut diuitias admirat: aut tyrānū expauescit: aut re-
giā stupet: aut iudicia obseruat: aut necē cuitat. Quipe cui neq;

Agelilai

Leonidas

Xerxes

Leonidas

Tisaphernes

Smerdies

Polycrates

Anacreon

Cadusia tela

Pylas - i. therm
pylas

De Smerdie
thracio pue
ab Anacreon
adornato.

Amor multum met
et qm necessitate
de metum.

fera neq; ignis neq; precipitium neq; fretum neq; ensis neq; la-
 queus grauius uident. Quin et quicquid non nisi per laborem comparari
 uisum ducit. Terribilia omnia expugnari posse confidit: ardua quae
 putat esse facilia. Huic itidem amnes cuncti tranabiles nauigabi-
 les tempestates motes expeditissimi uident. Nulq; non confidit. Cui
 ita contemnit: omnia uincit. Ni mihi ego expetendum existio: quicquid
 eiusmodi est amoris. minimeq; illi quae sapienter praedictum esse ut diuel-
 lat ab eo. si quidem consequi debet. ut una cum amore libertatem securi-
 tatem firmitatemq; adaequat. Sed uere orator ne ille homini naturam in-
 omnibus itidem seruet: quod si similitudo quaedam studii turpis. honestum
 opus effingens: de cuius sibi assimilitudine fucum illinit: Et si parum
 prope specie assequitur: in attingendo tamen sine legitime aberrat. Nam
 & circūforaneus pharmacopola medicum non nihil imitat. Sycophāta
 oratore: philosophū Sophistā. nusquam inuenire non est malū
 consuetudo bono: magna quaedam similitudine alterutroque permixta. discreta
 tamen uel aduersus ut orator a sycophanta. uel sine ut medicus a circūforaneo. uel uirtute ut a philosopho sophista. Verū tamen
 pauci uel animi propositū uel finem uel uirtutē intelligunt. Quo-
 tidie curq; igitur duplicia atq; ancipitia studia. mutua habent similitu-
 dinē in proprio dissimilitudine tamen non carent: necessario contingit
 ut qui dissimilis ignorantia. artes discernere non ualet. propter eam simi-
 litudinē: quā ille sibi iuicē reddunt. eas omnino conuertat: Atq; haud
 scio an eodem modo & de amore ipso censendum sit. putandūq; eum
 nomen habere: quod mediū locū inter uirtutē ac uitium obineat
 & ab utraque re populariter quodammodo ducat. Quare alterius
 habitū. eius uidelicet. cui magis adhaerit gerat. propeq; denotatio-
 nem ferat de eius affectio: cui se permiserit ducendū. At quae bifariam
 natura secundum rationem Platonicam distributa. cuius altera pars ratio dicit
 altera affectio: necessarium est amorem sub affectio: neque omnino ratione
 uacua censeri: si quidem is uirtutis sit. Si uero censetur in ordine pul-
 cherrimū: alterum quidem ducere existit: ut uel rationis ordinem sequatur
 ab affectio: penitus seruata: uel affectio: obediatur eum ratione conexa.
 Quod si amor est amicitiae motus. & appetitio ac desiderium quod-
 dam simile: quod aeterna natura simile assequi: cumq; eo misceri: palam per-
 fectio est: cum ad affectionem non autem ad rationem trahere. Igitur affectio

Plato

ni huic sponere reuerentem rationem oportet. ut in uirtute. non autem in egritudine
 diuina existat. Quae admodum enim in temperatione corporis sanitas est. di-
 spositio quaedam. quae ex potentiis humidis. ac siccis. frigidis. ac calidis sit.
 quas aut ars temperauerit pulchre. aut natura artificiose reddiderit
 concordēs. a quibus si uel naturam remoueris. uel arte dispositionem illam
 nimirum perturbes. & sanitatem expellas. Simili modo contingit in amore: quod
 quauis ratione nitatur: est nihilominus & ipse affectio quaedam: a qua si ratio
 non abducas. & rectam ipsius compositionem euerteris. & aegritudinem pe-
 nitus effeceris. Sit igitur amor appetitio animi. Verū appetitio huic
 pinde atq; equo furori opus est freno: Et si committas animi rapi-
 iuxta modum comparationis Homericam: quod nam aliud egeris. nisi ut uo-
 rax equus temere capum excurrat. haud amplius petēs aquationes
 concessas: cursusue decurrēs: quos a rectoris arte didicerit: sed effre-
 nus. ac sine rectore passim feratur: sed turpe quidem spectaculum est.
 equus solutus: turpis est auditio contumeliosus amor. Etenim is est.
 qui transilit rupes. uel amnes tranat. uel enses capit. uel laqueum suspē-
 dit. uel nouerca aggreditur. uel priuignis insidias facit. Exlex furiosus.
 parum munificus. qui in scena tragædos exercet: odiosus in fabulis ap-
 paret: furis plenus lachrymis madens: qui heu heu clamat ac luget.
 parum fortunatus. praeterq; dignitatem effert. uariis ac repetitis conuer-
 sionibus patet. corporeis titillationibus deserviens. Aegritudinem contra-
 hit: qui corpus corpori miscet. congregiēsq; nec decoro. nec legitimo.
 nec uere amatorio utitur complexu. Infanientem hunc rapit pulchritu-
 dinis fama. ob ignorantiam errat. Contra quod huic contrarius est soli par-
 tienti ad generationem similis. ex innato. cum iustitia appetitu congre-
 dit. ac fatum explodit. Quae ob rem haec lex est nuptiarum deorum.
 similitudine generatio: quae quidem in uniuersa animalium natura est constitu-
 ta. quorum aliqua peculiari quodam amore. cum praecedi tempus postu-
 lat. coniugationem quaerunt: aliqua uero ducunt a magistra arte. uel
 pastoris. uel opilionis. uel bubulci. uel eqsonis. animalia singula secun-
 dum propria naturam. uel necessitatem ad coniugium. uel et discernentium. pe-
 tulantiae metu. Hinc & mares pecul arcent. seorsum factae habentur
 pecudes. rorida seorsum pascua discernuntur. Ars uero quae alen-
 do hominum gregi praeposita est. regium ac pastorem gerens officium.
 nullum penitus modum. ad depellendam petulantiam potest reperire. nisi

quis ante libens aſum ſuū rōni pinde ac paſtori cui piā uere curā
 dia præterea ac tēperantię tradiderit regendū. Q uēadmodū enī
 diuerſis aſaliū generibus diuerſas itidē natura defenſiones ad tuē
 dā propriā uitā ſalutēq; cōſtituit. Vt leonibus uires: ut ceruis cur
 ſum: canibus uenationes: ut aquatilibus natationē: uolatilibus uo
 latū: reptilibus cauos. Ita hoīum generi i cunctis huiusmodi defen
 ſionibus: ceteris aſalibus minori: ut pote: quod uires tenuiſſimas
 habet: i peditiſſimū curſum: uolatus eſt penitus imune: natationē
 uix attingit: cauernarię habitationis oīno eſt ipos: rōnem tradidit
 Deus: quaſi donū quoddā: quod cūctis facultatibus illis equipol
 leret: huięq; amatoriū deſideriū ſubiecit: ueluti freno: euidā equū
 ueluti ſagiptario arcū: temōi nauē: iſtrumētū opifici: Quotiēſcūq;
 igr ratio ſtupet: amorē nihil ſentit: quotiēſcūq; amor furis aſtuat:
 rōnē minime audit. Suadela uera: cōiugatio qdā eſt amoris ac ra
 tionis: eū ſeſe ad pulchrū i pellūt extollūtq; cōcito curſu. Qui ue
 ro cenſet pulchrū iplum defenſum in natura corporis latere: iſ uo
 luptatē pro pulchritudine admittit: & ab ipſa decipitur: uoluptas
 enim eſt malū pſuaſione hoīes capiens. Et aduſatiōi p: nitus inni
 tens. Hoc nimirū malum aduſcentulū troianū: q; interim paſtori
 tiū negotiū gerebat: cireaq; Idā uagabat: minime domeſticis uolu
 ptatibus cōtentū: ex mōtibus ad mare deduxit: eūq; i poſitum nauī
 graſſantē: uidelicet amatoriē in Peloponneſum deuexit. Nō enim
 puto forme ſum aliud corpus erat i Aſia: nō troicū: nō Dardanicū
 nō Helleſpōtiū: nō lydiū: qd cū amatoriſ huius līgua: moribus: le
 gibus: cōueniret. Sed Spartā atq; Eurotā ad nauigat trāſmarinus
 prociſ: & ex in ſemnio amator: cōtra heſpitē ſurgit iniurius: græ
 cūq; cōnubii iura diſſoluit. O. neq; amorē inſomniumq; iniquū
 o nequiſſimos oculos: uoluptatēq; ducē calamitatū permultarū.
 Sic ēc Xerxem illū magnum: q; in Salamina ac Plateis aduerſus
 græcos pugnauit: tot corporū ſpectatorē: ac dñm: nō ad amorem
 pellexit Indica atq; excella uirgo: nō medica tiarā ferens: nō mitra
 ta Mardonice: nō carica armata: nō lydia phidicina: nō Ionica: Nō
 Helleſpōtia mulier. At hunc amor in Amaſtris imiſit filii uxorem.
 O nequiſſimum amorē: qui repudiatis cōmodis cibis: amarus: ac
 guſtui aduerſos expetiuit: ſoluta uidelicet licētia in ſumma amādi

Paris

Xerxes

Amaſtris

Xerxes Amaſtriam
 filij uxore amauit

ſacultate laſciuiente. Quotiens enim aīo abrogaueris ſcientiā: ac
 potentiā dederis: nimirū flagitiis paraueris fluxū: licentiā atq; ex
 curſum. Fac Alexander: Priami uiribus: gentiliq; illa cōfidentia ca
 reat: ad quietē pfecto paſtoritū negotio: neq; Helenā unq; ſoma
 niabit. Fac Xerxes poteſtatem amittat: Amaſtris illi tanq; defor
 mis ac uulgaris erit: Licētiola nimirū inde oritur tyrānis: unde ab
 icieit ratio: laſciuiūt oculi: qbus ſi licentiā adimas: neq; Critobolus
 bli dieſ: Euthydemo: neq; Autholio Callias: neq; Agathonē Pau
 ſanias ardebit. Quāobrē laudo Cretenſiū legē: Eleorū nō laudo:
 Cretenſem quidē ob neceſſitatē laudo: Aleā ob licentiā nō laudo:
 Cretenſem aduſcentulū turpe eſt amabile non eſſe: Cretenſi iu
 ueni: turpe eſt puerorū attingere amorē. O legē pulchre ex amore:
 ac temperantia compoſitā. Aeleos prætereo: Lacedemonios narro:
 amat ſpartiatā Laconicū aduſcentē: quouſq; pgreſſus hic amor:
 Nempe ut eū pariter amet: atq; aſſabre ſignū: ita ibi multi diligūt
 unū: unus per multos: ea enim uoluptas: quæ a petulantia oritur:
 cōmunicare inuicē nō poteſt. Amor autē qui aſpectu finitur: ſolus
 cōmunicabilis eſt: ſeq; ad uniuerſam: quę amari poſſit: naturā ex
 tendit. Quid ipſo pulchrius ſole? quidue quod amatoribus mul
 tis æque par eſſe poſſit? At hunc uniuerſi ſimul oculi diligunt. Lo
 cris Italiae ciuitate: et e phebus quidam pulcher: & item pulchra
 lex erat: at amatores nequiſſimi. Hi cū ob pulchritudinē ad amo
 rē i pulſi eſſent: lege autē turpiter amare prohiberentur: ob amoris
 aſſectum debacchantes: ubi ephēbum illum turpe ad obſequium
 perducere nō potuerūt: ut pote: qui legem ſeruaret: ordine oēs la
 queum petunt: digni nimirum qui uitam amitterent. Cur enim ui
 uat: qui oculorum delectationi nō ad quietē? Qui uiderit ſtatua:
 atq; eius pulchritudinem laudauerit: iſ nequaquē laqueum pe
 tet. Sed: & qui equeſtris homo equum uiderit: equi pulchritu
 dinem laudabit. Quē ſi ſuū facere nequeat: minime propterea la
 queum requirit. Agricola qui in proximo agro conſpicatus eſt
 plantam: ſatis habet eam aſpicere: ſatis item eſt uenatori catulum
 ſintueri alienum: qui decorus exiſtat: neq; horum aliquis oppe
 tit mortē: ppterea q; uiſæ rei poſſeſſionē deſperet. Amant uehemē
 tius aurū auari: q; amatores humanū corpus: cupiuntq; magis au

Alexander

Priamus

Helena

Xerxes

Amaſtris

Critobolus

Euthydemus

Autholius

Callias

Agatho

Paufanias

Cretenſiū
 amores

Eleorū om

Locrorū qd
 dā amor et
 natus

ro cū ipso. q̄ cū corporibus amatores defodi. Nemo tñ ille rū si ad possessionē auri nō uenit: sibi ipsi mortē cōliscit. Perseus rex nec ideo q̄ affectus aurū nō fuerit: ad laqueū accessit. quis ille minimū p̄cētis hōibus satiāre aīum diuitis posset: & ob eas plurimū insaniret: Qui cū fere ī uniuersa terra regnaret: totq̄ ac tātis uolu ptatibus īplicitus esset: quot petulantissimi regis ingluuiē exple re possent: insidias struxit mortui sepulchro. Fama uidelicet: ipsum īpulerat detossi simul cum mortuo auri: ob eāq̄ magnus ille rex: quitiarā gestaret: tumulū effodere aggressus: auz̄ minime reperit: at epigramma intus iuenit: quo mortuus ille sic loquitur.

Viroz̄ audissime cunctorū: mortuū uiolare nō dubitas: auri amore? Hoc idē dicere potest ratio gr̄ca aduersus hominē gr̄cū: q̄ p̄a cupidine īexplebili: p̄a ceptis ferat ad in ferendā cōtumeliā corpori: si qñ eū rapiat fama pulchritudinis in corpore defossā: o stultissime uiroz̄: cadauer effodis: neq̄ enim si sapias: cōtrectare ausis masculū corpus: rē penitus ītractabilē. Cū masculo corpore iniqua fit p̄mixtio: sterilisq̄ cōgressus: qd̄ saxis se mīa mādās? Cur harēas aras? oblectatōes istius modi ad ipsā trās fer naturā: uerte oculos ad agricolationē: fructuosis letare uolupta tibus. Ne pereant uentura carentia semine sēcla.

DE EODEM AMORE SERMO. IIII. ET XI.

Equaq̄ uerus est sermo: ait usq̄ in carminibus suis Himerus poeta: In q̄bus priorē odā abiurās: uera se minie de Helena locutum cōfitef. Quāobrē posteriori laude anteriorē ituperationē euertit. Ego uero poeae illius exēplo: egere & ipse uideo: in his quos habui de amore sermonibus: contrario rātu. Deus etenī ē amor: haud lāguidior Helena aīaduersor i cosa q̄bus ē lesus. Voz̄ eiusmodi piaculū: id est qd̄ qdē aio: tā ualde a nobis expiari oportet. Graue (me Hercule) ac magnū: qd̄q̄ nobilē aliquē: uel poeā: uel expiatorē regrat: Sigdē placare sauis oportet: itegerrimū demonē: nō mūere tripodis: nō decē talentis auris: nō mulieribus: Lesbicis: nō Troicis eqs: sed potius p̄bo uet̄q̄ sermo

Epigramma in sepulchro inuentū

Himerus poeta
Stefichorus poeta
Stefichorus palinodia
ecumt
Helena

ne: quo quasi falsum atq̄ īprobū illū priorē deleamus. Eiusmodi poenā aiunt Anacreontē illū: I eū poeā amorī dedisse. Nutrix in Panio lonū foro infantem deferebat: ea obuiū habēs Anacreontē madentē coronatū: labantēq̄: ab eo p̄ temulentiā uelut iuice: una cū infante: ppellitur: qui nequaq̄ satis habens propulisse: maledictū etiā in itantē proiecit. Mulier uero haud alperius Anacreonti succensuit: q̄ ut rogaret Deū: daret quādoq̄: ut cōtumeliolus uir ille: totidem aut ē pluribus laudibus maledicentiā: illā in puerū resarciret: annuit Deus: infans namq̄: suerescens: uenustissimus ille Cleobolus efficitur: cui pro minima Anacreon ma edicentia: p̄na multarū laudū satifecit. Quid nos hodie prohibet iuxta atq̄ Anacreon ille amorī sponte cedere? pro uerborū iniuria: nq̄ bus amorem dixis: hōies uel ad adulteriū īpelleret: ut Alexandrus: uel ad incestū: ut Xerxes: uel ad cōtumeliā: ut Critobolū: Quare enim qui ipiū aliquod facinus īputet Deo: nō in eū cōmittat? Quāobrem cōsideremus hoc mō: Nunquid amor alterius rei: q̄ pulchritudinis est amor: nequaq̄ sane: frustra enī amor existat: nisi pulchritudinē petat. Si qñ igitur dicimus: Dariū diuitias: Xerxes regionē gr̄coz̄: Clearchū bellū: Agelilau honores Critiā tyrannidē: Alcibiadē liciliā: aurū Gylippū amare: nunquid certam in huiusmodi rebus pulchritudinē cernentes: ac propterea illicū quod ad illā inuitet amrē nuncupantes: dicimus unūquēq̄: illorū amauisse: hūc quidē huius rei: illū alterius amore correptū? Minime id qd̄ putadū ē. Hoc enī pacto q̄ turpissima iter hōies sunt minus decēti noīe exornātes: ueritatē ipsā grauiter offenderemus. Quomodo enī pulchritudo uel in diuitis cūctaz̄ rerū pessimis: uel ī bello īfirmissimo pen tus negotio: uel in tyrānide terribissima: uel ī supbissimo auro cō istat? Sicilia mihi narraf: aut regionē gr̄coz̄: uel uoluptatū nimīū spē: nequaq̄ pulchritudinis narraf. Si mihi aegyptiā terrā p̄pterea q̄ excelsas pyramides: ac tātū hēat am nē: uel fortūatissimā Babilionē: uel Mediā equoz̄ altricē: uel hec bidā Phrygiā uel Sardis auro refertas: alleges horū singula: tantū dē a uera pulchritudine absunt. q̄tū ē a iucunditate sunt remota. Aulim dicere: hęc magis ad iucunditatē accedere: ei q̄ pōt ex ip sū uoluptatē p̄p̄e: q̄ ad pulchritudinē illi: qui ex eis adiuuari nq̄

Anacretō
Paniones
De Anacreonte hysto
qm̄ nota propolitia

Cleobolus

Alexander

Xerxes

Critobulus

Darius

Xerxes

Clearchus

Agelilaus

Critias

Alcibiades

Gylippus

Aegyptiz pyramides
Babylō fortunata
Media equoz̄ altric
Phrygia herbida
Sardis auro refertz

potest. Quod enim est pulchrum: id neque exitiosum est unquam neque
lubricum neque flagitium aliquod efficit: neque quicquam ad infortunium du-
cit: aut ad calamitatem deducit: neque in penitentiam desinit. Posito igitur
tur amor pulchritudinis existere amore eumque: qui quicquam aliud
quam pulchritudinem amat: amare uoluptatem: huic (si placet) auferamus
id nomen: proque amare cupere reddamus: ne contingeret forte
ut uiolata nois lege per inscitiam: rem quoque ipsam: haud nomen
dumtaxat mutarem. Esto itaque amor pulchritudinem petere: cupi-
dinem uero uoluptatem: nunquid: qui pulchritudinem amat: eam non
cupit? Sane ualde. Vix enim amor quicquam aliud quam appetitio sit. sed
ueniam a sapientibus peto: si in conquirendis nominibus illud idem
interdum appetitionem interdum cupidinem dixerim. Enim uero ut de ce-
teris omnibus est de libertate nosum assentior Platoni. Quia pro-
prie eos licitum sit: dicamus amore appetitionem: non autem cupidinem exi-
stendumque distinguamus hoc modo uidelicet. Cum alius ad apparens
ducitur pulchrum: eam rem amorem: explosa penitus cupidine uocatur
cum uero aliud praeter pulchrum ipsum petessat: cupidinem utique: id ne-
quaquam amorem appellari oportere. Quid igitur? si poterimus sephi-
sta additameto illo apparentis ad pulchrum abutens: pulchrum con-
tendat in delectatione consistere: atque ideo imaginatione capiat: qui dele-
ctabile amet: pulchrum itidem illum amare: Et huic plane id concede-
mus? Rursum si quis ueros amatores aspiciens: pulchrum ipsum ap-
petere: quia tamen in appetitione pulchri propter admistionem uolupta-
tis: delectationem aliquam cernit cupere amatores hos uelit non ama-
re. Quomodo fiet: ut haec recte diiudicare ualeamus? Nam si de-
lectabilia uidentur pulchra: pulchra uero uoluptatibus miscetur
amor utique in discrimen adducimus: ne cupidinem habeat admix-
tam. Placet ne igitur pulchro apparens auferre: ne quoniam uoluptas pul-
chrum ipsum effingens sub eius similitudine nos lateat? uoluptati uero
nequaquam auferre? Pulchrum enim suapte natura prius: ut est amabi-
le sit: pulchrum esse oportet. uoluptas uero satis habet ad illicitum amo-
ris: pulchritudinem in superficie praefere: tamen si eam non habet intrinsecum: na-
tura ea ex patientis oblectatione magis constituat: quam propriae uoluptatis: dum
possit pulchritudinis imaginem metiri: ueritatem ipsam contendit.
Quod autem dico eiusmodi est. Sentio enim me propterea quod eam

Plato

augustum adduxerim exemplis indigere. Corpus fieri non potest ut
aliter alatur: quam ut ciborum collatio: opera dentium: intestinorum susce-
ptione: interiorisque ordine legis ipsius substantiam se uertat. Si Epi-
curo credideris: hominum alimenta sunt faginee glades: ac pira. Quae
obrem dissipata est fama: tellurem sponte edere tractus: uicirco quod his
qui ex natiuis cibis uiuerent: rusticus labor necessarius non esset.
Addito dapium structure: condimentis diuersitateque ciborum: quae
aliter huius: aliter illius gustui blanditur: ut est siculum ius: Syba-
ritica mollities: ut luxuria persica: ex omnibus his uoluptatis struxer-
is nomen: Quae quidem cum communiter habeant praebere nutrimen-
tum: singula tamen singulis peculiare quandam uoluptatem administrant.
Cumque nutriendi uim ex natura suscipiant: uoluptatis blandimen-
tum ab arte mutuuntur. Si permutaueris mentas: siciliensisque adhi-
bueris perlis: et siciliensibus persicis: nimirum uideas utriusque si-
militer nutriendi uirtutem permanere: uoluptatis uero illecebra ad-
inluetos gustus translata in fastidium uerti. Nutrimendum itaque sit se-
cundum substantiam eius: quod nutriendi uim habet: Voluptas uero
oritur ex affectione eius: qui consuetudinem alicuius delectationis
habuerit: et consuetudinem quidem aliam aliam habet. Nam graeci pro-
prie Lydi Phoenicisque aut alia natio: cum uites leuissent: culturaque labo-
re adhibuissent: ex uindemiatis racemis uino expresso: per uocem
struxerunt si quidem utilitatem respicias: minus necessarium: potissimum
uero si uoluptatem attendas. At Scytharum maxima pars: per uocem
de aqua: alii uino: uel a lacte sustentant: Alii uero apes: quae uel in
saxis: uel in quercubus construunt fauos: condiunt potus. Dum quibus
aquarem riuum ac fluentia epota: minime officiant: ea: uim natua
dumtaxat potione utentibus. Scytharum natio est: eaque (sicuti re-
ci) Juna: quae cum aqua utatur ad potum: si quando tamen ebrietatis uolu-
ptatem requirat: construit piram: in qua coniectis odoriferis herbis
ea circumidet corona: cuius odore ueluti crateris haurientes: haud
secus: quam alii epoto uino: in ebrietate uertunt: Quae obrem salunt: ea
nuntiant saltatque. Dices quomodo haec circūductio seimōis? Videlicet ut
ex ea manifesta distinctio condat uoluptatis ac pulchri. Itaque potest
oportet: idem necessarium ac natuum alimentum potus ac cibum: quod di-
cimus pulchrum: & quod recipit pulchrum non se la apparentia reuocet

Epicurus

Socrates

At scdm uariā q̄sitāq; alioq; aliter atq; aliter sese oblectātū delectationē uoluptatē statuamus: quæ nō solū esse appetat. sed uideri. Ex his ita se habentibus efficitur: ut amor sit ratio. uirtus atq; ars. Ratio quidem secundum ueritatem: uirtus secundum dispositionem. Ars uero quatenus pulchritudinis signū magis attingit: cupiditates aut̄ ratione carentium uoluptatum: sunt & ipse rationis expertes. Si igitur pulchrum esse. pulchrum oportet: ut pariat amorem: quale illud esse aut quēadmodum parere dixerimus amorem: Vis ne secundum Socratis diuinationem audire ex me. q̄ pulchrū ipsum ineffabile. oculorumq; exuperans captum animus. olim nosster inspexit: Nunc autem in corporis conuictu. eius memoriam sōnians. ipsum aut omnino perspicue stuetur: ut pote qui & loco: & conditione minor effectus. abductusq; a primis illis spectaculis: detrusus est in terrenū hunc locum. densaq; ac permixta materia septus: Quæ eum perturbat simul addictum in certæ uitæ. cōfusæ plenæ tumultu. frequentibusq; peccatis. Natura autem pulchri inde initium sūmens. huc descendit: sensimq; procedens. eo hebetior efficitur. quo magis antiquum deleruerit uigorē. perinde atq; nobilissimi amnes: qui exeuntes in mare: i primo quidem ingressu. latitudinē pelagi incurrerint. fluentumq; sūm: unde uentis estui fluctibusq; permiserint. ex huiusmodi cōmitione priorem comminuunt naturam. Eodem pariter modo. pulchrum. ineffabile imortalēq; donec cælum. cælestiaq; corpora permeat. in eorum quidem occursum. purum. immixtum. atq; integrum manet. At ubi deinceps a cælo in nostratia hæc loca defluxit. hebescit. usq; adeo extenuato fulgere: ut uix eius influxum possit agnoscere maritimus nauta: uidentis exilem illum humiq; inerrantem. confusumq; alienæ naturæ. At qui fluii consuetudinē olim habuerit. eiusq; meminerit naturæ: cū primū in eum inciderit. cognoueritq; ex apparentibus uestigiis: quemadmodum Vlisses. obliuiscientem fumum: exultat. accenditur. lætatur atq; amat. Eiusmodi pulchro & si non nihil aspigitur. aut latissimus amnis: aut pululans planta: aut equus generosus: horum tamen osium pulchritudo stupidissima obtutissimaq; est. Et si usq; pulchrum ueratur in terra: haud alibi magis id. q̄ in homine pu. cherrimo. intelligentissimoq; cunctorum terrestrium

Vlyxes

corporum: participiq; animi. ipsius pulchri affinis cernere licet. Propterea qui sapit: cum statuam uidet. artem quidem laudat. statuam non amat. Qui uidet itidem plantam: eam laudat ob fructus. plantam tamen minime amat. Qui uidet præterea amnem: eius lenitatem cōmendat. amnem non amat. In homine spirantē. intelligibilemque pulchritudinem. si cernas: exordium scilicet futuræ uirtutis: ea tibi & memoriā suscitāt. & cogit: minime profecto quod cernis. sed ueriores longe pulchritudinem amare. Iccirco Socrates spectator erat corporum pulchrorum: quæ cum primum spectasset: minime quidem pulchritudo eum latebat: quæ uel palestrā subiret. uel in academia uagaret. uel in conuiuio cōmessaretur: Verū more periti uenatoris. per corporea humana. uerissimē pulchritudinis memoria perfectam resumebat.

AmorSocrates

¶ Q VOD OMNI SVAVITATE LOQ VENDI ME
LIOR EST PHILOSOPHICVS SERMO XII

Vlyxes narrat Homerus. nauigio carentem. ex temporariam ratem incendisse: eaq; paulopost. cootra tempestate discerpta. coactū enatare. Quare subiciente Leucothea uelum. ad insulam pheacum appulsum: supplentem adisse regiam uirginem: aqua deductus in urbem exceptus honorifice ab Alcinoo fuerit: ac contubernio iuxta. ac Pheacū optimi honorifice habitus. Eum deniq; idē Homerus inducit. eiusmodi sermonem cum Alcinoo ordiri.

VlyxesHomer?LeucotheaAlcinousHomer?

Ex Alcinoo. pulchrum profecto est. optimū poetam: qualis hic est. diuinis artibus exercitus. canentē audire. Quid enim lepidius tranquillo populo? Quid iucūdius discubentibus domi cōiuuiis. intentis ad cārū ordine actumbentibus. lauta proposita mensa. & crateribus plenis? Quæro ex te sapientissimi mortalium Vlyxes: putes ne uoluptatem consistere in onerata carnibus. atq; eduliis mensa? in crateribus plenis? in affluētia uini? quibus addatur poeta eos celebrans cantus. quales ille callebat. Pelidē pugnam simul atq; Ithacensis Vlissis. Vel rurū cōcauū equū in quē primores achiuorū ingressi. urbē cepē

Homer?

rūt. Pulchrū hoc præcūctis rebus tibi mente uidetur. Peritus nimirum laudor es. o sapientissime Vlisses plebeię uoluptatis: cuiusmodi etiā barbarus laudet: nuper ex Babillone profectus. assuetus lautis epulis. uino largiter fuso: ex temporariisq; carminibus: tu inq; id laudas? qui apud alias gentes iucundam cōtemplariis lotum. ac lire num cantilenas? An forte Homerus. melius quiddā eo: quod cæmina sonāt uidetur illi innuere: qui ea statim percipiat auditu? Nā qui dapibus affluenter appositis. ac uino in crateras large diffusos conuiuas præterea inducit. inter huiusmodi uoluptates. poetę cātū suauissimo demulceri: honestum proculdubio nobis conuiuū narrat: cuiusmodi. qui sapit sibi imitandum proponat: transferens uoluptatē a turpibus rebus. ad decoras: ad aures a uentre. Iam uero ne sic quidam satis est: temere atq; impudenter pascere aures. tibia rūt ac fistulaz modulātibus. sonis. hominumq; tumultuoso clamore. Sed & hic implorare artem oportet: quę cōmoda quadam harmonia. epulas aurium cōcinnat. Vnde aut nobis erit eiusmodi petēda harmonia? Ego quidem haud negarim. ea me suauitate delectari: quę a modulatiōe tibię neruozq; uel cuiuslibet alterius musici instrumenti. ad aures accedens: præbere nobis queat blandissimū cōcentum. Sed tñ suspicor. ne concentus is: satis tēperatam uoluptatem appertet. Quę. n. ignobilia sunt. aut irrationalia. aut etiam muta: haud multū ad oblectandū animū cōferunt. Siquis aut suauitate: quę a concentibus oritur conferre uoluerit. cum suauitate sei monum: sermones opinor inueniet similitudinem gerere ciboz sicuti concentus odorum. cum ea sit ciborum non nullorum natura: ut sęcundissime nutriant. Odor uero. quatenus odor: adulterinū sit negotium: & exiguam uim gerat nutriendi. Pascendę igitur aures sunt nutrientibus epulis: repudiatis uidelicet odoribus. musici concentus: inductoq; pro similitudine ciborum. sermonum alimēto. Si igitur sermone tantum: neq; præterea aliter oblectari par est: ingenuos conuiuas. quos nam dabimus sermones. illos inter se loqui? ita sane fert usus multorum: ut eiusmodi locutionibus super mensam utantur: quales sunt in iudiciis lites: contentiones. captiones. ac rixę: fulcientes in iusta: turpia exornantes. adulterantes uiritatem. Cum interea nihil sanum. aut sincerum loquantur: aut etiā

iacere sinant intra fines a natura præscriptos: quāobrem imitari uidentur mancipiorum mangones. qui cum acceperint corpora simplicia: sub puro sole. ac libero aere educata: umbratili educatiōe mollientes: naturalem illam corporis firmitatem. artificiosa omni curatione meliorem labefactant. Simillimum quid agunt. & qui in iudiciis uersantur: eiusmodiq; malum imitationi huic accumulunt. ut præterq; q̄ ueritatem adulterant: eam etiam odiosam efficiunt. inep tamq; ab epulantibus animis hauriri. Quia pp̄ minime ego Euianum spectacula laudari: quibus inter potandum. tam actores. q̄ etiam spectatores solent oblectari. Euianes duo ad tibię sonū: quā alter ab his modulatur: simulant pugnam: horum alter agricolam. arationēq; agit: Alter grassatoris personam. seq; ideo armis instructus. prope agricolam. quoq; posita sunt arma. Vbi grassator in conspectum agricolę uenit. protinus agricola. dimisso iugo. accurrit ad arma: quibus acceptis. dein ineunt pugnam: ineaq; & ictuum & uulnerum. & mutilationū imagines. q̄ simillimas reddūt: Spectacula uidelicet cōuiuio indigna. Contra Persicam antiquam illam legem: per quam scilicet Persę libertatem compararunt: maxime probor. Mos est Persarum. cōsilia inter epulas. haud secus q̄ Athenienses. in contionibus habere. Verum Persica lex animaduertens in ebrios. id agit: ut uirtutes epulis ipsis accendat. perinde atq; oleum ignem. Siquidem pro similitudine olei. ea ratione instillētur in animum: ne uel nimium eius ardorem extinguat. uel etiam tribuat supra q̄ eius usus exposcat. Cum tamen apud Athenienses sicci illi populi ductores. nulla uidelicet lege oratorum comprimente licentiam. peius atq; impudentius. omnibus ebris in contionibus saltēt. Verum Persicis simul atq; atticis missis. reuertamur ad nostra. cōstantiq; sententia maneat: proborum animorum epulas in sermone consistere: minime quidem altereationis. ut ratio dicit. Quibus igitur? Num qui animos ad cogitationes superiorum temporum reuocantes. spectatores eos efficiunt antiquorum gestorum? Blanda plane historia est. quę nullo negotio auditorem undecūq; circumfert. regiones cunctas ei ante oculos ponit: bellorum omnium præbet. ex tutissima specula aspectum. quę præterea longitudinem tēporis. contra naturę interdictum. ad breuitatē contrahit

infinitam rerum gestarum multitudinem exiguo momento homines docet ut sunt Assyriorum Aegyptiorum Persarum Medorum Grecorum: Quos omnes cernas interdum terrestrem pugnam interdum nauticam inire interdum quoque in contionibus consilia habere. Sub Themistocle quidem nauali prelio configitur. Sub Leonida militans disciplina custoditur. Sub Agesilao mare transmittitur. Sub Xenophonte exercitus incolumis reducitur. Amat quis cum Pathia Venatur cum Cyro: cum Cyaxare regnat: & si ideo sapiens erat Vlysses.

Themistocles

Agesilao

Xenopho

Panthia

Cyrus

Cyaxares

Perseus

Croesus

Aliattes

Dardan?

Leonidas

Themistocles

Pericles

Aristides

Critias

Alcibiades

pidammus
alanti
phyre
Argi
Xanthus fl.
Scamandrius

Qui mores hominum multorum uidit & urbes: Dum redimit sotiis redditum in patriam atque salutem. Sapientior multo qui extra periculum saturatur historia: Charibdim non tamen anaufragus uidet: Sirenas exaudit: non tamen uinctus. Cyclopi quidem mansueti tamen occurrunt: Si preterea Perseus beatus propea quibus alis uteretur: quibus per etherem uolans: uniuersas terre affectioes ac loca despiceret: leuior profecto ac sublimior habenda est historia Persei alis: que animum assumens undeque circumfert: minime quidem uel hebes uel negligens rerum demonstratrix: Sed que uel hominum uel amnium genituras depromat. Cresus Lydius genere erat & Aliattei filius gentium tyrannus. Dardanus a Ioue nubifero primum ducit ortum Urbium quoque originem enarrat. Epidamus est urbs sita illi ad dexteram: quae Ioniun sinum ingreditur: ac colas habet Talantios barbaram gentem. Urbs Ephyre polita est Argi interioribus oris: Audi originem amnis: qui ex meridie contra Boream fluens in pontum: qui Euxinus dicitur: aquas emittit. Hunc superi Xanthum: sed gens uocat una Scamandrum. Audito uidelicet eiusmodi hominum genus momentaneum caducum: mortale fluensque beneficio memorie conseruat uirtutes custodit: gesta est ob gloriam immortalitati commendat: ob eam scilicet causam Leonidas nequaquam gloriam accepit: temporibus suis dumtaxat circumscriptam. Non Themistocles tamen a contemporaneis Atheniensibus laudatus. Manet adhuc Periclis impius: manet Aristidis iustitia: Critias dat penas: Alcibiades exulat. Ad summam historica narratio & rerum gestarum ignaros mirifice oblectat: & iis qui rebus gerendis interfuerunt: suauissimam renouat memoriam.

Quas igitur epulas apponas quae iucunditate exuperent sermones? Arduum profecto est cum celebri ac nobili historico suscipere certamen. Dicendum tamen quod & si huiusmodi harmonia & bella est & dulcissimi concentus probus tamen animus aliud quod id ipsum: quod uos historici nobis apponitis quaerit. Quod enim operis pretium extare potest ex antiquorum malorum memoria: huic qui penitus ignorat quemadmodum ea utatur? Num Atheniensibus melius fuit ob historiam atticam? Num Alicarnassei ob Ionicam: aut Chii demum ipsi propter hanc ipsam creuerunt? Siquidem qui historiam texunt honesta segregantes a turpibus: haec quidem tegere scirent illa uero celebrare: fatendum profus foret: ut ex eorum gestorum imitatione beneficium ad animum perueniret: qualis ad oculos uenit a lectatio ex imitatione picturae. Verum (ut nunc est) mixtum simul omnia historia confundit: maiorque eius pars in rebus deterioribus moratur uincunt turpia: crebrius in historia occurrunt tyranni bellatores iniusti: crebrius felicitates temere partae scelerosa facinora: calamitates praeter rationem acceptae. Tragici casus: quorum periculosa est imitatio memoria nocens infortunium perpetuum. Quae uero accedere ad epulas uelim cibum sermonum saniorum earumque escarum salubritatem requiro: a quibus Socrates Plato Xenophon Eschines sanitatem acceperunt. Cupit animus hominis timet dolet inuidet & ab aliis multis affectionibus urgetur. Pugnam itaque uides acerbam & impacabilem: huiusmodi mihi bellum narrato: faceffant interim praelia medorum: huiusmodi mihi morbum ediffere: pestilentiam illam ueterem dimitte. Dic cui nam huius belli imperium aut cui curationem huiusmodi committam? sine Hippocratem corpora curare: sine Themistoclem gerere maritimum bellum: profer obsecro animi medicum: profer imperatorem: minime tibi homines ueniunt in mentem? Accedas ad Deos: uerum caue eos obtundas ob agrum uastatum: ne contra piratas: aut mentium expugnatores: opere in plures pusilla ista sunt: etiam si Peloponensi abstineant ab armis: ut latrocinia cessent in mari Atheniensibus etiam cessantibus? Dubitas quin mentia quas sentur auctore non Philippo sed tempore tabescent omnino cor

Socrates
Plato
Xenopho
Aeschines
Hippocrates
Themistocles
Philippus

pora quae uis abierit pestilentia. Virtus autem florescit in dies magis nec praedae ulli nec captiuitati obnoxia: Pro hac ergo deos alloque re: tunc cum animus cedat: spoliatur oppugnatur tabesce opus habes oraculo diuinationeque tunc precandus est deus: audi Apollo ac Iupiter ac quisquis alius Deus inuenitur animi medicus infirmi. lucida in templo si quo tibi tempore feci. Audiet scilicet Apollo libentius ista: quam Crystem precantem. Non enim deum ad excitandum pestem sollicitas: aut ad emissionem letalium sagittarum inuitas. Minime uel canibus uel hominibus uel auibus necem in precaris: aliena heiusmodi sunt a musico sapientia: ac praescio futurorum deo. Verumenim uero iccirco celebrata fuerunt ab Homero: quae is occultam significationem radiatus solaris agnosset: ocyus omnibus sagittis aerem permeantis ac qualibet recta corporum compositione simplicioris. Mihi itaque aut Homerus aut Hesiodus aut quilibet alius diuinus poeta Deum affectionum animi medicum celebret. Vtique haec sunt Apolline digna: digna etiam Ioue.

Chryses

Homerus

Homerus

Hesiodus

QUOD BELLATORES CIVITATI
VTILIORES SVNT QVAM AGRICOLAE SER. XIII.

Homerus

PROPTER POTESTATES DICERE. Quos nam uocat in carminibus suis Homerus genitos Ioue similes Diis populorumque pastores aut aliis denominationibus dignatur. quibuscumque fas est poetam uiri cuiuspiam celebrare uirtutem? Num eos qui fodiendo arandoque humum exercent harum artium gnari serendis praeterea plantis colligendis messibus atque ordinandis uitibus industrii? Vel potius duxit indignum horum hominum opera uel etiam leuiter carmi

nibus suis delibare praeterquam senis cuiusdam insulani: cui ea tribuit facere: postquam a contumeliosis iuuenibus euersus imperio esset ac propterea lapidoso quodam uitiferoque in agro humi super folia iaceret quietem per quietem capiens. Quos uero beatos effingit quosque laudibus gaudet insignire: alii uiri sunt alii studiis negotiisque impliciti ut instans Achilles: ut Ajax singulari pugnans certamine: ut sagittator Teucer: ut strenuus Diomedes uel alius quispiam abstrenuitate laudatus. Plena sunt carmina Homeri Clypeis magnis conspicuis cristis praelongis hastis. Plena curribus ornatis currentibus equisque plena strenuis uiris edentibus cedem: plena cedibus ignauorum. Ipsum Agamennonem uniuersi exercitus Regem haud meliori laude impertit: quam quae cum nominans Regem etiam addit bellicosum: quasi unicum hoc opus deceret imperantem atque ait Agamennonem utrumque simul & Regem & bellatorem optimum esse. Nam cum Menelaus minime inferior Agamennone esset quantum attinet ad regnum mollis tamen erat in bello atque ideo parum poeticae laudis retulit ab Homero. Hic igitur Agamennon quamobrem clarior erat ceteris graecis? num propterea quod maneret in Argo opimi agri possessor? ut excolens ipsum fructuosiore redderet aegyptiacis agris? Vlyxem enim audis magnifice de Ithaca loquentem: aspera qui eam appellat sed optimam hominum altricem. Viderat scilicet sapiens uir quantum intererat inter uirilitalis fructum ac triticum & ordeum: aut aliter uberem humum. Mitto Homerum ne te forte suboffendam sermone: in quo ueretur testimonio poetae bellorum nimium studiosi. Vin potius post Homerum uel Laconica uel Attica uel Cretica uel Persica addamus? Placet Sparta tanquam optimis legibus instructa: Lycurgus quoque ipse cur alium laudatorem requirat post Apollinem ipsum. Is namque in hunc modum de illo locutus dicitur. Te ne uirum magis an diuum Lycurge uocari? Is itaque Lycurgus quem Deus assimilat Deo: cum leges Lacedemoniis cederet atque adeo Apollinem consuleret: quales ciuitatis mores alumnis suis traditurus esset utrum praestaret eos agricolatorem suscipere ac rem propriam seruare humile quamuis negotium restrictum operariumque esset. Iustus

Achilles

Ajax

Teucer

Diomedes

Homerus

Agamemnon

Menelaus

Aegyptiaci agri

Homerus

Lycurgus

Ilotes

Othriades
Thireia

Leonidas

Othriades

Brasidas

Gilippus

Agessilaus

Tisaphernus

Callicratides

Lyfander

Dorcyllidas

Cynegirus

Calymachus

Miltiades

est pusilla hæc illotibus mandare serui admodum genti ac circūstantibus Lacedæmonē populis: meros uero spartiatas liberam in trepidam erectiq; animi gentem ad libertatem ali-tolerandis uerberibus ictibusq; assuefieri uenationibus montanisq; itineribus multiplicibusq; aliis laboribus exercitari oportere: ut ubi satis his studiis obduruisset: clypeū atq; hastā ordine capeffens sub duce lege sciret p patria libertate pugnare ac Spartā tueri. Itaq; Lycurgi præcepta æmulantes parent deo: qui si potius occupari in re rustica maluissent: quis unq; Leonidas pro ciuibus suis in Thermopylis impressionē Persarum excepisset? Quis Othriades in Thireia uictoriam adeptus esset? Sed nec Brasidas coluit agrum: nec Gilippus a messibus mouens Siraculanos conseruauit. Neq; etiam Agessilaus uineta relinquens Tisaphernem uicit. Regiam terram populus est Ionas: atq; Hellepontum in libertatem asseruit. Non rastro Callicratides tractabat non ligones Lyfander: non aratrum Dereyllidas. Seruilia atq; illotica eiusmodi proteguntur clypeis: neq; aliter q; telorum auxilio propulsare periculum queunt: suntq; omnino mancipia uictorum. Ipsa uirtus in armis permansit Atheniensium concidit agrum: Argiuos ac Messenos subegit. Quæ ubi cum Spartiatis cepit de lassari abiectis armis ex liberis agricoltores euaserunt. Liberi fuerūt & Cretes: sed tum cum uersabantur in armis: cum sagittandi studium habebant cum uenabantur: eodem tempore & serui & rusticis occupationibus dediti fuerunt. Liberi præterea Athenienses: quo tempore Cadmōs oppugnabant Iones in colonias deducebant suscipiebant Heraclidas: eiciebant Pelasgos. Tunc serui cum Pisistratidæ ereptis populo armis eum rei rusticę seruire coegerunt. Hi rursus inuadentibus Medis neglectis agris ad capeffenda arma procurrentes eorum auxilio libertatem resumpserunt. Cynegirus qui liberauit Athenas alienus longe erat a studiis rusticis. Calymachus qui repulit Medos minime cauduxit: ab armatis præclara facinora eduntur: pugna uictoria uictoria parit libertatem. Idem Athenienses tunc cum oportuit cōmittere se mari: terrę salute plurima dicta incēdendā patriā linquētes

armis dum taxat arreptis triremes inscenderunt: sicq; ciuitas Atheniensis populusq; continentis habitator nauigauit: nauigās naualem edidit pugnam pugnans uicit: uictor & terram obtinuit & mare. Laudo Periclem: qui eam rationem secutus est belli: ut neglectis agris neglectaq; uastitate Acharnarum sibi ante oculos iactatum: unius Athenarum libertatis seruandę habuit curam: manēte enim libertate manet & ager: manent arbores segetes manent. Mittamus Græca: sermonēq; ad barbaros feramus. Colunt Aegyptii humum: pugnant Scythę: Scythę uiriles animos gerunt: formidolosi prorsus egyptii. Liberi Scythę mancipia Aegyptii. Colunt Assyrii agros: pugnant Persę: seruiūt Assyrii: regnant Persę. Pugnarunt prioribus temporibus Lydi: posterioribus agriculturam susceperunt: Sed tum pugnarunt cum liberi erant: tunc cum redacti in seruitutem fuerunt ad agriculturam se uerterunt. Trāseamus ad animalia: ibidem intueri licet & libertatem & seruitutem: uitamq; ex uirtute & fortitudine deductam. Bos arat: equus certat: si negotia hæc commutare uolueris: naturā uiolaueris legem. Animalia pauca uitā sustentant ex herbis: Ferocia uenatione famē depellunt. Ceruus depascitur herbas: leo uenatur. Graculus seminatur legit: aquila uenatur. Quæ colligunt semina: & quæ uiuunt ex herbis: ea prorsus seruiunt cuncta. Quæ uenationibus aluntur: libertate utuntur: si uero recipere licet & fabulas de diis loquētes: neq; Iuppiter agricola est: neq; Minerua: neq; etiam uel Apollo: uel bellipotens Deus: qui quidem principatum obtinent inter ceteros deos. Verum agriculturę studium idq; etiam tarde post longos errores ad Cererem peruēit. Tarde etiā Liber pater post Cadmum Pentheumq; agri effectus est cultor: Tarde Triptolemus post Erechtheū ac Cecoprem. Placet ne regnum recensere Saturni? Quænam ratio agriculturę eo tempore habita est? Sed neq; nostratia hæc tempora eam artem deposcunt: ubi minime defatigatur & tellus natiuos fructus proferre. Nam si poposceris cibum: cum tibi suppeditent fagi piriq;: poposceris potum: habes Nylum Istrum Acheloum Meandrum compluresq; alios crateres perennium purorum sobriorumq; liquorū. Sunt hæc quidē agriculturę dona: sed ea nequaquā senex Icarius: Boetius uel uir aut Thessalus

Pericles

Achænes

Cadmus

Pentheus

Triptolemus

Erechtheus

Cecrops

Ikarius

Boetius

Thessalus

SERMO

dedit. Ipse sol ac splendida luna imbres vitales / uenti spirantes /
 tempestatum uicissitudines parturiens humus escas arboreſq; mi
 nime humanæ indigas artis administrant / eandem agriculturam /
 nec fames nec pestis nec bellum potest inhibere: ut quamuis uel se
 minis uel aratri copia nulla sit: sponte tñ hæc omnia nascantur.
 At si cupis Libycam lotū: si Aegyptiacum triticum: si Atticū oleū:
 si Lesbium uinum: num non intelligis artem te ad uoluptatis obse
 quium transferre? prorsusq; liberos labores cum obnoxio labori
 bus: liberam uirtutem cum obnoxia agricultura conferre? Pacem
 nequaquam conferes cum bello: quod si agricultura eiusmodi est: quæ
 pro pace habenda sit: facessat bellum: cuncti agriculturam capessa
 mus: abiectisq; armis arripiamus ligones: ut qui in exercenda hu
 mo fortiter se gerat: & ceteros agricolas exuperet: eum ut fructuo
 sum celebremus / illi uictoriæ præmium feramus: eundem habea
 mus & optimum. Ut uero nunc est: regnat bellum: regnat iniuria:
 cupiditateſq; undequaquam per uniuersam terram uagantes: cuncti in
 moderatum habendi appetitum: plena sunt cuncta exercitibus: alie
 na domicilia inuadentibus: celebratur fama spesq; Peloponesiæ se
 minæ. Nauigat barbarus uir: usq; ex Ida non rudis quidem colo
 nus: sed (quod est omni agricolatione mansuetius: ociosius: tranqui
 liusq;) pastor: ac bubulcus. Estuat Cæbyſes de siderio Aegyptiacæ
 terræ: desiderium uidelicet illud: bellū exciuit. Cupiuit Darius Scy
thiam: bellum illatum est Schythis: cupiditateſq; illa translata ad
Eretriam est: Athenasq; ipsas: cuius causa tot exercitus arma sump
 serūt. Capitur Eretria: nauigat ad Marathōem. Cupit Xerxis uxor
Lacenas: Atticas: atq; Argiuas ancillulas: ut unius feminae cupidi
 tati satissiat: transmarinæ classes implentur. Deseritur Asia: euer
 titur Europa. Cupiunt Athenienses Siciliam: Ioniam Lacedemoniæ:
Thebanis principatum Græciæ affectant: O: desideria uniuersæ simul
Græciæ acerba: ubi gentium agricultura tuta consistat? ubi inuenias
 aureā pacis personam? Quenam orbis pars amatoribus uacat?
Alcra hyeme mala: æstate grauis: accedamus ad Alcram: at Boe
tia est populifera: Libya longinqua: attamen herbosa: Remotis
 summa Indorum regio est a finibus nostris: Macedonem tamen
 amatorem inuenit: qui magna mortalium manu: permultisq;

Lotus libyca
 Aegyptiacū triticū
 Atticū oleū
 Lesbium Oleū

Cæbyſes
 Darius

Xerxis

Alcra
 Boetia
 Macedonia

Alcra hyeme mala æstate
 grauis

DECIMVS QVARTVS XXXXII

bellis accessit ad eam. Quoniam se quispiam uertat: ut securā agri
 culturam inueniat? ubi cuncta ardent bellis armisq; ergo.
 Aut docte iaculum ex acue clypeumue teneto:
 Aut uelocis equi pastu: præſepia comple.
 Etenim pulchrum est colere agrū: dum tamen permanere in ope
 re possis: dum sit otium: dum facere id tuto liceat. Metuo enim ne
 eiusmodi pulchritudo & contentiones excitet & bellum. Sententia
 est antiquissimi uiri. Optima tellus ob noxia maxime est incola
 rum uicissitudinibus. Attica regio pp sterilitatem soli: immutabilis
 permanens eodem semper indigenas habuit. Audisti unde oritur
 bellum. Itaq; ab agricultura contine manū: sine eam in cultam /
 squallentemq; manere: nisi ames / & contentiones / & bellum co
 circ.

QVOD AGRICOLAE UTILIORES SVNT
 QVAM BELLATORES XIII

VSCIPERE Patrocinium decet uillicæ turbæ:
 quando ita exigit iudicium pñs: ut oratione non ar
 mis sit agendum. Et si discernere rem opus est ar
 mis: in his quoq; nequaquam posterior erit agricola: q̄
 miles. At hoc ipsum considerabimus alio tempore.

Ut nunc est diiudicare: decet horum hominum studia: sermone nō
 gladio: neq; uerendū erit Homeri p̄iudiciū: siue cuiuspiam alterius
 eloquentia Homeri potioris. Quod si est facere uideatur ad rem
 Poetam alium ex Helicone uocemus: gloria nequaquam Homero infe
 riorem seculum presens: sic inculantem:

Qui primi gladios hominum struxere nephandos:
 Primi & aratoris roserunt uiscera thauri
 Etenim q̄ eiusmodi facinora pbat: is ingeniū pdit hominis: hūmāq;
 uitæ ipso belli usu grauioris: a quo usu q̄ uis iniuria absit: necessitas
 tñ in eo miserabilis apparet. Huius aut rei cōsiderationē ingrediamur
 hoc mō. Hominū alii iusti sūt: alii iniusti. Nū igr̄ pugnat iusti cū iu
 stis? minime. Cur. n. eos: q̄ equabiliter sentiūt digladiari iuicē opor
 teat? pugnat igr̄ iusti: hiq; aut iustos oppugnat aut sibi similes iniu
 stos: inq̄bilibiter. n. ad alterutros se habet tā ad iustos q̄ ad iniustos

Pulcherrima hæc
 oia

Homerus

Hesiodus

SERMO

iniusti: pugnāt uero aut qui tenues sunt cupiētēs melioribus equari aut prepotentes dum querunt augeri. His ita se habētibus tres hominum status nobis prodidit sermo: quorum unus ostendit quicquid censetur nomine iusti minime unq̄ pugnare inter se: sed potius perpetuam pacem ac perpetua fēdera seruare. Alii duo indicant pugnam tunc cōmitti cum aut iniustus oppugnat iniustum aut idem etiam impetit iustum. Ecce iam bellum apparet: quod ab iustis geritur uiris necessariam causam habere: uoluntarium uero esse: quod inferunt iniusti. Verum: n. uero iniustorū rem quid cōsiderare oportet? Scilicet timendum est ne quis eos ad participandam laudem intuet? Si ergo uiri iusti nō uoluntate sed potius cōacti bella suscipiunt: siue ut facinorosos homines Herculis imitatione ad sanitatem cōsiliū redigant siue ut ī uasores repellant quę causa gręcos aduersus Medos armauit utram quęso conditionem iusti magis accipient? Num soluti necessitate pugnandi bellicā amittere uirtutem? An potius una cum inuito illo usu pugnandi ne necessariam uirtutem retinere? Ego (me Hercle) censuerim alteram illam priores accepturos. Nā & medici (siquidē boni uiri existāt charitatemq̄ habeant ad reliquos homines) medicinę interitū: dū tū secū auferat morbos: exoptabūt. Age agriculturā inspiciamus: Nūq̄ eā sequuntur eundē modū obseruēt: q̄ ī actionibus bellicis seruat? Terrā mortales uersāt aliq̄ iustitiā seruātes aliq̄ spernētes. *Cum illi* In eo aut seruare eos iustitiā dico: ī quo ad utilitatē hominū terre colligūt fructus: ī quo uero augēdę rei: sup̄ quā decet studiū īpendūt iniurios uoco. *con. m.* Hic etiā iudicio ē opus nō (me Hercle) eo: qd̄ de uniuersa simul agricultura sententiā ferat. Nā cauere oportet ubi totū hoc agriculturionis negotium tam iustis q̄ etiam in iustis commune esse apparet: eadem autem cōmunio belli gerendi iustos pariter tenet & in iustos: ne nos p̄ns sermo decipiat: qui nequaquā inter agricolas bellatores uidetur constituere disceptationē. Sed potius iustū cum in iusto cōmittere: Supponētes igr̄ ambos iustos esse: tam agricolam q̄ bellatorem: bellatorem quidem quem necessitas ad pugnandum spellat: Agricolā uero qui cōactus uitę succurere exerceat humū. Vtrūq̄ consideremus hoc modo. Quāuis qd̄ hęc loquor? Si. n. ambo equabiliter iusti equabiliter boni equabiliter

DECIMVS QVARTVS XLIII

laudandi: ambo etiam uictores pariter abibunt. Quare sublata ab utroq̄ iustitia ambo considerare satius est tanq̄ iniustos. Hic etiā aduertere oportet ne si eos dixerimus equaliter iniustos esse: equaliter quoq̄ illaudatos dimittamus. Quomodo uero iudicare quę dicta sunt deceat enarrabo. Diuinare mihi animus uidetur ex sermonibus Platonis esse hominum genus: quod nec acriter ad amplectendam uirtutem feratur: neq̄ omnino uoluetur in uitio utens. s. opinionibus rectis sub lege sapienti edutātū atq̄ eruditū. Eiusmodi igitur genus bifariam diuidentes alterum agriculturę alterum bellicę rei destinemus. Et ut est hominū genus ancipitię naturę: ut pote quod in medio uirtutis ac uitii positum suspensum animum gerit: alterutrius studia spectare oportet in utram partem propensius feratur: quod quidem uidebimus hoc modo. Maximū hominis malum cupiditas est: utrum potius cupiditatem efficere solet bellum ne an agricolatio? sane alterum inexplabile est alterum parcum. Videlicet inexplabile est bellum: agricolatio parca: Multiplex bellum: simplex agricultura: incertum bellum: constans agricultura. Nam quid incertius bellica fortuna? at labor terrā exercens manet inconcussus. Bellum ex secūda fortuna audaciā sumit: Agricultura ab ubertate fructuum moderatior fit: Et si iracundia alpera est hominis contubernalis & pręceptoris frequens officiū requirit: quid nā magis iracundiā incendere solet armis ac bello? Cōtra quid mitius agricultura? & ad uirtutes ipsas uterq̄ sic se habet: primum quidem cū temperantia armatus: qui si uiribus & animo p̄ditus sit: impudentior est si pavidus offensionis magis expostus: & audax quidē magis ac magis temerarius est. Debilis aut armatus redditur audacior. Idem si uoluptarius sit fiet ad uoluptatē profusior: contra ex agricolis qui magis est robustus fructuosior: qui debilior sanior: qui timidus tutior: qui uoluptarius moderatior est. Videamus iustitiā deinceps: Bellum est iniurię magister: agricultura iustitię: bellator rapiēdi studium sequitur & alienis inhiat bonis: tuncq̄ putat secum optime agi ubi maxime iniurius est: tuncq̄ per iniuriā uoti compos efficitur. Apud agricolas equa accipientis ac dantis conditio est: iustum cōmertium: plantis inseruis recipis fructus: segetes aras: alimoniam metis. Excolis uitem &

Plato

Pavidus offensionis magis expostus

Bellū iniurię magis agricultura iustitię

SERMO

uberem uideamā agis. Excolis oleā: ea ppea floridior sit: Aricola ne
 minē terret: nemini infestus: oibus charus: expers cruoris: exps eē
 dis. Sacer p̄terea castusq; cultor rusticorū: Deorū: siue illi frugibus si
 ue torcularibus: siue arcis atq; arationibus p̄sint. Aeq̄lis omnibus
 est agricola in statu populari: nihil. n. ex cunctis rebus: eque ac pau
 corū potentiā tyrān idemq; agricolatio odit. Huius minime alūni
 fuere Dionysius ac Phalaris: Vex ambo hi ab armis auspicia du
 xerunt: sed utros potius solēnibus festis / sacrificiis / conuentibusq;
 habendis iudicabimus idoneos? Non ne miles celebrator est in cō
 cinnus? Agricola aut maxime cōmodus. Ille sacrificiis omnino ad
 uersus: hic uero familiarissimus. Ille etiam cētibus hominū metue
 dus: h. c. mitissimus: nec mihi priores aliqui cōstituisse: celebritates
 sacrificiaq; deorū q̄ agricolē uidentur. Primi hi ad torcularia stātes
 Dionysiacos choros inuenerūt. Primi in arcis Cereris sacra perege
 runt. Primi Mineruē ob oleę inuentum diuinos honores imper
 derunt. Primi primitias fructuū auctoribus Diis obtulerunt: qui
 bus sane rebus credibile est potius Deū delectari q̄ decuma: quam
 uel Paulanias consecrauit ex manubiis: uel obtulit Lysander. Pri
 mitiā ex bello cultus deorū sunt a calamitatibus causam habētes.
 Agricolarum preces mitissimā sunt sacrificiaq; rite sacte ac de pro
 priis laboribus oblata: uel calamitatū. ul flagitiorum omniū expe
 tia. Et si continuanda inuestigatio uidetur: ut uterq; cum sapientia
 se gerat: alterum dicemus sapientem esse in bello.
 Scutigerosq; uiros & equos ornare peritum:
 Quod quidem sedissimum: tristissimūq; est: ex cūctis negotiis hu
 manis: alter uero qui in agricultura sapit:
 Pleiadum exortu segetis auspicia sumit:
 Ipso autem occasu terram proscindit aratro.
 Obseruat p̄terea ānuas tēpestates / cursum lunę exortū astroꝝ
 imbrum modos: oportunitates uetorū. Placet etiam in his uiris in
 quirere corporū uirtutē: fortitudinēq; inferendo labore. Itaq; dicen
 dum per rara tempora militibus occurrere: quæ eos in laboribus
 habeant. At agricola cōtinuo labore exercetur: sub diuo degit: am
 eus solis: domesticus niuibis: compactis membris: discalciatus: ma
 nu promptus: peruigil: pedibus pernix: ad ferendum robustus &

*Dionysius
Phalaris*

*cereris sacra in arcis
nota pro Theocrito*

Paulanias

DECIMVS QVARTVS XLIIII

Quē si pugnare oporteat: militē uideas exercitū in laboribus ue
 ris: quales expertus est Darius in Maratonia pugna: quo tpe Athe
 nienſiū ciuitas: militibus utebatur: minime qdē grauitē armatis: *Darius*
 gittariis: nautis: equitibus: ue: ex pagis tributim delectis: agricul
 toribus. Nā cū barbarorū classis ad Marathōnē accessit: ex agris
 cōkursus factus est frequens: militū cōstantiū ira: quorū alii se aut
 ligonibus: aut uomeribus: aut falcibus ueluti legitimis telis munie
 rant: aduersus hostes. O exercitū pulchrū propria opa utentē: libe
 ratiq; redundantē: O telluris agriculturęq; optimos: ac generosos
 fetus: ut libet uestras uirtutes in cēlū efferre? ut laudare animus ge
 stit arma q̄bus. n. armis p̄ uinetis: atq; oliuetis patriæ terrę pugna
 stis: imensosq; labores pertulistis: Cū his iteꝝ ad agrū rediistis: ex
 bellatoribus agricultores: ex agricultoribus fortissimi uictores. O
 honestā cōmutationē: At Persas in exercitu pellices sequuntur: ut p̄
 charissimis rebus pulcherrime dimicent. Agricola minus strenue
 a charissimis uinetis: oliuetis: segetibus: uastitatē repellat: si uero cū
 hmōi militē cōferre uolueris: quę ifecuta sunt tpa plures qdē mu
 nies milites: ueꝝ minime uictores. Armatos: at mercēnarios. Arma
 tos: at educatos in umbra. Armatos: at cōtumeliosos. In Sicilia u
 ctos: captos in Helesponto. Si Persica recensere uolueris: ibidē ē in
 uenias milites: ab agricultura deductos. Q̄ n. n. q̄ndo uicti sūt Me
 di a uictoribus Persis: tunc nēpe cū adhuc Persę occupatiōes rusti
 cas habebant. Medi uero arma tractabāt. Cyrus aduersus eos exer
 citū duxit: ex militibus in Pasargadis / aspera nimis regione exerci
 tatis: ppria manu militaria opa egerit assuetis. At ubi se p̄ se ab agri
 cultura reuocare: agrosq; & aratrū: segetesq; posthęc ceperūt: tūc
 tunc maxime una cū instrumento rustico uirtutes ēt ipsas abiece
 runt:

SERMONES OPTIMOS ESSE: QVOD OPERI
 BVS CONSONENT. XV.

Profectus est olim in Gręciā: oris abusq; Scythicis *Anacharsis*
 piēs uir lōge primus barbarorū: cunctorū: quos Scythia
 (ut tū erant tpa) tulisset: sapientię minimę uerbosę. Iō
 loquacisue amator: sed q̄ totius sapientiæ caput locaret
 h ii

*Cyrus
Pasargada asp
regio*

in uita perfecta in sanitate mentis in breuiloquentia signū attingen-
 te: quę imaginē gereret nō mercenarii peltati temere atq; impro-
 uide cursantis: sed potius statarii militis. certo passu gradientis. seq;
 tute mouentis: Hic cum puenisset Athenas in statarium quidē ibi
 neminē icidit: sed in peltatos pmultos: quorū cōcursationē tumul-
 tūq; cū minime laudaret. *Anacharsis* circuiuit reliquam grāciā de-
 siderio ductus firmā ac statariā sapiētię: quā si quo alio inuenerit
 loco: haud satis noui. Constat tñ reperisse eū. *Cheneus* oppidulo ad
 modū tenui: uirū probū nomine *Myson*: cuius probitas eiusmodi
 di erat. ut pulchre regeret domū: ellure comode curaret: prudēter
 nūptias cōciliaret: ingenue pueros aleret. Itaq; pegrino illi Scythę
 uisum est minime sibi amplius laborandum esse in quęreda sapiē-
 tia: garrulā apparentibus opibus *Mysonis*: quę qdē sedulo ispexit.
 Vbi ea autē inspexisse satis ē uisus ait ad eū *Cheneus Myson*. Nos
 uero o *Anacharsi*. nescio sane cur pp hęc uideamur hominibus sa-
 pientes. Verū si sapiens ego sum. iccirco q; hmōi studiū sequor: quo
 se tandē recipiet id: qd dicitur insipiens. *Adamauit* itaq; maxime
Anacharsis i hospite gręco: copiā opum. parsimōiā uerborū. *Pytha-*
gora sermōes legibus similes fuerūt: breues. s. sūmarij: in uerbis: in
 opibus prolixij: neq; nocte neq; interdiu unq; animū remitterēt:
 sincerentq; ad langorē ac desidiā laxari. Nā quēadmodū inconcenti-
 bus musicis. siquid (quāuis admodū exiguū pteritū sit: dissipet ele-
 gantiā concentus) sic et uitę consonantiā. siquidē ea incōpositionē
 fugere debet: ac nequaquā temere traduci: cōcordes hęc oportet. opi-
 bus sermones. Ita ut neq; opa nimis tecta sint: neq; sermōes supio-
 res opibus. tanq; in angustum uasculū infusi. undiq; ab eiusdē labris
 exundēt. Verū altrinsēcus concordēs effecti debent. eandē mensu-
 rā. eandēq; plenitudinē seruare. Quisq; igr concentū hunc amat.
 uultq; ut ab opibus modulatus sermo oriatur: hic ne in eloquētia
 gloriabitur: minime. At qui. nemo pauones q; ex cunctis auibus
 intuentiū oculos maxime oblectent: cum tñ ea pulchritudo parū eis
 cōmoda sit. aduolatū in quo cōsistit auiū robur. putat ob pulchri-
 tudinē beatos. *Luscinia* rum cantus iucunde auribus accipimus.
 uoluptas tñ. quā ex ea re capimus: nihil auibus illis confert ad salu-
 tē. Ex aquilę clangore: ex leonis rugitu. eū offensione auriū nraę

cognoscere licet. uires aīaliū: quę sonitum illum edunt. At si nec
 ineptius. nec debilius hominis uox hominē prodit: q; leonem pro-
 prius rugitus. uel aqlal clangor. An quęlo indignū hominē ē au-
 ribus captare? exauditus loquentis hominis sonus *Luscinia* sicut
 auis pauide ac momētanea linguę: an potius aq; uel cuiuspiam
 alterius aīaliū maleuli atq; iracūdia pcedit? *Zopyrus* ille oculorū in-
 tuitu. corporū formis occurrens. certus iudex. uatēq; erat: & animi
 & morū per incertā diuinationē spectabiliū rerū. Quę. n. cōmixtio
 corporis. atq; aīę est ad similitudinē agnoscēdā? & si demus diuina-
 tionem in aīa cōsistere. ea ex leuibus atq; obscuris argumentis hři
 nō potest. Dandū ē oculis cōsuetudinē cū figuris. ac coloribus hęc
 posse: ex quibus uel delectationē uel offensionē aliquā accipiant. Au-
 ditui satis est ad orōnem probandam: si lingua id quod intēdit: bel-
 le attingat: si uocabula facile fluat: si uerba attica: si ambitus uerbo-
 rum. nequaquā sit durus. si concentus aures demulceat. At hęc oīa le-
 cundū poetam in fabula. quę *Bacchus* inscribitur. sunt racemi. gar-
 rulitates hirundinum. cantus. corruptionēq; artis. Dicat hic aliq;
 in quo igitur cōsistit pulchritudo sermonis? Nō dū me amice id ro-
 ges: ipsam utiq; aspicias pulchritudinē: cū primū ad eius pueneris
 cōspectū. Quis. n. Cimerio homini narrare ualeat pulchritudinē
 solis? Quis mediterraneo figurā maris ostendat? Quis ēr deum
Epicuro? spectaculū hoc minime nobis narratione inotescit. Verū
 ad id opus ē scientia: donec. n. fidē nō habueris. scientiā. iudiciū ne-
 cesse erit temp errare. Quęcūq; humus emittit. uiator obiter ua-
 rio sensu intuetur. Sed agricola sano iudicio spectat. Hic florē plan-
 tagē laudat: ille uel magnitudinē uel umbram. Hic colores p' antagē
 extollit. agricola nihil prāter fructū: qui emolumentum aliquod af-
 ferat: probat. Siquis uiatoris illius ptercurrentis exemplo sermo-
 nē aliquem excipiens. ad eius suauitatem laudandam se conuertit.
 minime dāno. Si uero agricolam imitari maluerit. frustra mihi lau-
 dauerit sermonē: cuius utilitatis rationem. nō ante reddiderit. Dic
 in eo sermone. quos uideris. quos decerpseris fructus? quēadmodū
 periculum feceris: Nū diligenter excusseris. utrū ille sermo secundi-
 tatem gerat ad procreandos alios fructus? Num inde animus tibi
 tuus probū aut fructuosū aliquod pepererit? An uero senescentes

*Zopyrus phrylognomie
peritissimus*

Epicurus

quidē piri puros sibi ipsis sufficiēt? malū ex malo uitisq; ex uite: & ficul ex ficu accipiet uitā? Sermo aut partus: i: eritū sortiet cūdic? ru-
 ctusq; eius nec semē habebit: nec alimētū p̄bebit: neq; ēt aīum uer-
 Sed magis i morē suprema natabit oliui. (labit?)
 Q ualibet hmōi agriculturā mihi narrato sed laudibus tñ parci-
 Si. n. sermo utilitate uacuu fuerit: suspectā mihi cauam tacit piget
 laudatoris ipsius: ac eas laudes odi: quē manāt ab his aīe mēbris:
 in qbus aut intēperantia: aut ifirmitas iudicii aut deceptio cōstitit.
 Non phrygios pudor atq; instructos crura pelagos:
 Coniuge pro tali longauos ferre labores.
 Vides q̄ improbe laudet: q̄ mulierē unā uoluptatēq; ex ea spatā cū
 infortunio grecorū: ac troianorū cōpenset: Nimirū eiusmodi: tibi ui-
 detur n̄ ille laudator: si qñ q̄s in sermonē lasciuientē inciderit: cu-
 ius dolū qdē nō sentiat: amet aut iucunditatē: rapiaturq; paulatim
 nō sentiens quotidianis leporibus ablatus: ue. uti nau: a p̄p̄a q̄ uē-
 tus minime spiret a tergo: ac nauē uero cursu defraudet: tranquillo
 maris allapsu delati ad desertissima littora difficileq; cautes appel-
 lūtur. Sic ēt fit ut q̄ sese huic luauitati semel crediderint: in primis
 ignorantia latenter incurrat: tū uoluptatis studio ad uisiora litto-
 ribus cūctis loca: ferant: durisq; cautibus duriora: ipsi suū amplectē-
 tes errorē oblectamēteq; aīe cōgaudentes. Quā qdē in re febrētū
 bus sūt p̄ similes: qui cōtra medicinā legē potui ac cibo indulgen-
 tes malū malo iducunt: aegritudinēq; exaggerātes eligūt potius si-
 bi ipsis obsequēdo morbū cōtrahere: q̄ cū dolore sanitatē cōparare.
 Nō defuerūt tñ medici: q̄ uel modicā aliquā uoluptatē dolori cura-
 tionis admiserint. Qui uero uoluptatē & omnigenā uoluptatē
 egrotis indulgetis neq; Esculapius ē neq; Esculapii discipulus: sed
 potius coquorū imitatur artificiu: neq; maiorem aēstimat onē mere-
 tur impudēs sermo q̄ lenociniū uentris: a quo si utilitatē depuleris
 oblectamentis tantū relictis: scias te decreto tuo orationē eiusmo-
 di re: ac nomine petulantie parē intēperantieq; efficere: quibus ui-
 tiis uniuersa subditur turpitudine: quęcunq; solet per sensus aīum in-
 uadere comitate uoluptate. Sed sināus huinse. modi coquos com-
 messationibus seruire: esseq; & Veneris: & aurium ministros impu-
 gos: nos sermonem quęre decet rectura creptumq; clarissime cla-

mantem secumq; animum nostrum altius terra terrenisq; illis affe-
 ctibus extollentē: In quibus uoluptas: cupiditas: ambitio: amor: ira
 cundia: dolor: temulentiaq; uersantur. Quibus oībus meliorē esse
 oportet: q̄ sit futurus philosophici sermonis uerus rhetor: haud
 ignauus: haud infractus: haud fucatus: haud iudiciis tantū: atq; an-
 cipitibus curis paratus. Verum ubiq; cuiuslibet negotiū discusso:
 peritus: incōtionibus uideli: et sapiens cōsultor: in iudiciis æquus:
 incōuentibus hominum prudens certator: In erudiendo p̄ceptor
 exactus: qui nō de Themistocle tñ nequaq; amplius in rebus hu-
 manis existente: neq; inter cōtemporaneos Themistoclis Atheniē-
 ses declamet. Non de strenuo quopiam faniter fingat argumentū:
 neq; ēt is q̄ mechus ipse aduersus mechos: contumeliosus ipse ad
 uersus cōtumeliosos oret. Carere. s. illū oportet affectionibus hu-
 iusmodi. Siqdem delictorū cunctorū futurus est uerus castigato.
 Talem esse oportet q̄ in optima lucta loquēdi suscipit certamen: in-
 structus ueris: minimiq; blādentibus uerbis sane exercitatus: po-
 tēs mō suauibus mō ēt terroris ui: proximū quēq; ad se trahere:
 Et si ad illiciū animorū hmōi studio adicere aliquantulam uolupta-
 tē oportet: plane uoluptatē ipse quoq; admiserim: dū tñ non egre-
 diatur terminos harmonie tubarū instructas excitantiū acies. Ea si
 eiusmodi fuerit suauitate animū impellet: tali nobis uoluptate est
 opus: quę magnitudinē suam cōseruans: nihil secū afferat pudēdi.
 Hęc ego uoluptatē req̄ro: quā uirtus minime repellat: sed potius se-
 cū ueluti pedisequā ducat. Necessario. n. quodcūq; natura pulchrū
 est: adiunctas habeat & gratias & uenustatē / & desideriu: et dele-
 ctationis numeros oīs. Ita cęlum nō modo pulchrū: bonūq; est:
 sed rex oīum: q̄ spectantē ē iucūditissimū. Sic mare nauigabile: Sic se-
 getes fructiferę: Sic arboriferi colles: Sic florida prata: Sic fluentia
 hominibus placēt. Gratissimus erat situētibus Achilles. Quid n̄
 non tñ ob cęlariē flauā: nā & erat pariter comatus Euphorbus: ue-
 rū ideo Achillis pulcritudo fauorem sibi conciliabat: q̄ erat illustra-
 ta uirtute: gratus quoq; uisu inter fluuios Nilus: nequaquam ob
 affluentiam aquarum: id enim prestare potest & Ister: At Ister
 infecundus est: fecūditissimus Nilus: ideoq; Nilus aspectū oblectat:
 Neq; n. ausim pretermissa Dei uirtute: laudē illi solius tribuerit

Themistoclis

Euphorbus
Achillis

Comati

Nilus
Ister

SERMO

Phidias uoluptatis. Phidias quoque statuas uoluptatē praeferre sic sentio: ut
Homerus artē maxie laudē: Ex Homeri cantu uoluptatē percipio: at est alia
digniorque causa: cur cum admirer ipsum quoque Herculē expertem
fuisse uoluptatis: eamque ingustatam reliquisse nō credo: neque Prodi
Prodius eo fidem prorsus habendā puto: sed uiri uoluptates: quod nā aliud
officiū praeferant: praeterquam solatia laboribus: minime quā a corpore
sensuue: quae sita: sed natia: atque interius edita: Cōsuescente. n. aīo de
lectationē suscipere ob facinora pulchra: cōsuescit & sermo. Sic ga
Socrates uisus est Hercules igneā pyrā cōscendens. Ita & Socrates in uincu
lis manens: ac legi obediens. Cōparemus calicem illū Socratis: cū
Alcibiades Alcibiadis calicē: uter eorum dulcius bibit? uinū ne Alcibiades: an So
crates uenenum:

QUOD INTENDAT HOMERVS SER. XVI.

Homerus IBET Homeri ipsius exemplo pntem huic sermōi
I Deorum aliquem uel suam illā Calliopē inuocare.
Dic mihi musa uirū mores qui uidit & urbes

Multorum. Haudtū ita peruagatū: qui inhospitalē terram peruaserit:
Arduū fretū pertransiuerit: cū hominibus feris tulerit cōgressus.
Cōmentitia hęc oīa fuerunt: sed quae expedito animo usus: quali leui
quodā uehiculo magisque: quae corpus ipsum sit ad peregrinandū ido
neo: in oēm partem uagabatur: naturaque considerauit uniuersam:
quot uidelicet motus sūt celi: quales affectiones terrae: Deorum cōsilia ho
minū naturas: solis splendorē: siderum choros: Aiantium genituras: allu
uiones maris: amniū hostia: aeris mutationes: ciuilia domestica bel
lica: pacifica nuptialia: rustica: equestria: nautica: diuersas artes: uarias
uoces: multiplices species: dolentium: gestientium: lugentium: ridentium pu
gnantium: irascentium: comessantium: nauigantium. Quo fit ut cū locus hic
Homeri cōmemorationē exposcat: neque ego ad eius uiri laudationē
mihi ipsi uideat sufficere: de carminibus suis mutuandā esse orōnē
censeā: ne tenuitas proprii sermonis: tantū uiri laudē: quoquomo
do dehonestet ac corrumpat:

Prima tibi ante omnes laus hęc debetur Homere:

Seu te musa louis docuit: seu pulcher Apollo.

Musarū uero atque Apollinis praecepta ab ipsis usque primordiis repe

DECIMVS SEXTVS XLVII

tita nihil aliud censere fas est: quā quibus ornatur: atque excolitur ani
mus. Id autē quod est aliud quam philosophia ipsa? Porro philosophiā quā
nā aliud esse arbitramur: quam diuinarū atque humanarū rerū exactam
aliquā sciētiam: quae uel uirtutes: uel ratiocinationes pulchras cō
sentiētissime: uitae: ac studiorū cōmodorum dispenset: huius sciētiae
sūma (cū interim diuersos habitus gerat) haud iniucūdis discipli
nis legentium animos tractat: Quorum alii quādam ea: quae apud illum
leguntur: quasi expiationes misteriaque appellant: alii fabulas: alii ue
ro musicen: alii diuinationē. Cūque horū oīum cōmune propositū
sit animū iuuare: priuata tamen cuiuslibet ratio: peculiarē aliquē habi
tum accepit. Verū ita posteriora tēpora tulerunt: ut audentiores
effecti: homines affluentia doctrinae: discussis rationis inuolueris:
philosophiā perdidit nudā ac uulgatā: quae usque adeo ob nimiam
familiaritatem: cū ceteris hominū obuiuit: ut solū pulchri opis no
men miseris interim: ac sophisticis quibusdam argumētatōibus iner
ret. Proinde eo deuentū est: ut Homeri ac Hesiodi carmina: uniuersae
saque illa antiqua ac diuinitus afflata musa: merarū fabularū argu
menta reputetur: quarū uel historia tamen: uel carminū lepor: uel flo
rida harmonia homines capit: pinde ac tibiage: uel fidiū quaedā mo
dulatio. Pulchritudo autē uera cōtēnit: plebiscitoque diuinitate explo
ditur. Quo fit ut Homerus ille hominū generis princeps: philoso
phia prorsus abdicetur. Ex quo. n. ab Thracia: ac Cilicia sophisticarū
argumētationes Graeciā subinualere. Epicuri propterea Atomus He
racliti ignis: Thaletis aqua: Anaximenes spiritus: Empedoclis cōte
tio: Diogenis doliū: ac multitudo illa philosophantium castrorū ad
uersas inuicē acies ordinare: ac cōmittere ceperunt: uerbis ac susur
ris oppleta sūt oīa. Sophistarū incurstantium sophisticas: opis autē mira
solitudo: bonūque illud celebratū tātope: pro quo uariis sententiis graeci
disputant: ac disceptant: cōsiderat nemo. Cū tamen illa uetusta philosophia
diuinitate quae adhuc Homeri poeticae loque ē princeps: graecos uiros legi
timosque aluerit: atque erudierit philosophiae alūnos. Eius namque alum
nus est Plato: qui quamuis praepceptorem abneget: ego nihil homi
nus & signa intueor: & semina cognosco:
Sic oculos: sic ille manus: sic ora ferebat:
Hęc fuit effigies uultus ea forma comarum:

Homerus
Hesiodus

Ab Thracia & Cilicia
sophisticarū argumētationes
Graeciā inuualere: nota

Epicurus
Heraclitus
Thales
Anaximenes
Empedocles
Diogenes
Homerus
Plato

Plato alum
nus home

Qua ob rem ausim affirmare non tam similem Socrati Platonem esse quam Homero: quis Homerus fugiat Plato: quis Socrates sectetur nec tamen id nunc ago ut Platonis uoces cum Homeri uocibus: nomina nominibus: uerbis uerba conformem. Tamen illa ex eadem officina atque harmonia defluerunt: quemadmodum Meotis ex Oceano ex Meotide Pontus ex Ponto Hellepontus Pelagus ex Helleponto. Sed potius utriusque considerans mentem cognationem inter eos agnosco: uerum de hoc alio itere loco a me dicitur. Nunc tamen orationem resumamus ad inspiciendam mentem Homeri: proque eius dignitate loqui studeamus. Videtur sane Homerus diuinissimam naturam accepisse aptissimum iudicium: peritiisque multiplicium morum consuetudine formatam: quae eo consilio ad philosophiam accesserit. Ut etiam ex harmonia quadam runc maxime uigenti communem graecis omnibus faceret. Ea harmonia poetice est: quam nec Ioniam tamen: neque mere Dericam aut Atticam uoluit esse: sed potius uniuersae graeciae communem. Quippe quae cunctorum graeciae populorum institutioni prospiciens: uocabula mixtim omnia graecorum collegit: hisque ad effigiendam poeticam consulis effecit: ut blanda simul intelligibilia iucundaque omnibus existerent. Porro cum animo uolueret paucos sapienter mortales: multitudinem uero populari gubernatore appetere: neutri generum horum separatim poeticam suam construxit: quemadmodum Hesiodus: qui seorsum Heroum genera incipiens a mulieribus: narravit: ut quaeque a ordine aditus fuerit. Seorsum quoque diuinos composuit sermones & cum sermonibus genituras Deorum coniunxit. Separatim itere composuit: quae ad uitam hominum conducibilia putauit: opera scilicet quibus ce-
 rupari homines deberent: diesque quibus ea agi oporteret. Homerica uero longe aliter se habens: nam neque is singula pertractat: neque tamen ita omnia simul omnibus commiscet: ut diiudicari distinctio non possit. Verum illuc eius uidetur ratio spectare: ut uniuersa orationis fabularum habitum gerat. Quae uero Troiana gesta: Ulyssisque labores enarrauit: qui bustum manifesta theologia: ciuiles mores: uirtutes ac flagitia hominum affectiones: infortunia: felicitates permiscetur. Tamen si singula proprium habeant subiectum: sitque prope eiusmodi res: ueluti si cogitatione capere possis: esse organum aliquod: quod uniuersam harmoniam uocum diuersarum cunctis aliis uocibus consentientium comprehendat: sed potius alio modo similitudinem reddamus. Vidisse te putato: qui co-

plura multimodaque musica instrumenta collegerit: ut est tybia: ut sive nerui: chori que concentus: quibus adiuncta fuerit uel tuba uel fistula: uel aliae quaedam instrumentorum ac nominum species. Horum singula & si propriam artem respiciunt: ita tamen mutuo sibi inuicem ordinem respondent. Ut commune in aliquam proficerent musam. Et ut summatius loquar: eiusmodi est poesis Homerica: cuiusmodi fuerit uel Polignoti uel Zeulidis pictura: siquidem cogites hosce pictores: philosophos fuisse: minimeque temere exercuisse picturam. Quorum duplex negotium fuit: alterum quidem quod ab arte: alterum quod a uirtute dependet. Ex arte est ut figurae ac corpora ueritatis effigiem seruent: ex uirtute autem ut linearum decora dispositio imitationem pulchritudinis reddat. Eodem fere modo uelim Homerica consideres: in quibus duplex pariter negotium apparet. Id namque quod poeticam spectat: fabulae effigiem intendit: quod philosophiam respicit: id ad amorem uirtutis ac ueritatis cognitionem: penitus fertur. Inducitur statim ab Homero thessalus: ac regius uir Achilles: uidelicet & Agamemnon: Agamemnon quidem ab ira ad contumeliam impulsus. Achilles uero indigne habitus: agitur furore. Hoc quid est aliud quam imago quaedam affectus iuuentutis ac licentiae? Oppone utrique Nestorem: longeuum consultissimum disertumque. Inducitur in alio loco Thersites: facie deformis: immoderate dicacitatis: ingenii minime ordinati: imago uidelicet populi impudens: aduersus hunc statue uirum bonum peritissimumque ductorem incedentem. Ut si quem inueniat regem ac uirtutem supremum: Hunc teneat placidis uerbis: atque adstet eunti. At si quem inueniat: media de plebe strepentem: Hunc sceptro impellat. Num tibi non idem facere Socrates uidetur? Qui uisus egregiosque uiros: placidis sermonibus honorifice pertractat: atque accipit: Timem scilicet Parmenidem: aut alium hospitem regium. At si quem uideat media de plebe strepentem: Hunc quidem sermonibus impellit Thrasimachum: puta Polum Calliclem: uel alium quempiam audacem: atque aculeatis sermonibus utentem. Reuertamur iterum ad Homerum: & ad eos quos ipse barbaros enarrat. Hic etiam uideas uirtutem cum flagitio pugnare: Videas

Meotis ex oceano

Hesiodus

terome opus
hesiodi

heogonia opus hesiodi

Ulysses

Polygnotus

Zeuxis

Achilles

Agamemnon

Nestor

Thersites

Socrates

Timaeus

Socrates

Parmenides

Thrasymachus

Polus

Callicles

SERMO

Alexander
Hector

quod Alexandrum proteruum, Hectorem modestum, meticulosum Alexandrum
Hectorem forte. Et si alterutrius nuptias expere uolueris: alterius
quod amade: ac sequede: alterius oino miserabiles. Hec sane execra
biles, illae laudabiles: haec adulterinae, illae legitinae. Considera
praeterea ut alias quoque uirtutes singulis uiris attribuerit: ut
cum fortitudinem assignat, Aiace, Ulyssi solertiam, Diomedei co
fidentiam. Consilium optimu Nestori: qui quidem probe uite atque
absolutae uirtutis imaginem effingit. Quamobrem ei dimidium
egregiorum illorum facinorum acceptum referet. Et haec quidem
(ut collectim loquar) breuia quaedam uestigia sunt longissime ra
tionis indaganda. Quod si pauca de natura Deorum afferre oportet
ut uideamus quid de his Homerus sentiat: reliqua item cum uno
Platonis sensu: ceu cum imagine quadam comparare poterimus:

Plato

seruata ea consuetudine: quae antiqua cum recentioribus confert.
Quandoquidem haec potissimum ratione decernendum est: sane ma
gnus Iuppiter in caelo: hoc totidem uerbis loquitur Plato: uelut
apud ipsum Iupiter alato curru. Decurramque omnium ductor existit.
Apud Homerum uero Iuppiter imperatoriam potestatem exercet.
Nemo meos iussus Deus ac Dea rumpere tentet:
Sed potius probet ut confestim facta sequantur.
Post haec iungitur currus equique decurrunt
Alitibus similes aurato & crine comantes.
Iungit etiam Neptunus currum in mari
Incubuit caeteris circum exultantibus undis.
Habet & Pluto apud Homerum tertiam regni sortem. Nam apud
Homerum trifariam cuncta sunt distributa. Neptunus quidem sorti
tus est incanum mare habitare semper. Pluto autem sortitus est te
nebras caliginosas. Iuppiter uero caelum.
Aequor enim incanum Neptuno obuenit: & ipsas
Ditis habet tenebras: at caelum Iuppiter altum:
O, aequam atque philosophicam distributionem. Inuenire etiam po
tes apud eum alia principia genituraeque diuersorum nominum quae
quidem fatuis lectoribus fabularum sunt instar. At ea philosophus
intelligit ad rem seriam spectare. Inuenias etenim principium uirtu
tis quod Minerva nominatur: caque in laboribus cunctis uirtutis as

DECIMVS SEXTVS 11

sume alumnis. Inuenias principium amoris: sed huius causa refertur
in uenerem. Cesti enim potens desideria subgerit hominibus: est
& principium artis: cuius causam Vulcanus habet: qui in igne ha
bens imperium communit artem: Apud Homerum praeterea Apol
lo ductor est chori: Musa ductrix est cantus: belli ductor est Mars.
Acolus uentorum rex. Oceanus annuum princeps. In fructus Ce
res habet imperium. Adeo pars nulla apud eum aut numine uacat
aut principem non habet: aut principio caret. Verum referta sunt
omnia nominibus diuinis rationibus diuinis: arte diuina. Vis ne co
siderationem ad elementa transferre: ut inuicem pugnent? Horum
pugnam inspicies in campo troiano: haud troianorum ac grecorum
ipsorum uicissim cedentium caeterorum ue: cum interea humus san
guine irrigua esset: sed ignis ac fluminis pugnam: tumescere uide
licet amae clarissimisque ac continuis undis assurgente. Igne contra
uortices undarum obnixae impetente urente interim comas ac flu
minis ornatum: salices uidelicet myricas lotum uluas: uerente de
mum quidquid fert amnis: cunctaque animantia aquatica.
Torquentur pariter fluuiali uortice lenes
Anguillae: saliensque undis huc piscis & illuc.
Cumque bellantes nullam sibi inuicem haberent fidem: interuenit
Iuno: federibusque inter partes sancitis: praedium dirimit: elementaque
ipsa conciliat. Sed missas faciamus significationes occultas: consi
deremus ea quae nostra sunt: & quae ad homines pertinent. Eiusmodi
est apud Homerum politia: ut neque in Piraeo confecta: neque in Creta
alegibus formata sit: sed potius sub Heroico praetextu: per institutio
nem heroicam demonstrata: a philosopho sit. In ea sunt principes ipsa
quidem existentes: in opere deliberantes strenui propugnatores: sa
piens mulier resistens petulantibus iuuenibus: iustus rex errantis
hospitis susceptor. Vir prudens summo ingenio infortunia uaria de
pellens. Pergo demonstrare politias praeterea alias fabricationibus
aduersis excultas: Eas Homerus uerbis: Vulcanus uero iaurum excul
psit. In altera cantus chori: apparent Reges iudicantes: asseclae po
puli uisuntur.
Ast alibi angunt urbem duo castra uitorum.
Rem non credis: at rationibus ueris acceptis: abiguitate discuties

Hæ uidelicet sunt insulanę ciuitates: altera Pheacum Itacensium altera: In altera uerecundia i altera regnat petulantia: Altera habet legitimos reges altera ipudentissimos procos. Hi quidem ingredientem Regem perinde ac aliquem Deum intuentur: Illi regio thalamo insidias tendunt. Exitus uero quis est propositus utrisq;? Ni mirum hos perpetua habet delectatio iucunda uita perigrinorū hospitalitas maritimæ classes terræ fuctus pernitias illos ipsis uoluptatibus ingruens. Qui quidem exitus coutumeliosam improbitatē atq; incastigatam licentiam protinus manet. Ipsum nō uides Mlysem: ut cum uariis calamitatibus negotium gerens arte ac uirtute cōfidentia præterea a uirtute suscepta superior euadit? Hæc nimirū illud est moly: quo tantā Cireen est usus. Illud est uelum quod naufragus pectori suo apposuit. Hæc cum a Polyphemi manibus liberauit: hæc reduxit ab inferis: hæc ratem compegit: Alcionum demulsi procorum substinuit ictus luctantem: Ium petulantia Melanthii Eadem quoq; larem proprium liberat: ulciscitur thalami insidias: Deniq; facit eum Iouę genitum uideri ipsiq; assimilat Diis: qualem haberi uult Plato cum: qui beatissimus sit.

CAN IPSA VIRTUS SIT ARS. XVII

CQ VIS philosophum audiat dicentem uirtutem ab arte differre? uix enim aliud qcquam artem dixeris si quidem nō sit uirtus: nisi forte aut aratrum aut clypeum aut nauem aut murum opus esse artis. Id ipsum uero unde accepimus quemadmodum singulis his oportet uti: quidue eis præsidet aut illorum eū qui ea omnia possideat ad sobrietatē doceat usum utilitatemq; quā ex ipsis suscipere oportet ad communem ordinem finem arte dixerimus carere. Graue nimirum o Diu aut grauissimum potius figulum quidem cerdōem ac fabrum eius operis quod facere instituit proditam habere artē philosophum uero id ipsum quod itendat ediscere huicq; esse uirtutis propositum finem: id tamen artem nō esse sed disciplinā quādam quā quis sine arte assequetur. Recte inq; haud enim uel insulsc uel crasse (per Iouem) opinaris. Ego uero tuam istam laudo q;

tē: Sed age ut uideā caput ipsius cuiusmī facias. Figulus ais habet ab arte ut discat fingere: Credo itidē ut coriū cedat ac faber fabricet. Egoq; cōcedo operariū quēq; quicūq; didicerit efficere ex arte non tamen singularum harum artium hūc esse finem: ut artifex ab alio artifice artem accipiat: Scientiæ namq; successio disciplina inducitur: at usus artium non quidem is est ut ars artem efficiat: uerum potius ut uel figulus amphoramingat: uel tibicen tibias moduletur: uel imperator uictoriam pariat. Quorum omnium artibus alius ē propositus finis præter artem diuersus ab arte. Non tamē penitus quodcūq; nequaq; est ars continuo erit inertia. Inertia enim est priuatio artis ubi ea maxime requiritur: uerum quod sit ab arte est q; præter eam aliud quicūq; non est ars. Numquid id putas satis demonstratum? an aduc erit māifestius dicendum? Medicinam ais q; piam esse artem alterutrius uero finem non medicinę medicinā nec statuariam statuarię sed statuam statuarię sed medicinę sanitatem atq; habitudinem rectam. Quod diximus igit sic consideres uelim. Dic animum corpus lapidem tria hæc meras esse materias formæ atq; ornatus indigas: his itidem artes attribuito tres: quarū quęq; in subiectam sibi materiam ducta singulæ singulas propria forma exornent. Fac lapidem effigiatum affabre in personę specuē extrui. Fac corpus humorum concordia permixtioneq; temperamentum sanitatis implere. Fac animum recta quadam ratione motuq; decoro uirtutis accipere ornamentum. Si quidem trium horum artem aliquam esse fatearis: at actoris nomen ad id quod est actum deceptus affinitate transtuleris. Nihilominus errare uidearis eo: qui defluentem a sole lucem Solem esse affirmet quæ quidē diuersa a sole est opus solis: minime tamen ipse sol. Enim uero quod diximus ab utraq; parte cōsidera. Inquiramus quid sit ars quid uirtus. Num quid aliud artem esse arbitraris q; rationem quandā ad finem tendentem? Aliam quidem quę mechanicè corporeis rebus operam dando id efficiat: quod opus appellamus: ut architecti domum: ut fabri nauem: ut imaginem pictoris. Aliam uero negotiorū exercitoriam quæ nequaq; a corporeis abstineat: ut est in Imperatoria arte uictoria in medicina sanitas in politica iustitia. Tertiā

sursum artium speciem dicimus esse / rationem prorsus in corpore
 sui ipsius potentem / sibiq; ipsi operam dantem: cuiusmodi sunt geo-
 metricę atq; arithmetice artes earumq; omnium: quarum finis in
 intelligentia consistit: qui neq; ad negotiationem / neq; ad epificium
 pertinet. His ita se habentibus / triplici existente genere artium: ubi
 nam recte uirtutem collocabimus? si quidem ea est ars: An in ope-
 rariis? Ne tu quidem id dixeris. superest ut contentio sit inter nego-
 tiatoriam ac contemplantem: Harum neutri uirtutem abrogo: ue-
 rum alteram alteri permiscens / Alterum quiddam / quod ex omni-
 bus constet temperatum itelligo: compositumq; hoc totum aliud
 esse aio: ab singulis illis / ex quibus compositum esse apparet. Perin-
 de ac si quis hominis corpus / aut ignem / aut terram / aut aerem / aut
 aquam esse contendat. Nō ne ego ita dicenti subinde respondebo?
 Ipsū haud ignē esse / uel terrā uel aerē uel aquā q̄ndo qdē q̄ mixtū
 ex multis est / aut quicq; eorum est / ex quibus fuerit cōfectū. Quo-
 modo igitur uirtus quę cum cōtemplante / ac negotiatoria commu-
 nicet / non sit ars? Hac me dicentem sequere. Non enim ratione in-
 nitor meq; uerum eam affero: Quę ex Academia profecta Platōis /
 musq; contubernalis extiterit. Eandem Aristoteles excepit. Ego ue-
 ro ex altioribus p̄cipiis deduco. Suspicio nāq; ex Italia Athenas
 usq; deuectam: Pythagoreis quibusdam honestam / hęc mercatu-
 ram in antiquam gręciam mittentibus / quę quidem ita se habet.
 h
 omnis anima: secundum primam eius partitio-
 nem bifariam diu dicitur. Harum altera pars ra-
 tio dicitur: altera affectio: Quarum utraq; cum
 nequit se habeat atq; inordinate moueatur: uno simul ac turpissi-
 mo nomine uitium dicitur: sitq; ut ex harum alterius æstu / ac flu-
 xu turpitudinis fontes / ac gēiturę oriantur: Quotiescunq; scilicet
 contingit feruidas affectiones animum incendere / ac rationis ratio-
 nibus productionibusq; calamitatem inferre. Nam quemadmodū
 accidit ut subitis procellis / crescentes amnes legitimum excedant
 alueum: superq; uel segetes / uel plantarum culturam p̄cipites la-
 ti / rusticorum operum salutem / atq; ornamentum euertant: Sic &
 animus affectionum nimia ui ab rectis ratiocinationibus depulsus
 falsis nimirum / atq; improbis opinionibus / p̄ter naturam propriam

Plato
 Aristoteles
 Pythagoras

am surgentibus / corrumpitur: quę eius menti pro ebriorum more
 quibus nimia crapula interiores concire egritudines solet / uelut
 ex latibulis repentina quędam animalia confundunt mentem: ab
 huiusq; cogitur proprias eorum uoces personare: Si uero manifesti
 oribus exemplis / opus sit: improbitatem animi in condite plebis af-
 similibimus imperio: quod quidem fit quotiescunq; in ciuitate
 probitas uicta / multitudinis penitus licentię / atq; audacię seruiat.
 Necessē est enim eiusmodi ciuitatem dissonantem / ac multarum
 partium esse: eandemq; innumeris affectionibus / ac uariis cupidita-
 tibus refertam: In uoluptatibus quidem intemperantissimam / In
 iracundia p̄cipitem / In tribuendis honoribus immodicam In felici-
 tatibus elatam: In calamitatibus abiectissimā esse. Quando peri-
 cles abscedat / exul / & Aristides tollat / Socrates / Nicias surgat / Cleo-
 appetat s̄facteriam Thrasillus Ioniam: Alcibiades Siciliam: atq;
 alii modo terrestre / modo maritimum concupiscant imperium / cū
 quibus pariter ignauissima illa / atq; in ordinata plebs / ac mercēna-
 rius miles uagus / nulliq; addictus patrię / cōsentiant. Enim uerō ne-
 cesse est / eiusq; cupiditates & seruitutem & calamitatem / & tyran-
 nidem parere: aut quicquid est aliud: quod sub horum nominum
 absurditate censeatur. Ceterum & in animi politia ductores impro-
 bi / et effrenatus populus / Alcibiades / & Cleones plurimi timidum
 non sinunt animum quiescere: suisq; ipsum rationibus ac legibus
 egerere. Eiusmodi quidem in homine est flagitiosa politia. Contra
 uirtus / cuius causa susceptus est sermo: illud idem habet / quod est
 in politia Lacedemoniorum: In qua inerritissima illa plebs / paucorū
 probitati est audiens / atq; hęc quidem conseruat: Illa conseruatur.
 Hęc iubet / illa obsequitur. Quod uero ex utroq; progreditur / Li-
 bertas appellatur: estq; altera pars alterius indigens: tam quę iubet
 obedientis / q̄ quę obedit conseruatricis. Eadem hęc forma repperi-
 tur in animo recte se habentis: in qua ratio conseruatoris locum ob-
 tinet / affectiones conseruati. Ratio moderatur / affectiones modera-
 tionem accipiunt: opus uero ex utroq; conficitur: Quod liberta-
 tem dicimus. Vnius ordinis esto / quodcunq; subcontemplantium
 artium nomine censetur: idq; ad rationem referatur. Quod uero

Pericles
 Aristides
 Socrates
 Nicias
 Cleo
 Thrasillus
 Alcibiades
 Alcibiades
 Cleo

ueluti materia quædam ab artibus illis ornatur / sub affectioum genere ponatur. Prius illud sapientiam uoces quæ idem est quod scientia. Hoc autem uirtutem ab scientia productam. Vbi uero imutaueris nomina scientiamque uolueris uirtutem appellare: petam abs te quis uirtutem ediderit? id enim quod genuit uirtutem scientia est uirtusque ipsa natales suos in scientiam referet. Artem artium scientiam uocas? Audio. Scientiam scientiarum cam appellas? Docilem me prebeo ac rationem accipio dum tamen unum addideris idque pauculum. Dic artem artium artem. Dic scientiam scientiarum scientiam esse. Alterum ab altero disiunge: ac me tibi consentientissimum reddideris. Si uero scientiam seruando ac subtrahendo affectiones rectam earum formam scientiam esse contendas: simile quid feceris: quale erit: qui Phidias seruando artem: materiam de medio tollat: materiamque nomen ipsi imponat arti. Vis scientiam bene beateque uiuendi principem esse? imperet ratio. Vis imperet ratio? Ea princeps unicus esto: Cui deditur genitus Saturno sceptrum sagaci. Sed demus rationem dominari: quosnam ipsa ministros operariosque qualium uocet eos habeat actionem? Corpus ais: uide quid agis. Vno enim eoque inordinato saltu / eorum ordinem quos iussa capere fas est: ab ipso imperatore ad lixas & calones transtulisti. Non ne ordinem uides? In quo primum dux ipse consistit: Dein decuriones: armati / scutati sagittarii.

ministerium namque paulatim ab uniuerso atque optimis ad uiles & abiectissimos descendit: Verum obiectioem promptam agnosco. Deus uniuersum hunc orbem patris instar familias artificiosissime ac sanctissime gubernat. Quid enim non ne id fateris? In quo quidnam potius scientia ne an uirtus? Si igitur scientiam Dei uirtutem dixeris: utere sine inuidia nominibus. Non enim quemadmodum in homine: ita & in Deo est anime pars: que imperet / que ue obediatur. uerum est simplicissimum quid Deus: ut mens: ut scientia: ut ratio. Si uero deteriorem cum meliori conglutinare: deteriorisque nomen / meliori attribuere coneris. feram id quantum ad nomen tantum: non autem ad rem ipsam pertinebit: Virtutem ipsam quæ uis scientiam uoca: Dum tamen ipsam scientiam

tiam uirtutem non uoces. Falsum nimirum nomen ac periculum mediis fidius obnoxium: si qua est hominibus habenda fides: que in contemplantibus scientiis arithmetice ceteraque disciplinæ peruenientes ad animum uirtute homines imbuant. Id siquidem est uerum: Sophistarum genus magnificandum esse apparet multiscios ac multiloquos hos dico / plenos que multarum disciplinarum: quique scire se profiterentur / cauponantur atque indigentibus uendunt. Virtutis enim mundinationem instituunt: resque tota mercimonium spectat: In quibus cum uideamus ore tenus sermones promptos atque apparentia eum redundantia quadam disciplinarum preceptorumque. Interius uero affectiones alperas ferinasque consuetudines improbas iniquas exercitationes cupiditates absurdissimas / flagitiosas educationes / rectis rationis tramitibus aduersas esse non ne cogitare debemus: oportere mortales naturam sortiri in primis probam? que futura sit tamquam surgenti muro firmissima erepido. ad eiusdem salutem ac cedere / educationem ac consuetudinem bonam: per quas maxime animus cum his: que proprie sunt bona federatur: unaque & tempora & ætates omnes coniunctissime percurrat. His postremo addenda ars est: que affectionibus ipsis statuat metam. His maxime modis animus efficitur beatus: uitaque hominis sanitatem assequitur. Hinc recte opinioniones harmonica quadam corporis atque animi compositione coordinatur. Hæc Dei lex est. Hæc iustum perficiunt uirum obsequantur affectiones rationi non in uirtute pareant scientiæ. Nam uitium inuoluntaria res est: a uoluptate penitus pertracta.

QVOMODO QVIS SE VINDICET A
DOLORE. SER. AVIII

QVOMODO quis efficiet suum ut animum uindicta a dolore? An & hic quoque perinde atque in corporis morbis medicum requiret? Nec medicum tantum: sed & medicamenta quædam / uel aliquam uictus rationem pulchre ad sanitatem temperatam? Fac ita esse: Quis is erit animorum medicus? Cuiusmodiue medicamentis / aut uictus utemur ratione?

Chiro

de Chirone
medico

Ego enim : qui meus est amor erga antiquitatem omnem artes non diuido:quin potius fidem habeo poetis : fuisse olim in monte Pelio medicum quendam / nomine Chironem : cuius ars utruq; intenderet / ut simul scilicet eorum corpora / qui ad eum ualitudinis causa accederent / per laborem exerceret : dum illos uenationibus / montanis itueribus / eursibus / gramiceis toris / serinis partibus / fluuiialibus poculis ad summam perduceret sanitatem : simul animorum curam haberet : ut ne deterius his q̄ corpori contingeret : si nō rationalibus motibus parerent : aut minus fortiter affectionibus resisterent. Quamobrem utruq; simul consecutus est : ut & medicine peritissimus : & idem iustissimus esse uideretur : duplicem illi laudem ob unam dumtaxat artem tribuentibus poetis. Verum si ita nostratia tempora tulerunt / ut ea ars a se ipsa descuerit / ne antea id mireris / quam mihi ostenderit medicinam unam quidem existentem / ac coagmentatam sibi constare : non autem tot partes / quot sunt corporis membra / sortitam : aliam quidem esse / que oculis : aliam que auribus / atq; aliis corporis membris / deseruiat : propterea eiusmodi periculo obnoxiam : ne cottidie diminutio facta / obtēues atq; ignobiles partitiones / obscurissima penitus euadat. Quemadmodum Macedōum imperio aiunt accidisse : quod post Alexandri decessum / in illam multitudinem presidium incidens / neminem reperit dignum qui summę rerum prepoeretur. Sed quamobrem Chiron ad hunc sermonem nobis accessit : Age id una disquiramus / utrum preter propositum sit. Ais esse aliquid corporis dolorem ? Sane ais. Hic quidem cum equabiliter subierit corpus / prorsusq; uniuersis se se eius partibus infuderit / naturalem corporis substantiam perturbat / peride atq; inferum agit / id ipsum : quod passim ignem uocamus. At ignem hunc medici diminuunt nomine mutato fore putantes : ut minus asperum id appareat malum : quod ignitū / non ignis uocaretur. Aliud quoq; est ægritudinis genus / quotiescunq; in corpore contingit / particulam tabescere : a qua uelut causa / fonte uel inzipiens morbus / impetum in ceteras fecerit reliqueq; corpus in eadem perniciem traxerit : cuius excursus a membro laborante / ad id quod est sincerum / breuissimus atq; oculissimus est : quantū sen-

Alexander

re possis : extremum si pedem offendas / ab ipsis enim unguibus dolor usq; ad caput minimo momento percurrit : Id tu fieri posse senties : nisi anima uniuersum penitus corpus occupet / eiq; non secus atq; lux acri se infundat. Melius dicā / quemadmodum in odoramentis contingit : ut eorum suffitus ad illos etiā pertingant / qui longissime distant / interiecto interim acri / iocundis se immiscentes odoribus / uel quomodo colores ab remotis locis ad oculos feruntur. Nam & hi quoq; uidetur medium acri / de sua natura depingere. Hanc similiter animam putato ubiq; diffusam esse / nullamq; partem corporis eius esse immunem : tam & si ea alia longe ratione cum capillis atq; unguibus communicet : quemadmodum & cum Foliis arborum. Hęc .n. eiusmodi sunt que nimium sensum habent in ordine plantarum. Sic igitur anima se habet ad corpus : cuius & iosa doloribus ac uoludatibus misceretur : sitq; propterea / ut in corpore causa morbi sit / at ægritudinis in animo. Ex utroq; uero unū atq; indistinctum malum ad hominem peruertit. Verū secunda hęc animi ægritudo ad priorem illam corporis opposita se habet ratioe. Hęc enim ab anima remissa in corpus in eo accipit finem. Laborante igitur ægritudine animo / leditur pariter corpus & tabescit. Tum uel oculi lacrymas emittunt / uel ceterum corpus / & maciesq; dat / & pallores. Qualia quidem hominibus / aut ab amore parum felicitatis / aut paupertatis duritie / per luctum / atq; per incommoditates obueniunt : ex turbatis preterea animi motibus / ut ira / inuidia / ceterisque similibus / fit corpori stas. Quorsum igitur hęc pertinet / nisi ut intelligamus eum morbum / qui ab animo mittitur in corpus : qui uel a corpore redit in animum / ad abigendam tristitiam / una atq; eadem egere medicina : quemadmodum ad Euripum superandum / una nautica ars remedium affert. Atq; hęc quidem ad dictorum demonstrationem sufficiant. Ipsam uero artem / que mala utrinq; orientia propellat : quis nam nobis ostendet ? ego .n. quantum ad me attinet in ancipiti uersor : an quem idoneum artificem si mus inuenturi : qui Chironis exemplo prestare queat : ut duplicis boni nobis sit auctor / neq; satis sperare audeo : ut huius artificium rei intueniamus. Arduum enim est opus / quod magnitudine sua & Olympum superet & Ossam : Nec tamen penitus despero.

Quid no assequatur cum
uelit omnia audens au

Quid enim non assequatur cum uelit / omnia audēs animus? Me
dus itaq; inter fiduciam ac diffidentiam / interq; ignorantiam / ac sei
entiam: ita de hac tota contentione statuo. Suspicio quidem simpli
cem quandam artem esse: non tamen quæ duobus his corpori. si
atq; animo officium ipendat: sed quæ excellentioris curam suscipien
do / inferiori etiam subueniat. Mihi enim iter dicendum uenit in me
tem: quod extat Socratis ad Charmidem dictum. minime tamē in
telligere me putes. Thraciam illam in cantationem. Sed quod ait cū
homine itegro / eiusdem partem sanari: nec fieri posse: ut aīe ad par
tem q̄ ad totum salus peruēiat. At recte id quidem / quod ego / quā
tum ad corpus attinet / ita esse crediderim. Quantum uero ad corpo
ris atq; animę cōiugationē p̄tinet: id dico opposita se habere ratioē.
ubi enim pars recte ualeat / ibi utiq; & totum recta ualitudine præ
ditum sit oportet. Quod ipsum tamen ita accipi uelim: ut quis al
teram duarum partium recte ualentē constituam: non utranlibet
tamen neq; incertam: sed alterā semper eandem / ac stabili ratione cō
stantem. Ex societate nāq; deterioris cum meliori / qui deterior est /
salutem a meliori mutuatur. An credis sani aīmi uirum / si acciderit /
ut uel morbo / uel uulnere illato: uel quouis alio corporis detrimēto
opprimatur: eius rei etiam minimam habiturum rationem? Nul
lā (medius fidius) igitur ea est nobis medicina quærenda atq; ex
ploranda / ea comparanda sanitas / & uenanda: ex qua corpus ad fir
mitatē accedat. Sin minus / at eam ex qua facile quocunq; corpus
inualerit: malum contemnere possimus.

QVID SIT FINIS PHILOSOPHIAE. XVIII

ROTONIATES olympicum affectat
oleastrū: Atheniēsis uictoria nauali: Lacedemo
nius pedestri delectatur. Cretensis studium in
uenatione uersatur: Sibarites in uoluptatum affluentia: Thebani
in thibis: Iones in choris / Auarus ad hæc appetit aurum / ebrieta
tē potator / amores musicus: modulationē cupidus canendi. Hoc
autē aīal q̄ homines philosophū uocant: solus ne ex oībus nullius
rei desiderio rāgetur? sane stupidi uitā potius loq̄ris q̄ eius aīalis: q̄

rotomatu
atheniensiu
acedemomioru
cretensiu
sibaritaru
thebanoru
omni

nilo

studia

uideat / spiret / moueatur / sapiat / & quod appetitu / sensu / cupidita
teq; impellatur. At hunc omnino necesse est aliquid appetere: qd
forsan uno uocabulo comprehendere non potest: Beatitudinem
ait / o / beatum simplicitatis / si quem ex hominum numero / pu
res uenereos lusus admirari & non potius ipsum si percuncteris re
sponsurum: quod felicitatis causa cērtet / potet / diuitias comparet
uenetur / humum colat / pugnet / amet / cantet / contionetur / uel si ip
se Sardanapalus / ille inq; leuigato corpore / putribus oculis plexa
celarie / defossus in purpuram / in regiam penitus abditus / pellicibus
permixtus rei alterius & non unius felicitatis se uocet sectatorem.
Haud enim uolens in miseriam Sardanapalus inciderat. Quid per
sa ille qui & ægyptiorum templa igne deleuit? Et ille qui commi
natus est anni? & Apī bouem immolauit / num ob aliam causam
quam propter beatitudinem / ea omnia faceret? Nam & Xerxes tā
rum abest / ut beatitudinem extruderet: ut pro una ipsa / cum Ioue
contendisse uideatur: Is enim adeo se eam tenere arbitrabatur / ut
Europam cum Asia nauibus ad pontis similitudinem contabula
tis diurno nimirum uinculo coniungeret: Et Neptunus ille apud
Homerum Ioui exequatus in honore: ab uno tantum hoc Rege
(quæcum ipse opinabatur) et plagas accepit / & uinculis cōstrictus
est. Quid reges barbaros narro? quasi Pisistratum nō uideas græ
cum Atheniensēq; in arcem cotidie currere / tanq̄ eo in loco feli
citatē / una cum aītiq; nissima illa olea / defossam haberet: qua amif
sa quieti repudium missurus uideretur: Nam quantum ad Polycra
tem attinet / is non adeo ob admonitionem / ægyptiam respicit / ut
non elato nimis animo de beatitudine sentiret: Cum Ionii sibi ma
ris uindicasset imperium / magnam trirēium classē instructam
haberet egregiam in annulo gemmam: Anacreonte satio uteretur
Smerd q̄ frueretur amoribus. Dices id contingere p̄cipibus uiris
Quorum omnium de beatitudie iudicium / auoluptate mollitieq;
animi / malis ad imaginē bōi personatis deceptū fuisse / quis neget?
Nū Homerū nō audis extollēte Eacidas / q̄ bello / & que ac cōuiuio
oblectarētur. At qd igratius bello? & tñ tā parū grata res / haud ab
iectos amatores iuenit: qualis Philippus ille / post progētores Eaci
das: q̄ cū macedōica re cōtētus eē posset: & in Amīta bōis Perdicę q̄

Sardanapalus
Cambyses
Xerxes
Homer?
Pisistrat?
Polycrates
Anacreo polycratis faciu
Smerdias a po
crate amatus
Philipp?
Amintas
Perdicę

SERMO

felicitate permanere eam tamē peregre atq; alibi uelut ex Macedo-
 nia delapsam perquirebat. Quamobrem Iriballis itulit bellum;
 Illyrios inuasit expugnauit Bizantium · Olinthum euerit: sefellē
 Athenienses: cū Theffalis fæderapercussit: Thebais indutias dedit.
 Elatiam cepit: Phocenses euerit · Peierabat/mentiebatur: mutila-
 batur. Nihil enim Philippus alienum a se nec uerbū nec opus nec
 dedecus nec infamiam fecerat. Philippum percunctemur · quid id
 sit: quo tot labores pericula negotia corporisq; mutilatiōes cōpen-
 set? Num quid studio beatitudinis hæc agis? O ridiculam interro-
 gationē: Verumtamen beatitudinem illā: tam uehemens eius lecta-
 tor nequaquā uidetur comprehendisse. & tamen ipsum beatitudo sti-
 mulauit. Quin & Alexander eius filius · quasi illa parētem elul-
 set. Europæ salute multa dicta ut penitus bonorum omnium ino-
 pi traiecit in Asiam beatitudinem forte suspicatus Sardibus in ra-
 mentis aureis latere: aut in Caria inter Mausoli thesauros · Babylo-
 niorūq; ædificiis · Phenicū portibus littoribus Egyptiis aut etiā
 Ammoniorum harenis obrutā esse: Cui nec satis fuit Darii fuga
 non Egyptus subacta non Ammon pater · nō Babylon capta: nisi
 etiā cum exercitu ī Indiam excurreret. Interrogemus Alexandrū
 quid curris? quid cupis? quid amas? quamobrem festinas? quo nā
 potius q̄ in beatitudinē causam referat? Mittamus reges ac dyna-
 stas: num priuata res his erroribus carent? An non ubiq; rerum
 mortales cernere est ad eandem undecūq; procurrere? Atq; adeo
 hunc terrēstribus illum maritimis negotiis implicitum esse: hunc
 bellicis rebus illum litteris studium impedere: hunc ducere uxorē
 liberos illum educare: Quid de his dicam qui latrocinia exercent
 uel aliis modis ceteros homines ledunt? qui captant munera adul-
 teria militaresq; mercedes? Quotusq; est horum qui non ple-
 nam erroris ac periculi utam ingrediatur? quid erroris acq; pericu-
 li dico? et nō hos potius anfractibus confragosisq; locis quasi sus-
 pensos incedere ut commiserationem intuentium maxime moue-
 ant. Hastenus de uiris negotiosis. Iners uero & dissoluta illa multi-
 tudo: nūquid & ipsa beatitudinis abiecerit spem? Minime (medius
 fidius) Nam & adulatoribus negotium adamas: qui quibus cōiua-
 stic uiuunt: eorum cupiditatibus indulgent et scutis · quocumq;

DECIMVS NONVS LV

est dit m ē ac mirationē & risum excitare. Monstrosorum præterea
 artificibus ī diuersas effigies sibi ipis distorq̄ntibus atq; iflectētibus
 corpus omniū dēiq; studiōū (quīs abiectissima sint) conc lamata bea-
 titudinis spe auferas artes. Fertur Babylonem profectus ex lōia uie
 ad regem magnum · artem ostensurus operis egregii offulas uide-
 licet paruas rotundasq; in eū elaboratas usum tam certo ictu con-
 tra mucronem acus ex distanti loco iaciebat ut nūq; a collimando
 aberraret: Nec se deteriorem · ob eam collimarionem existimabat
 q̄ Achilles ipse ob fraxinū ex Pelio: In libya Libys fuit nomine Psa-
 pnō beatitudinis & ipse adamator · minime (medius fidius) hūilis
 cottidianeq; huius: sed qua Deus concupisceret haberi · Capiens
 itaq; aues ex uocalium numero complures has quidē edocuit hæc
 uerba conari: Magnus Deus Psaphon · Atq; ita edoctas demisit in
 montes: quarum uocibus cum aliq; permultē assueuissent tam pri-
 mē illē Psaphonis q̄ dimissarum discipulē Psaphonis diuinitatem
 celebrabant: Creditumq; a Libycis est: diuinam hanc uocem esse
 proptereaq; Psaphoni ueluti Deo sacrificabant · Sicq; Psaphon co-
 mitis auium Libycus creatus est Deus: nihilo profecto inferior ar-
 tifici eo: qui non prius a Persis adoratus est: quam ipsum ferocis
 equi suffragium euexisset ad regnum · Sic itaq; humanę res se ha-
 bent ut inter se prope dissentiant omnes · tametsi cunctos morta-
 les communis quidam amor ac desiderium exerceat boni. Verum
 tamen tam multis uariisq; itineribus ad ipsum contendūt: ut prop-
 ter diuersitatem studiorum negotiorumq; nūq; idem fatum · parē
 q; fortunam sortiantur. Et quamuis simul omnes communiter ap-
 petant bonum · ad ipsum tantum nemo plus ceteris pertigit: horū
 q; res perq̄ similis est illorum inanitati: qui in tenebris aurum atq;
 argentum inquirunt. Nam cū expertes omnino sint soni · unde cer-
 tam quęsiti auri præbationem habituri era · t ex pondere tractatio-
 neq; coniecturam plane mentientem accipiunt. Prepterea incurfan-
 tes se inuicem · mordentesq; : quicquid id est quod immaibus ha-
 bent · dimittere nō audent ne si forte uerū illud aurū argentūue ha-
 berēt p̄ imprudentiā amitterēt · Nec rñ quęrēdi sollicitudinē remit-
 tūt: ne forte n̄ deinceps iueniāt: qđ quęrētes adhuc cōsecuti nō sint
 Hinc tumultus · contentiones · adhortatiōes · uocesq; inquirentiū

Zantiū
 Olinthus
 Elatia
 Contra philippū alexandri
 patrē
 Alexander
 mediu ramenta auri
 quid curris?
 quid cupis?
 quid amas?
 quamobrem festinas?
 quo nā
 potius q̄ in beatitudinē causam referat?
 Mittamus reges ac dyna-
 stas: num priuata res his erroribus carent?
 An non ubiq; rerum
 mortales cernere est ad eandem undecūq;
 procurrere?
 Atq; adeo
 hunc terrēstribus illum maritimis negotiis implicitum esse:
 hunc bellicis rebus illum litteris studium impedere:
 hunc ducere uxorē liberos illum educare:
 Quid de his dicam qui latrocinia exercent
 uel aliis modis ceteros homines ledunt?
 qui captant munera adul-
 teria militaresq; mercedes?
 Quotusq; est horum qui non ple-
 nam erroris ac periculi utam ingrediatur?
 quid erroris acq; pericu-
 li dico?
 et nō hos potius anfractibus confragosisq;
 locis quasi sus-
 pensos incedere ut commiserationem intuentium maxime moue-
 ant.
 Hastenus de uiris negotiosis.
 Iners uero & dissoluta illa multi-
 tudo: nūquid & ipsa beatitudinis abiecerit spem?
 Minime (medius fidius)
 Nam & adulatoribus negotium adamas:
 qui quibus cōiua-
 stic uiuunt: eorum cupiditatibus indulgent et scutis · quocumq;

Alexander
 Quintilianus meminit in historię
 Achilles
 Psapho
 De psaphone aduerbe

Darii

k

gementium persequentium lamētantium rapientium spoliatorū:
Et quidem cuncti conclamant exultantes tanq̄ in ipsum inciderit
bonum cum tamen adeptus nemo sit. Atq; ideo incerti singuli qui
q; proximi cuiusq; uerba obseruāt. Et hęc quidem affectio terras
ac maria permiscet cogit contiones iudicia inducit carceres cōplet
construit naues triremes deducit bellum parat: Hęc eadem equitā
di industriam repperit aurigationemq; tyranos in arcibus cōsti
tuit exteros acciuit mercennarios milites conduxit.

Hic homines uigulant urbes depascitur ignis

Hic pueros rapit hic latizonas mulieres:

Innumeras scilicet malorum species sustinent homines: neq; aliam
ob causam q̄ propter spem beatitudinis assequendę & ignorantie
deceptionem. Insitus est enim hominū generi fomes quidā a Deo:
qui boni expectationē enutrit: cuius tñ inuentio omnino est abditas
Nigra etenim radix par flos albedine lacti?

Minime nos fallit Homerus hoc nomine: Perspicio moly & enig
matis intelligo uim manifesteq; noui q̄ difficilis inuentionis nego
tium sit.

Terrigenis egris superi namq; omnia norunt

At temporibus nostris pro nescio quo friuolo lebete qui in lydia
penderet ad focū respondet Apollo ligneū murū ait angustumq;
Isthmun futurū tremotū. Imminēs bellū & aduētantē præsignat
pestē: oraculū aut reticet: q̄ his oībus atiquius multo ē. Videlicet
quid factū opus sit: belloꝝ ut radix ascindat: ne muri necessarii sint
ne pestis pertimescenda. Quoꝝ nihil ē ab Apolline ī Delphis præ
dictū neq; ab Ioue ī Dodōe aut usq; gentiū a cæteris Diis: una phi
losophia oraculum profert. O pulcherrimū oraculū & meliorē lō
ge diuinationem: in quā me cōsentire nihil prohibet: nisi dissonā eā
Inuenero. Qua propter cōsentiens ab omni parte oraculū profer.
Hoc mihi ē opus cui fidē habēs. deiceps trāquillius uiuā. Quonā
mittis hominū gēus? q̄busue semitis: aut qs ē itēris statutus finis?
Nimirū hūc finē unū eūdēq; eē oportet: ac cūctis mortalibus cō
munē. Nūc aut q̄ multas philosophiæ colōias aspicio: q̄ diuersas in
partes eius dilectos sectatores: ut ī boetiā Cadmū Archiā Syracu
sas: Phalantū tarētū Nerū Miletū Tlepolemū Rhodū terrā ui

Cadm)
Archiā
Phalanth)
Nereus
Tlepolem)

e Phalanth)

noly

Homer)

delicet necesse est locorū uarietate distinctā esse aliosq; homines
alias ei uel dem partes scolare. Ipsum autem bonum diuidi nequa
potest unum cum sit affluens nullius indigum rei sufficiens uni
uersę rationalium nature. Ita ut unus sol unicum itidem bonū ē
in natura uisibili. Vnica malice unicum bonum in his: quę aurium
subiacent sensui. Vnica sanitas unicum corporis bonum. Iā uero
cum ceteris animalibus natura ipsa distinxerit: quę cuiusq; generis
gregi boni ipsius portio ad propriam salutem seruandam conueni
at: eoq; ita distributo uno atq; eodem ī omni uita sineq; grex quis
q; pro suapte conditione perfruatur: tam ea animalia: quę alis aere
q; q̄ quę pedibus & terra tantū utuntur: & quę præterea repunt
natantq;: Quę carnibus: quę terra enatis uescuntur: quę gregatim
uiuunt: quę sunt mansuetæ: quę fera: quę cornuta: quę excornia:
quorum omnium uicissim (si permutaueris uitam naturalem) pro
tinus uiolaueris legem: huic hominū gregi unam communemq;
legem seruanti: mansuetissimo: sociabilissimo: rationabilissimo: ut
dissoluantur dissipeturq; non solum a cōmunibus his cupiditatibus
appetitionibus: ac uanis amoribus: periculum impendet. Sed & ip
sum philosophia ipsa rerum constantissima cunctarum in plures
populos scindit: scissumq; in numeris legis latoribus assignat. Sic
q; distrahit gregem distractumq; in diuersas partes emittit. Pytha
goram uidelicet ad musicen: Thaletē ad astronomiam. Heraclitum
in solitudinem: Carneadem ad castitatem. Diogenem ad labores:
Epicurum ad uoluptatem. Num multitudinem ductorum cōstitu
tionumq; nō uides? Quo me uertam? quem nam horum susci
piam? quorum præceptis acquiescam?

CINICI VITAM POTIOREM ESSE :XX.

Ibet pro sapientia Lydii fabulam fingere: In qua nō leo
non aquila loquetur: nō aliud quid ex his quę magis de
bent silentium nature ut quercus uidelicet. At in hunc
modum fabula loquetur. Erāt olim Iuppiter cælum terraq;: Cælū
erat ciuitas deorum: terrę autem alūni homines: non dum aliqua
in luce uersabantur. Quamobrem Iuppiter Prometheū uocat: ac
iubet coloniā ducere in terrā: ex eis aialibus: quę simplicitate mētis

Pythagoras
Thales
Heraclitus
Carneades
Diogenes
Epicurus

Aesopus

Promethe)

propinqua essent / corpore uero uterentur tenui / recto / decoro aspectu / māsueto / māibus expeditissimis ac tutissimis pedibus. Paret Prometheus aq; hōines fingit / terrāq; ipsis inhabitandā assignat. Hi quidem in ipsis procreationis auspiciis / haud multo negotio ducebant uitam / densis uidelicet pratis / comatis collibus fructuū omnium fariam / quęcunq; humus sponte sua / sine colonorum uexatiōe ferre nouit / facientibus copiam. Quin etiam nimphę purissimos fontes / perspicuos amnes / laticumq; omnis generis fluxum / & largiter & cōmode prębebant. Ad hęc si quando frigoris inualeceret rigor / sic eius asperitas demulcebatur a sole / ut apissime ab eo temperata corpora foueret. Si estus ipse excederet modum / fluuiialibus refrigeraretur auris. Neq; ideo erat / ut pro his cōmodis ī medio positis / homines inter se digladiarentur / qui uidelicet in scēdissima nature largitate uersarentur. Idem uidentur intellexisse poe. & qui argumentū fabulę nost. & persimile sinxerunt / sub Saturno scilicet deorum Rege / eiusmodi quādam uitam significantes. In qua non bellum / non ferrum / non custodia esset. Sed latissima pax / sine aliqua cōtentione pugna uo. Integra sanitas nullarum rerum egestas mortales omnes haberet. Inde ego crediderim eius temporis gēus aureum / ab lasciuenti Hesiodi ingenio denominatum fuisse. Sed iam fabula facestat a nobis / fabulę mātreat ratio / quę priorem illam uitam cum altera secuuda / siue tam ferream / siue cognemiate aliter libeat / conferat. Illam namq; intelligo / In qua hominibus inter se terram sortientibus / alius aliam partem / sibi ascindēs / eam si pibus / ac substructionibus muniuit / corpus uero fasciolis quibusdam molliculis inuoluit / pedes uallauit corio / in qua pręterea uel collo / uel capiti / uel digitis / appensum est aurum / laudatum scilicet / ac perfonatum uinculum / hominesq; ipsi testa stiuentes / claustrorum / aularum / uestibulorumq; formas iuenerunt. Quamobrem tenę negotium exberit cęptum est / ab his qui metallorum inuestigandorum causa / eam & cędunt & fodiūt. Nec propterea mare relictū immune / in quo uidelicet cymbas construxerunt / quę quidem futurę essent / uel belli / uel itineris / uel mercaturę instrumentum. Quid de aere dicam? At hunc quoq; uel uisco / nel septis / uel variis aliis machinamentis auium greges aucupando prędari aggressi

Hesiodus

sunt. Non deniq; animalibus / uel cicuribus propter nature imbecillitatem / uel esteris propter metum pepercerunt. Quin potius uilum est eis sanguine cęde / & tabe omni uentri indulgendum esse. Ex eo tempore nouas uoluptates affectantes / ueteres plane (ut absoletas) contempnere cęperunt. Sed dum uoluptates omnibus modis aucupantur / excipiunt dolores / diuitias appetunt / quarum si quam adepti sunt copiam / inopiam esse prę his / quę non dum habuerunt / arbitrantur. Et si quid est in manibus inferius ducunt / quod iam spe deuorauerunt. Egestatem metuunt / expleri tamen nullo modo queunt. Mortem reformidant / minimam habent uitę rationem. Morbos uerentur / non propterea a morbidis abstinent. Aliorum suspectas habent insidias / at ipsi insidias q; plurimis struere non cessant. Vehementes aduersus sermes / mericuli aduersus aruatos. Tyrannidem oderunt / sed nihil tam auide / q; tyrannidem affectant. Turpia utuperant / eorum tamen studium uersatur ī turpibus. Fortunā admirantur / uirtutē spernunt. Infortunia aliena misericorditer spectant / neq; ideo a flagitiis temperant. Rebus feliciter gestis elatissimi / in aduersis deiectissimi / Mortuorū uicem laudare non desinunt / uiuendi tamen dulcedine tenentur. Vitam oderunt / mortem horrescunt / Bellum detestantur / pacem seruare nesciunt. In seruitute humiles / in libertate audaces / in populari statu licentiosi / sub tyrannide remissi / Liberatorum procreandorum auidissimi / in susceptis educandis negligentissimi. Precantur Decs / ut munerum datores / Contēnunt ut / infligendę penę minus potentes. Verētur Deos ut scelerum ultores / in eos tam peierant / ut nihil omnino existentes. Igitur intanta rerū repugnantia / diuersitate uel / secunda ac uita constituta / utra earum uictorię prēmium feret? Vtram dicemus simplicem esse? Vtram esse tranquillam? Vtram libertatis compotem? uicissim uero utram multiplicem / nec multiplicem tantum / sed necessitati addictam / miserabilem / erumnisq; plenam. Age utraq; ex parte prodeat alter / quos ueluti ludicio sistamus coram iudice: Qui roget utrunq; Nudum in primis illum sine lare sint arte / uniuersę ubiq; terrę ciuem hominumq; cunctorum contubernalem. Huic postea q; secundę huius uitę / proposuerit morem / cum deinceps percūtetur / utrum malit in priori uita libertate uel perma

nerere: an magis illa relicta ad secundam demigrando: una cum uoluptate sollicitudines etiam recipere? Post eum alter accedat: quent idem iudex contrario modo: prioris uitę ordine libertateq; ei ante oculos posita: deinde roget: Num preoptet consuetudinem ueterem seruare: an magis eam cum priori illa uita: in qua pax libertas securitas atq; indolentia uigeant cōmutare. Quis ex cunctis mortalibus ita transfugere amet: ut facile de ueteri loco demigret in nouum: uiamq; cum uita commutet. Quis ita demens: male affectus infelixq; sit: qui propter affectionem paucillarum ac breuium uoluptatum: ambiguum bonorum: incertę spei ancipitisq; prosperitatis: non ferat ante actam uitam: euerteret seq; in eam recipere: quę omnium consensu beatissima sit: cum presertim intel ligat ob id miseriam illam multiplicem discussum iri: quę una cum moribus uitaq; secunda confusa: quomodo non eius ductum periculolum: calamitosum atq; infelicissimum reddat. usq; adeo (ut mihi in mentem ueniat) alteram harum generosam & uariam: hęc dico: carceri cuiusdam duro persimilem esse: qui miseros quosdam homines contineat in obscurissimam profunditatem coniectos: per multo ferro compeditos: graui laqueo collum implicitos: ualidissimis loris constrictas manus habentes: obeantq; causam squalentes: fatiscientes flentesq; qui tamen diuturnitati malorum assueti: hilaritatis ac solatii modos non nullos iuenerint. Nam & ebrietate madent: Interdum & concinunt: una: uentrem simul oblectant: ac ueneri indulgent: quibus tamen oblectationibus expleri eos non sinant impediens metus incredulitas: malorumq; instantium memoria: propterea audire carcerem licet: ex luctu: cantu: gemitu plausu pariter mixtis concrepare. Contra priorem illam uitam similem duco uiro: qui in purissima luce diuersetur: qui pedibus manibus colloq; soluto: in quamlibet partem liber incedat: aspectum ad hęc in ipsum solem intendat: & spectet Sydera: dum ipsum a nocte discernat: spectet anni tempestates: sentiat uentos: aerem hauriat purum: ac liberum: Qui simul se ab interioribus illis uoluptatibus: simul etiam a uinculis exoluerit: propterea nec ebrietati: nec uentri: nec ueneri Indulgeat: non etiam Lugeat: plaudat: cantet: gemat: non satietatē seletetur: quin potius necessitati naturę satisfaciēs

tenuem atq; elinatum habeat uentrem. Vtram ergo propositarū imaginum laudātes admirabimur? utrius misericordia tagemur? utram preoptabimus? Num illam quę in uinculis habita: confusis illis incertis: odiosis ac miserabilibus uoluptatibus mestata sit. Hic ubi mortales & luctum & gaudia miscent: Minime si sapiens anime mi. Sed potius relictis imaginibus: ac fabulis: ad eum uirū accedes: qui nequaquā uixit temporibus Saturni. At in medio ferreo genere: ab Apolline: ab Ioue: in libertatem assertus sit. Is quidem haud Atticus: Doricusue erat: aut ex Solonis: aut Lycurgi institutione discipulus: non enim uirtus confertur a locis: aut a legibus: sed Sinopeusq; ex ponto: qui consulto Apolline: & erumnas depulit: & uincula confregit. Quamobrem in omnem partem expeditus rationalis instar auis: peruagatus est: non tyranni metuens ferociam: non legibus astrictus ullis: non ciuilibus curis occupatus: non liberorum educatione grauatus: nullis ligatus nuptiis: nullis rusticis occupationibus detentus: non militaribus uexatus studiis: non nndiq; a mercatura circum uectus: Sed qui huiusmodi professiones: mortalesq; simul omnes: eorumq; inanitatem: haud aliter irrideret: quę pueros quosdam in talorum ludū uehementer intētos: cuius gratia se inuicem cedant: ac spolient. Itaq; regis intrepidus: liberiq; morem imitatus: haud hyeme Babylōios contriuit: haud Medis estate negotium exhibuit. Verum ut cunq; anni tempestas exposceret: ex Attica migrabat in Isthmum: ex isthmo remigrabat in Atticam: Regię eius erant templa gymnasia: luci: diuitię amplissimę firmissimę: ab insidiis uacue. Tellus: scilicet cuncta: tellurisq; fructus: fontes uberrimi terra editi: qui Lesbii: Chiisq; uinis: lautitię prestare: t. Aeris preterea amicissimus fuit: familiarisq; perinde: ac leões: neq; unq; tempore legē (ut ea ē a Ioue ordiata) uitaui: aut ullo se artificio aduersus eā mūiuit: ut artificiose tepore per hyemē fabricaret: per statē uero frigus acciret. Verū ita in cōsuetudinē uenerat nature: ut eo uiuēdi ordie: firmissimā: ac robustissimā sanitatē adeptus: quę longissime senectutē extraxerit: nullis interim medicamentis: non ferro: non igne tentatus: Nullum preterea Chironem: Esculapium: Esculapiiue discipulos expertus: nullis diuinationibus uatum: nullis sacerdotum lustrationibus: nullis ueneficorum

carminibus captus. Quini no bellis ardente græcia. græcis omni-
 bus hostiliter se inuicem inuadentibus. mutua. q; inter se lachry-
 mosaq; bella gerebant: quasi. cum hoc uno indutię essent. inter
 armatos inermis. inter pugnantis: quasi fęderatus uersabatur: Nul-
 lam uel improborum. uel tyrannorum: uel Sycophantarum inu-
 riam perpeffus: tamen si ille nihil atiquius haberet. q; facinorosos
 homines corripere. quos tamen haud sophisticis uerbis. (quod est
 in omnigen. re censurę molestissimum) sed cottidianarum exem-
 plo actionum. (que maxime salubris. quietaq; reprehensio est) ad
 bonam perduceret frugem. Quia propter aduersus eum nec Me-
 litus. nec Anitus. nec Aristophanes. nec Lycō surrexit. Cur igitur
 Diogenes non hęc potius eligeret uitam? quam ex professo cepit.
 q; dedit Apollo. laudauit Ippiter: quā nemo. qui sapiens sit. non ma-
 xime admiretur? An aliud existimemus erūnas esse. q; negotii usum
 quem quis habeat. non sua. sed alterius causa. susceptū. Maritum
 roga: cuius causa acceperit uxorem: ob suscipiendos. liberos dicet:
 Patrem roga. cur liberos alat: ob successionis amorem respōdebit.
 Miles rapiendi libidinem sequitur: Colonus fructuum spem: Aua-
 rus facultatum habundantiam. Qui res tractat ciuitatis. hono-
 res affectat: cumq; omnes huiusmodi amoribus deseruiant: maxi-
 ma pars hebetibus oculis aduersam ingrediens uiam. aduersum
 consequitur uotum. Iecirco optatorum adeptio fortunę magis est:
 q; uel mentis iudicij. uel artis. nemoq; qui studiis his implicitus sit.
 non periculum aliquod adit uite: calamitatemq; incurrit haud
 quidem libens. sponteue susceptam: neq; tamen eorum ignoratiōe
 bonorum: que per se ipsa expetenda esse liquido constat. Quem
 nam igitur ex his liberum dicas? Num populi ducem? multorum
 dominorum seruum dicis. An oratorem? Acerborum iudicium
 seruū narras. tyrannum ne? seruū ais impudentissi marum
 uoluptatum. Imperatorem potius? Nunquid nō cum animaduer-
 tis incertissimę fortunę famulari? Nautam magis? Quasi nō fateri
 cogaris. artis inmodetabilis mancipium. Quid philosophus? qua-
 lem philosophum narras? Socratem laudo. Sed tamen eum audio
 dicentē. Legibus pareo: sponte me carceri exibeo: non inuitus sum
 mo uenēum: Quid ais Socrates? Libens ne. an magis inuitum in

maxime salubri. getaq;
 reprehensioe
 Melitus
 Anitus
 Aristophanes
 Lycō
 Diogenes

populi dux multorum
 dominorum seruus

Socrates

fortunium decore subis? ut legibus pareas? At quibus? Nam si qui-
 dem a Ioue emanarint: auctore laudo. Sin uero a Solone: qui Solon
 melior Socrate? pro philosophia respondeat Plato. Nūquid ip'am
 unq; cōturbauerit aliq;? uel Dion i exiliū pulsus. uel Diōsili minę:
 uel sicula. uel Ionica maria. toties sursum deorsumq; decursa. Ad Xe-
 nophoptē uēio: cuius uitā erroribus. acipiti fortuna. necessaria mili-
 tia. iuita pfectura. hōesta fuga plenā fuisse cōspicio. Has inq; erū-
 nas uita illa euadit: Quia qdē Diogenes. Lygurgo. Solōe. Artaxer-
 xe. atq; Alexādro sublimior est: & iplo liberior Socrate: ppea q; neq;
 inuiciū ductus. neq; iuiculis habitus. nec pp calāitates laudatus.

Solon
 Plato
 Dion
 Diomyfius
 Xenophō
 Diogenes
 Lycurgus
 Solō
 Artaxerxes
 Alexander
 Socrates

VTRVM CIRCVLARES DISCIPLINAE
 CONFERANT AD VIRTVTEM. XXI

Ocrates i ea disputatiōe: quā habuit cū politicis illis ui-
 ris i pyreo. urbis rei. p. q; optie formā. sermōe effingit.
 quē idmōū i fabulis mos ē. Idē cōdit leges. pueros alit. eu-
 stodesq; ipōit ciuitati: lubet pfecta ciuiū corpora atq; aios. hos q;
 dē musicę illa gymnastię operā dar: quare etiā dis ciplinę pcepto-
 res. oprios in primis. legitimosq; ueluti gregis cuiuspiā ductores. ef-
 se uoluit q; & custodes noiauit. Quāobrem rudioribus non nul-
 lis uisus est. potius per somniū quam reformare ciuitates. Verū ciui-
 modi mos erat philosophię illius antiquę: qui similitudine quadā
 ad oraculorū accederet tormam. Sed Socratem (si placet) cū gra-
 tia dimittamus. Atheniensemq; hospitem ut respondeat nobis iui-
 temus. lamq; ipsum quasi. olim in Creta cum Metillo illo lacęde-
 monio. & cum Clinia gnosis. i antro Iouis Diētę colloquentem
 uideor audire: inq; his legibus quas ciuitati doricę: que edificaretur
 sanciret. iubere certensium genus musicē recipere: que eis simul au-
 geret fortitudinis studia: simul iracundiam āimi suauitate melodię
 demulceret: ne uel truncam. uel imperfertam uirtutem possideret:
 que eos in exterioribus bellis. ad obdurandum. patiēterq; labores
 perferendos. ac mortem intrepide subeundam instrueret: intus autē
 inanio. q; uere alūnus ē suus. ad seditiones excutiēdas nullū reme-
 diū. opē ue afferet. Cur hoc ais Attice hōpes? An ita angustū. hu-

Socrates
 Metilly
 Clinias

SERMO

mile atq; incomparabile est bonum eius modique in certitudine in uoluntate uel negotio districtum ut omnino se nemini prestat assequendum nisi qui cantet saltet ac geometricas lineas sursum deorsumque ducat. In quibus qui diutius commoretur uideatur quid uis potius petere: quam ut uir bonus euadat: cum tamen accessus ad bonum si quidem utilitatem respexeris negotium sit in primis sublimem magnumque: si facultatem obtinendi minime arduum: cum in proximo sit aliquis saltem uirtutis usus ei: qui semel animum induxerit eadem dum honesto esse ac turpi repugnandum. Respondet in hunc modum Atticus hospes. Quae res in ciuitate lex nuncupatur ea nisi prius per suasionem ceperit ciues scripturam alioquin sanam esse. Idcirco exigi ut populus accipiendis seruandisque legibus docilis sit: At in uia p. multus est populus idemque terribilis: is tamen si semel consenserit ac manum dederit legibus eiusque precepta sectetur in aia componit politica in primis optima in qua philosophia homines appellat. Quae obruta est philosophia accedens legislatoris munere suscepto inordinatum errabundumque animum perinde ac plebem aliquam inconditam exornet: Quo conficiendo negotio non nullarum artium auxilium aduocet: minimum (medius fidius) fabrilium ac sordidarum: neque ex his quae uobis uilia conferant. Sed quarum unius negotium est corpus: ut reddat animi uersatile uehiculum: ualidumque ad eius obeunda precepta: quae quidem gymnastice uocatur. Alia est animi cogitationum enutritrix nuncupata rhetorice. Alia poetice optima nimirum adolescentis animi nutrix & aluna. Arithmetice sequitur naturae numerorum princeps. Post eam Logice differendi negotio magistra. Geometria uero ac musicae: quae ambae soti sunt: atque arcanorum quodam modo consciae philosophiae personam ita sustinent ex quo: ut cum ipsa negotium ac laborem partiri uideantur. Sed quantum ad labores attinet id alio tempore atque ordine dicemus: Nunc autem musicam tractantes ueluti quae inter animi studia antiquissima est dignum ea sermonem habeamus. Dicendum ergo in primis ex ipsa pulchrum fieri uel cum uix uel eadem ciuitate uel uniuersum etiam genus eorum: ad quos decreto diuino Musicae puenerit studium. Minime uero eam intellige quae a tibis cantilenis choris saltationibusque egressa sine aliquo ratione in animum penetrat: neque aliam ob causam quam propter aurium oblectationem habet in honore huic enim humanus

VIGESIMVS PRIMVS LX

animus propriae uirtutis defectu afficitur: eaque iucunditatis illectus speciem sectatur & amoris huiusmodi nimio aestu de perfecto statu musicam ueram deturbat. Idcirco ea (ut nunc est) extenuato corpore incedens pulchritudinem & sanitatem illam ueterem abiicit. Nos autem specie decepti in morem columbae quam fucati floris artificium pro naturali ac natiuo interdum eludit eiusdem simulachro congrederimur: haud ipsam sentientes uerum illius helicoidae musae. *Homer?* *Hesiodus* *Orpheus* *Siculi doctores*
 Huiusmodi amicissimae: Hesiodi magistrae Orphei matris faciem metiri: cuius neque possessionem neque etiam aspectum adepti sumus: Quae propter a lege propria deflectens calamitosa nobiscum efficitur: animusque tum publice tum priuatim in perniciem trahit. Vbi n. si culi Dores montanae illam musicae ac simplicem quae olim inter armenta gregesque uersabatur domi relinquentes tybiarum: Sybaritica studia adamare ceperunt: saltationibusque quales Ionum tybia solet excitare opera dederunt: musica illa (ut modestissime de ea loquamur) in leuitatem fatua abiit: ut autem uerissime dicamus: eua sit in flagitium.

ANTIQUA Atheniensium musa in puero choris consistebat. Chori erant ex pueris ac uiris turis colonis tributim congregatis: qui nec dum deposito puluere: quem ex agro nuper uel sato uel arato contraxissent: carmina tunc primum composita canebant: a qua animus paulatim ad aliam artem declinans: quem propter dulcedinem eius sitim explere non poterat in theatris ac scenis corrumpenda rei. p. principium fecit. Vera si quidem illa harmonia quae musarum celebrat chorus cuiusque Apollo musicus ductor princeps est. Ipsi non solum animo sed & familiae & nauis & exercitui salutem plurimam affert. Et si Pythagoras (quod certe decet) crederetur uel uis: nec caelum ipsum uacat harmonia: haud tamen ea quae istarum uel lyrae uel tybiae sonum edat: Sed intelligere est in eo demonum corporumque musicorum circulationem Symmetriae numeros implere: contrariisque nisu diuinum perficeret sonum: cuius concentus pulchritudo sentiat a Diis: aurium autem nostrarum propter inbecillitatem naturae propriamque praestantiam exuperet captum. Idem conuicere Hesiodus uidetur cum deorum Heliconem nominat quaedam: in quo chori diuinissimi consistant eorumque principem esse uel Solem uel Apollinem siue aliud imponi libeat nomen.

Homer?
Hesiodus
Orpheus

Siculi doctores

Pythagoras

Celi harmonia nota

Hesiodus

SERMO

splendidissimo musicoq; igni. Hanc autem humanā miscen: quę animos circuit quid nam aliud esse dixerimus? q̄ pedagogicum q̄ dam officium quod animę affectiones moderatur? Id. n. nīmā dationem impetumq; animi quasi quibusdā incantationibus demulcet: remissionem atq; infractionem subleuat exacuitq; Musice nā q; artifex aptissima est in luctu leuando in contundenda iracūdia in comprimenda audacia: in temperanda bonorum uirorum cupiditate in sanando dolore: in consolandis amoribus in leuanda miseria. Optima ad hęc in sacrificiis comes sodalis: in conuiuio: imperatrix: in bello: aptissima: p̄ ęterea ad celebritates ispergendas leporibus: Dionisięq; exhilaranda: Eadem misteria sanctificat: politicos temperat mores. Ita namq; Beotios agrestes ante tibiaram studiū ad humanitatem traduxit. Ita etiam Lacedemonii ex Tyrteii carminibus anōs sumpsērūt. Argiui ex Telefillę melodia. Lesbii ex odia Alcei: Sic & Anacreon Samiis māuetū Polycratem reddidit: eius q; tyrannidi Smerdię amores Cleoboli comam tibus Bathilli: Ionicosq; inseruit cantus. Quid. n. antiquiora repetamus? Orpheus ille Ceagri & Calliopes filius genitus i thracia est: Pango monte: Pangeum ex thracibus incolunt Odrissę montana natio latrocinis assueta inhospitalisq;: ea nihilominus Orpheum secuta: suauitateq; cātus delinita libēs accepit in ducē. Vtiq; hoc erāt quercus ac Menades assimilantibus scilicet poetis ignobilem illorum hominum: quos musice duxit ruditatem corporibus inanimis. Alius in Beotia fuit citharedus longe nobilissimus: minime tamen eius modi: qui canendo ut in fabulis est lapides moueret: Nam quemodo murus ex cantu fiet? Sed sub cantu gradario compositoq; Iuuentem Beotiam in aciem cogens Thebas in expugnabili creunde dit muro: qualem Lacedemoniis Lycurgus construxit: cum tibiā Iuuentuti ducem esse in preliis constituit. Cui deinceps audientes Lacedemonii chori legem ad bellum translulerunt. Eandem hęc tibiā Themistocles habens Athenas ipsas imposuit nauibus: ceteraq; erat ad eius sonum hos quidem remigare ille pugnare utrosq; euadere uictores: testatumq; māet Deas usq; ab Eleusi huius concentibus chori respondisse. Ex eadē tibia monumenta uicō gis sunt constituta: tam Lacedemonia q̄ Attica: tam maritima

Musice laus

poetij agrestes

Anacreo Smerdia
leoboli q; comā
ibias q; bathilli
antu celebrauit
Lycurgus. n.
Odrissę
Allegoria fabule
orphei & amphi
omis

Tyrteus

Telephilla

Alceus

Polycrates

Smerdias

Anacreo

Cleobolus

Bathilly

Orpheus

Amphi

Themisto

cles

Lycurgus

VIGESIMVS PRIMVS LXI

q̄ terrestria trophea pulcherrimis epigrammatis inscripta. Ab eodē p̄ ęterea choro p̄ceptore Leonidę Lacedemonii uicerunt. Sed *Leonidas* eur musicen oportet tam multo celebrare sermone? aut eius exag gerare dignitatem? quando eam satis constat optimam pacis atq; ocii nobiscum ministram esse: optimam commilitonem egregiam nobiscum ciuem: aptissimam puerorum nutricem. Ocyssime nanq; ex omnibus sensibus auditus quodeūq; nouit transmittit ad animū sibiq; consentientissimū reddens: in eosdem affectionū impetus trahit: unde animi musicę expertes imodulabilesq; quacūq; Iucunditatis spetiē arripientes nunq̄ erit legis ut recte cultores euadant. Hii cum musicen uoluptatem propriā uocent: id nomē propterea non facit ut utraq; similem finem intendat: Attamē melodiā pertractando uidentur in negotiatione conuenientiam habere: ut si quis medicinam appellet eam artem: quę ab officio curandi seiuēta medicamenta tantum perquirat. Eodem pariter modo Geometriam nobilissimum philosophię membrum: non nulli nullius pretiū rem uilemq; tendentem ad finem arbitantes: tantū in ea studii posuerunt ponendumue esse censuerunt: quantū necessitatis usus uideretur exposcere: uel ad dimensionem terrę uel ad edificiorū constructionem ceterasq; hoc genus mechanicas artes: nihil p̄ ęterea in ea prospicientes ulterius cum tamen lōge aliter sit. Nam neq; si inopes coloni minime exacta ratione terram metirentur: Ideo satis causę foret cur ea deterius inhabitanda esset. At qui officiū hoc p̄cæteris geometricis officiis uilissimum est eius namq; p̄cipuū opus ueluti acutissimū quoddā intelligentiæ collirium: ei nō ignobilē potentiā parit: per quā ad uniuersi aspectū peruēimus: cuius usus q̄ plurimos latuit quibus simile qd uidetur accidere cuiusmodi sit: si is quē ex mediterraneis regionibus tūc primū ad aliquē adducas portū: i quo nauē cōspicatus delectatusq; artificis ingenio nauē ipsā igrēssus ita ea uterē: ut cū instrūenta nautica uersaret nullū aliū p̄ter hūc finē naui positū esse existiaret. quem Pallas operis in uētrix i hūc modū alloquat. Cernis pelagus hoc ut latissimū sit? ut infinitū ut uniuersę t̄ ę circumfusū? cuius fines pluribus attingit i locis: quoz neq; fama unq̄ habueris neq; uidēdi cōceperis spē. Antea locus cuiq; suus dū taxat notus erat ut sunt reptilibus latibula: In

Geometria

terdictaq; omnino amicitia mutua congressus cōmertium ac rerū
permutatio q̄ hoc a me cogitatum ad opusq; deductū esset inuen
tum: Id profecto auiū more suspensum quodāmodo alisq; libra
tum in omnem partē euolabit: Quod quidē si minime credideris
experientia disces: tale quid de geometria aliquis Deorū uel eadem
ipsa Minerua proloquatur. Hoccine spectaculū cernis capiti sup
impositum tuo? ut pulchrū ut uariū est? ut circulariter circa terrā
mouetur? astris refertū deferens solē sustinens lunā. Id cuiusmodi
sit penitus nescis: cū tamen ipsum & intueri & intelligere opineris
At ego te ex mediterraneis locis arreptū cōpacto quodā expedito
uehiculo qd nobis geometria suppeditabit illuc perducā. Hęc te su
scipiens statuet ī portū: ubi cū aliquādiu nauigatiōi assueueris nau
seā trepidationēq; depuleris e portu puro & facili cursu in altū exi
stētū uere rex oceanū cūchet. Illuc. s. ubi aurorę rosę domus cho
riq; sunt: ubi ex orientis solis lunę splendidissimorū præterea cetero
rum corporū splendores coruscant: quorum q̄ diu spectator nō sis
tam diu beatitudinis īmunis expersq; fueris.

NVN Q VIS DIVINA SORTE BONVS FIAT. XXII.

Homer?
Nestor
Telemach?

Omerus eum ex persōa Nestoris Telemachū alloquitur
his utitur uerbis.

Haud puto te iuitis natum atq; adolescere diuis:

Hic ipse optimos quosq; dios appellat: hęc (arbitror) secutus ratio
nē q; eos existimaret minime ab arte ut euaderent bōi. Sed potius
beneficio Iouis cōsecutos cuius etiā uersus illi qbus celebrabatur
Demodocus illuc pertingere suspicor ut sub persōa Demodoci
fortunā propriā reliqueret testatā. Versuum autem sensus est hic
Huic affecta bonum concessit musa malumq;
Carmīe nā dulcē dedit ēē at lumīe cassum Quibus ego carmini
bus ita assentior ut ea: quatenus poeticę donū musis ascribāt plāe
probē: quateus iputent cętitatis iniuriā omnino repudiē. Haud
n. huius generis donū (quod calamitatem īportet) deceat musas:
Neq; fide dignus Demodocus cum de se ipso dicat.
Ipse mihi doctōr: t ribuerunt numina uocem.

ios cur home
us uocet op
mos quosq;

Demodoc?

Quid ais optice? q fieri potest? ut cū a diis uocē accepisse te dicas tu
temet ipm poeticē docueris? Si quidē Dii ex præceptoribus cūctis
errare minie queāt. R. espōdet Demodocus: perinde atq; aliqs am
plo diues patrimonio respōderet ad eos: qbus proprius labor diui
tias peperisset. Natiuas. s. se opes possidere nullius sibi uel industria
uel labore delatas. Nā & Hesiodū credimus gregē olim ad Helico
nē ī Beotia pascentē. ubi cātātibus musis occurrisset. exprobatūq;
sibi pastoritium ab ipsis negotiū audisset acceptis laureis ramis. cā
tare illico cepisse repēteq; ex pastore portā euasisse: luxta atq; aiūt.
Coribātes audita statim tibia de priori mētis statu deiectos furorē
incēdi. Verū hęc a ueritate plurimū absunt. Attamē Hesiodū credi
derim: cū poeticē cōiiceret soeturā esse proprię artis suę: de ea nihil
cūmus. tāq; a musis accepta: ipsis se gratū testari uoluisse: Quēad
modū faceret is: q cū erarię fabricę peritiā suo pte cōparasset īgēio
eā tñ benignitātē Vulcani assignaret. Quid de Cretensibus dicā?
nō ne eos credere par est: q pulchre īstituti a Mice essent: uirtute
delectates Minois famā ornare uoluisse? unde & puulgarint Iouis
tillū præcepta hausisse: dū eius ī ātro (qd adhuc ostēditur) nouē cō
tinuis ānis magistro Deo ad ediscēdas politicas artes operā daret.
Ita habuit Cretēsū fama. Eleusinius uir athenis fuit Melesagoras
dictus: hic nullas artes edoctus. īspiratus a nymphis (ut est Athēi
ensiū sermo) et sapiēs euaserat. & uates. Cretensis alius ī eandē ue
bē cōmeauit: Epimēides noie: hic etiā cū nullos præceptores posset
cōstēdere: diuīę rei aptissimus in primis erat: qui Atheniensū ciui
tatē tū peste seditionibusq; pcussam. haud alia potius re: q; sacrifi
cię expiatiōibus liberaret. Quę disciplinę tradēdę n̄ aliū aucto
rē q; longissimū quendā se mnū atq; somniū fuisse declararet. Sed
& proecōsus Philosophū habuit. Aristeā nomine: Hic cū ī initio
nullam apud proecōsios sapiētę opinionem haberet: iccirco q;
in ea comparanda nullis magistris usus uideretur: ad incredulita
tem illcūm. smum. cūēdam huiusmodi sermōem inuenit. An: mū
uidelicet suū aiebat relicto corpore sublatū. cōfestim ī acīē uniuer
sam tam gręcā q; barbarā terrā pergrasse. Insulas præterea cū
ctas. ānel. mōtel. neq; alicubi pegratiōē āte cōhibitā. q; hypborecs
sics icurrisset. Interea ubiq; gētū leges & politicos mores īspexisse

Hesiodus

De Hesiodo no

Coribantes

Minos

De Minae atle

Melesagoras

Epimēides

Epimēides
sommus

Aristeas

Aristes figm
tum

naturas itidem cunctas regionum: mutationes aeris alluuiōs ma-
 ris fluminum emissiones: Quī etiam & celū supexisse: cuius spec-
 taculum propter sublimitatem uolatus clarius longe. q̄ qui spec-
 tant e terra consequi possiet. Quamobrem hęc dicens uerior Ari-
 steas est habitus. q̄ uel Zenagoras uel Zenophāes ille uel qsquis
 alius substantias rerum enarrarit. Vt quamuis homines animi cir-
 cuitus non intelligerent rationem. neq; quibus ille oculis ad sin-
 gula spectanda uteretur. capere possent. mentē tamen quoquomō
 inducerent. animū omnino oportere peregrinationem aliquā lu-
 scipere: si quidem uelut singularum rerum ueritatem depromere.
 Sed libet ne Aristeam Melesagoram Epimēidem. cumq; his poe-
 tarum enimg nata dantēter. philosophisq; magis mentē nostrā
 adhibere. nos ipsos loquor: qui uel Lycum uel elegantem acade-
 miam frequētarunt: nequaq; tabulosos. neq; enigmaticos nequaq;
 portentosis delectatos. sed popularibus uerbis intelligentiq; af-
 fuetos. quorum principem uerbis huiusmodi rogemus. Nihilō
 Socrates antiquius esse. q̄ scientiam te sepius usurpantem sermo-
 nibus audimus. adulescentesq; ipsos ad diuersa preceptorum hos-
 pitia propellere: utpote qui Callian hortatus sis. filium suum ad
 Apamē mīle & ludum. Virum. scilicet admulierem mittere. tuq;
 id gratis uir apud eā frequēter diuersatus sis. neq; tamen hac una
 magistra cōtentus amatoriā artē de Diotia de Ceno mulicā poeti-
 cā de Euēo d' Ischōaco agriculturā d' Theodoro geometricā cōpa-
 raris: Quē sane siue cōsimulantē: siue magis uiriliter. & aperte lo-
 quentē in quā quisq; uelit partē acciperē. laudo. Sed tñ cū te audio
 colloquētē cū Phedro. cū Carmide. cū Alcibiade. cū Theetho. Iu-
 pitio oritur mihi. ne sic eia tribuas sciētē. Sed potius innuas natu-
 rā atiquicrē. lōge preceptorē q̄ hoies fuisse: qd̄ quidē ex his uerbis
 licet elicerē: q̄ tu i sermōibus tuis mīus (ut ita dixerim) p̄ficu-
 late p̄ferre uisus es. Diuīq; sortis est ut cōuetudinē cū Alcibiade
 habeā. Phēdi. q; al. bi diuinū caput appellas. De licitate quoq; q̄
 i crateriā ualde incūberet. uaticiniū ēdis. Quid tibi hęc Socrates
 uolunt? Sed te (si placet) mīsi mī p̄ntia facio. & ad hęc aucterē
 uerberē accedo. q̄ ubi iunctissimus ex Academia est. is rogātibus
 nobis respōdet: Vnq; ne optimum uix euadere diuini mūeris litē.

Xenagoras
 Xenophans

Socrates

Callias

Appia

Diotima

Euemus

Cornus

Phemach

Theodor

Phæceus

Charmids

Alcibiades

Theethet

Socrates

Socrates pre-
 ceptores

Nec tamen (cum dico optimum uirum) poetam intelligo. ne mi-
 hi statim Hesiodum obicias. neq; uatem: ne Melesagoram dicas. nec
 expiatorē. ne Epimenidem proponas: sed potius dempto
 singulis artibus nomine uirtutem quēro. qua optimus quisq; uel
 familiam commode: uel ciuitatem pulcherrime gubernet. De hac
 ergo fare. Nun cui unq; contingerit. ut illam intercedente minime
 arte susceperit a Deo? Aut ego ualere te sinam. Vicarius uero ser-
 mo. tanq; uir cum uiro congressus: hunc modum liberius loqua-
 tur. Quid miser ista ais? eo. ne animū tuum inducis. ut quid est ex
 cunctis bonis humanis prestantissimum: id facillime ab hominū
 arte tradi putes? a uirtute uero diuina. angustissime? Quamuis
 quid attinet diuinatoriam artem. sacrificulā poeticā. expiatoriā.
 oraculariam. simul has omnes cum uirtute diuina comparare? Vt
 cum eas minime ambigas. diuina quadam prouidentia. in animis
 hominum uersari: rariorem tamen his omnibus uirtutem morta-
 lium expectes ab arte: Nimirum diuinum numerū magnificis. qd̄
 uelis in rebus abiectissimis munificum. in optimis parcissimum se
 prebere. Missum autē facio: q̄ si Deus singula perficit: necesse etiā
 sit. eum optima perficere: Non enim si rariū faber. architecturę
 tradendę minime sufficiat: aut si agricola nauticę sit artis ignarus:
 Si nauicularius medicinę: aut alius quispiam terrestrium munerū
 peritus. maritimis. ac uicissim maritimorum terrestribus iēptus sit.
 Ita etiam Deus ab una tantum circunscriptus est arte. Sed potius
 puto. quicquid emanet a Deo. quod ad animi facultatem compare-
 tur: id artem ad cōsumationem propriam perducere: Quod uero
 ad sciētā diuinā disponit: id ita ad totū se habere: ut ad totū se ha-
 beat particula. Quā pp̄ cōsiderandū est: si deus singulas artes. tāq;
 hereditatem aliquā possideat. ac tradere possit: nū potiorē illis uir-
 tutē largiri n̄ ualeat. aut etiā nolit? Id autē totū hoc. mō cōsideres ue-
 lim. Pone esse aliqd̄ i rebus diuinis. qd̄ perfectissimū. sibi ipsi suffi-
 ciens: & potentissimū sit: cū si qd̄ ex his partibus demas. Id ipsum
 deas de eo. qd̄ dicitur totū. Si enim perfectū nō ē: sibi ipsi sufficere
 nō potest. Et si sibi nō sufficit. perfectū nō est. Id autē quod nec sibi
 ipsi sufficiat. nec perfectum sit. quomodo potentissimum erit? At
 qd̄ sibi ipsi sufficiat. p̄fectumq; & potentissimum sit. pp̄ p̄fectionem.

Hesiodus
 Melesagoras
 Epimenides

propter uult bonum propter sufficientiam possidet: propter potentiam conferre potest. Deus igitur si uult si possidet si potest quid prohibet ne conferat bonum? Nam si quod habet non confert omnino dicendum est nolle. Sin uero cum uelit non tamen habet quod conferat conferre non potest. Sin & habet & uult quare non possit? Si igitur possidet bona utique ea perfectissime possidet: perfectissima autem est uirtus: uirtutem ergo quam possidet tribuit Deus. Quamobrem timendum minime est: ne quid ex genere bonorum aliunde quam a Deo ad homines permanet. Sed nec aliquid apud homines habetur bonum: quod non proueniat ex Diis. At quemadmodum uirtus manabit a Deo? Humanum omne duplicem ab initio naturam sortitum est: Alteram quae ad uirtutem ferretur: alteram quae ad improbitatem declinet: quarum improbitas represso desiderat: conservatorem uirtus. Quod si prae naturae probus imponitur rector: ut est optima lex consuetudo uel indolentiam munit: bonum quod non dico largissime lucratur: sed potius impendens diminuit exitum. Optimi uero ingenii animi in medio coeuntium uirtutis improbitatisque extremitatum collocati propugnatores adiutoresque desiderant Deum: qui eos ad meliorem partem impellat ducatque. Ad improbitatem namque iter est lubricum & ingenitae infirmitatis negotium: quae probis etiam animis: uoluptatum atque appetitionum illecebris blandiens: eos ad eandem flagitiorum semitam trahit. Itaque Iouem audies dicentem.

Heu heu quae falso mortales numina culpant

Esse malum a superis affirmant: cum tamen ipsi

Criminibus propriis homines sibi damna creant.

At ipsum nihil tale audies de uiris optimis loquentem. Nam neque eorum probitatis a se causam abigit: neque in auctore alium reicit. Sed contra haec ait Diuini quid erit quare obliuiscar Vlyxis.

Vlyxes

Cuius in erumnis animus non frangitur: & quem Pallas Amat.

Quis igitur negare ausit diuinę sortis esse: Vlysses bonus ut sit? cuius memoriam Iuppiter habeat & Pallas curam gerat. Cuius ductor Mercurius quem amat Calypso: seruat Leucothea. Hic si deo bonus quod certe inficiari non potest.

Calypso

Qui mores hominum multorum uidit & urbes

Multa quoque & ponto passus.

quomodo diuinę sortis non erit: ut ille multis obiectus exercitusque eruntis & optius euaderet & possit agnosci. Democle aduersus eum ceratores qui plurimos instruente ex barbaris troianos: ex grecis optios quosque: ut Palæde Aiacemque domi ualētissimos ac petulātissimos. Ex cyclopiibus ferissimum: ex traciibus inhospitalissimum: ex ueneficis uehementissimam: ex beluis pluricipitem: inmensum mare tempestatem se uisimam: quae eum naufragiis continuis obiecit: quae panosum medicarum coegerit: panis frustra petentem: luctantem calcibus: ac couitiis cesum.

Palamedes

Aiax

Quorum singulis laboribus ipsum Aiacus opposuit Deus: ne forte crederes iratum Neptunum in eum seuisse: quae charissimum sibi natum excecasset: aut Solē esse boi iniuriam ultum esse. Caue existies usque adeo Neptunum agrestem hominem atque inhospitalē filiū dilexisse: Aut solē tam sepe bubus usque ad hoc parci noluisse: ut prope ulysses in eas calāitates proiecerit. Iuppiter ipse horum auctor uit? Non ne idē Iuppiter Hercule filiū ab otio mollitiē ac uoluptatibus abducēs Euristē potius in eandem demersit? Huicque Herculi cum apris leonibus & dynastis tyrannicis latronibus cum longissimis iteribus eum solitudinibus terre: cum fluminis negotium esse uoluit. An quā una cōtinuā noctem extribus effecisset: ut Herculi procreādo operā daret: non ipsum ex laboribus uite eximere potuit. Quid igitur? exire noluit: Non. non Iouē id uelle fas est quod pulcherrimum non sit: Sic igitur optius Hercules. optimus liber optimus Vlyxes utique non longe abieris. Socratē ne ipsum cesebis beneficio

Euristhes

Vlyxes

Socrates

potius artis quam munere diuino optimū fuisse? Hic profecto si artē respicias statuarii filius paternā hereditatē capisset. At suffragio Dei paternam excutiens artem: ad uirtutem potius aspirauit.

BONO / BONVM MAIUS NON ESSE XXIII

Omerū minime audio tū eum Lyciū accusat Glaucū iccirco

h quae aurea arma commutarit eum Diōedis grecis armis: ea in quae arma: quae ceteris bubus pro uis armis: quae noue solūmodo

Homerus

Glaucus

Diomedes

referretur. Id enim fortasse in iudicio factū accuset homo peccūque studēs:

Mercator qualis forte est nauisue magister

Aut onerum memoria: aut is qui lucra petessit:

Nequaquam uero poeticus uir accusabit: Calliopes ut ipse uult haberi discipulus: quam nec turpia laudare fas est neque etiam

Glaucus honesta condemnare. Decuit sane Glaucum / si quidem filius erat
Hippolochus Hippolochi qui Bellorophonem patrem / Syliphum auum / Eo
Bellerophon tum atauum haberet optimos uiros: cum occurreret ei uiro quem
Syliphus tors bellica sibi hostem offerret: iura autem hospitii paterni concilia
Aeolus rent amicum: ueterem amicitiam agnoscentem / progenitorumque concilia
 suetudinem reuocantem in permutandi ratione: magis oportuni
 tatem temporis consulere quam uel pretii armorum habere rationem
 uel comparationis auri cum grege / ut est mos cauponantium uinum.
 Ferrum alius pendit uiolento hic utitur grege
 Pellibus alius agit ac mercede Iuueni.
 Compensationis scilicet ratio praesens respicit lucrum. et si minus
 confertur cum maiori: expenditur quanti conueniat inaequalitatem
 illam exequari: nemoque ita a commerciis abhorret / ut ignoret tale
 tum decuplo maius mina esse. drachmamque in comparandis rebus
 pluris ualere quam obolum. In possessionibus paradisi (ut ait Prodicus)
Prodicus Agricola terram iugeribus metiuntur qui laxius incolunt sta
 diis / qui locupletiores existunt his omnibus / ut sunt Aegyptii funibus
Dardanus agunt. In pecudum peculio / Dardanus multo ditior erat Polyphemo
Polyphemus cuius uidelicet armentum / ex tribus equorum milibus / palu
 stribus locis pasceretur. Verum si quis his / quae ad usum hominum
 faciunt dimotis / cum his conferre uoluerit atque etiam expendere ip
 sa bona: inueniet quidem (ut opinor) ea quae spectant usum / modo
 caritatem: modo uilitate accipere: aut a tempore / aut a lege / aut a
 uoluptatibus / aut a moribus / aut etiam a fortuna sursum ac deorsum
 cuncta uersante. Cum contra quod uere dicitur bonum / firmum atque
 inconcussum permaneat: nunquam declinet equilibrium commune / indiui
 sibile / copiosum sibi ipsi satis existens / neque incrementi neque indigentiae
 patiens sit. Nam quod auctum est / alterius additamento / auctum esse contin
 git. At si ad bonum accesserit bonum / caue existit bonum ipsum accessione
 boni maius bonum euasurum. Erat namque bonum & ante. Si uero id quod ac
 cessit ad bonum / bonum minime erat. Absurdam rem ais: bonum adiecto
 malo maius effici bonum. Omne deficiens / deficientia deficiens est.
 At si bonum deficiens est / absentia boni / habuit defectum: tum cum
 deficiens erat. Si uero quopiam altero / & non ipso indiget bono / de
 fectus is nequaquam afficit bonum. Sed cur proposita non consideremus

hoc modo? Fateris ne corporis sanitatem aliquid esse? Quidni? Fa
 teris etiam morbum? Est morbum: Age rem totam pertractantes dica
 mus hoc modo. Non ne sanitas est consentientis bene corporis con
 sumatio quaedam? in quo scilicet contrariae partes optima ratione
 permixtae consentire uidentur? Ut aqua ignis ac terra cum aere: ut
 iterum singulae lingulis ac ceteris omnibus. Sanitas ergo ex uariis
 constat ac diuersis. Celebis ne propterea sanitatem uariam quaedam
 rem esse ac dissidentem? nequaquam uero simplicem certamque. Si igitur
 dicas sanitatem consumptionem quam praesens existere: firmitate con
 tinuo fateris. Quicquid recte compositum est quo ulterius pro
 grediatur minime habet. At est finibus certis circumscriptum. Iam ue
 ro morbus quid est aliud quam dissolutio quaedam ac perturbatio foe
 deris existens in corpore? Cum. n. contrariae partes se inuicem petunt
 pugnantque uiolatis quodammodo foederibus / cum perturbatur ac
 coarctatur corpus: tumultuantibus partibus oppressum discerptum
 ac quassatum: num eius modi bellum simplex habebitur / atque unum?
 Numinum minime erit medicina existimationis. Nunc uero multi
 praesens ac multiuocum effectum: quod ideo dicimus morbos: arte
 etiam ipsam multiplicem effecit uariis instrumentis instructa plenam
 multis medicamentis / cibus ac regulis uiuendi. Musicen considera
 uidebisque optimam consonantiae rationem unicum esse: neque unquam ip
 sam aut meliorem aut deteriore fieri se ipsa. Quod uero ab op
 tima consonantia discrepat: multitudinem esse / uarias causas disso
 nantiae habere ac penitus diuisam esse. Quamobrem chorus uni
 sono consensu unus existit: dissidentes uero scinditur / diffunditur
 distrahitur ac multitudinem parit. Eadem ratione triremis si ad ty
 berae sibilum duxerit remos multarum manuum impulsus usque adeo
 coniungit: ut unam omnes remigationis formam efficiat: tolle tyberiam
 cooperationem illam penitus dissoluas. Curtus item ab auriga com
 muni curru / impetuque uno equorum impellitur: Tolle aurigam
 quod prohibet distrahi currum? Exercitus praesens tesseris accepta or
 dine seruat tesseram tolle: acie omnino dissipabis ad multitudinis fu
 gam. Quod est igitur propositum corpori bonum? Sanitas: Quod malum?
 morbus. Sanitas utique dum taxat est una: morbi uero multi. Item quod
 est musicae bonum? Harmonia. Quod malum? dissonantia. Vnum

Pulchre

SERMO

Igitur est: quod est recte compositum: multitudo autem: quod a recta compositione aberrat: Ita & chori concētus est unus: dissēsiō nes permultę. Est etiam ipsius trēmis: tibia una: inobediētia autē pertinet ad multos. Currus una tātum aurigę arte dirigitur: uarie tate autem inertię distrahitur. Quid est in exercitu tessera obseruare? Vnum scilicet atq; idem obseruare. At contumaciter se ad imperium habere: uarium ac multiplex quippiam existit. In unitatis igitur natura eius qđ est unum: neq; excessus: neq; defectus aspicio. Nam cum stabilis sit: neq; propter fugam: neq; propter persecutiōnem recipit excursum. Vbi i numerum multitudinis incideris: tūc dat ut numerare naturas. Longę uē terminus est unus: sed inter ualla premulta. Si Babylonem petieris: propinquorem Inuenias Assyrium: Armēio. Armenium propinquorem: qđ uel Lydum uel Ionas: uel insulanos Accesseris ad eleusin: proximam iuenies Peloponesum ipsam: secundum peloponesum Megaram: secundū Megaram Isthmum. Verum donec: uel Megaris fueris: uel etiā i Pelopōeso: initiatus minime eris: neq; prius qđ ad ipsum accesseris tēplū. Vitam hanc censeto: uiam esse longāquam: uel eleusin: uel Babylonem uiatores ducentem: Cuius terminus sit: uel Regia ipsa: uel templum: eamq; uiatorum: initiatiōq; multitudine frequenter currentium: impulsorum: laborantium: quiescentium: iacentium: deuiantium errantiumq;. Etenim multa impedimenta: multęq; fallacię occurrunt: quarum aliquę: per rupes: atq; altissimos hiatus homines ad syrenas deducunt: alię ad lotophagos: ac Cimērios populos. Vna dum taxat eaq; angusta & accliuis: & aspera: & infrequens ad ipsum terminum ducit: quam uix: neq; tamen sine multo negotio: labore: ac sudore: superare ualeant animi solliciti: laboribusq; ebuam euntes: regienis illius ac factorum desiderio accensi: quorum pulchritudinem diuinatione iam ante conceperunt. Hi postq; peruenierint ad locum: deponentes labores: affectiones pariter deponunt. Quę nam enim imitatio sit hac potior habenda? quis est alius locus studio hominum dignior? Eum namq; lectum bonum ipsum inter homines tenet: quem habet nō dum initiatus Eleusis: qđ initiatus nō es: ad Eleusin accede. Initiare: ipsum locum ascende: benaq; ipsa complectere.

VIGESIMV STERTIVS LXVI

Id si feceris maioris boni desiderium abicies: At si bonum nequaquam proprio: sed mutuate potius nomine: ab his rebus: quę natura bonitatem nō habent: appellare uolueris: ut est corporis sanitas: ut forma: ut argenti: atq; auri affluentia: ut progenitorum nobilitas: ut magistratus: quę quidem magis uoluptatum: qđ ueri boni nomine censenda sunt. Enūcias mysteria: Deum ipsum offendis: nimirum talia appetis bona: qualia: concupiuit olim misteria Alicibiades tēlētus: mysteriorum facies: ex conuuiuo sacerdos: ludibundusq; sacrificator: Bonum sublimius bono: nequaquam facilius inuenias: qđ pulchritudine pulchritudine uenustiore. Nam siue pulchritudinem siue bonitatem: uel etiā leuiter mutilaueris: haud erit amplius: uel altera pulchra: uel altera bona: Num cęcum non uides imminens capitibus nostris? Num non i eo existētia astra? Nū nō infra celum etherē? infra etherē aerē? infra aerē mare? Metire horum omnium naturas: Id ipsum qđ dicitur tellurē: quę uniuersa pars est: quāuis se se late extendat: multiformisq; sit: arbores ferat: animantibus pabulum ministret: si tamen cum mare cōparetur magnitudine maris inferior erit: sicuti mare etiā ipsum angustius aere: aer minor qđ ether: ether qđ celum. Hactenus perueniunt partes: quę se inuicem uel superant: uel luperantur: si ad ipsum accesseris celum: in eo quidem inuenias magnitudinem: una cum pulchritudine pariter ac firmiter consistere. Quid n. spectiosius celo? quid sideribus clarius? Quid sole uegetabilius? Quid uitalius luna? Quid ordinatius cęteris choris? Quid uenerabilius numine Deorum. Verum homines: ipsis Diis honores nō secus: qđ libonis uiris diuisuri essent: quasi lance quadam expensas impendunt. Quis hic est? Iuppiter imperet. Quis alter? Saturnus in uincula trahatur. Vulcanus grariam exerceat: Minerua texat. Videlicet: ut opinor: ignorant deorum legem unam esse: uitam unam modum unum: in quo nec diuisio: nec seditio sit. Reges omnes: equales etatibus omnes: salutare omnes pari dignitate denominatione: eum omne ducetes: Quorum una natura: sed nomina per multa: quę quidem humana caligo de peculiaribus suis utilitatibus supra: singula singulis imposuit: Itaq; aliter: atq; aliter nuncupatus est Deus: perinde ut alia: atq; alia maris pars dicitur Egeum: Ionicum: Mirthoum: ac Cretense: Cum tamen omnes pelagus sint eiusdem generis: eiusdem affectio

Alcibiades

nibus obnoxie atq; in uicem confusa. Eodem pariter modo bonū unicū est sibi ipsi per simile atq; omnino æquale: quod quidē mercales propter debilitatem ingenii ipsiusq; beni ignorationem opinionibus suis distaxerunt. *Callias* locuples est: beatus qui tot possideat bona. At *Alcibiades* formosior *Callia*: perpendamus eius modi bona: cum pulchritudine .s. diuitias: quanti alterum facias? cētum scilicet bouum estimatione. Alterum uero? Nouem bouū. Vtrū preoptemus? sane uel phēix uel egyptius *Callia* eliget bonū. Eleus uero ac Beotius *Alcibiades* malit: nobilis *Paulāias*: At *Euribiades* gloria melior. Confer nobilitatem cum gloria: utra nā potius auferat palmam? *Socrates* & pauper erat & deformis: in gloria simis parentibus ortus: abiectus. Cur. n. nō eiusmodi esse: genitus patre lapicida? simus: uentricosus comicis lusibus expositus. q. coniectus iuicula: ubi uitam amisit? Vbi etiā *Timagoras* interit. O solitudinem bonorum: ne dixerim multitudinem malorū: quibus quid est quod uelimus opponere? Quid dicimus? Confer *Socratem* cum concertatoribus illis in possessione bonorum: non *Callias* cernis eum diuitis *Callia* inferiorem? Forma corporis *Alcibiades* minorem: honoribus *Pericle*: gloria *Nitia*. In theatro *Aristophani* cedentem? in iudicio *Melito*: Frustra igitur eum uictorem renuntiavit *Apollo*: frustra ei palmam decreuit.

¶ BONVM BONO MAIUS ESSE. XXIII.

Homer ED in *Homerum* causa referatur q. pro permutatione illa armorum improbauerit *Glaucum*. Quid igitur potius agam? *Homerum* ne apud te iudicem defendendum suscipiam? An magis apud *Homerum* *glaucum* ipsum? opinor apud *Homerum* *glaucum* tuendū esse: habenda nāq; ratio est dignitatis *Homeri* præ aliis omnibus: ne dum præ te iudice. Quamobrē *Glaucus* loquatur hoc mō. Si ita esset *Homer* ut bonū maiore bono deterius esset: iure accusandus *Iuppiter* esset: qui mihi mentem alienasset: uerum quantum pertinet ad permutationem auri: cum gre. nihil est: quamobrem *Iuerm*: aut etiam *me* psu m condemnes. Nam nec plus habuit: qui aurum accepit: nec

Socrates pauper deformis. si mus & uentricosus

minus cui es traditum est. Verum cum utroq; uidetur præelare ac tum: quibus scilicet inæqualitas illa materię ultro citroq; datę atq; accepę: exæquationem in animo accepit certa uoluntate. Et *Glaucus* quidem abscedat: *Vlyxes* uero accedat sapiētiōr *Glaucō*: ostendatur nobis: qualem habeat sensum de possessione bonorum. Et enim non neis est: qui *Alcioni* domum ob delectationem cantuq; beatam iudicauit? Qui una cum *Nasica* precatus ē Deos: ut ei cōsentientes nuptias tribuerent: qui etiam *Calipso*: ob immortalitatis dignitatem celebrauit? Hic si apud alium quempiam diuertisset: qui minime beatus ab epulis cantuq; suisset: aut felicitatem hausisset: a nuptiarum cōcordia. Opinor de his etiam bonis haud tacitā absurdamq; sententiam tulisset. Sed quando mihi pulchritudinē obicis: tamq; quę proportionē una locum obtineat boni: Age pauca quędam de ipsa tibi respondeamus. Videris utiq; mihi pastoris troiani gerere personam: apud quem *Iouis* iussu: *Mercurius* uenerit: tres illas Deas in iudicium ducens: eo mandato: ut de pulchritudine inter eas ludicares. At tu *Veneris* f pulchritudine caprus: eiusdem pastoris exemplo: *Iunonis* ac *Minerę* deformitatem cōdemns. Enim uero si una tantum in uniuersa pulchritudine pulchritudo consistit: et ex tribus illis Deabus: una dum taxat ceteris duabus superior est: necessario sequitur: quę sunt inferiores inuēte deformitatis notam reportare: Non tu id feceris felicissime iudicē: sed parce nominibus turpibus: pedetētimq; ab altera extremitate ad alteram descendere: ne tibi iterū opponā *Homerū*. Is nāq; canit *Iunonem* candidas ulnas habere: A uxorā roseos lacertos: *Mier* uā oculos *glaucos*: *Thetidē* argēteos pedes. *Heben* uero talos pulcherrimos: Quare nulli uir ille: pulchritudinē admittit: tametsi illę una tantū in parte corporis habere pulchritudinē uiderentur. Ne forte de Diis non bene locutus: Deum offenderet. An uero nō canentem *Homerum* audis chorū agrestem: ludentium in monte *nympharū*? Quę sequerentur *Dianam* ducē? Despicit illa caput cunctarum & uertice supra est. Conspicuosq; gerit uultus: pulchr̄ tamen omnes. An *Homerum* irrides? qui *nymphas* a pulchritudine laudat? Nō præterea audis quomodo de *Menelai* pulchritudine loquatur

Vlyxes
Alcious
Hausicaa
Calipso

Homer

Minerę glauci oculi
Thetis argentei pedes
Hebes tali pulcherrim
Aurorę rosei lacerti

Homer

Menelaus

SERMO

quo loco ex eius uulnere effluens sanguis / eoxam respergeret: ob eamque causam pulchritudinem eoxe muliebri arti comparandam purarit: quae purpura / ebur imbuat ad habenas equorum conficiendas. Tales inquit Menelae coxae tibi: ac crura pulcherrima cruro infecta sunt. Cum uero Agamēnonis pulchritudinem laudat: iam non amplius utitur exemplis Lydicis: ac Caribus: aut ebore barbarae mulieris artificio per asperionem purpurae nitenti. At ipsum capite: atque oculis ipsi assimilat Ioui. Vnde patet Agamēnonem fuisse pulchriorem. Eius. n. pulchritudo: ex oculis ac capite constabat. Menelai uero decor consistebat in coxis: ac talis. Sed pulcher melioribus in rebus: pulchrior est. Pulcher in deterioribus: non quidem continuo deformis: sed pulchritudine inferior est dicendus. Quid autem? Non ne in exercitu illo graecorum: primas partes pulchritudinis Achilles. Secundas uero Nireus habebat? At Nireus qui secundas partes haberet: ac propterea primam pulchritudinis laudem concederet Achilli: te quidem Iudice in ordinem thesiste rediget. Et ne de pulchritudine solum differamus. Ajax de fortitudine nequaquam cum Achille certauit? Non cum Aiace Diode: cum Diode Sthelēus: cum Sthelēo Menestheus? At nemo unquam Menestheo propter Sthelenū: Sthelēno propter Diomedem: Diomedem propter Aiacem: Aiaci propter Achillem uirtutem abrogauit. Verum in his etiam rebus: fit quidam uirtutis incessus: minime medias transiliens naturas: sed potius sensim ab optimis quibuscumque ad inferiora descendens. Et ut quandoque diuertamus a corporibus: cum quibus & robur & pulchritudo miscetur. Penelopes & Andromaches exempla capiamus. Nonne utraque & casta fuit: & amantissima uiri? Sed tamen in hac laude: Andromache Penelopen anteferes: non ideo quod graeca mulier anteferenda sit barbarae: uerum ob egregiam potius uirtutem: quam Penelope copiosius attribuas. Nestor Agamēnoni consiliū praebet: Num sapiens stulto? Multum profecto abest: ut credam te uelle graecorum omnium Regem: genitum Ioue: ac populorum pastorem: turpi crimine notare: At ipsum Nestorem quae uis sapiens consulit: ideo quod sapiens ipse sapientioris consilium affectaret. Ceterum de uirtutibus differens: si eas: ut similes inter se conferam: & easdem nihilominus inaequales esse ostendam: eo quod in participatum ue-

Agamēnonis

Achilles

Nireus

Thesistes

Ajax

Diomedes

Sthelenus

Menestheus

Penelope

Andromache

Nestor

Agamēnon

non

VICESIMVS QVARTVS LXVIII

nientes: hic quidem exuberant ibi uero deficiunt: Nequaquam tamen id me tibi probaturum confido: cum tu sanitatem quaeque ipsam simplex esse quippiam opineris. Cedo autem. Quid est rerum omnium quod sit a simplicitate remotius? Natura profecto corporum multo quam ipsius animae latius patet: atque diffunditur ad sanitatis atque egritudinis terminum statuendum. ex quo fit ut qui ualitudinis extremum perquirat: fugientem rem persequatur: quam ne Esculapius quidem uel ipse Chiron uno consequatur excursu. Vsu autem hoc uenit: ut qui ea re: ad quam perueniri potest: impares accessionis uiderit gradus letus amplectetur: quod affectus iam est: gratumque se ostendat: ac bene sentiat de artis illius facultate: non tamen ideo subsistat: atque desperet: se se ad ultimam metam peruenturum: Id quod & in bonis ipsis euenturum puto. Nam cum tres nobis rationes se se offerant: quarum ope propositam questionem decernere: ac constituere ualeamus: Eaque una quidem ad rei ueritatem intuendam pertineat: altera facultatem: tertia utilitatem: harum singulas seorsum discutiendas censeo. Verum ita ut ordine: quem modo propositui commutato: ab utilitate capiamus initium. Illud itaque proloquium: quod in questione uersatur bonum bono: uidelicet maius esse: non dum plane ut uerum: neque ut possibile potatur: Idque solum hoc loco inspicere contenti simus. Quid nam. scilicet commodi nobis: haec bonorum imparitas atque utilitatis apporet: olim namque per multa: quae ne uispiam quidem essent: aut esse possent: sola tamen utilitatis fide plurimum profuerunt. At non Socrates quidem ipse bonum circūducens: eius substantiam: dumtaxat intra optimi fines circūscripsit: praeciditque uiam ac spem multorum destruxit: ad ipsum bonum pertingendi. Qui uero: quasi ascensionis constitueret gradus: quoque mediis tanquam ex itineris labore: respirare quis posset: ac parata diuersoria subire: longe ultra uiaorem emisit: ueluti medio cre aliisque bonum assecuturum: progredientemque ipsum affectatione eius boni consolatus est: iuxta atque ipsum attigerit bonum: Quod quod corrigere posset: eum quasi praeconio quodam inter bonos: optimum renuntiavit. Altera uero dissertationis pars: non ne uictorem inter meticulosos: ualentem inter imbelles coronat? Et quod totius sermonis est summa: neque optimis certatores opponit: neque uirtutes per comparationem similitudinum expedit. Sed mitto considerare ulterius utile: atque ad possibile trahere:

Aurum sane excellens deterius aurum probat non plumbum. Argentum redarguit argentum / es etiam es ac fere inuestigatio recta per comparationem sit earum rerum que secundum substantiam similes sunt: dissimilitudinem autem habent in gradibus excessus. Quod si bonum inter mala detruseris ac per comparationem boni & mali incedere ad inuestigationem uolueris boni / Quid prohibet quod extremum bonorum omnium est tibi personam optimam gestare? Nam quemadmodum noctu lux ex igne lucens / maiorem claritatem ostendat eo qui pariter interdiu apparet: propterea quod noctu profunda obscuritas circumfusa eius auget splendorem: Interdiu uero quasi certamine tenui / ac debilissimam luci cum ualentissimo solis fulgore suscepto / obscurari magis minorem claritatem oportet: Sic etiam tenuis notum bonum: si per contentionem cum malis examinari contingat: sit ut optimum / maximum / excellentissimumque esse uideatur. Quemadmodum tenebris profundis / parua aliqua scintilla / aut obscurissima nocte minima lux splendorem late ostendat: At si ei cum suis similibus bonis / cursum contentionemque proponas: tunc optime dispicies / id quod uere est optimum. Cum si aliter feceris / ordinem prorsus perturbes atque confundas. Non ne uides lunam astrum accipitis naturam: die noctuque esse illustram? si tamen interdiu cum sole contendat hebetem uideri? Cur ita? nimirum / quia corpus solare ex cunctis celestibus corporibus / optimum ac prestantissimum imperium habet in diem: Per noctem uero luna dominatur: tamen illa omnium siderum sit & ordine / & lumine postrema. Eadem igitur ratione si bonum immittas in noctem tenebras atque obscuritatem malorum: postremum ac tenuissimum bonum in tenebrosa illa caligine / principatum obtinebit. Quo tamen cum ceteris bonis in comparatione adducto: necessario uincet id bonum cuius fulgor ceterorum bonorum claritudinem perstringet. Atque hec de possibili sufficiant. Ad ipsum uerum aggredior. Vita hominis haud aliud censenda est quam uitalis quidam decursus ex anima / corpore / fortunaque permixtus: quarum compositio rerum / si recte rationi respondeat / ac earum una queque ad summum sui roboris gradum ascendat: mutuus ipsarum complexus felicitatis nuncupationem meretur: Quod quidem sit cum imperium animus

instar ducis exercet: obsequitur corpus militis more. cooperatur fortuna: quasi instrumentum quoddam armorum ex quibus scilicet omnibus oritur id quod dicimus uictoriam. Qui si de coplexu deduxeris fortunam: idemque erit quod militem armis spoliare: et si militem abduxeris / uideberis exauctorare imperatorem: at miles prestabilior est armis: Imperator milite melior. pro inde si alterum feceris duorum: ut uel imperatori tribuas honorem / reliquis contemptis: quomodo fortuna utetur Imperator? uel si pariter omnes ad equalitatem reuoces honoris: quomodo fortuna Imperatore ipso utetur? Imperet itaque animus / militet corpus: fortuna sortitatem habeat belli. Hec si ita se habeant: cuncta probo / accipio cuncta: equalitatem illam honoris de medio tollo: Non uides nauigationem in mari ut unus gubernator moderetur / tamquam corpus animus moderatur? Ut nauis eius imperio pareat: ut animo corpus: ut uenti nauem impellant: quemadmodum uirtutes fortuna? Qui si tempestas exoritur / manente nauis incolumis: gubernatore salutis nunquam amittitur spes: siue nauis ipsa recto feratur cursu: si ue arte tempestatem deuinet: dum tamen a gubernatore regatur. At si a gubernatore incipiens / ipsum abstuleris / inutilis efficietur nauis / etiam si firmitatem propriam seruat / inutilis afflatus uentorum etiam si fuerit secundus. Propterea & in mari & in nauis & in nauigatione preciosissimus est gubernator. Post gubernatorem secundum locum accipit nauis: postrema sedem obsequia occupat extrinseca. Sed & in curriculo uite animus supremum sibi uedicat honorem: medium corpus: tertium fortuna. Bona autem que a meliori dependunt maioris dignitatis existunt his que deteriori ascribuntur. Ego etiam & sensibus adibo paritatem dignitatis. Cecus erat Homerus / at erat Calliopes auditor. Surdus Atys / at poterat solem intueri. Transfer calami rates atque audiat Atys oculis captus: Cernat Hecerus ad surditatem translatus. Atys utique Calliopes cantum minime audiet: Homerus non deseret magistra. Ceterum Diis quoque ipsis aufero equalitatem dignitatis: quippe que fide habeat Hecero: trifariam omnia esse distributa: quarum singulis partibus tamen si attributus est honor: minime tamen is equus est portionibus descriptus: sicuti neque paria etiam imperia concessa. Longe abest dignitas maris a celi dignitate: marisque ipsius a regione inferna: cum

Homere) cecus
Atys surdus

SERMO

Lysander tamē Pluto-Neptunus ac Iuppiter pariter fuerint Dii filiiq; Sa-
Agefilus turni. Sed & *Lysander* erat Spartiatus. At *Agefilus* Heraclides:
 Censeo autem stirpes dignitatem a uirtutibus capere oportere:
 Non enim ut equorum domitor nobilitatem adamat equorum.
Ganimedes Ab Ioue quam cepit rapti ob ganimedis honorem
 Tros pater:
 Venatorq; in catulis generositate requirat. Hic autem / qui gene-
 ri afficitur humano animalis huiuscē nobilitatē sit cōtempturus?
 Quid mihi ergo nominas progeniem Xelxis? progeniē narras
 contemnendam: Quid Cresum Aliattis? tenue genus ais. Quid
Croesus Hippiam Pisistrati? impurum genus allegas. At si Leonidā si Age-
Hippius silaum memores? uirtutem agnosco: Herculis memoriā repeto: no-
Pisistratus bilitatem extollo. Vtiam uel Aristidis uel Socratis soboles. A the-
Leonidas nis permansisset. Cur enim non equari debuerint cum Heraclida
Agefila rum splendore? cum perlica nobilitate? cum omnibus preterea: q;
Aristides benefici in patriam fuerunt. An laudamus amnium fluenta si puri-
Socrates tatem suorum fontium seruent: Laudamus plātas etiam si earum
 consenuerint trūci semina uero permaneant: Nobilitatē humanā
 minime laudabimus? si exordia ducens a uirtute: ueluti de nitidis
 simo fonte inuiolatam illam puritatem prestabit. Hactenus uirū
 te prebes fidemq; mereris: At si de diuitiis te perconter? Quid nā
 obsecro dices? quo in loco? Quo uoue in choro statures rem? Dic ca-
 pite aperto aī conceptus? Cuiusmōi diuitias esse ais? Malū. Quid
Cucripidis sequeris? Bonū ne? Quid igit fugis? Iurate lingua mēs soluta peic-
 rat? Nū qd aliqd habes. qd nētrū sit? minime scilicet uel bonū uel
 malū: Sed potius ī cōfinio ac de media quadā regiōe cōstitutum?
 Indiferentiā serua: noli ulterius progredi: ne terminos trāscēde: At si
 noīe mutato nequaq; bonū: sed preponendā dixeris rē nulla sit iui-
 dia denotatiōe mutare: dū tñ ei honorē impendere non recuses.

CVM DEVS BONA AGAT. VNDE MALA: XXV

Alexander Lexandru illū macedonē ferūt: cū ad Ammōis templū
 a puenisset salutatusq; esset ab ipso Ammone filius: fidē
Homex habuisse Deo. Iuxta testimoniū Homeri: q; Iouē Deorū

VIGESIMVS Q VARTVS LXVII

atq; hominū patrē appellauit. Admisso aut oraculo nihil aliud di-
 gnū putauit qd peteret a patre uel Darii fugā: uel futurę exitū pu-
 gnę utrumue Gręcię infortunium impenderet: An alie misceri res
 & conturbari deberet. Sed quasi hęc omnia recte procederent: de
 Nilo potius percunctatus est Deum: Quo. s. loco fluendi ille ex
 ordium capiens in Egiptum decurreret. s. hoc unum ad Alexātri
 constituendam deerat fortunam: quod si exploratum haberet: om-
 nes omnino eius numeros impleffe uideretur: Id autē tantū abest
 a uero ut si preter Nilum notitiam etiam acciperet Istri aut oceāi
 ipsius naturam cognosceret. Vtrum uidelicet ille fluminis more
 uniuersam circūquaq; terram ambiret: an potius esset mediterrāci
 maris principium & fons plausue magis in quam sol ac luna sub
 occasum se conderent: aut aliud quippiam: quod poetarum uati-
 cini is canitur: si cuncta in quam simul hęc sciret: nihilo propterea
 felix euaeret: cum tamen ei licitum esset fluiuius in eam partē
 fluere sinere: in quam eos Iuppiter emitteret. Ipsum autem ubi ad
 Ammonem ipsum uel ad Thesprotam terram: quereumue uel
 ad Parnasum uel ad Parnasium uel oraculum: uel ad Ismenū Isme-
 niamue uocem: uel Delium Delios ue choros: uel queuis gētium
 tam gręci q; barbari nominis (ubicunq; uocale celebraretur oracu-
 lum) accessisset Iouem atq; Apollinem oraculum rogare: In quo
 uno commūis mortalium generis salus fundatur: At q; utilius lō-
 ge sacrificium eiusmodi misissent mortales q; uel Dores d Pelopo-
nesiacis rebus consulentes uel de Ionices Atheniēses uel de Sicu-
lis Corinthii. Quare imitatione accepta communium illorū con-
 sultorum: qui pro uniuerso genere iussi olim erant oraculum adir
 pēunctemur ex Ioue: Quo uil nā parter erogatorq; sit humanorū bo-
 norū: que sint bonorū iporū exordia? q; fontes ex quibus manādi ini-
 tiū capiāt: nisi forte superfluū sit de his bōis: quorū causam sentire
 uidēur. Deo exhibere negotiū: quorū ue aut largitiōes picipius aut
 ītelligimus fontē aut parētē & opificē uidēus. Celi uidelicet cōpo-
 sitorē harmonicū Solis ac Lunę ductorem: Astorū circulationis
 influxus choreę decursionisq; moderatorem supremum: tempo-
 rum promum uentorum gubernatorem Auctorem pelagi: Terrę
Architectū fluminū emissorē fructuū nutritorē. Creatorē an-

Darius

Alexandri cura
de ortu mili

Corinthii
Athenienses
Siculis
Ionices

Thesprotam
Ismenū
Isme-
niamue

SERMO

malium genitalem pluuium fructiferum parentem productores
Cuius mens nec scindi nec mui potest: sed potius ad omnes na-
turas admirabili pernitate (peride ut est oculi iactus) moueatur.
Et quodcumq; attigerit tamq; a solaribus radiis contingit quocunq;
q; eos excipiant in terra clarescere mirifice exornet: Huius autem
contactus qualem enuntiabimus modum? Ego enim quid afferam
non habeo: at ipsum non nihil Homerus subinnuit.

Homex)

Dixit & in nutu nigrantia lumina torxit
Iuppiter. &c.

Iouis. n. nutu constituta simul est tellus / mareq;: telluris ac maris
animalia cuncta constitutus est aer. & quodcumq; fert aer. celum
preterea ipsum & quodcumq; mouetur i celo. Vniuersa hęc nutus
protulit Iouis. Quorum hactenus causa non est. q; oraculum pe-

Homex)

Plato

Epicur)

Xerxes

Philipp)

tam. Fidem habeo Homero: assentior Platōi: miseret Epicuri. Cū
uero ad considerationes malorum accedo. scrutariq; cupio. unde i-
la huc subierint: qualesue habeant fontes. aut creationis origines:
ex quibus emissa humanum genus inuaserit: ut olim ex Ethiopia
pestis. ut Xerxes ex babylone: ut ex Macedonia Philippus. Non
enim puto cęlitus non inq; cęlitus mala sunt: Inuidia enim extra-
chorum cęlestem sedes sibi constituit. Hic maxime uaticinio est
opus: hic consulendus est Deus. Quare Iuppiter Apolloq; / aut
quisquis alius uaticinator est. Deus / curatorq; hominum gregis:
Respondete rogantibus quęso: quod sit malorum principium.
q; causa quo negotio abiger malū: que illud uia effuger possumus.
Nulla sit inuidia a nobis mala praua fugare.

An non quęso cernitis. quot ubiq; erumne in casus humanos inci-
dēt. circa terrā uersentur? Quā uario luctu. gēituq; eā opplerit?
Luget inquā hoīs corpus circūfessum se uidēs a morbis: In quos
facillie labens salutē aītat: luget abiguitatē uitę. Nā quę ętas: q;
tēpus tutū ab hūanis casibus sit? non ne recētissie natū maternaq;
auulsū ab aluo. lutulentū adhuc & cenosū. defluēsq; hūor. & fleti-
bus impletur & uagitu? Post accedēte ętate succrescēs furiosus. & in-
tēperās sit. Si autē ad adulescētiā puenerit. q; multis flāmis incēsus
cohiberi non potest? Si ad senectutem excurrat: q; cito caduero-
sum effectū uidetur extigui? Quo. quid ad animi cōsuetudinē in-

ne miseria humani
corporis nota

VIGESIMVS Q VINTVS LXXI

utilius? quando sibi ipsi placeat. nūq; miserum sit. & in operibus cō-
tumax: non imbrium non uentorum: non patiens solis. succēns
temporibus cęli. cum ipso loue perpetuum bellum exercens: hęc
me uestitur refrigeratur ętate: distentum quęrit exināitionem de
integro distendi auct. Videre etenim est ipsum euripi fretiq; istar:
nunq; consistere / quiete inue agere. non saturari. non cōtineri pos-
se. sed potius uoracitatē sectari: mō indūentoz mō calciāen toz in-
digū esse. mō unguenta. medicāenta. balneaq; requirere. Vt cum
equorū mille. armēto curādo. equiso unus. innūeris ouibus pastor
unus: per multis bubus. bubu. cus unus. satis sit: Vnius tamē cor-
poris obsequio. multis opus sit māibus. multis opus sit artibus: Atq;
utinā tot ista sufficiāt. Quę. n. i hoīe uis est. ut igruētē pestē auer-
tat? ut cadētes cohibeat ibres? ut terrā aduersus cōcussionē tueat?
ut surgentē ignem extinguat? An non malorum excursus suc-
cessionemq; cernis? aut periculorum continuationem non uides?
Nil homine tellus alit infelicius ipso. Quin etiam si consideres ani-
mum q; multis eum ęgritudinibus super inspersum inuenies. Do-
lorem abige. subingreditur metus: abscedat metus. iracundia exur-
git. subsidat iracundia. inuidia erumpet. Quodcumq; animū āgit.
ante pedes positum est: malaq; ipsa in proximo sunt. a quibus est
nunq; sincerat. satis indutias accipere. Quid respondeat Iuppiter
Apolloue: aut alius ex diuinatoribus Diis? Audiamus eorum ite-
pretem dicentem.

Esse malum a superis affirmant cum tamen ipsi
Criminibus propriis homines sibi dapna creatint.

Quę igitur criminum est causa? cęlum & terram duas esse mā-
siones censendum est: Alteram omnino uacuam malorum. alterā
utrumq; bonum. s. ac malum confusum retinere. Huic uero bōa.
ex altera illa mansione defluere: mala autem suapte malignitate in-
surgere. At malignitas ipsa duplex est: aut enim est affectio mate-
rię. aut animi licentia. libet a priori incipere.

ERNIS artificem optimum materiam habere
subiectam: ex qua si quid est. quod concinnum
euadat: id statim arti referri debet acceptum. siquod
in his. quę habentur in terra. ob inopiam uirium suarum

Miseria humani
sortis

Nil homine tellu
alit infelicius in

peccatum appareat / minime statim culpare artem ipsam oportet: Nūq̄ enim artificis consilium discedit ab arte: sicut nec legis latoris consilium ab equitate distinguitur. At diuina mens lōge peritius / q̄ hominis ars / finem artis attingit. Quomodo igitur in opificiis artium aliud est: quod ex professo ars ipsa operis finem intendens: sibi agendum esse desumpsit: Aliud quod opere negotio / cōsequens est: quod quidem artis nequaquā est opus: sed materię affectio: ut sūt ex incude resilientes fauillę / ex camino ipsa fuligo: aut alia alterius rei affectio: quę necessario addicta est operę: neq; adeo artificis est propositum. Sic etiam pro his / quę accidunt terrę: quę nos inuasionem humanorum malorum appellamus: minime artē culpare debemus: sed potius cēserē naturas quasdam esse / necessario negotium fabricę subsequentes: Enim uero / quę apud nos opinionem malorum / corruptionisq; habent. pro quibus etiam angimur / ea profecto ipsa artifex ad salutem uult esse uniuersi. Nam cum uniuersi curam intendat / partes nimirum ipsas oportet / pro uniuersi salute laborare. Premuntur fame Athenienses. Terremotu laborant Lacedemōi. Alluitur Thessalia. Vritur Aethna. Et quando unq̄ Iuppiter / aut immortalitatem Atheniensibus spondit / a quibus si abierit fames / Alcibiades tamen classem in siciliam perditum eat: aut lacedemoniis immobilem terram / aut Thessaliis agris siccitatem / aut siculis incēdii compressionem? Particulę hęc corporum sunt / affectionem igitur materię itueris: quā tu ideo corruptionem appellas / q̄ eam ex abeuntium rerum cōsideras motu. At ego salutem appello / propterea q̄ futurarum rerum successionem obeam esse coniecto. Corporum ac geniturę mutationem / num anima / duertis uicissitudinem esse uiarum / sursum ac deorsum / secundum Heraclitum / cuncta ferentium? Et harum quidem rerū / alio quidem tempore uitam / ex alterius morte oriri: illarū alio mortem ex alterius uita. Viuit ignis ex interitū terrę: uiuit aer ex interitu ignis / Aqua ex interitu aeris: Terra aut ex interitu aquę. Inficiari nō potes hmoi uiuis uitā sibi ipsi succederē: atq; idē & mutationē corpore & uniuersi nouationē creari. Iā uero cōsiderationē ad alterū principium / alterius generis malorū trāsferamus: Id est qd̄ sponte sua nascitur / pro licentia animi cōceptum ac consumatū: Eius ē nomē

themisui fames
acedemomoru terremoty
hessaloru alluiones
etne incendia

Alcibiades

Heraclitus

Improbilas causamq; ab eligētis arbitrio nascitur / Deo semp extra omnem causam constituto: Quando .n. terra creari oportuit: quę & fructuosa esset / & animalium / & multarū rerum educatiōi sufficeret: Et quę preterea mala / quę a se ipso celum in secundum hunc locum ablegasset / reciperet omnia / constructaq; detineret: Illa nimirum / mala mixtim in secundum hunc locū confluerūt. Deus itaq; capiens multas ac uarias animalium sortes / eo cōsilio bifariam eorum naturam diuisit: ut altera scilicet omnifariam / uariasq; uitas corporibus prestaret / sed tamen & ratione & sapientia careret / mutūq; sibi ipsi interitū preberet / essetq; penitus & intelligentię omnis / & diuinę expers uirtutis / cotidianum tantūmodo sensum / edacitatis causa sequens: a quo etiam populariter ageretur / uiribus quidem corporis satis bene polleret: Sed ad ratiocinationem / fouēdā / nullam plane haberet facultatem. Contra alteram illam / humanā dico / unius generis esse / unam legem spectare / unicamq; esse cōstituit: quę tametsi imbecillum sumeret corpus: ratione tamen inexpugnabili uteretur / Deum intelligeret / ciuilem administrationis participes esset / communiōem mutuam deligeret / equitatem / legem / amicitiam degustaret. Oportuit igitur huiusmodi / genus ceteris aliis gregibus preferri / quos uniuersa aleret tellus / uno tantū Deo inferius esse: Non tamen propterea inferius / q̄ mortalitati uideretur obnoxium. Hoc .n. quod mortem homines uocāt: id ipsum est immortalitatis initium: & futurę uitę procreatio: pereuntibus .s. sua lege suoq; tempore corporibus: Animis uero ad proprium locum / propriamq; uitam ascendentibus. Verū hic unus / de quo nunc ago / inuentus est modus ab ipso Deo / quo humana conditio / minorem se esse diuina fateretur: propterea scilicet / q̄ animum terre stri corpori / tamq̄ aurigā iposuit curru: cuius & habenarū sustinēdaz / & incitādi uim esset habiturus: huic .n. aurigę / simul aurigandi artē / uiresq; tradidit: simul etiā liberū ab utēde artis arbitriū / dedit: qui postq̄ / ascenderit curę / & habenas acceperit: si quidē felix / beatusq; animus sit / memoriāq; habeat / se iussu dei / sublatū esse in eurrū / ualideq; aurigationē regere debet: nimirū habēas moderatę / regitq; curę / & equorū temeritatē cōtūdit. At eq̄ diuersū appetūt eurrū / temereq; huc / atq; illuc rapiūt curę: hic ad petulantiā / ingluuicm

SERMO

ac contumeliam: ille ad temeritatem atq; ferociam. Alius uero tarditatem mollitiem seruitutem fatuitatem atq; humilitatem sectatur. cuiusmodi scditionibus distractus currus aurigam coturbat: et si equorum unius impotens uis ceteros uincat: fertur currus pro libidine uictoris. Quo fit ut uictrice interdum petulantia: una currus & auriga ad contumelias conuicia impuritates atq; alias nefarias minimeq; sinceras uoluptates: Interdum uero dominante iracundia in multas uariasq; calamitates uterq; feratur in preceptis.

QVID SIT SOCRATIS DEMON. XXVI

Socrates

Iraris Socratem in consuetudinem demonis uenisse amici uatis eidem usq; adeo semper assidentis: ut quasi cum ipsius mente implicitus uideretur: uiri inq; purissimi corporis atq; optimi animi consumatissimum uiuendi modum adepti ad sapientiam aptissimi in eloquio musici erga Deos pientissimi: humanis in negotiis iustissimi. Quid inq; hoc? & non potius miraris uulgare quandam delphicam mulierem in Pytho: aut in Dodone. Theoprotum hominem: aut Libycum apud Ammonem. Ionem in Claro Lyceum in Xantho Boetium in Ismenii templo: hos inq; omnes cottidie demoni congregari: ex eoq; haud ea tantum: que sua uel agere uel non agere interfit: uerum etiam que ad alienos pertinent usus edoceri: nec de priuatis solum: sed de publicis quoque uaticinium edere. An deo quod fadidica illa super tripodem sedens diuino implente spiritu oraculum profert? Et Ionicus ille interpretis: ubi aquam hauerit: bibent ut diuinator euadit. Hi uero humicubi ac spurcipedes: que cui Dodonee famulantes: ex ea (ut est in theoprotis fama) diuinationis facultatem accipiunt. Sed in atro quoque Trophonii nam & huius herois oraculum est circa Lebediam urbem: qui demonem adire uelit amictu induitur lineo: talari: purpureoque libaque in manibus habens: supinus angusto ingreditur hostiolo: ubi uel uisu uel auditu consequitur: ut cum inde ereplerit: sibi ipse interpretis uatesque fiat. Sed & in ea parte Italię: que magna graecia dicitur: apud lacum cognomine Auernum diuinariu atrium fuit: antri que ipsius sacerdotum ductores animarum ab ipsa re denominati: Quo: qui oraculi causa

Oracula

Pytho
odo
mmo
laxos
Cantros
Smenius
Uo pacto spiritu fatidico
repleantur sacerdotes ora
culoru supra cubito pul
chru documentu
Trophonii ora Trophonii
ulū
lebadia. V.
Auerni oraculu in italia

VIGESIMVSSEXTVS LXXIII

uenisset: precatione in primis facta uictimis ceteris liquoribusque effusis: uel patris uel amici cuiuspiam animam excitabat ab inferis: huius cum simulacro obuius fieret: cuius tanta tenuitas esset: ut illius aciem prope effugeret: ac falleret: Idem tamen & uocem & oraculum emitteret: Vbi de his: quorum causa uenerat responsum accepisset: confestim imago abibat e conspectu. Huius oraculi notitia (ut mihi uidetur) habens Homerus: Ulyssē ducit ad ipsum: quicumque poetico ingenio locum illum extra nostrum hoc mare collocarit. Et hęc quidem quam ueritatem habuerunt a principio: tam & in presentia seruant: quorum non nulla adhuc integra permanent: non nulla clarissima uestigia ministerii frequentationisque antique reliquerunt. Neque non ualde mirabile est: neminem illa: tanquam absurda ausum improbare: aut etiam quod remota essent a consuetudine eorum: auctoritatem reuocasse unquam indubium: quin potius singulos fide habentes tempore oraculum adire: adeuntes uerissimum credere: credito uti: usum quoque eius percolere. Virum uero natura utentē generosa: temperatissimaque institutione: philosophia ad hęc uerissima: commodaque Fortuna: hunc ipsum consuetudinem demonum diuino munere adeptum esse: & admirandum & incredibile uideri: eum presertim ex eo tantum acciperet: quantum sibi ipsi duntaxat: non autem uniuerfis Atheniensibus pro impeditenti Graecię infortunio: aut Lacedemoniis: pro expeditione consulentibus opus esset. Sed nec pro eo qui aut in olympia: aut in iudicio certaturus: utrum uicturus esset: neque pro adpetentibus diuitias: an eas consecuturi essent: non postremo ob aliam causam: ex qua mortales opere pretium putant: implicari negotiis ob eaque cottidie laceffunt Deos: Domone exerceret. Quoque omnium uaticiniis: Socratis Demon successisset: cur enim id non posset is Demon: a quo diuinationis facultas minime abesset: quando uel optius medicus: quam nouerit morbum: a se ipso depelleret: hoc itidem prestare aliis possit: uel faber: uel cerdo: uel dei: quoscumque alius siue sciētę: siue potētę alicuius facultate acceperit: Verum Socrates colloquis diuinis assuetus: deo ditiores praeter ceteris animi habuit: quo magis cum induxerat: ut id tantum ex consuetudine demonis caperet: quod uitam suam ad honestatem dirigeret: eaque in aliis negotiis: sine inuidia: nec nisi quantum necessitas cogeret: usurus esset. Concedo aliqui dicere: hęc ita se ha

Homeri
Homeri loc
Ulysses
Homeri
Homeri loc
Homeri
Homeri loc
Homeri
Homeri loc
Homeri
Homeri loc

Socrates bere. Socratemq; fateor propter summā uirtutē morumq; ac natura generositatem in familiaritatē demonis susceptū. Sed quis is Demō sit. Scire percipio: Scies si quidē mihi ante responderis? Nū quid in ordine naturę demonū genus quemadmodum Deorum hominū ferarumq; an potius nihil penitus esse arbitreris? Ridiculum. n. pariter sit. eum qui demones esse ignoret: de Socratis Demone querere: ac si natus in insula: qui spetiē equi uiderit nūq; aut omnino mente cōceperit. Cum audiat macedonū Regē iumentū quoddā habere. cuius esset Bucephalus nomen: Idq; Regē tantū sefforē pati. a nemine pręterea incendi posse. Subinde roget: quid nam Bucephalus sit. Quid. n. non ne hic protinus cogat hęsitare narrantē? qui prę exemplorum inopia: huic ipsi. qui nūq; ispexerit equos: eorum naturā ostendere nō possit? Quo igitur pacto: qui nunc de Socratis demone dubitat. tam otiose in Homerica lectio ne uersati sunt? Ut quę is. de Achille narrauit. nō animaduertit. Hic etenim cum in contione militari acerbe usq; adeo in Agamemnonem inueheretur: ut gladiū exeret. illum iam iam impetitū uideretur. retinetur a Demone. Mineruam hunc appellant: quę ubi ad Achillem inflammatum accessit. Terga premens. flauos Pelidę diua capillos: Cępit Eadem hęc Minerua. Abstulit ex oculis nebulam Diomedis. ut ipse. Cernere siue homines. ualeat. seu numina clare: Rursus & ad Thelemacum. cum Regem seniore. aditurus esset. ob eamq; causam. pudentem subdubitatēq; sotius loquitur. Thelemache altera sunt propria. quę mente uolutas: Altera quę Demon tibi suggeret. Causam adiecit cur Demonis conciperet spem: Haud puto te inuitis natum. atq; adolefcere diuis: De aliis quoq; hęc ait. Hanc illi mentem dedit Saturnia Iuno: Et alibi Titidie robur Pallas. Et prębuit ausus: Iterumq; Datq; leues artus in primis crura manusq;. Socrates Nō ne tam multos uides demōis amicitiam assecutos? Vis ne Socrate omisso. percunctari Homerū? Quid hęc tibi uolunt pōctage

nobilissime? Socratis Demon unus erat. simplex. priuatus. popularis: qui cū abtransitu amnis reuocaret. Alcibiadis amorē i aliud dif ferret tempus. excusaturq; se in iudicio: post immoriēdi sentētia persi stentē nō phiberet. Homeri uero Demon: neq; uni solū. neq; unā Homer? ob causam. neq; unus. neq; pro minimis negotiis assistit. Verū om nino uariis ē: sepiissimeq; sub diuersitate nominū. imaginū. uocūq; apparet: Quoꝝ nuntū quēpiā recipis? concedisq; aliquid esse. uel Mineruā. uel Iunonē. uel Apollinē. uel discordiā. uel aliū ex his. quos introducit Homerus? Neq; tū id nunc sciscitari me putes an Homer? eiusmodi Mineruā esse censeas. qualē Phidias effinxit. haud pfecto inferiorē ea: quā descripsit Homerus: uirginē scilicet formosam. glaucos oculos habentē. cellam. ēgide pręcinctā. serentē galeā. scutū hastāq; tenētē. Neq; etiā Iunonē qualē Argiuis Polycletus Polycl? edidit. Candidas habentē ulnas. Eburneos lacertos. bene oculatā ornatā. Regiā. aureo throno isidentē: Neq; pręterea Apollinē: quē uel pictores. uel statuarii exprimunt: adulescentē. nudum. ex chla midula sagittas emittentē. suspensis pedibus. persimilem currentis. Nō in quā hoc ago: neq; te ita ineptū. incōiectanda ueritate censeo: ut qđ enigmatice descriptū sit: id te credam ad historiā transferre uelle: sed potius ex ueris his nominibus corporibusq; diuinis quas dā intelligere potētiās: fortunatissimis uiris. siue p uigiliā. siue in somnis assistentes. Harū si nullas recipis: uide ne tibi eodē tempore sit cū Homero depugnandū oracula fōditus tollenda: antiquę fa mę refragandū. in somnia eiciēda: Socrates ualere dimittēdus. At si tibi nō incredibilia. neq; impossibilia hęc uidentur: sed cū moribus naturę cōcordare: et tū de Socratis facto. non nihil hęsitas: muta bo rationē. teq; ipsum interrogabo: Nun indignū Socratē ducas. qui fatali quodā munere demoni. insinuati debuerit? an qđ in aliq bus forsan fateris fieri posse: id tū in pręsentia. Socrati detrahas? Et si quidē fieri posse reris. nunq; profecto obtinebil. ut Socrates in dignus uideatur. Nā si ea res ordini naturę non repugnat. nec So crates quoq; indignus apparebit: Quid igitur reliqui est? ut scili cet omissa Socratis causa. demonū naturā idagemus. de quo alias tibi a me habebitur sermo: Nunc aut ad te ipsum redi. cōceptaq; istā opinionē omnino ex purga: ut qđ necesse est pręcedere. ad fū

turę de demone sermone id ante agnoscat qđ quidem ita se habet
 ii uirtutē uirtūq; mortalibus ueluti pugnātibus instadio con
 d sū tuerūt. Alterū qđē iprobitatis eē mercedē: quā. s. flagitiosa
 m: ns. īgeniū q; accipere deberet. Alterā coronā: q; optimę na
 turę. mentiq; ob honestas ac rectas actiones p̄posita est. His. n.
 maxime uiris iungit. Deus: eisq; ad uitę pericula suppetias defert.
 usq; adeo. ut eos omni protegat cura: manus quoq; quodāmodo
 porrigat hos utiq; uaticiniis seru t. Auguriis alios. nōnullos som
 niis. uocibus ac sacrificiis admonet: Humanus nāq; aius mixt. īmo
 dū est imbecillis. facileq; ratiocinationibus. ī omnē partē flecti ur:
 Qui uidelicet in secunda hac uita. densissima caligine circūdatus
 sit. p̄pea tenebris tumultuq; malorę īplicitus. uehementer occupa
 tur. Quotus. n. q; quis est uiatorę uel expeditus. uel securus. q; iter
 proficiscendū ī cenosam aliquā foueā. uel torrentē nōcidat. quiue
 a latēti aliquo uallo. uel rupe. uel septo. decipi nō possit. Aut q; ita
 peritus gubernator parū ab artis signo deflectens: ut a fluctibus
 est uq; marino. ab īpetu uentorę aerisq; p̄turbatiōe īterger euadat.
 Quis p̄terea medicus tantā habeat fiduciā artis: ut non interdū
 terreatur ignotis īopinatis. aliter atq; aliter subnascētibus morbis.
 qui artū rationē sepiissime abrumpant. Postremo. q; ita se optimū
 faciat: ut uitā hanc tuto: quin nihil offendat. nihil īcurat. trāfactu
 rū se credat. quando quidem ea nihil differre uideatur. a corpore
 morbofo. ab īcerta nauigatione. ab īpedita subfossionibus uia. atq;
 adeo contemnat gubernatorē. medicū: ducēq; Deum habere. Op
 tima fateor est uirtus. & in actionibus efficax humanis. attamen
 īpessima periculosaq; materia uersatur: & ambiguitate referta: quā
 fortunā. homies uocāt: Haec cū sit penitus cęca. īmoderataq;: cū uir
 tute sibi instituit certamen: siq; & resistere. & repugnare nō dubi
 tat: Fitq; sepiissime ut uirtutem agitans. conturbet. Itaq; sicut con
 tingere solet. ut per aerem sublassę nebulę radios solis coherendo
 corum intercipient fulgorem: nec propterea sol pulchritudinem
 propriam amittat: tamen si eum opacitas nubium abscondit. Ita etiā
 uirtus ab impetu ceditur fortune: neq; ideo pulchritudinem dimit
 tit: sed quasi in caliginem densam in ciderit. umbratilis fit. ac dis
 cluditur. quo maxime tempore huic ipsi uirtuti. opus est. Deum

adiutorem certaminis socium. p̄sentemq; esse. Hic uero Deus
 certo quodam loco. cōstituto p̄torio. celū ipsum. cęliq; ordinem
 patris instar familias. gubernat: ab eoq; secunda est immortalium
 classis: qui Dii medioximi dicuntur. mediam regionē. quę iacet īter
 cęlum & terram. obtinentes: Dei quidem potentiam minores. ho
 minibus longe meliores. Deorum penitus ministri. p̄sides tamē
 hominum. diis proximi: At hominum curatores diligentissimi. Ma
 gno namq; interuallo mortale. ab īmortali. & aspectu cęlesti. & cō
 suetudine discluditur: Ac propterea demonibus ē opus: qui utraq;
 naturam. diuinam scilicet atq; humanam. affinitate attingētes. har
 monicis uinculis alterius imbecillitatem. Cum pulchritudine alte
 rius: cōnectant. Nam pernide atq; inter gręcos & barbaros. inter
 quos est magna uocis. atq; linguę differentia: interpretes sunt: qui
 alterutrorę uoces suscipiendo. significationemq; uicissim deferēdo:
 diuersitatem illam non nihilum conciliant. cōmertiāq; inuicem in
 ducunt. Ita intelligi potest. Demonum genus cum Diis. cūq; homi
 nibus uersari. Hincq; eē ut hominibus sp̄ties appareant: unde in
 terdum diuinas uoces exaudiant. Demonū. s. genere in media mor
 talium natura diuersante: eamq; ubi usus excolat. beneficiis iuuā
 te: quorum grex magnum numerum explet.
 Milia terq; decem. genus īmortale ministri
 Sunt Iouis: hiq; homines seruant telluris alumnos:
 Horū aliqui medicinā profitentur. aliqui in ambiguis rebus. consi
 lium p̄rēbent: non nulli abscondita enuntiant: multi. exercendis ar
 tibus cooperantur. Hi sunt in itineribus comites. urbāi alii. Alii ru
 stici: Hi maritimi. terrestres illi. Quidā corporis humani custodiā
 ueluti larī. cuiusdā susceperūt. p̄pea uel Socratis uel Pythagorę. uel
 Platonis. uel Zenonis. uel Diogenis patrociniū habuerūt. Toruus
 hic. ille hominum amator. hic ciuilis: Ille militaris. Ad summam:
 Quot sunt hominū nature: totidem etiā demonū esse oportet.
 Ut quamuis superis similes sint urbibus ipsis
 Versantes. p̄stant diuersis munera rebus.
 At ubi animum uideris scelestum: dic illum nec custodem. ne ge
 nium habere.

QVOD SIT SOCRATIS DEMON. II.

XXVII
a iii

Meduocimi dij
 2021V

Socrates
 Pythagoras
 Plato
 Zeno
 Diogenis

Animus scelestu
 nec custodē ne
 geniū habet

ge iam ipsum percunctemur Demonē: mire enim homi-
 nes diligit: quorum etiam Corporibus p̄inde atq; Isme-
 ni ars tibiis in respōdendo: uti consuevit. Percūctemur
 itaq; secundum Homerum Vlyssē:
 Num Deus? An ne homines inter mortalis & ipse?
 At si forte Deus: lato spatiaris olympo?
 Sermone minime est opus: quando quidem te satis agnoscimus:
 Seu magis mortales inter telluris alumni:
 Nun quid ita res est: ut iuxta atq; homines affectionibus: uocibus:
 geniturę: temporibusq; obnoxius sit? An potius eam uitę rationis
 inieris: ut cum terrestrem exuperes substantiam: terram tamen inco-
 lendam delegeris. Sane nec Carnem Demonū genus: ita enim De-
 mon respōdere me iubet: nec ossa nec sanguinē recipit: Nihil pre-
 terea quicquid strahi: solui: aut liquari possit: aut suapte mollitie ef-
 fluere. Quale igitur? Illud cōsideremus: iprimis. Quid plane neces-
 sariū ē in substantiā Demonū cadere. Idq; in hūc modū differamus:
 atibile & impatibile: inuicem pugnant: mortale itidem &
 p̄ immortale: Irrationale ac in rationale sensibile: & insensibile
 Inanimū et animatū. Iā uero quodeūq; ē animatū: duo ex his
 habet inuicem cōnexa. Aut. n. impatibile cum immortalē cōiungitur
 aut cū immortalē patibile: aut cū mortali patibile. Irrationale p̄terea:
 cum sensibili: aut cum animato ipatibile. His nimirum gradibus:
 sensim natura progreditur: cum a supremis digrediens ordine: ad
 infima descendit: de quibus si quem huiusmodi subtraxeris gradū:
 naturam protinus mutilam reddideris. Perinde atq; est in harmo-
 nia uocum. In qua media: quę mese dicitur: utrinq; cū extremis uo-
 cibus cōsentit: ab acutissimo namq; ad grauissimū mutatio hęc:
 mediis interpositis uocibus: modulabilis redditur. Quod quidem
 uel ex auribus: uel ex mechanicis instrumentis: agnoscas. Ita etiam
 naturā meditare perfectissimā esse harmoniā. In qua pone Deum
 secundum ipatibilitatem: locum supremum obtinere: Demonem
 seruare: immortalium: sed tamen patibilium ordinem. Homine die
 mortalitatis: ac patibilitatis conditionē accepisse. Bruta irrationa-
 lia ac sensibilia: plantas animatas & impatibiles esse. Verum tamē
 ceteris omnibus in proprium differendi locum asseruatis: In p̄ni

Homer?

Homer?

Vlysses

neste chorda

204-132?

-regentia?

et. 17

210

-regentia?

sermone Demonū natura inuestigemus. Quā quidē dicimus eā
 medietatē obtinere: quę Inter hominē ac Deū est cōstituta. Viden-
 dūq; in primis: utrū ea demedio sublata: seruare extremitates ualea-
 mus. Nunquid igitur Deus est immortalis ac patibilis? Minime: sed
 potius immortalis atq; impatibilis. Quid homo? nū mortalis & im-
 patibilis? minime. Itidē at mortalis: non tñ ipatibilis. Quo igitur
 euadet id: Quod simul immortalē patibileq; est. Oportet. n. tam ex
 immortalē & ipatibili: q̄ ex mortali ac patibili substantiā cōponere cō-
 munē: quę sit humana p̄stantior: inferior diuina: quādoquidem
 animaduertendū ualde est: ut extrema inuicē proportionē optimā
 seruent. Duax. n. rex sese natura uicissim fugientū: frustra concila-
 tionem tentaueris: nisi cōmunis quidā interueniens terminus: utrā-
 q; possit pariter suscipere: qualē mox dicam. Ignē dicimus calidū
 & siccū esse. Quid uero calido: p̄terq; frigidū: sicco p̄terq; humi-
 dū: aduersum sit? Nequaquā fert natura ut ignis in aquā: frigidū in ca-
 lidū: siccū in humidū uertantur: Inter hęc enim perpetuū agitatur
 bellū: quorū tamē ut fēdera sanciat: eorū arbitriū aerē natura cōsti-
 tuit: Itaq; is caliditatē ab igne: humiditatem ab aqua mutuatus: di-
 uersitates ipsorū in se ipso suscipiens: cōmiscet: sensimq; adiungen-
 dam amicitia demulcet: fitq; conuersio: ac transitus: tū ignis ipsius
 in aerem: Quatenus in eum caliditatē propriam inducit: aeris in
 aquam: quatenus ab ea humidum accipit. Rursus aer calidus &
 humidus: terra frigida siccaq; est. Contraria autem est humiditati
 siccitas: Caliditati frigiditas. Iccirco natura minime ferat: ut aer uer-
 tatur in terram: nisi substantiam aque ad inuenisset: quę contrario-
 rum horum (ut ita dicam) conciliatrix: humiditatē aeris aptissime
 cum frigiditate terre coagmētaret. Illuc summa perducitur: Quā-
 do ita natura constituit: ut singulorum elementorum compositio
 ex duabus contrariis naturis cōflaretur: Si quidem ab ipsorū duo-
 bus: alteras abstuleris partes: easq; inuicem conglutinaueris: fiet:
 ut ex dimidia parte: alterū ab altero disungas: ex reliqua dimidia
 arctissime constringas. Is utiq; statutus est modus. Quo maxime
 cōtrarię nature: ac mutuam cōmixtionem respuentes: quoquo ta-
 men modo inuari uicissim uideatur: cōuertiq; ut ignis in aerem:
 caliditate Interc. dente: Aer in aquam humiditatis officio. Aquę in

SERMO

Demones patibiles de

humum frigiditatis transitu: Terra in ignem caliditatis interuētur. Eodem fere modo Deus cum Demone ob immortalitatem? Demō cum homine: ob patibilitatem: homo cum brutis: ob sensibilitatē: bruta cum plantis: ob animationem cōmunicant. Vis ne idem in corporis spectare iconomia? ut in ea constituenda nihil uel cōfuse uel saltuose pagat natura? Verū hęc quoq; iconomia medietates aliquas requirit: quibus corporū fabricā promixtionemq; cōtextat: propterea uidere ē capillos atq; ungues molliores ossibus: neruis duriores: sicciore sanguine: carnibus asperiores. Ad sūmā quod eunq; recte atq; ordine cōpositam est: cōgruentem medietatem exposcit: ut uoces: ut colores: ut sapes: ut corpora: numeri: figure: affectiones atq; sermones. His ita se habentibus: si Deus immortalis & impatibilis est: homo autem mortalis ac patibilis: Necessē est medium quēdam locum interesse: qui ab horū altero obtineatur: quod sit uel impatibile simul & mortale uel patibile simul & immortale. Sed fieri nullo modo potest: ut impatibile cum mortali cōueniat. Superest ergo Demonum naturam patibilem simul & immortalem esse oportere: Ut quatenus est immortalis cum Deo: quatenus patibilis cum homine iungatur. Quomodo uero patibile simul & immortale sit: Demonum genus: tempus me monet ut disceram. Igitur ab immortalitate Incipiendum.

uodeūq; corruptioni subicitur: uel dissoluitur: uel liquefit: uel ceditur: uel scinditur: uel trāsmutatur: uel uertitur ac dissoluitur: quidem ut lutum ab aqua: uel scinditur: ut ab aratro terra: liquefit ut cera a sole: ceditur ut planta aliqua a ferro. Vertitur autem ac trāsmutatur ut aqua in aerem: aer in ignem. Quamobrem oportet Demonum naturam (si quidem immortalis est capax) neq; dissolui: neq; diuelli: neq; scindi: neq; etiā posse trāsmutari: Quid enim eū phibeat immortalitē amittere cōtinuo si lēdi possit ab aliqua eiusmodi ui? At quomodo patibilis erit: cū nihil aliud sit demon: q̄ nudus animus: corpore deposito? Nam si animus: corpus: natura corruptibile dum copulā seruāt: a corruptione pēitus uindicat: multū pfecto abest ipm etiā animum corruptioni subiacere. In sotietate igitur: quā sibi inuicē prēstāt: corpus cōtinetur: animus continet. et si qd aliud dicatur esse: qd cōtineat ani

Quomodo demones patibiles sint

VIGESIMVS SEPTIMVS LXXVII

mum: non autem se ipsum ipse: Quid nā id erit? aut quo modo capiē mens esse animū animi? Quotiescunq; n. contingit: ut alter contentū conseruetur ab altero: necesse prorsus est continentiam eiusmodi consistere alicubi: & in id tandem incurrere: quod quidē continens aliud a nullo: prēterq; a se ipso contineatur. Id si non sit: ubi nam ratiocinatio consistet in infinitū usq; progrediens? Quē admodum igitur si nauem excogites: marinis undis expositā: quā ne auferat salum rerinaculis multis: ad aliquam pēgrandem molem deligarit: quibus subinde inuicem colligatis: postremum ipso rum: ad ipsam molem: rem scilicet firmam atq; immobilem peruenit. Ita etiā corpus cum inundetur ab estu: nauisq; instar natet: tū tūbet: quāsseturq;: continetur ab animo: eiusq; beneficio ab impulsu defenditur consistitq;. At ubi neruos: ac spiritus: ueluti retiacula quēdam per quē interim corpus ab nimi quodā modo mole sustineretur consumpserit attritio: Corpus quidē corruptioni succūbit & ī profundum rapitur: animus uero propriis uiribus enatans: se ipsum continet: firmusq; consistit. Is deinceps nuncupationē Demonis accipit: sitq; aeris protinus alumnus: ex terra in ipsum tam q̄ in coloniam aliquam: aut ex barbaris ad grēcos: aut potius ex aliqua ciuitate: quē exlex tyrannide: ac seditionibus pmeretur: in aliam legitime degentem: Regiam ac pacificam translatus. Id autem totum cum imagine conuenit Homeri: Quam ille in Iliade *Homere* cecinit: a Vulcano aureo in Clypeo exculptam eē. In quo duas ponit urbes: In altera uigent nuptiē: conuiuia: choreē: plausus & ac cenē faces uentilantur. In altera bella: seditiones: rapinē: pugnē: ululatus: luctus: fletus. In hoc quoq; Etheri respondet terra: quē pari prope comparatione ad etherem se habet: Hic enim cū tranquillitate: plausibus: ac diuinis choreis plenus sit: terra tamē multisonis uocibus negotiorum silua: diuersitateq; uexatur. Nam postq; animus deposito corpore: decedens: hinc se in illum locum statuerit: corpusq; terrē corrumpendum reliquerit: ipso momento: legeq; ex hoīe Demō euadit: purisq; oculis ppria spectacula inuetur: nihil a corporeis illecebris: atq; obstaculis ipeditus: Nihil a uarietate cōfusus figurarū: aut ab aeris caligie obsessus. Verū me

Demones unde fiant

Homeri locus

SERMO

ram pulchritudinem / meris oculis cernens exultat . At tunc qui-
 dem priorem uitam miseratus ob presentem sibi placet / misericor-
 diaq; etga cognatos animos: qui adhuc continentur in terra / com-
 mouetur. Auet preterea eos ex ista clementia / proprium reducere
 in gregem: Quin & errantibus succurrit: Preceptum enim accepit
 a Deo: ut terram reuisat / misceaturq; uniuersę mortalium naturę
 fortunę menti atq; arti / bonos adiuuans / oppressos subleuans / con-
 tumeliosis iudiciũ statuens / & pęnam . Neq; tamen iccirco omnis
 indifferenter omnia administrat: qn potius negotiis discretis / alius
 aliam prouinciam capit: Et hoc est quod in eorum natura dicitur
 patibile / & in quo Demon minor est Deo . Haud enim ingenium
 illud uetus / quod olim habuerunt in uita / penitus deponunt: Vex
 Esculapius hodie quoq; mederi non desistit / Hercules fortitudinẽ
 seruat / Liber pater baccatur / Amphilocus uaticiat / Dioscuri nau-
 ticam exercent / Minos iudicat / Achilles arma pertractat . Is adhuc
 insulam colit in mari Pontico contra Danubium positam: eiusq;
 & templum / & arę uisuntur: Ad quam tamen nemini patet acces-
 sus: qui non prius sacrificiũ obtulerit: id si tite peractum ẽ . In Insu-
 lam ascendit . Viderunt sepius nauę uirum semideum flauicomũ /
 Pyrrhicam exercentem aureis armis ornatum: Sunt qui eum non
 unq; aspexerunt: plaudentem tamen audierunt . Sunt etiam / qui
 simul utrũq; & audierunt & uiderunt . Interdum tamen accidit
 ut cum inuitus quis pernoctaret in insula / dormientem illũ Achil-
 les excitarit / deductumq; i tabernaculum adhibuerit epulũ in qui-
 bus Patroclus propinabat / Achilles citharam pulsabat: Auditũq;
 est Thetidem Interfuisse conuiuio / nõ nullosq; alios Demones ex
 quibus constitutus est chorus: Quid autem? Non ne & Hector
 ut est in Iliensibus fama / eorum regionem inhabitat? eiusq; sepiissi-
 me uisitur imago subsultim campum excurrere / atq; emittere ful-
 gorẽ . Ego tamẽ (ut de me ipso loquar) neq; Achillẽ neq; Hectorẽ
 uidi / Dioscuos uidi fulgentes / ut stellas / nauis insidentes / eaq; cõtra tẽ-
 pestatem adiuuantes: Esculapium uidi / non tamen in somnis . Her-
 culem quoq; . Sed uigilans uidi .

*quid est quod in demonu
 natura dicitur patibile
 pulchru documentu*

*Amphilocho
 Dioscuri
 Minos
 Achilles*

*insula in mari pontico co-
 tra danubiu posita qm
 incolit achilles*

*Patroclus
 Achilles
 Thetis
 Hector*

VIGESIMVS OCTAVVS LXXI

VTRVM DISCIPLINAE SINT REMINI-
SCENTIAE XXVIII

Retensis quidã Athenas olim uenit Epimenides no-
 mine: cum eiusmodi narratione: quę multum uideatur a fi-
 de aborrere: se uidelicet interdũ in atro dictę Iouis qe-
 scentẽ altissimo correptũ sonno: permultis continuis annis obdor-
 misse / sopitũq; in somnis cõgressum habuisse cum Diis / cum diui-
 nis eloquiis / cum iustitia preterea & ueritate . Fabulã hãc / horsum
 spectare crediderim: ut itelligere liceret terrenã hãc uitã ab animis
 humanis somnio cuidã lōgo / multosq; i años traducto / persimilẽ
 putari . Sed tũ fabulã maiore auctoritatẽ habiturã / si quidẽ Epime-
 nides cum ipsa uersus illos: quos Homerus de somniis cecinit / iun-
 xisset . Eorũ ẽ sensus . Duas esse portas tenuiũ somniõ . Eburneam
 alterã / Alterã corneã: fieriq; propterea / ut ea somnia / quę de cornea
 porta egrediantur & ueritatẽ secum afferant / & fidẽ . Quę uero ex
 eburnea illa emittantur / inanissima sint penitus / & mendacissima /
 nihilq; ad animũ ferant / qd uigiliã sapiat . Horsũ spectabat / Epime-
 nides sermo / siue ille commentitiũ fuit / siue narratio seria . Quid
 enim aliud est hominũ uita / preterq; somniũ manifestũ? p quã ani-
 mus demersus in corpus / pre nimia (ut ita dixerim) / satietatẽ ac cra-
 pula / uix rerũ somniat substantias . Et si satis ab usu docemur / ma-
 ximã aiorũ partẽ: ab eburnea portã sonia acciperẽ . Si qd tũ ex his pu-
 rus / sobriusue sit / aut saltẽ minimũ a satietate & crapula tactus / cre-
 dibile nimitũ est / huic ab altera porta manifesta / distincta / ueroq;
 proxima / somnia obuenire . Cuiusmodi fuit illud epimenidis . Pitha-
 goras samius grecoꝝ primus ausus est dicere: corpus quidẽ suũ
 quandoq; morti cessurũ / animũ uero / quasi ex ipsius corporis fune-
 re / euolaturũ / a morte pariter ac senectute imunẽ . Qui etiã ante q
 corpus induisset / habuerit uitã . Is hęc dicens fidẽ meruit apud cę-
 teros greecos: creditũq; est illũ / aliud iam olim in terra corpus ha-
 buisse: qd tũ troicus fuit Euphorbus . Credulitas aut illa / hęc robur
 accepit . Ingressus: n. Palladis templũ / i quo erãt multę ac uarię de-
 dicarum munerum spesies . In his clypeum figura phrygium rep-
 perit / uetustate iam consumptũ: Hunc cum Pythagoras uidisset /
 Clypeum agnosco meũ: quẽ mihi Intersector meus abstulit in Iliẽ

*Epimenides
 Epimenides som-
 niator*

*duo porte som-
 niõrum*

Pythagoras

*Euphorbus
 Pythagoras p
 fuisse eupho-
 rus*

SERMO

si pugna. Cuius cū admiratione sermonis cepti intolē essent: suspē
sum detrahunt clypeum. In eoq; hoc epigramma scriptum inue
niunt. Palladi Menelaus ab Euphorbo. Vis ne narratiōem aliam
asseram? Ita opinor. Proconesii hominis corpus iacere. olim sepius
est uisum: exiguum usq; adeo spiritum retiens: ut minime distaret
a morte. Cum interea animus e corpore egressus: alitis istar undiq;
uagaretur in aere. subiecta mapiens terram. mare. amnes. urbes.
gentes. uariasq; hominū affectiones. ac naturas: Is cum rursus re
uerteretur in corpus: excitans ipsum: quēcūq; in ea peregrinatiōe
audisset. ac uidisset: eadem ordine omnia ex corpore. uelut ex gāo
quodā loquebatur. Dices: Quid tandē Epimenides. Pythagoras
et Aristas significare uoluerint? Quid nam aliud. q̄ optimi aīum
uiri: ubi se a uoluptatibus. atq; affectionibus corporis (cum qui
bus consuetudinem prius habuisset) exsoluēs earum perturbatio
nem effugerit ad mentem de integro conuersum. rerum relictis si
mulachris ueritatem attingere? Ea res aptissime potest comparari
cum pulcherrimo quodam somno. clarissimorum pleno somnio
rum: ipsumq; animum altissime sublatum intellige. haud ipforum
montium uerticibus. perq; aerem. nubilum & concitū incedere:
sed sublimius uectū per etherem inconcussam tranquillitate. quē
teq; comitibus. sine molestia prouehi ad ueritatis aspectū. Eius autē
perfectionis uia eiusmodi esse dixerimus: quoue eam nomine aptis
sime uocemus? Num disciplinam? uel Platoni assentientes: remini
scentiam dicemus? An magis unam rem. duplici nomine. discipli
nam simul & reminiscenciam appellare uelimus? Sane hoc quod
assequi dicimus. animo bellissime potest cum accidentis oculi cō
ferri. Is cum insitam habeat cernendi uim. calamitatem interdum
eiusmodi patitur: ut ob id. quod cernendi instrumentum circumsi
detur a nebula: spectabilium rerum congressione priuetur: cui si
interueniens ars restituerit uisum: eam nequaq; intellige uidendi in
fundere uirtutem: sed potius impedimentum auferentem liberū
reddere luminibus excursum: Eodem aīum modo existimes ue
lim. uim esse natura prospicientem. atq; intelligentes substantias re
rerum huic commūi corporū calamitate accidere: ut offusa caligo
aspectum eripiat. faciem obtūdat. propriumq; ignem extinguat. De

Aristas

Epimenides

Pythagoras

Aristas

Plato

VIGESIMVS OCTAVVS LXXIX

mū rationis artem accedere. quē ueluti medicus quidā non animo
scientiam (quā nequaq; prius habuerit) conferat: sed quē integra
olim existens. post impedita. tenuis torpensq; fuit: eam clarissime
excitet. In quo idem fere obsequiū interuenit: quod obstetrices pa
rientibus pręstāt. Hę namq; cruditas adhibent manus. suscipiunt
fētum. dolores mulcent. maturū partum in lucem educunt. puer
perē discutunt periculum. Similiter ratio pręgnantem animū do
loribusq; plenum obstetricatur: In quibus plurimi uel obstetricis
imperitia. uel dolorum uehementia. uel etiā ignauia seminis. abor
tum emittunt: pauci admodum rariq; animi absolute pariunt: ex
quibus si suscipitur proles. ea nimirum legitima. integraq; ē: & pa
trē apertissime testatur. Proinde animi conceptio dicitur mens. do
lores sensus. partus reminiscencia. animosq; omnes intellige natura
concipere: sensu sustinere dolores parere ratione. Q uemadmodū
igitur natura nō recipit quicq; nisi ex semine oriri: sed potius quod
cunq; procereatur similitudinem secum seminis deferre ut hominē
hominis: bouem bouis: oleam oleę uitē uitis. sic etiā animus si
ueritatem intelligit. necesse plane hunc est. uerarum seminibus. re
rum imbutum esse. Q ual quidem & esse. & semper esse. & sempit
ternas substantias esse. & immortales esse. dicendum est. Propterea
scientiam florem quempiam. maturumq; foetum ex animi semine
existere: Neq; aliud ignorantiam hominū. q̄ seminis huiusmodi ces
sationem esse. Si igitur animus quemadmodū & corpus mortale
quid est. corruptioni. dissolutioni. putrediniq; patens: nihil sane de
eo aliqua cum dignitate loqui possum: Neq; enim de corpore licet.
quandē quidem caducus animans sit maxime labilis uagus. infir
mus. obscurus. ac furiosus. Cuiusmodi naturam si animus habeat:
quid nā is. uel scire. uel reminisci. uel discere ualeat? Facilius. n. ce
ra liquefens ex sole impressam signi alicuius imaginem seruet: q̄ di
sciplinā animus si cōporeus sit: cum liquido constet corporū em
nifariam genus celeriter fluere: perindeq; quasi curipum sursum
ac deorsum ferri. obeamq; causam modo ex pueritia i iuuentutem
exerescere. modo ex iuuentute. in senectutem delabi. Ipsum uero
animum ab hac natura remotissimum. & Pythagorę & Platōnis
oracula testatur. Q uin etiam Homerus ante hos: cui animi apud

Pythagoras

Plato

SERMO

inheros loquuntur: et interdum diuinatorii sunt: in quibus cythare
 dus quidam celeberrimus hęc ait.
 Ipse mihi doctor tribuerunt nomina uocem
 Verissime profecto loquitur ipse enim sui doctor est animus sine ar-
 tificio quopiam eiq; ex Deorum munere suppletur ut naturalē scientiā
 habeat. An uero aiantia cetera haud aliunde quā ex se ipsis propri-
 as actiones ediscant: neq; aliquē cognoscere licet: q̄ uel leonis ad ui-
 res cōparaodas / uel cerui ad fugā. uel ad currendū equi p̄ceptor
 existat. Ipse etiā aues scientiā a se hauriant qua scilicet in uerticibus
 arborū propria arte cōseruant nidos & araneę ex tenuissimo filo si-
 bi indito retia nectant: quibus in aere uenētur / nulloq; p̄ceptores
 in excauandis latibulis / uel pisces in barathris habeant: ac reliquę
 deinde aialium artes: quibus salutē propriā tuentur / singulis sint in-
 etię generibus. Homini autē cunctorū aialium (quantū ad intelli-
 gentiā attinet) facile principi aliunde q̄ a se ipso scire suū obueniet.
 Minime gentiū id erit. Necessē namq; est eū aut iueniendo / aut di-
 scendo scire: quorū ad alterū p̄p̄ ibeacillatē suā aspirare nō potest.
 Si ita est ut animorū substantię scientia inuiderit natura. Nam si
 q̄d inuenerit: quomō utetur inuento: cum eius usum ignoret? Si
 enim mediterraneus uir (ut ex Homeri loquar sententia) temoni
 occurrat: dicet molestū se onus humeris gestare. Hinc & discendi
 studiosus: si ignaro p̄ceptorī operā det: nullam expetite disciplię
 scientiam acquirat. Si peritiā scetetur & discendi cōpos euadat
 ex eius quę rā doctore / quemadmodū ipse scientiam / quam docet
 acceperit? Aut. n. inuenisse. aut didicisse si dicet. At si quidem inue-
 nerit: qui nam utā uel inuento / nihil ipsum intelligens? Sin ex p̄-
 ceptore quopiam hauserit: ad p̄ceptorem conuersus / libens iucū
 deq; idem percunctabit. At ubi percuntandi finē facimus? quę ue-
 loco consistet dicēdi ex aliis modus? Incurrere enim cōmū ratio
 cinatiōē c̄p̄tet i eū q̄ id q̄d quęrimus. nequāq; ab alio acceperit:
 sed suo p̄te inuenerit ingenio: cui eadē illa dicēda crūt. quo quidē co-
 gnito: statim appareat ratio: quę nobis quęstionē exsoluat. Quare
 animi inuentio indigena in ipso existens / eiusq; ex semine orta: uel
 potius animo insita: quid nam aliud q̄ uerarum opinionum excita-
 tio sit? Quorum excitatio / atq; ordo scientię nomen accepit. Vis

Homex)

VIGESIMVS OCTAVVS LXXV

ne huius imaginē rei in milite ponamus errante fulocq; ? an potius
 exemplum ab Homero sumentes fingere libeat nocte / ac profun-
 distima quiete exercitum teneri: per quam ceteris omnibus in altis-
 simum somnum demersis. unus Agamenon exercitus dux uigilet:
 qui tabernaculum egressus singulosq; excitans milites:
 Primum equites fortesq; uiros / sepire phalangem
 Imperat: ignauos medias implere cateruas:
 Non ne quid simile apparet in animo? cum intempesta nox & gra-
 uissimus somnus eiusdem cogitationes opprellit: At ratio ducis
 uel regis optinens locum: uel quocūq; potius nomine / eam libet
 appellare: singulas adiens sopitas excitet / excitatas in ordinem du-
 cat. Somnum hunc dic esse obliuionem / excitationem reminiscen-
 tiam / memoriam / custodiam / cōseruationemq; eorum: quę ordina-
 uerit ratio. Fit autem sensim reminiscētia: quotiescūq; animus al-
 terę uenatur ex altero / p̄sentibusq; admonitus rebus / manu quo-
 dāmodo ad futurarum considerationem perducitur. Videre etiā
 licet in actionibus humanis eandem reminiscētię uiam: Canente
 enim Demodoco in Pheacū conuiuio / cōtentiones Ulyxis & Achil-
 lis: p̄tens ulixes cātlenā exaudit / factūq; agnoscenti lachrimaturā
 Num igitur / non credere par ē animum eiusmodi principio arrip-
 to / ad iliaca gesta reuertisse? corpusq; ulyxis tametsi in Pheacum
 accumberet conuiuio / animum nihilominus in Illo uersari / reem-
 sente memoria: quęcūq; temporibus illis aspexisset: sicq; modico
 cōcūto principio magnum ueterum spectaculorū numerū cogita-
 tiōē adisse? At q̄ ituitus lyrā / amorē reminiscitur: In quibus usus est
 lyrā agilis nāq; & expedita res est reminiscētia: Ac sicut maxie quibus
 dā ponderibus cōtingit: ut minimis ad cōm motū impulsibus paten-
 tia / ubi semel ab spellente manu motionis initiū acceperit / eam diu-
 tissime seruent. Sic etiā mēs / sumptis exiguis ad memoriā initiis /
 quę quidem porrexerint sensus / latissime reminiscētiā extēdit. Et
 enim singulas res arbitror quas aut presentes aspiciat / aut gestas
 iā ante aspexerit oculus: aliarū secū cōsequētiā trahere / uel ordine
 temporis: quęadmodū dies post se noctē trahit. Iuuetus senectutē /
 uer: hyems uel ordine affectionis ut pulchritudinē sequitur amora
 Cōtumeliā iracūdia / Prosperitatē uoluptas: Calamitatē dolor: uel
 loci ut pharinq; / spartemq; / columbiferam quęq; thūben: uel legis

Homex)
 Agamenon
 dux uigilet
 equites
 uiros
 phalangem
 ignauos
 medias
 cateruas

Reminiscētia quomodo fiat

Demodoc)
 Ulyxes
 Achilles

Peneleus**Leitus****Arcefila****Prothoenor****Clonius****Aiax****Diomedes**

Bœotis Rex Peneleus & Leitus olim

Arcefilausq; Prothoenorq; Cloniusq;

Vel etiam potentię ut

Iuppiter Aiakis da sortem uel Diomedis

Diuitis aut etiam Regis prodire Micenę

Sensus igitur tanq̄ inuestibulis animę excubantes rerū principia

excipiunt: eaq; intro ad mentem transmittunt. Quibus acceptis

incensa mens reliqua prospicit: et usq; ad consequentiam uel tem

poris uel naturę uel legis uel loci uel dignitatis uel potentię per

sequitur. Quemadmodū igitur accidit lōgis atq; exilibus hastis

ut q̄squis uibraverit capulū reliquas hastę partes ad cuspidē usq;

concutiat. ut ue qui longi cōnexiq; ordine funis extremitatem alte

ram quatit continuā concussionē per medium spatium ad alterā

extremitatē transmittat. Sic & humanę menti exiguo principorū

haustu: ad integram rerum intelligentiam est opus. Quamobrē

aptissimi ingenii uiri & ad uirtutem propēsissimi sponte ex se ipso

principium capiens uiam ingreditur inceditq; ad mētis spectacula:

eaq; & assequitur mente & memoria uoluit. Qui uero ingenio in

ferior sit eum habere Socratem oportet haud sane decentem sed

potius interrogantem ac perquirentem a quo ordine rogatus ue

rissime ad interrogationes respōdeat. At qui nam recte de ignotis

respondebit? Nisi forte quem uideris alterius manu deductum in

cedere minime ipsum incedere contendat. Sed quid nā manu duc

tor: ab eo qui interrogat: quidue incedens a respondente differt?

Qui enim rogatur sibi ipsi energiā prębet: is uero qui ducit illius

regit incessum. Verum neq; qui ducitur discit incedere: neq; etiam

interrogatus respondere & tamē uterq; alter quidē incedit potest:

n. incedere. Alter respondet: quod scilicet nouit. Confert autē uter

q; auxilium utriq; Corpus natura gressibile est animus rationalis:

et si immortalis quod certe inficiari nemo potest: huic om

nino & necesse est intellectiones ac scientias rerum ex ęternitate

inesse. Sed duplicem (ut arbitror) uitam animo habentes:

altera scilicet pura ac clarissima & a nullis calamitatibus tem

ptata: Altera turbulenta concitata ac diuersis fortunę casibus

implicita. Exultima hac animus ambiguitatis tenebris per

funditur: perindeq; eius mens ut temulentorum est morbus in
torporem inducitur: His uidelicet morbis impudentissima (ut ita
dixerim) in gurgitatione ęgrōtat animus: proximeq; ad insanīā ac
cedit. Qui si se ipsum reuocare aliquantulum ęperit neq; ad sum
mum decipitur: neq; omnino sincera utitur ratione. Sed medius
ueluti in ignorantię rationisq; confinio sedet. Sin penitus ex hac se
ce tamq̄ ex Cimmeriorum regione in clarissimam ętheris lucē im
migrarit. Liber a cupiditatibus liber a morbo liber ab erumnis
penitus sit: tuncq; ueritatem perspicit & cum ratione perpendit.
Tunc cum Diis & cum Deorum filius miscetur. Tunc etiam
extremū ęli fornice transcendens cum melioribus uersatur Diis:
& ad eorum militiam ascribitur atq; uni Imperatori Duciq;
Ioui operam nouans ueritatis uerę recordatur. Nunc autem diui
narum reminiscitur rerum. Itemq; tunc fiducię est plenus: nunc au
tem fallitur. Robustus uero animus probum demonem sortitus
etiam hic affectionum tumultui resistit. seq; quo ad proprię se fe
runt uires a consuetudine corporis abducit: uetę illorum specta
culorum memoriam excitat. Propterea conieciunt poetę memoriā
matrem esse musarum & appellant scientias musas diuinissimum
nimirum eorum: Iouisq; opus memoria genitas compositasq;.
Musis igitur & memorię danda est opera.

¶ VTRI MELIUS DE DIIS TRACTARINT POE
TE NE AN PHILOSOPHI XXVIII

chemens (mehercle) seditio exagitat mortales quando
illi non solū ad politiam ac regnū aut ad ea mala que ia
cent in medio contentionē attulerint. Sed etiā cunctarū
rerum quietissimas philosophiā ac poetice uexarunt: rem quidē
nomine duplicē simplicem substantia minimeq; re ipsa differentē.
Veluti si quis diem aliud esse q̄ solis lucem defluentē in terrā: uel
solis cursum super terrā aliud esse q̄ diē existimaret: Sic etiā ad phi
losophiā Poeticę se habet. Quid n. ē aliud poetice q̄ philosophiā
tempore uetusta cōsonantia metrica argumento fabulosa? Porro
philosophia quid aliud q̄ poetice tempore iunior harmonia expe
dictior argumento apertior? Duarū igitur reꝝ tempore tantū ac

Poeticę nō differ
a philosophiā

figura discrepantium: quis nam differentiam diiudicet? in his quæ de rebus diuinis utriusque philosophi uidelicet ac poetæ dixerunt? An dicamus huius rei speculationem huiusmodi esse perinde ac si quis medicinam illam antiquam cum iuniori ac ad morbos temporum nostrorum excogitata conferens uirtutem ac uitium utriusque perpendat? Huic namque putauerim Esculapium responsurum alias quidem artes nullam a temporibus mutationem accipere. Quæ uero usus idem est eisdem harum etiam opera eadem sunt. Satis habere medicinam si temperamento corporum obsequium impendens infirmo uidelicet negotio minime certo sed potius propter diuersos educationum modos inconstantissimo labentibus curationes ac uictus rationem ad usum presentis educationis aliter atque aliter accommodet. Quamobrem minime credas Machaonem illum ac Podalirium filios meos minus commodos medicos fuisse his qui succedentibus temporibus in eisdem studiis uersati sunt: qui uero sapientes ac uarias hasce curationes inuenerunt: at qui eius temporis ars cum corporibus nequaquam uel pinguibus uel uariis uel dissolutis diuersans ea longe facilius tractabat: filiique iccirco meam simplicem occupationem habuerunt ut est.

Machaon
Podalirius

Virus ab infectis abscindere partibus egri
Mitiae affectis imponere pharmaca membris
His uero posterioribus temporibus labentibus corporibus in ordinem uiuendi multipliciorem deteriusque iccirco temperamentum medicinam & ipsam multipliciter sequi oportuit: ob eamque causam ex simplicitate antiqua decedentem uarium habitum sumere. Sed age iam ipsi poetam ac philosophum intellige suas partes suscipiant. Esculapiique superioris exemplo de propriis studiis respondeant. Ille profecto graue aliquod malum dicendus est pati qui uel Homerus uel Hesiodum uel etiam Orpheum existimet. Aristotile Stagiritæ Chryippo Cilice Clithomaco libyco aut aliis: qui tam multa tamque docta adinuenerunt sapientia posteriores habendos esse: & non hos potius credat aut itidem eadem: aut etiam meliora prestare potuisse: Quæmadmodum igitur antiqua illa corpora propter optimam uiuendi consuetudinem arti se tractabilia prebebant: posteriora uero medicinae uarietate postularunt. Sic etiam animus prioribus illis temporibus simplex aut ut nunc dicimus crassus philo-

etiam la)
Homers
Hesiodus
Orpheus
Aristotele
Chryppus
Clithomach

sophiam musicam mansuetioremque posebat: quæ ipsum fabulis quibusdam peride ac popularis quidam rector duceret uersaretque. Aut potius nutricum in more dum fabellis puerorum ingenia demulcent sed procedente tempore acutior ac uilior factus tamquam simplici illa credulitate discussa ueterator: et fabulas ueteres perpendit et enigmatis reiectis philosophiam detegens proprio illam nudauit ornatu nudisque rationibus est usus: quæ tamen haud aliter a prioribus illis differrent quam harmonie figuras. Nam opiniones deorum exordia ab antiquis sumentes a cunctis deinceps philosophis receptæ sunt. Cum poetas ac philosophos dico memento me Epicurum ab Epicurus ratione tam poetica quam philosophica secernere: ceteros omnes aut si simile aut idem habet negotium: nisi forte putaueris Homerum in deos incidisse sagittantes differentes sacrificantesque: aut alia omnia agentes: quæ de Diis ipse cecinit. Nam quantum ad Platonem attinet haud Plato credere eum debemus Ioui occurrisse auriganti & alato curru deuecto: aut ab exercitu deorum stipato undecim acies distributo ornatoque: Aut quæ uelentes superos uiderit in Iouis ac Veneris nuptiis: tunc cum Porus ac Penia congressi clam amorem genuerunt. Non Pyri flegetontem Acherontem ac cocytum spectasse Non fluuios alios sursum ac deorsum aquam ignemque uolentes: non pretere rea Clotho atque Atropon parcarumque fusos: uel etiam septem ac uarias reuolutiones uidisse. Sed & Syri poesin considera: in eaque Iouem Syrus Hecatem Cupidinem Ophionemque genitura: Deorum pugnam arborem peplos. Quid Heraclitus? Dei mortales Dei immortales Enigmatum de Heracles nique sunt omnia referta: tam quæ poetæ quam quæ philosophi enuntiant: quorum pudore erga ueritatem laudandum celsuerim magis quam iuniorum horum impudentiam. Quod enim humane inbecillitatis captus manifeste percipere non potest eius est fabula modestior interpretis. Quia propter si posteriores contendant antiquioribus illis se acutius uidisse: beatos eos tam acuti ingenii iudico. Sin uero maiorum notitia minime transgressi eorum enigmata in manifestas fabulas uerterunt: metuo nequis eos merito reprehendat quod secretas rationes prouulgarint. Nam quæ obsecro alium usum ex fabula suscipimus: nisi quod cortex ipsius rationem includit atque exornat? Quod quidem Deorum statuis contingit: quas ideo aureis & argentis peplois circundant sacerdotes: quo ornamentorum reuerentia mortalium spem atque expectationem auget.

Epicurus

Homerus

Plato

Syrus

Syri poesin

Heracles

Audax namque humanus animus existens: Quæcumque presens spectat: his honore parcius impendit: remotiora omnia magis admiratur. prope ad inuisibilia diuinatione accedens: ac ratiocinationibus mediis captans: quod quidem assequi non potest: id maxime conatur inuenire: quod deprehendit in eo quasi in opere proprio conquisit. Hæc poetæ cogitantes fabularum constructionem inuenerunt: quæ diuinis accomodarunt rationibus: rem quidem aperta obscurior ratione: Enigmatis autem clariorem: æqualiter ascientia atque ignorantia distantem propter iucunditatem: fidem sibi uendicantem: propter admirationem minime creditam: Ducentem præterea animum ad existentium rerum inquisitionem: remotiorumque inuestigationem: In quo hi uiri maximum opere pretium fecerunt: dum auribus nostris insidias commenti: philosophi re-nomine poetæ inuidiosam rem: ad eam artem traduxerunt: quæ maxime populum demulceat. Philosophus enim ita grauitate & moleste a multitudine auditur ut a pauperibus locuplex: ut ab impudentibus temperans: ut etiam apaudis strenuus spectatur. Haud impuritas sustinet uirtutem: nisi eam uiderit super inducto aliquo fuce adumbratam. Poeta autem mollis habetur: & multitudinem oblectat: ut pote: qui propter uoluptatem a populo diligatur: propter uirtutem nequaquam cognitus sit. Sicut igitur medici cum fastidientibus ægrotis porrecturi sunt: saporis amari medicamentum: dulci ipsum liquore aspergunt: atque adeo salutarē amaritudinem tegunt. Sic etiam illa philosophia uetus: sententiis suis fabularum carminum: ac cantus amictu: uelatis anti quos illos animos cepit neque aliter: quam dissimulata disciplinæ molestia: ad institutionem illexit. Caue etenim roges utri melius diuina tractarint philosophi ne an poetæ. Verum potius: quasi indutiis: ac sedere inter hæc studia percusso: ueluti de una concordia arte considera. Et si philosophum dicis: Poetam pariter nominas: Poetam dicis: philosophum itidem nominas. Nam & strenuos uocas Achilles: qui aureo: ac poetico illo clypeo uteretur: et Aiacem quibus scutum gereret ex eorio bubulo confectum: Virtus utrumque in ordine fortium: hostesque terrentium locat: nihil refert hoc loco aut aurum huius: aut corium illius. Comparato autem & hic mensuram: ac cantum auro: solutam uero orationem materię uulgari: neque auro

Quam grauitate philo-
phi a populo audiuntur

Achilles
Aiax

neque corium considerato: sed utentis uirtutem: dum ueritas in sententiis maneat: quid refert utrum ea a poetis: fabulis: carminibus que dicatur? Enigmatis hærebo: fabulas scrutabor: neque me cantus ab ratione separabit: uera dicat: quis nuda oratione: facilitatem traditionis libes excipiam: amboque. At ueritate sublata: tam in poeta quam in philosopho: alienam a musis feceris poetice: orationemque sine ueritatis subiecto: meras fabulas feceris. Iecirco nulla fides erit aut poetice fabule aut orationi philosophi habenda. At qui & Epicurus sermones componit: sed absurdiores fabulis cunctis: Quare magis Homero crediderim de Ioue dicenti. Qui animas duorum fortium uirorum aurea in lance ponderaret. Alteram quidem Achilles: Alteram Hectoris: subleuans libram dextra intueor: uidelicet fatum uirorum horum: consentiens dextre Iouis. Cor quoniam nostrum minime mutatur: eritque Quod capite amnuero sine fraude ac sine carebit. Nutum Iouis intelligo: quo uidelicet stat tellus: fluit: mare: æter diffunditur: in altum nititur ignis: circumfertur celum: creantur animalia: arbores nascuntur: ex nutu Iouis: actiones: uirtus: felicitatesque hominum pendet. Agnosco præterea Mineruam cum aut assistit Achilli: et ab iracundia retrahit: aut Ulysses in uniuersis periculis tutatur: Apollinem itidem agnosco: qui Deus & musicus & sagittarius existit: cuius delector harmonia: sagittationem pertimesco. Neptunus humum quatit tridenti. Mars cogit agmina: Vulcanus æriam exercet. Neque uni tantum Achilli: fabrilis usus describit ac cudit. Eadem & poetæ & philosophi dicunt: in quibus mutatis tantum nominibus: et similitudinem inuenias: & narrationem agnosceas. Dic Iouem esse antiquissimum: princepsque mentem: quam uniuersa sequantur: cuique eadem obtemperent: Dic Mineruam prudentiam: Dic Apollinem Solem: Neptunum uero spiritum: qui & terram & mare permeet: quorum etiam contentionem concordiamque gubernet. Si considerationem ad alta uerteris: nihil non inuenias: quantum ad poetas attinet nominibus: Quantum uero ad philosophos rationibus refertum. Epicuri uero figmenta: cui non fabule similia dixerimus: Nam quis erit adeo socors dissolutusque poeta: idemque

Epicurus

Homerus

Achilles

Hector

SERMO

Epicure? a diuinorum sciētia alienus Epicuro deterior? dū idē Epicurus deblatērat hoc pacto. Deus neq; ipse negotiū obiit neq; alii negotiū faceret. Quo mihi euadet eiusmodi fabula? quomō louē ipsū effingā? Quid illū agere aut cōsultate dicā? Cuiusmodi iuoluptatibus uerfari? Bibit Iuppiter apud Homerum uerum & contionatur & cōsultat more regum contiones, & cōsilia pro regni cura habentium. Nam & perlarū rex, pro Asiaticis rebus cōsultat. Pro grēcia cōsultat populus atheniensis. Cōsultat item pro nauis gubernator. Imperator pro exercitu. Pro ciuitate legis lator utiq; & nauis & exercitus & tellus & domus salutem consequatur: gubernator, imperator, legis lator in negotio uersantur. Pro cēlo mariq; ac ceteris partibus: quisnam o Epicure cōsultat? Quis aut gubernator aut Imperator aut legis lator. Aut agricola? aut pater fami-
Sardanapali lias existit? At ne Sardanapalus quidem negotio uacabat: qui quāuis clausis foribus abditus maneret, quīs cēlato ī lectulo cubaret, mulierum choro circūfessus, de salute tamen Nini Assyrorumq; felicitate cōsilia habebat. Tibi ne Iouis uoluptas languidior uertur Sardanapali illius uoluptate? o fabulas a fide remotissimas & ab omni poetica harmonia abhorrentes.

UTRUM ORANDVS SIT DEVS. XXX:

Midas **P**HRYSX quidam desidis uite homo, pecunięq; appetēsatyrum caput ebriosum (ut ait fabula) Demonem: in fonsq; in fontem mero iam ante propter sitim frequentatū. a. satyro: satyrum potat, preceatur fatuus Phrix demonem captinū: precationem nimirum qualem aut hunc petere par erat, aut illum perficere. Terram, s. auream fieri, aureā arbores, segetes, prata, pratorumq; flores. Annuit satyrus. At ubi inaurata est terra, fames phryges habebat: Midasq; p acceptis diuitiis anxius, palinodię in morem, preces aduersus priores, non amplius satyrum: sed Deos ipsos preceatur, inueterem illam fertilem, omniferam, ac fructuosā paupertatem restitui, aurumq; ad hostium ceruices. Cumq; hoc flens Deos rogasset: non ideo consecutus est magis. Lepiditatis fabulam laudo, uicq; illius, qua adueritatem incēdit. Nam quid est

idē fabula abster atq; uulq; putat

TRIGESIMVS LXXXIII

aliud innuit q̄ dementis hominis uotum nihil sibi boni precantis? precantis quidem ut id acciperet: quod paulo post se accepisse peniteret. Satyri uero illa queatiōem uincula ac merum: iccirco posuit fabula ut inde intelligere esset homines per fallaciam ac uim appetitionum suarum compotes effectos, offerre diis pro acceptis beneficiis munera a quibus tamen beneficii nihil acciperint. Alienū nā q; est ab ingenio Dei que non sint bona largiri at ea potius fortūe sunt munera: irrationalis ratione carentia. Ut sunt interdum blanditię ebriorum. Lydius uero ille phrige infanior, Non ne ipse rogauit Apollinem pro euerfione Persici regni? Deumq; ipsum ueluti dominum captatorem donorū auro multo tentauit? Quem cum audiret continue respondentem. Cresus Halyn superans: magnā peruertet opum uim libens oraculū accepit, transmissosq; haly Lydorū imperiū euertit. Sed & apud Homerū grēci hominē audio, Iuppiter aiacis de sortem uel Diomedis, Duitis aut etiam regis prodire Mycenę. Iuppiter uero huius perficit uotum Exiliitq; uiri fors: quem superi uoluere Priamū uero p patria orantē, oues ac boues imolātē, quottidie Iō uī minime audit. Cū tñ Agamēnoni alienā terrā iuadēti, anuerit, Menibus euerfis troię, ut remearet ad argos. Sed & Apollo, non prius Chryse sacerdoti, pro acceptis iniuriis auxilium tulit, q̄ aperte ei coxarum nidorem exprobaſſet. Tunc autem nouem continuos dies in exercitum grēcorum sagittas emisit. Que mulos canes & oues percusserunt. Quid hoc ē optime petarū? Helluonē ais Deū, qui muneribus capiatur? Et agręgariis hominibus non differat? uis ne hoc carmen probari? Flexibiles etiā superi ipsi: animi contra potius non flectitur Deus, & inexorabilis manet? Discedere enim a scientia ac penitere: ne probo quidē uiro, ne dum Deo conueniens est. Si quidem mutabilis, ac penitens uir, cum ex deteriori cōsiliū mutet in melius, iam ante sibi cōsultauerat prauē. Sin uero ex optimo uertat, impetius, prauē proculdubio commutauit. At Deus nullam omnino prauitatem agnoscit. Aut enim qui rogat dignus est quod petit accipere: aut omnino indignus: Si dignus est tacendo accipiet: Non, n. qui sit

Croesus

Homer?

Diomedes

Priamus

Chryses

Pulchra hęc oīa

gratia dignus propterea quod omiserit preces. efficietur indignus si
 nec qui erat indignus propterea quod preces multas effuderit habe
 bitur dignus. Quin contra potius dignus precando abstinens mi
 nime molestus cum sit fiet etiam dignior. Indignus ob importuna
 rogationis molestiam grauis indignior fiet. Et illum quidem uere
 eundem simul ac fiducia plenum dicemus: qui eo fiduciam suam
 probat quod etiam tacendo uoti compotem futurum se credat. Verecun
 diam uero propterea quod compos minime factus quietem nihilomi
 nus acturus uideatur. Huic autem in scitiam simul ac prauitatem
 imputabimus: qui propter in scitiam superes precetur: propter
 prauitatem uero minime exoret. Fac Deum uicem imperatoris ge
 rere: a quo calo quis locum petat armati: ac pugnare idoneus mini
 me petat. Non ne illum pro militaris ordinis usu impedimentis da
 re operam iubebit? Idoneum autem pugnare inter armatos loca
 bit: et imperator quidem uel ignorare uel muneribus capi: uel etiam
 decipi potest. Deus uero cum nihil eiusmodi admittat: neque prece
 tibus preter meritum dabit: neque petentibus: si ita postulant me
 rita non dabit. Nam quęcumque mortales sibi dari a diis petunt: di
 cet aliquis: aut ex eorum genere sunt: quę prouidentia respicit: aut ex
 iis quę necessitati subiacent fati: aut quę miscet fortuna: aut etiam
 quę gubernantur ab arte. Et prouidentia quidem diuinum penitus
 negotium est. Fatum uero necessitatis: Ars hominis: Fortuna autem
 libertatis arbitrii. Vita etenim hominum quasi materia quędam in ho
 rum singulorum concessit officinam. Quamobrem quę precamur a diis
 aut prouidentia perficit Dei: aut necessitas fati: aut hominis ars: aut
 fortunę fluxus. Et si quidem prouidentia perficit: quid opus est pre
 ce? Nam si prouidet Deus: aut uniuersi prouidentia habet: & negligit
 partes: regum ac principum more: quę satis habentes pro ciuitatum salute le
 ges: ac iudicia ordiaste: singularum rerum cura minime tagunt: aut etiam
 respici partes: quid nam dicemus? Vis Deum gerere curam duntaxat uni
 uersi: quod igitur ei negotium exhibes? quoniam propter salutem uniuersi de
 proposito dimouere non possis? Nam si humani alicuius corporis mem
 bra accepta loquendi facultate: cum eorum aliquid terret a morbo: quod mor
 bus pro uniuersi corporis salute incisionem exigeret membris: si cetera in
 quam membra arte rogarent: ut parceret membro: Non ne putas:

prouidentia dei
 fati necessitas
 hominis ars
 fortunę fluxus

Esculapium ita responsurum esse rogantibus? Non uestra causa
 o infelicia membra perire uniuersum corpus oportet: at potius
 perditis uobis seruetur uniuersum. Hoc idem fieri totius mundi sa
 lus exposcit. Tentantur Athenientes fame: Quatiuntur terremo
 tu Lacedemonii: Alluitur Thessalia: Ardet Aethna. Harum tu re
 rum interitum corruptionem uocas? Medicus uero qui causam no
 uit: partes contemnit rogantes totius salutem (cuius uniuersi cura
 tangatur) intendens. Verum quamuis partium curam habeat Deus
 Neque etiam sic rogare ipsum oportet: nisi egrotos imitemur: qui su
 sensu: uel cibum: uel medicamentum petant a medico: qui si sa
 lutem promittat: daturus etiam non petentibus sit: si periculosum
 petentibus omnino negaturus. Igitur quę secundum prouidentiam
 sunt: neque petenda sunt: neque etiam optanda. Quod autem de iis
 quę subiacent fato: non ne magis irrideatur oratio? quando ma
 ioris negotii sit fatum: quod uel tyrannum uel regem exorare. Fatum
 namque tyrannicum est nemini parens et immutabile penitus. quod
 ueluti frenum immisissimum armento: ipsum uiolentissime trahit: ac
 parere iubenti cogit: Quasi quodam Dionysius Syracusanos: Quasi
 Pisistratus Athenienses: quasi Pericles Corinthios: quasi Thra
 sybulus Milesios: In populari enim administratione: lepor plurimum
 potest: potest suadela: potest rogatio: potest obsequium: possunt
 preces: potest supplicatio. In tyrannide autem impotens uis: non se
 cus ac in bello dominatur:
 Serua me queso Atreide pro munere digno.
 Nos uero qualibus muneribus fatum capiemus: ut nos metipsum
 ab eius necessitate atque a uiculis asserere possimus? Quo nam au
 ro: Quo uel obsequio? Quo uel sacrificio: Quibusue precibus?
 Cum nec Iuppiter ipse liberationis modum inuenerit: sed quera
 tur apud Homerum.
 Hei mihi decrerunt dulcem Sarpedona natum
 Fata Menetiade mortem debere Patroclo.
 Sed & Thetis queritur.
 Infelix heu heu miserique ego femina partus.
 Huiusmodi profecto fatum existit Atropos. s. Clotho ac Lachetis im
 mutabile penitus: ac decreto quodam sortitum hominum uitas:

Atheniensium fames
 Lacedemonum terrore
 Thessalorum alluionis
 Aetnae incendia

Fatum tyrannicum
 nemini parens &
 immutabile penitus

Dionysius
 Pisistratus
 Pericles
 Thrasibulus

Homerus

Homerus
 Sarpedon
 Patroclus

Cur igitur quis roget inexorabile fatū? Sed nec in his in quibus fortuna dominatur precationibus utendum: quin potius in his precipue rebus omittendę sunt preces. Non enim cum dementi principe habendus est sermo: cuius nec consilium nec iudicium nec sapiens motus Imperium gubernant: Sed potius iracundia uoluntas preceptis irracionales habitus stolidi impetus succedentes sibi inuicem cupiditates dominantur. Tale enim quiddam est fortuna irrationalis uidelicet furiosa iprouida surda nullis omnino diuina tioribus obnoxia: E uripi instar fluens omni patens ipului gubernatorię prorsus artis ipatiens. Cur igitur quisq̄ tā infirmā rem tam dementem in qualem icōmunicabilem precibus uexet? Reliquū est ut post fortunam consideremus artem. Quis erit igitur faber qui ut atatrum cōmodum efficiat artis ipse peritus superos roget? Quis textor pro decora clamyde aliunde q̄ ab arte auxilium petat? aut pro clypeo faber grarius aut p̄ fortitudine strenuus aut pro beata uita uirtute p̄ditus? Quid igitur superest pro quo rogandi sint Diī? quodq̄ extra uel prouidentiam uel fatum uel fortunam uel artem existat. Pecuniam petis? noli Deos laceffere nihil enim boni petis. Non etiam fatum: nihil enim necessarium petis. Sed nec fortunam obtundas: quę indigentibus minime subuenit. Nec preterea artem. Audis. n. Menandrum dicentem.

Menander

Menandri pulchrum

Artes senescere haud uidebis optime
Si non magistro seruiant lucriferę.
Num quid non ita se habet? Probus es: mores inuerte: funde sceleribus preces studiosus negotii esto: sicq̄ per lenocinium caupationem rapinam ueteramenta periuriū calumniā munerū captationem diues euades. Victoriā petis? quam potes in bello opera mercenariorū obtinere per syeophantam in iudicio consequi? Mercaturam queris? At hanc uel nauis uel mare uel impetus uentorum prestabunt. Presto adest forum uenale penitus negotium. Quid propter hanc causam superos uexes? Honestatem abiuradiuitię crescent: Si Hipponicus sis uinces si Cleon si Melitus iertamine superior euades. Nam si ad precandos Deos accesseris exitum nimis ac seuerum iudicium petes: in quo Deorum nemo te feret aut ea rogare quę minime expediat optaretque non

Hipponicus

Cleon
Melitus

sunt concedenda concedet. Disquirat enim atq̄ examinat Deus singulorum preces morose uotaq̄ hominum ad utilitatis dirigit normam neq̄ aditū prebet (ut sit in iudiciis) cupiditatibus hominū miserationem mouentium. Misere clamantium inpersum cinere caput exprobantiumq̄. Cetiam si opus fuerit diis.

Iucunda in templo si quo tibi tempore feci:

Quibus respondet Deus. Si bona bona boni causa petis. Cape. Quod si dignum te eē gloriaris nihil opus ē precibus nam & tacendo consequeris. At forte Socratem dices supplicaturum Deę

Socrates

in Piręum descendisse aliosq̄ ad idē faciendum hortatum esse. Quid mirum? cum Socratis uita nihil aliud fuerit q̄ perpetua rogatio Deorum: Quos & Pythagoras & Plato precabantur: ac q̄

Pythagoras

Plato

quis alius Deorū amicus esset. Sed tu forte putas philosophi preces eo spectare ut a superis petat bona: quibus carere se putet. Ego uero eas nihil aliud esse cenleo q̄ consuetudinem cum Diis ac colloquium quoddam de presentibus bonis testimoniumq̄ uirtutis. Putas ne Socratē aut diuitias aut magistratus Atheniensū a Diis cōtendisse? Longe abest ut id pateret Socrates. Adorabat quidem Socrates Deos sed a se ipso uirtutē animi tranquillitatē uiuēdi iure reprehensibilem uitam & bonā spem mortis anuentibus ipsis capiebat. Miranda nimirum dona dignaq̄ quę tribuantur a Diis si quis petat a terra nauigationē felicē si quis a mari fructuū copiam si quis aratrum a textore aut clamydē a fabro Inanis omnino indonatus ac repulsus abibit. O Iuppiter Minerua Apolloq̄ humanorū morū inspectores philosophos uos oportet discipulos habere: quęstrā artē ualidis animis suscipientes sincere pulchritudinis ac beatitudinis colligant messem. At p̄ raro eiusmodi cultura exerceat p̄pea aut uix aut sero prouenit fructus in aliis interim atq̄ aliis apparens corporibus. Cū tñ hominibus hoc qd̄ tenue apparet raro atq̄ exiguo uite incentiuo opus sit: sicut & profunda nocte tenui opus est luce. Exigua est n. humanę naturę pulchritudo a qua tamen exigua seruitur cupiūt cuncta. Si philosophiā de uita sustuleris huius exiguę pulchritudinis fomitē p̄itus extiteris: Quę si spirat quę uitalis ē quęq̄ sola uerā adorationē itelligit. Veluti dempta e corporē aia: uitā omnino pdideris: dempto sole de die extiteris dies

SERMO

DE VOLVPTATE Q VAE ET SI BONVM EST
MINIME TAMEN EST FIRMVM XXXI

Difficile est iusta sententiam carminis uetusti bonum esse.
 ¶ Quæro utrum ea difficultas aut ad equum aut ad canem
 pertineat pro ipsorum uirtute: an secus uterq; non mul-
 to sane negotio ad proprium perueniat bonum: quin potius facili-
 tate summa conuenientem sibi uirtutem consequatur. Si quidem
 equus rite exerceatur ab arte: canis uero tener adhuc comode uena-
 tioni assuescit. Unde potius intelligi detur / solum hominem esse
 qui non nisi summo labore atq; incertitudine bonum eiusmodi ue-
 nari ac capere possit: nullam præterea artem apparere: per quam in-
 stitui possit hoc genus. Id si non fuerit uerum / nulla profecto relin-
 quitur occasio sophisticæ certandi: ac docendi neq; unquam accidet homini ut
 sit de stitutus a spe ppositi finis assequendi: Nemo abiciet salutem: aut
 ob infirmitatem rationum ambigua expectatione tabesceat: nemo
 discendi curam deponet: non postremo patietur id malum: quod paratum
 esse solet his: qui uel egre sustinent salum: uel tunc primum pertea-
 tant fretum: Quod si eos mediocri fluctus exasperit / deluetudine
 exterriti deserunt nauem: neglectoq; artis remedio / se ipsos fluctibus
 dedunt ante nauis interitum iacentes. Idem facere uidentur / qui phi-
 losophiam ingressi cum eius uarietati occurrerint: nequaquam sustinent
 animi salum: sed potius abiciunt spem ad eam perueniendi rationem
 quæ eos in stabilem ac tutum statuatur portum: An ignoras homi-
 num opiniones / affectiones / emendationes / & harum causas / initia
 ac salutem: pro quibus cottidie philosophi negotium gerunt / ac dis-
 serunt rem neq; simplicem neq; angustam esse? Neq; etiam recti-
 fluos amnes imitantem: quibus si cymbam permiseris: nullum pe-
 riculum sit: quin eam secundus fluxus agnitis itineribus traducat: Sed
 contra potius lati ac profundi maris spetiem gerere: quod nauas
 pluribus implicet erroribus: quod ipsum siculum atq; ægyptiacum mare:
 Arti tamen cognitum est iter: quæ suspiciens celsa / portus agno-
 scit. Verum ea id patitur interdum: quod gubernatores per multi-
 Nam cum singulus quisq; scientiam nauticæ desideret: pleriq; tamē
 recta scientia fraudantur: Itaq; minime portus assecuntur: uerum

TRIGESIMVS PRIMVS LXXXVII

alii cautes duras / alii ænosa littora incurrunt: alii ad Syrenas ac
 Lotophagos: aut ad alios homines uel in hospitales / ob scelus / uel
 ob inscitiam impios / uel uoluptate corruptos appelluntur: Quod si
 eubi bonus minimeq; aberrans gubernator iuenitur: is recta subit
 tutissimum portum:

Vbi uincula naues /

Nulla tenent / unco non alligat ancora morsu.

Quis igitur is est: cui salutem nostram committere possimus? Caue
 o bone / ne prius me de eo interrogas: quam ceteros alios inspexeris expē-
 deris ue. In primis delicatum ac iucundum gubernatorem festiui-
 simæ nauis ut oculorum est captus / sed tamen ad conficiendam
 nauigationem penitus inutilis / contumacis .s. atq; incommodi
 identidem obsequii: trunca ac mutila gerentis arma / ad excipien-
 dos ictus undarum inualidæ cedentisq;. Quando autem oratio no-
 stra nescio quomodo maritimam imaginem desumpsit: nequaquam hæc
 discedere sinamus / donec integram absoluerit picturam Epicuri phi-
 losophiam comparando / Acetæ regis pretoriæ nauis: de qua tamen
 loquens / haud fabulam narro: Non longe ab hoc tempore rex qui
 dam earum gentium / quæ supra Fenicem incolunt / neq; mare no-
 uerunt / neq; loue cogitant / uel Deos: ex Aegypto soluens nauiga-
 bat ad Troiam. Is ut erat / Deorum & maris ignarus / pro futura na-
 uigatione latissimam nauem comparauerat: quæ uidelicet satis esset
 ad uniuersas simul uoluptates deportandas: eius in alia pars assur-
 gebat in regiam: in qua conspicui thalami lectis instratis / & gesta-
 tiōes pulcherrimæ uidebantur. Egressis autem limen pomaria occur-
 rebant / longe lateq; porrecta / malis cōsita punicis / piris uitibus / po-
 miferisq; plātariis: aliam uero nauis partem balnea cum gymna-
 sio occupabant: Erat præterea hic quidem popinam cernere: illic
 cōcubinarum lustra / illic cœnacula: Nullas præterea deesse luxurio-
 sę urbis / turpissimas officinas. Sed & eadem nauis iucundis colori-
 bus / undiq; depicta gratissimum aspectum præferebat / aurum atq;
 argentum per multum ostendabat: neq; inter eam ac pauidum ho-
 minem / aureis armis ornatum / quicquam ferme intererat: Quamobrē
 admirantes Aegyptii tam nauem / quam uectorē / beatissimum ducebāt.
 Neq; deerat forte / qui cuperet ad tam festiue nauis obsequium ad-

Epicurus

Aetas rex

Thalamegos nauis

SERMO

scribi. Vbi uero soluendi tempus aduenit. tam uasta illa. atq; sum-
ptuosa nauis mouens. egressa est portum. effigiem gerens in sulc
fluitantis: simulq; uulgares alię naues expeditęq; & ad usum nau
gationis probe instructę. itidem soluerunt. Donec autem lenissi-
mus uentus aspirauit: regia illa uauis uoluptatibus huiusmodi su-
perior erat. Itaq; nidore. tybiis fistulis. ceuatisq; cōcentu omnia
opplerat. Vbi uero ex serenitate. repētina oborta tempestas aerem
immutauit: uentusq; ualidus. non sine multo strepitu incubuit:
Tunc primum cōgnitum est q̄tum inter uoluptatis atq; artis usū
interesset. Nam ceterę naues uela contrahentes. fluctibus undę
resistebant. uentum perferebant. infortunium arte pellētes: Cum
interea nauis illa infelix circunquaq; fluctibus iactaretur. perinde
ac uastum hominis corpus. cum uino somnoq; grauātū. prę ebric-
tate labantibus uestigiis. incedit. Neq; n. uel gubernator. uel deli-
cata illa multitudo: quatenus artem exercebat satil sciebant: At
omnes simul inopinato malo perterriti. lugentes iacebant: prostra-
uerat tempestas omnia illa admiranda.

Vastas namq; trabes iecit radicibus imis.

Euersa regia erat: thalamiq; cum ipsis balneis euersi. huiusq; urbis
naufragia iam ad terram appulerant fluctus.

Hos piceam circa iactantes membra carinam.

Meta tulit nigris similes cornicibus unda.

Hūc exitum habuit demens ille insensor. inutilis nauis. importu-
nusq; luxus. Sed reuertamur ad eam orationem: cuius causa supe-
riorem imaginem depinximus: Hęc. n. diligēter inspecta uidetur.
haud breuem quandam nauigationem: neq; paucorum dierū cur-
sum elaborandū a nobis. demonstrare uoluptates cunctas per uni-
uersam uitam: haud longius maritimis illis a periculo distare. Nul-
la tamen ratio me ita instituet: ut putem uoluptatem ipsam bonū
non esse: licebit sane persuadendi studio. q̄tumlibet uires suas intē-
dat. Quod si mihi animum immutare non possit. facile patiar per
omne tempus cum uoluptate uersari. uel ipsius uirtutis minimā
rationem habiturus: Hac tamen lege. si uoluptatem scilicet osten-
derit. periculi. ac doloris esse immunem: queq; nec subeunte pe-
nitētia crucietur. & laudis pręconia mereatur. Verum nihilo plus.

ulcherrima comparatio

TRIGESIMVS PRIMVS LXXXVIII

opinor de uoluptate differens: q̄ de dolore ipso peruincet: Nihil
enim penitus horum natura statuit ad homines. aut sanum. aut sin-
cerum peruenire: sed ubiq; molesta iucundis pmiscens. alterū cū al-
tero cōfudit: usq; adeo ut necessarium sit. eum. qui alterum eligit:
alterius statim participem fieri: tamq̄ enim natura congenita sint:
alter ad alterum uergit: reciprocosq; ortus mutuatur. ac uicissim
uitā permutant. Cur igitur huiusmodi fluxus reciprocatio animū
uerlet: quomodo unq̄ effici possit. ut is indolentiā assequatur? qui
cum prius in bonis uersaretur. ea ipsa paulo post amiserit bona?
Ego cur mari habeā fidem: quamuis uentus minime perlet. sed
tranquillitas late dominetur? Nimirum suspectam habeo eiusmo-
di quietem. Vis tranquillitati ut credam? Age mare ipsum ostende
nulli esse obnoxium periculo.

In quo non hyemis uiolentia: nec malus imber

Lucidus at semper micat. atq; innubilus ether.

Sorte enim quadam eiusmodi affectioni addictus est animus: que
donec uel rectore caret. uel arte. ex tranquillitate tempestatem uere-
tur. in tempestate tranquillitatem requirit. Viri eius uita: qui ad
uoluptatem propensum animum gerit. doloremq; formidat. leuis
est. & sonos omnis. quamuis tenues prohorrescit infidus. & omni
incertior salo. Non uides Homericos procos: ut iuuenilibus occur-
rant uoluptatibus? pingues cibos ut edant? ut sibi ipsis mollem
luxuriam affatim indulgeant. tybiis operam dantes: uinum miscē-
tes. discis sese oblectantes. iaculū torquentes: Quis non huiusmo-
di uiris uoluptatem inuideat? Verumtamen uir uates futuriq; op-
timus coniector hęc ait.

Ah miseros: quorum caput ignorantia texit:

Ne damnum quod non sentitis. scire queatis.

Ante pedes infortunium iacet propinquumq; est

Id ipsum Alexandrū illum admirabilis uoluptatis ex Peloponeso Alexander
raptorē manebat. Confestim namq; extructa est gręcorū classis:
que huic tam cupido uoluptatis sectatori infinitas erumnas: neq;
ip̄i dūtaxat. sed uniuersis ciuibus suis deportaret. Taceo uoluptates
Assyrias q̄s oēs uniuerso cū auro pellicibusq; ip̄is ignis statim absum-
plit. Taceo itidē Polycratē Ioicā delitias. q̄s ēt nex idecora destruxit. Polycratē Ioicę delitias

SERMO

Referta Sybaris erat uoluptatum cunctarum: at neq; illis neq; utē
tibus ipsis interitus pepercit: Syracusani deniq; plurimi uoluptatē
faciebant uerum calamitatibus admoniti redierunt ad frugē: Co
rinthii nequaquā faciebant:

Q VOD VOLVPTAS ET SI BONVM NON TA
MEN FIRMVM: XXXII

Aggressus est proximus atq; odiosus sermo huiusmodi
a nos psuasiōe tentare: uoluptatū uidelicet uacuā periculo
elegi oportere. Plane sophisticus sermo plane grauissi
mus deceptor: qui cū cōsiderare deberet quē potius ordinē cho
rumq; uoluptatis natura quatenus uoluptas est sequi deberet: bo
norū ne an potius malorum: quasi iam cōsideratio euerit: uolup
tatem non ordine bonorū locandā esse: Subīde querebat a nobis
utrum eiusmodi bonū quassari non posset: at quod nā bonū itel
ligat quis lubricū ac mobile. Q uēadmodū enim (ut opinio fert
mea) qui a tota terra firmitudinem ac stabilitatē demere uelit: si etiā
auferat essentia terrę: et qui similiter auferat a sole motū atq; am
bitum circa terrā: auferat etiā substantiam ipsius: Ita quoq; qui de
bono perfectionē atq; firmitudinē detrahare cōtetur: propria utiq;
detrahat naturā. Etenim nullū omnino est tempus: qđ bonū ipm
ad florē perducat: quēadmodū corporis decorē. Iā uero quis ita uo
luptatē considerat: ut cū eā coniunxerit cū bono: nihilominus ipsi
firmitudinē derogat? Si enim necesse ē ut id qđ ē bonū stabile ēt
sit: utiq; si stabilitas a uoluptate discedat: bonū quoq; pariter disce
det. Vter igitur horū sermonū ad persuasionē magis accedit? Is ne
qui uoluptatē cōtendit bonū cēseri oportere: quāuis idē infirmū?
An potius ille qui dicit qđ firmitudine caret: id bonū nequaquā habē
dū eē? Equidē opinor eum uerius loq; qui a uirtute abdicat bonū:
huic tñ bono firmitudinē cōcedit: qđ ille qui uoluptatē inter bona
cōnumerans: munitā tñ eā cōtra picula nō satis arbitratur. Quā
do igitur bonū nō omnino iucundū: sed tñ undiq; ē firmū: et qđ
iucundū ē: non omnino ē bonū: sed penitus infirmū: seqtur alterū
duorū: ut uel qui uoluptatē sectantur: bonū contemnant: uel qđ bo
num sequuntur uoluptatem aspernentur. At ego ita opinor nihil
prorsus esse quod sectatores iuuet: pręterq; bonū. Quāq; sepius

TRIGESIMVS SECVNDVS LXXXIX

accidit: ut spes boni: quamuis a bonitate remota: loco tamen
ueri boni capiat multos: iuxta ac nūmulariis accidit: qui interdum
adulterium nūmum reponunt: non propterea: quod talē seligere
expediat: sed quod ueri spetiem gerens: dissimulatā prorsus habeat
naturam adulterini. Verum quemadmodū qui probandorū num
morū scientiam habent: utiq; sciūt ex arte falsos discernere a ueris:
Ita etiam in bonorū distributione: quēdā ratio cōsistit: quę sciat
a ueris bona ea segregare: quę quidem bonorū spetiem gerētia bo
na tamen nequaquā existunt. Sed fortasse falleremur: perīde ac numu
lariū illi inepti: dum pro ueris ac probatis: adulterinos thesauros as
seruant. Id ne contingat: quam d'niq; considerationem: aut quem
probandi modum capiemus? Age si quis bouē soluens ab aratro:
aut equum a curru: alterius quidē negotiū transferre ad alterum
cōtetur: atq; adeo bouem admoueat curru: aut equum aratro. Dic
Non ne is simul naturę preuaricator existat? simul iniuriam hisc;
animalibus faciat? artem ignoret? compendium nullū referat? In
ad ministrādis deniq; huiusmodi studiis: ridiculū se exhibeat: Age
uero: non ne etiam absurdior erit: qui aues incisus alis: uelit gressi
biles facere: hominem uero coaptatis alis: aeri: tamq; auem de
ferendum cōmittat? Q uando ne fabula quidem Dadalū ferre po
tuerit: tam absurdis artibus operā dare: at eius filium ex ethere ad
terram una cum ipsis alis precipitem egerit: Fertur Carthaginen
sis adulescens: catulū leonis paulo ante ab uberibus matris depul
sum: uenatione cepisse: huncq; haud legitima educatione cicurem
fecisse: extinguens uidelicet bellū furorē: degeneri quadā cōsue
tudine uiuēdi: usq; adeo: ut sarcinis impositis aselli mō p urbē ageret.
At ipm Carthaginēsel necauerūt: legē uidelicet idignātes ab eouio
lari: qđ fortūa priuatus: tyrānū tñ se faceret naturę. Q uēadmodū
igitur genus equorū ad sui ipsius cōseruationē: sortitū est currendi
pernicitatē: Bouum generi labores dati sunt: Alę auibus: Leonibus
uires: aliisq; aliud aialibus: Ita etiā hominū generi peculiarē natu
ra potentia indulsit: qua se ipsum tueretur. Hęc oportet aia esse
ab aialibus singulis: homo si quidē saluti proprię cōsulturus: neq;
uiribus cōsiderē potest: quemadmodū leōes: neq; rursus uelocitati:
quēadmodū equus: neq; honeri ferēdo: ut asini: neq; arationibus:

Dadalus

Carthaginēsis qđ
ne cicurē fecit
iudicib; morte
multatus

Sybaritaxū delitig
Syracusanoꝝ
corinthioꝝ

ut boues: neq; uoluit ut aues: neq; natationibus ut pisces. Verū & in proprietatem quādam accepit: qua uitam suā a ceteris distinguit: quando animalibus cunctis singulę distributę sunt potētię. uidelicet singulis pro necessario uitę usu. Quāobrem singulorū functiones: proprias potentias sequuntur: instrumenta uero ipsas functiones: ac bona. Ad sūmam singulorum animalium bonum: in natiuis operibus consistit: Opera autē in necessario usu: Vfus in facilitate potētię exercendę. Potentia in aptitudine: instrumentorū Instrumenta in uarietate nature. Etenim natura uarietate delectatur: quare animalia singula diuersis penitus armis ad tuendā salutem: & munit & exornat. Non nulla. s. ualidis unguibus: aliqua dentibus robustis: cornibus acutis: pernitate pedū: ardore deniq; irę ac ueneno. Hominem uero cum huiusmodi spoliauerit telis: edidit nudum: edidit glabrum: edidit imbellem: tardipedē sine facultate aliqua uolandī: ad nationem admodum ineptum. At huic latētem indidit fomitem ad salutem conseruandam: quę homines: mētē appellarunt. In qua perpetua: ac salutaris potentia consistit. Hęc uero ipsa uitę egestatibus succurrit: corporibus in idigentis subuenit. Artificiose demum peculiarja cęterorum animalium munera compensat: sitq; omnium p̄cepti: ac ductor: nō alio sane p̄sidio: q̄ huius mentis ratione: ac lege. Si me roges quid de homine sentiam: quomodoq; ad eius bonum ducenda sit consideratio. Respondeo id quod uel de leone: uel de auibus: uel de cęteris animalibus respondi. Quęre ibi hominis bonū: ubi uidelicet uideris negotium hominis uersari. At ubi negotiū uersatur? Nempe illic ubi eius & instrumentū. At instrumentū ubi? Nimirum ubi stimulus apparet: hinc initium cape. Quid ē id quod hominem seruat? Voluptas inq;. Cōmunē rē loqueris: & quę ad uniuersas naturas se ferat? Itaq; cęteris aīalibus anteferri hoīem in honore nō dederim: quādo nō ad hūc solū: sed & ad bouē: ad asinum: ad suē: ad simiā p̄tīcat uoluptas. Quo tādē statuis hoīum genus? quos huic bonorum cōsortes assignas? si uoluptas salutem potēntiam gerit: Quęre deinceps quā sit uoluptatis instrumentū. Opinor multis: ac diuersis occurret: uerū nō ultra oculos: atq; aures instrumentis habendus est honor. Quod si terminus hęc transgressus: alias

uoluptatis uias ingrediari: uide cuiusmodi instrumentis salutem referas acceptam: Tenes instrumenta? functiones eorum expende eluatur lingua: Tabescant oculi: Dissoluatur auditus: Infarciatur uenter: Cetera uero pro petulantia ingenita cōtumeliā exerceant: Habes itaq; instrumentorum functionem bono (quod ante que rebas) occurristi. An uero id salutem? id felicitatē hominis uocas?
¶ QVOD VOLVPTAS BONVM SIT: AT INFIRMVM.
 XXXIII

SOPVS phryx ex ferarū personis cōposuit sermones: *Aesopus*
 mutuamq; earum inter se consuetudinem effinxit: arborum p̄terea ac piscium diuersorum quidem generū: eum generibus diuersis: atq; eorum quidē cum hominibus colloquia induxit: quorum singulis admixta est sententia breuis: quę ueritatem aliquā significet. In his fabulā narrat huiusmodi. Ceruū persequitur leo: is fugiens sese ex oculis leonis subducēs: in profundum coniecit nemus. Leo uero quantū uiribus p̄staret: tantundē uelocitate superatur. Quāobrem accedens ad nemus: pastorem interrogat Num latitantem uiderit ceruū? Pastor uidisse se negat: ac nihilominus interloquendū: protensa manu latibulū ostendit. Leo itaq; ceruū suadit: At uulpes (ea enim semper apud Esopum callida inducitur) pastorem his uerbis alloquitur: Vt tu pavidus simul atq; improbus es: pavidus quidē aduersus Leones: improbus aduersus ceruos. Phrygio eiusmodi enygmata: si uiuat: utetur Episcurus aduersus eum: qui uoluptatem accusat: uerbo tenus uirum se ostendens: cum tamen mentē: perinde ac pastor manū: ad uoluptatem intendat. Enim uero: quis ita discors sit: ut qd̄ excunctis rebus suapte natura desideria hominū: maxime allicit: sponte aspernetur? Alia nāq; quęcunq; homines petunt: aut pp̄ experientiā cognita: recepta sunt: aut arte probata in honore habita sunt: aut ratione discussa fidē acceperūt: aut temporē examinata adamātur: ac placent. Voluptas uero rationis minime indiga: antiq̄or arte experientiā p̄uenit: neq; tempus aliquod expectat: Vex̄ maxima ac naturalis quędā amicitia: quę eā eū equęis corporibus cōiunxit: ueluti fundamentum quoddā aīalis subicitur salutis: qua sublata: qd̄cū

*Aesopus fabula**Episcurus?*

quod creatum est effluere statim oportet. Scientiam namque ac rationem mentisque iudicium ipsum tantopere celebratum ab hominibus: autus etate uir: breui quodam sensuum occursum per experientiam congerens sibi colligit cum uoluptate nemine docente ab natura ipsa suscipiens in ipsis auspiciis uite possideat: eiusque amator effectus doloribus indicat bellum ut pote qui per uoluptatem se ipsum conseruet: per dolores uicissim corrumpatur. Quod si uoluptas abiectum quid sit nunquam ea nobiscum congenita neque etiam eorum: que nobis astruunt salutem uetustissima esset. Nam ex quibus eam celeberrant sophistae ut est Sardanapali luxus ut Medica mollities ut delitiae Ionice Sicule mensae saltationes Sybaritice Corinthice meretrices: Eiusmodi simul uniuersa: et quot praeterea his magis uariae sunt: minime uoluptatis ipsius opera existunt: sed potius artis ac rationis. Cum interdum homines propter artium affluetiam procedente tempore uiolent legem uoluptatis. Ut enim nemo rationem accusat quasi natura non bonum: tamen eius usum aliquis transferat ad id: quod natura nequaquam est bonum. Ita etiam uoluptas accusari non debet: sed illi potius qui uoluptat ipsa abutuntur. Duobus igitur existentibus in hominis animo: uoluptate scilicet ac ratione: si uoluptas ratione temperata nequaquam se a necessariis usibus abducatur: amabiliorem utique reddit rationem. Sin uero ratio uoluptatibus adueniens praeter nimiam copiam earum extulerit modum ab naturali illa delectatione necessarium adimit. Verum tamen non unius hominis tantum uoluptas peculiaris est possessio: sed ceteris etiam animalibus communis. Hocce ais uoluptatis salutiferum firmissimum existere sponsores: quod uniuersa tuetur: quaecumque natura ad accipiendam uitam creauit? An te communicatio illa uulgaris perturbat? quod uni tibi nimium studeas? Solis lucem propterea non amas? quod cunctis ea sit oculis exposita: quasi solum hominem oporteat lucem intueri: quod quoniam ceteris animalibus patet: sic circo homini bonum non ferat? Eadem ratione repudias aerem: quod corpora communiter inspiret ac permeans regat: copiam praeterea fluminum terraeque fructus? Quod si necessaria omnia expendas: communem in his omnium usum inuenias: nullius rei unquam proprietati addictum. Scin ubi uoluptatem statuere debes? In comunione

Medica mollities

delitiae ionice

uulgae mensae

sybaritice saltationes

corinthice meretrices

Sardanapali

uidelicet boni: quod uniuersam sensibilem naturam custodit: Vix quando uirtutis uoluptatem comparatio proposita est: minime profecto committam: ut conuictio uirtus offendatur: haud enim amarum maledicumque esse decet sermonem eum: qui de uoluptate habeatur. Hoc tantum dixerim: quisquis iucunditatem derogat uirtuti: eundem huic ipsi pariter uires praecidere uirtuti. Nil enim in uniuerso genere bonorum non hominum studia repellat: quod uoluptate uacuum sit: quando & qui secundum uirtutem libens in obuiam laboribus: uoluptatis id faciat causa siue ea praesentem se praebat: siue praemittat spem. Ut enim nemo congerendae pecuniae studio drachinam sponte cum talento permutet aut aurum cum aere: nisi cui mentem eripuerit Iuppiter. Sed oportet permutationes ipsas si quidem sint aequilibras permutatori ipsi non esse utiles: pro usu tamen eius: qui rem capit accommodatas: Ita etiam nemo eorum qui laboribus congregatur laborum desiderio laborat: quando quidem haec faciens miserabili amore teneretur: Sed praesentes labores (ut rudiores quidam opinantur) mutat cum honestate. Ut autem illi sentiunt qui uerius iudicant cum uoluptate commutat: Cum si dixeris pulchrum uoluptatem pariter dixeris: quando frustra pulchrum existat: quod iucunditatis est carens. Ego uero putauerim his rationibus contrarium omnino demonstrari: uoluptatem uide licet esse excunctis rebus maxime sequendam: cuius causa quis libens oppetat mortem uulnera labores sexcentaque alia odiosa suscipiat: Quarum rerum quantumuis aliud super aliud causae nomen assignes: ut in Achille libenter mortem oppetente atque ulciscente necem Patrocli Amicitiam. In Agamemnone uigilante cogitante ac bellum gerente regiam curam. In Hectore exercitum ducente pugnante ac uictore patriae salutem: Quid autem non ne uniuersa haec omnia dicis nomina uoluptatis? Nam quemadmodum in corporis morbis accidit: ut quod laborat interdum scissionibus uulsiuibus siti iedie aliisque naturae uestis sese offerat libens: quibus scilicet malis sanitatis redimit spem. Et si spem futuri abstuleris boni abstuleris pariter electionem praesentium malorum. Ita etiam in negotiis humanis uoluptatum sit cum laboribus compensatio: quam tu quidem uirtutem appellas: egoque uirtutem esse concedo. Verum tamen te

Voluptatis patro
cium

Achilles
Patroclus
Agamemnon
Hector

nihil distare gaudium
 a uoluptate sed no
 minū ee multiplica
 tione

rogo utrum animus uirtutem amplectetur / nisi cum ea amicitiam
 gerat? Et si fateris inter uirtutem atq; animū intercedere amicitia;
 uoluptatem pariter fateris: Permutes quantumlibet nomina / gau
 diumq; pro uoluptate reddas: haud tibi copiam nomium inuideo:
 rem potius uideo / uoluptatemq; ipsam agnosco: quæ Herculem
 illum multorum atq; admirabilium laborum familiarem / certato
 rem domesticumq; effecit. expositum belluis aduersus tyrannos
 emissarium: ferorum hominum euersorem / telluris māuefactorē
 expiatoremq; ad Oetam mōtem atq; ignem accedentē: nulla alia
 re præterq; admirandis ac puris uoluptatibus deductum: quarum
 aliquæ in mediis laboribus præsentēs erant / aliq; post exanclatos la
 bores expectabantur. Eiusmodi scilicet pericula / ut libens obiret
 uoluptas ipsa effecit. At tu labores i Hercule tantū itueris: uolupta
 tes: quibus oblectaretur minime uides: Cum tamen Hercules eius
 modi facinora edens uoluptatem sentiret: obquā talia ederet / aut
 alioqui editurus. nisi illa sibi interdum delectationem afferrent. Ba
 chi uoluptates sacrificii obtinent locū: cōmessationes / thyasi / cho
 rus / tibiq; cantus: hæc scilicet omnia Bacchi uoluptates effingūt i mi
 steriis celebratas. Sed qd ego Bacchū atq; Herculem narro? quo
 rum sūt omnia aut cōmentitia / aut Heroica. Socrate afferro. Amas
 Alcibiadem o Socrates? post Alcibiadē Phedrum: Carmidē post
 Phedrum. Neq; te latet attica pulchritudo: cuius rei causa nihil est
 q; uerearis confiteri infamie metu: qdō quidem possit uoluptas cū
 temperantia in amore coniungi: possit etiā cum tristitia & dolore
 impudenter ac flagitiose amari: Quod si absque uoluptate dum
 taxat animū amas / corpus nō amas: Cur Theetetū nō amas? Nepe
 q; simus: Cur Cherfontē nō amas? nepe q; pallidus: Cur Aristide
 mum non amas? nempē q; deformis. Quosnam igitur amas? eos
 scilicet quos aut coma / aut decor / aut lenitas / aut forma cōmenda
 rent: atq; sicut penitus credo te uirtutis amatorem esse iustissimū:
 Ita non dubito / quin ipsum queq; animum ames ob uoluptatem.
 Neq; enim corpori non credo q; calet igni: non sole oculis illustra
 tis / non auribus / qual tibia demulsit: non Hesiodo a musis edocto:
 non Homero a concentu Calliopes erudito / nō Platoni ab Home
 ro magnificato. Prorsus hæc omnia a uoluptate trahuntur / oculis

Socrates
 Alcibiadis
 Phedrus
 Charmidis
 Theetet
 Chereph
 Aristudom
 Hesiodus
 Homer
 Plato

aures / corpora / atq; sermones. Sed & Diogenem illum / quid aliud
 q; uoluptas coniecit in dolium? et si eum pariter impulit & uirtus:
 cur uoluptatem de ratione deturbas? Haud minus iucunde Dioge
 nes usus est dolio q; Xerxes Babylōe: haud minus sicco pane q; cō
 dito iure Smēdirides: haud minus fontibus undecunq; seaturienti
 bus q; uno Coaspe Cambyse: haud minus etiam sole q; purpure
 is amictibus Sardanapalus: haud minus libenter baculum gesta
 uit q; hastam Alexander: haud præterea minus mastram dilexit q;
 tesaurus Cresus. Quod si uoluptates cū uoluptatibus compares
 superiorem in his longe Diogenem inuenias: quandoquidem uo
 luptates illorum / & si iucunditatem haberent nūq; tamen fuerunt
 a dolore separatæ. Angitur itaq; Xerxes superatus i pugna: Luget
 Cambyse uulneratus: Flet Sardanapalus exustus. Lachrimatur
 Cresus captus in pugna: Dolet Alexander bellare prohibitus.
 At sunt uoluptates Diogenis / luctus omnino / gemitus / lachrima
 rum / ac doloris expertes. Tu qui uoluptates Diogenis / labores ap
 pellas: cum ex improbitate ingenii tui metiris: qui rebus iis / ex qui
 bus Diogenes uoluptatem sentiret / acciperes dolorem. Ausim ego
 hoc affirmare: Neminem tam exacte uoluptatem adamasse q; Dio
 genem: qui neq; familiam pauit. Odiolum est enim familiam rege
 re: Ciuilem administrationem minime attingit: anxium nimirum ne
 gotium: haud expertus est nuptias: qui de Xantippe audisset / libe
 ris educandis haud operam dedit: in quibus grauiā multa perse
 xisset: Verum molestiis omnibus pullis / liber curis / metu doloreq;
 solutus / uniuersam terram pascabatur / perinde atq; ea uni sibi / ue
 lut una attributa fuisset domus / patentibus / incustoditis / atq; afflu
 entibus herens uoluptatibus. Diogenem mittamus / ac potius ser
 mones uertamus ad legis latores / politiasq; ipsas / expendamus: dū
 tamen minime reris me ad sybarim iturum: aut mollissimos syra
 eusanos uelle recensere: Non uoluptarios Corynthios / non diuites
 Chios: non Lesbios optimi uini possessores: non Milesios pretios
 sis uestibus utentes: ad principes ipsos accedo Athenienses / ac La
 cedemonios expendo. Et in lacedemoniis quidem uerba / plagas
 q; diuinas uenationes / cursus / tenues cēnas / gramineos toros con
 siderans earum rerum delectationem agnosco. Euge Lycurge / ita

Diogenes
 Xerxes
 Smēdirids
 Coaspe
 Cambyse
 Sardanapalus
 Alexander
 Croesus
 Xerxes
 Cambyse
 Sardanapalus
 Croesus
 Alexander
 Ochofum: fam
 liam regere
 Xantippe
 Diogenis quot
 luptatib) frue
 Corinthij uolupt
 Chij diuites
 Lesbij optimi uin
 Milesij preciosan
 uestium
 Lycurgus

paruis laboribus uoluptates magnas opponis? ac minima dans recipis magna? pro diturnis scilicet laboribus perpetuas uoluptates accipere? Quas nam Spartiacas uoluptates narrabis? sine menibus urbem liberam metu ab igne intactam hostiles uultus peregrinos clypeos nunquam intuitam: que nec luctum nec miseras audierit. Quid enim homines peius exagitet quam metus? quod seruitute molestius? Quid necessitate durius? a qua (si ciuitates tentari non sinas) uni quidem rei per multas uoluptates opponas. Huiusce uoluptatis Leonidas alumnus fuit. Eiusdem Othriades Callicratides: qui quidem neci obuia euntes honeste obierunt. Quales uoluptates sequentes? utique ceduntur membra ut uniuersum corpus ad sanitatem deducatur. Sparthę membrum Leonidas fuit: qui pro uniuersa occubuit Spartha: Membrum itidem & Othriades & Callicratides. Itaque incisione minimi membri patrię uoluptates seruatę sunt. Nam quod oportet Atheniensium facta memorare? quorum ciuitas omnis celebritatum & hilaritudinum referta esset. Nulla enim pars anni uoluptatis ullius sorte carebat. Verum quidem Dionysia mysteria: Autunus alius denique Deus tempestate aliam habuit Panathenę Scirophoria Aloa Apaturia. Et Athenienses quidem classe decertabant domi uero festa celebrabant. Terrestrem ineunt pugnam festa ducunt in insula: Sed neque bellum ipsum quod quidem tristissimum est uoluptate uacuum fuit. In huius namque usum thyrrenicam tubam tremiticam tibiam cantumque ad pugnam incitamentum excogitarunt. Affluentiam ne agnosceis uoluptatum?

QVIS SIT PHILOSOPHIAE FINIS XXXIII

A GNI negotii est ad rationem ueram peruenire: Quo enim maior ingenii uis est eo maiorem humanis animis iudicandi parit angustiam. Quamobrem cum ceteris artibus contingat: ut ad inuestigationem procedentes inuentionem cottidie exacuunt: qua singule peritius propositum opus attingunt. Sola philosophia huic periculo subicitur: ut quo uerior est: eo magis aduersas atque equilibres effundat rationes. Similis in hoc agri colono: qui cum maiorem instrumenti rustici copiam possideat: agello

tamen infructuosiore utatur. Sane ciuilia iudicia & suffragia & iudicium confessus & oratoris ingenium dirigunt. Nos uero qualem forticemur in presentia iudicem? quoue suffragio diiudicamus uerum? Num rationem dicis? At nullam inuenias: que aduersaria careat. An magis affectiones? Huius quod infidum iudicem narras. Multitudinem ne? Quasi mortaliu pars maior non caliget incertitia. Quid igitur? num ad opinionem iudicium hoc deferes? At huius quoque pars maior deterioribus capitur. Quia propter eum in presenti consideratione inter uirtutem ac uoluptatem certamen propositum sit: uoluptas uel sua uirtutem expellet: Cum apud opinionem maiorem auctoritatem obtineat ac multitudinis testimonio meliori utatur causa: in affectionibus postremo dominetur. Superest ut nullum aliud uirtuti: preterquam ad rationem per fugium pateat: hoc quoque haud integra est: sed scinditur in partes: quarum aliqua patrociniu suscepit uoluptatis: de qua pulcherrime nescio quis differens: uirtutem deprimere uidetur: principatumque a uirorum senatu ad conclaue mulierum transferre: sed & habitum philosophi sumit: et nomen ad se putat pertinere. Aufer obsecro mi homo philosophi nomen rationemque. An non animaduertis disputationis totius fundamenta peruertere? Quid enim philosophię cum uoluptate comune? quarum alterius sectator Philodonus id est uoluptatis amator. Alter philosophus uocatur. Nec minus alter ab altero re: quod nomine discrepat & genere ut Lacedemonium ab Attico ut Barbarum a greco. Vbi enim te prius Spartiate? Grece: um Doricum & Heraclidem professus Medicam dein ceperis tiaram barbaricam mensam: & persicam armam maxam admirari: statim persicissas statim & barbarissas. Pausaniam perdis: Medus efficeris: Mardonius es: quare & nomini simul & generi repudium te mittere oportet. Nam multitudinem laudare uoluptatem facile patior: cuius animi sint sordidi & ab ipsa ratione penitus deuii. Quin potius huius affectiones misericorditer specto & ignorantie ueniam concedo. Epicurum autem philosophum se facere aut philosophiam ipsam lasciuire que modo fera? Nam neque Imperatorem: qui paratum deserat exercitum: & se fugere prebeat Ducem: neque colonum qui segetem incendat: neque gubernatorem qui mare reformidet ferre possim. Nauigare te oportet exercitum

Leopidas
Othriades
Callicratides
Dionysia
Autunus
Panathenę
Scirophoria
Aloa
Apaturia

pulcherrima sententia

Harmamaza
Pausanias
Mardonius
Epicurus

SERMO

ducere oportet: colere agrum oportet / quibus negotiis impartien-
 dus est labor: At nullum pulchrum atq; honestum laboribus ca-
 zaret: Quod quidem si dixeris trahere secum uoluptatem: con-
 do. Ita tamen ut uelim pulchrum ipsum ante ire uoluptati.
 Id princeps unicus esto.

Cui dederit genitus Saturno scepra sagaci.
 Si uero ordinem commutat uoluerit / uoluptatemq; ducit ratione
 autem satellitis locum obtinere / Non ne cognoscis q̄ grauem aīo /
 q̄q; inexorabilem tyrannum imponas? Cui seruire necesse est im-
 puram nimirum seruitutem ac uariarum cupiditatū obsequio ab-
 dictam: ut q̄ libet turpe / atq; inuistū eius imperium detrectare nō
 possit. Quo. n. uoluptas licentia adiuta sibi terminum statuatur? lam
 uero satil constat hunc tyrānū profundissimā appetitionū īgluuiē
 habere presentia cōtemnere: ea tātū appetere: quorū sit copia angu-
 stior. Est. n. ppter affluentia elatus: propter spē leuissimū / propter
 facultatē cōtumeliosus. Hic inq; tyrannus turpia cum honestis cō-
 misit / Iniustitia aduersus iustitia / Intēperātia aduersus modestiam
 armavit. Cum tamē minimo negotio corporum necessarius usus /
 suis cupiditatibus sedādis modum inueniat. Sitit quis ubiq; sunt
fontes. Esurit quis presto est fagus. Sol quem cernimus. plus ipsi
clamydibus tepescit: Num prata uarietate colorum spectacula cū
eta non superant? Num flores naturalem odoris suauitatem non
emittunt? Haecenus uoluptati constituti sunt fines: hīq; necessa-
 rio naturē usu duntaxat terminantur. Quibus si transgressis ulte-
 rius irruperis: uoluptatibus in immensum usq; excursum ademe-
 ris frenum: uirtutesq; penitus a uoluptate disunxeris: Et hoc est
 quod satietatis perimit modum: & tyrānides parit. Inde est / ut p-
 sarum Regi neq; locus Palargadē / neq; Cyri sufficiat Nasturciū:
 At necesse est uniuersas Asiē partes in unius uiri uoluptates alean-
 das simbolam cōferre. Quamobrem Mēdia Nylēū nutrit equū
 Ionia mittit pellices grēcas: Babylonia barbaros eunuchos: Egip-
 tus uarias artes: Ebur India. Arabes odoramenta: Ipsi deniq; ami-
 nes regis uoluptatibus deseruiunt. Vt Pactolus aurum mitten-
 do: Vt frumentum Nilus: Vt Choaspes aquam: Atq; utinam tama

Palargade
 Cyri nasturtiu
 Ipsi equi
 omne pellices grēce
 Babyloniē eunuchi
 Aegypti artes uariē
 India ebur
 Arabū odoramenta
 Pactoli aurū
 Nili frumētū
 Choaspis aq̄

TRIGESIMVSQ; VARTVS XCIII

affluens largitio desiderium compescat. Nam non uides / ut pere-
 grinam concupiscat uoluptatem? propterea Europam inuadat /
 Euertat peonas: Eretriam capiat: Marathonem adnauiget. Vnde
 quaq; demum errabundus incedat. O paupertatis miserimum ho-
 minem. Nam quid obsecro continua hominum cupiditate egen-
 tius? Vbi enim semel animus supraq; necessarius exigit usus uolup-
 tatibus indulxerit: priorem continuo fastidit: nouarum cupiditate
 detinetur. Et hoc est quod Tantalus significat enigma: continuam
 uidelicet uoluptarii sitim: ut cum oblectatiōum interdum latices
 affluant. recedant interdum / propterea cupiditatum refluxus exci-
 tetur: Quibus tamen cupiditatibus infestissimus dolor: metus: ac
 perturbatio permixta sint. Nam quidnam homines timere peius
 solent: q̄ ne presens uoluptas elabatur? Quoue etiam uehemen-
 tius angit: q̄ ne absens propius non accedat? Quia propter necesse
 plane est uoluptati operam dantem moeroris nunq; iucunditatis
 semper sensum intermittere. Iccirco eū confusissime uiuere: ac mul-
 ta ambiguitate oppressum esse. Cernis modo / quem aut qualem
 tyrannum statueris animo? qualis scilicet sit Atheniensibus Cri-
 tias. Solone eiecto: aut Lacedemoniis Pausanias amoto lycurgos
 Ego. n. qui libertatem concupisco opus habeo legibus / rationis in-
 digeo: Hęc mihi rectam / fidam tutam / sufficientemq; felicitatem
 prestabit: non autem humilem uel seruilibus artibus refertam:
 quibus auctus si fuero / hoc emolumentum lueror: scilicet ut Ho-
 merici illius exemplo / crustula petam ostiatim: pelles & ollas con-
 sequar: Absurdiora preterea: ut prandium a Mitheco: uinum a Sa-
 rrambo: Meretriculam a Cono: Cātilenā a Milelio accipiā. Equis
 cupiditatibus hīcē modus accedat? Quis erit obsecro uoluptariē
 felicitatis terminus? Quonam loco consistemus? Quisue huius
 uictoriē premiū feret? Quis tam beatus uigilans / atq; idustrius
 sit: quem neq; noctu / neq; interdiu punctum temporis ullum / uo-
 luptatū ulla remittat? Sed ei in omnes animus partes extendat sen-
 sus: Vt sicut Polypus marinus / crinibus sparsis haurit alimen-
 tum: Ita hic sensibus simul omnibus uoluptates / simul omnes
 affatim eliciat. Fingamus imaginem (si placet) uirum uoluptatis

Tantalus

Tantali fabule
 allegoria

Critias

Solon

Pausanias

Lycurgos

Homerus

Mithecus

Sarrambus

Conus

Milesius

Prandiu

Vinu

Meretricu

Cantilena

Polypi natura

SERMO

utentem felicitate: gratissimis coloribus aspectum satiantem. Lucu-
 tissimis sonis auris demulcentem: suauissimos vapores haurientem:
 uarios sapes degustantem. lenissimis solum teporibus. ueneris
 titillationibus libidinem explentem: Si quidem uoluptatem hanc
 etiam iteriecta ruperit mora: aut eam aliter alia uis distraxerit in
 partes. sensusque disiecerit: non ne id statim felicitatem illam hebe-
 eabit? Quidquid enim presentia sua oblectat: id etiam abscedens. mo-
 lestiam parit. Et quem nam animum inuenias? qui si tam multam
 ingruentium uoluptatum substineat turbam: ut quiescendi ac re-
 spirandi locum non habeat? non miseria perditum se putet? non ali-
 quam dilationem requiemque a perennitate luxurie exoptet? Ex in-
 ueterata namque uoluptate oritur dolor. Cui nam igitur minus cre-
 dendum sit: quam miserandam felicitati? Summe Iuppiter. Diique omnes
 patres. et opifices maris ac terre: Quale est animal hoc. quod in
 extremum hunc angulum coniecistis? quod illud audax proca. loquax.
 quod indigum boni: ut a uoluptatibus exeditur. ut populariter fertur.
 O fret. ut nunquam natum prolem ue dedisset.

Vniuersum genus hoc dico. Si quidem futurum erat. ut nullum
 aliud pretiosius munus. a uobis quam uoluptatem esset accepturum.
 Quid ais? Num non longe preclarius abstulit munus? Pro Ioue
 enim secundum Homerum est respondendum. Habet inquam. habet
 a Diis mentem ac rationem: uitamque accepit ex mortali. atque immortali sub-
 stantia permixta: ueluti quoddam animal: cui in meditullio constitutus est
 locus: quodque corpus de caducitate mortali mentem uero de immortali
 featurigine sumpturum esset: proinde ad corpus proprie uoluptas
 ad mentem pertinet ratio. Sed de proprietate corporis. brutorum
 etiam genus sibi uendicat partem: sua uero mens est. Ibi ergo
 animi bonum. ubi operationem inspexeris. Operatio. ubi eius apparet
 instrumentum: Instrumentum ubi seruatrix uis est. Ab hac itaque uis ser-
 uatrice incipit. Vtrum utro dixeris seruari a corpore. ne animum: an ab
 animo corpus? Id si iudicaueris recte seruatore inuenisti: Quod instru-
 mentum animi dicis. Mentem dico. Mentis ergo querendum est opus.
 Quod mentis opus intelligis? Prudentiam intelligo: atque ideo
 propositum bonum inuenisse te dico. Quia propter si quis partem

TRIGESIMVS QVAVS XCV.

hanc hominis uocalem. Deoque gratiam contempnes. ad exaturandum
 abiectum illud animal: petulans. uorax ac uoluptatibus inhians
 (corpus intelligo) se conferat: cui nam preclaram hanc educationem
 assimilare possimus? Fabule (me Hercle) huic: In Pelio poete aiunt
 fuisse olim Thessalicum genus: corporibus nimirum formatis absur-
 de: Quorum. scilicet umbilicus subter haberet speciem equinam: hanc
 uero propter compositionis irrationalitatem. ferino ritu ali necessa-
 rium fuisse. Ideo tamen si hominum more. & loqueretur & cerneret:
 brutam nihilominus naturam pastu. atque incessu fatebatur. More
 enim hominum uidebant: concubebant ut bellue. Euge poete. poe-
 tarumque filii. patres antiquae ac nobilissimae muse. quam manifeste nobis
 inuistis uoluptatum uinculum esse? Quotiens enim contingit
 ferinas partes tyrannidem capere. cupiditatesque incensas nobilitatem
 animi constrictam detinere. propter turpitudinum obsequia: homo
 in belluam uertitur. Hec sunt Centaurorum fictiones. Hoc Gorgo-
 nes. Chimerae. Geriones. Cecrops sibi uolunt. Aufer appetitiones
 uentris belluam ab homine detraxeris: Aufer pudendorum libidi-
 nem: mutilaueris brutum. Donec enim nobiscum eiusmodi hec con-
 iunxerint. ac nutriantur: aut quotiens quis ad huiusmodi scelera pro-
 pensus sit: necesse omnino est. cupiditates imperium arripere: ani-
 mumque earum uoces personare.

Centaurorum ficti
 qd significat

Gorgoni
 Chimerae
 Cecropis
 Geryonis
 Alle
 xv

QVOD EX LABORIBVS ET INFORTVNIIS
 EST UTILITATEM ACCIPERE. XXXV.

RAVE profecto est Deos inter bonum ac malum
 commercium omne substulisse: statuentes alterum cum
 altero nequaquam misceri. eorumque naturas separantes: perin-
 de ac diem a nocte. tenebras a luce: ignem ab aqua: Quorum sin-
 gula si ad complexum contrarii ducens: uelis eorum differentiam si-
 mul conflare: ex eaque communem quandam construere naturam: utriusque
 proprietatem destruxeris. Homines autem ipsos. qui sponte beatam uitam
 sectantur. ultro huic ipsi beatam uitam malum admiscere? Quod si quis
 Deorum his hominibus annuerit. ut uiuant interdum in clarissima

continuamque luce peruigili ac nihil nocturne quietis indigente: credibile est hos ipsos homines grauius laturos solem nunquam abscedere neque umbrę uicissitudini concedere. Mane quęso mi homo haud ineptum accipies responsum: sicubi aspectus hominis sit: qui perpetuam sustineat lucem: aut si modus inueniatur sistendi solem a circulari illo decursus ita ut supra terram suspensus. istar clarissimę lampadis in excelsis aliquo loco accensę continuam ad nos lucem demittat. Si quidem hæc queant fieri atque adeo constiterit sol: oculique in eum intenti continuū ferant intuitū: Quis erit adeo fatuus: adeo demens: adeo præterea in desideriis suis infelix: ut uel noctem uel tenebras uel oculorum desidia affectet? amecque corpus eadueris cuiusdam in morem humi proicere? Quod si facilius oculi uigiliae quam sol moram aliquam ferant: facilius item sol consistat: quam oculi uigiliam perpetuam ferant: nequaquam opere pretium extabit consuetudinem lucis exoptare: sed magis necessarius erit his oculis congressus noctis. Eodem prope modo amor se habet ad bonum: Cupit animus bonum. cur. n. non cupiat? odit malum. cur. n. non oderit? Verum neque quod cupit assequi: neque quod odit uitare omnino potest. Non loquor animum impurum. Is enim cum pessimus sit et bonorum omnium expers. In summa spectandi facultate minimum si des. & in ipsa felicitate maxime caducus. penitus exploditur. Probū loquor ac sapientiam spectantē. Quare age uideamus utrum hic animus uirtutem assumens. fecunditate quadam uitę. ac fortunę assequi possit: ut in perpetua felicitate diuersetur. An potius dicendum sit. perpetuitatem illam humanę penitus nature interdicitam: cum in eo itinere. quod probū animū ingredi oportet. magnus numerus sit impedimentorum: quę ueluti foueę. anfractus. barathra atque aggeres. illaqueare queant. uelociter currentem: in quibus itineris ignarus. segnis ad cursū. impos transiliendi & ad pretereundū ualde ineptus. ac tibi ubas. pedem offendit. labitur ac trepidat: Strenuus uero cursor ac uigilans. pro uiribus corporis uelociter currit: pro peritia minime errat. pro arte tuto conficit cursum: Nouit autem quę plana sit uia. quę ue offendiculis careat: quę suffossa: quę transmissione necessariā exposcat. prouiderique a currēte non possit. Hoc idem Homerus significat de uita Vestibulum ante ipsum duplex iacet urna Ionanus

Homerus

Altera malorum plena est: quę bonum nullum habeant admixtum: Altera ex utrisque est temperata: Tertium namque uas in quo mera bona posita sint: minime inuestibulo Iouis inuenitur. Ipse autem Iuppiter ex altero hauriens (si credideris Homero) miscet hominum generi sincerorum malorum liquorem perualidum. uiolentum. plenum. scilicet. dissensionibus. furis. tumultu. metu. sexcētisque aliis arduis. ac solidis malis. Ex altero (ut idem dixerit Homerus) laticem depromit ex bonis. ac malis temperatum. At ego mixturam intueor: fidemque habeo sermoni: sed tamen libet melioribus uerbis. Iouis distributionem eiusmodi enarrare: Quę ita se habet. Virtus atque improbitas animi fontes existunt Iouis doliorum: Quarum quidem improbitas uberem. ac precipitem uim euomēs aque: uitam confundit ac perturbat. haud secus quam impetus torrentis hiberni. sata plantationesque euertere solet: odiosus agricolis. pastoribus infensus. uiatoribus aduersus. Infructuosus. sterilis. inutilis. damnosus. Vicissim uero uirtutis fontes. cuiuscumque animum irrigent: huic perpetuam uitam fructuosam. cultam. consumatamque efficiunt. Verum sudare agricolam oportet. laborare oportet: duriter uiuere oportet: haud enim Egyptius in uno tantum Nilo spem locat: neque agello prius semina committit. quam aratro iuxerit boues. quam noualia profecerit. dum denique laborauerit: post hæc annum ad irrigationem operum suorum deriuat. Hęc commistio est fluiui cum agricultura. spei cum labore fructuum cum duritie: Sic quidem mala conglutinata sunt bonis. Quamobrem si placet. aufer nomen odium. consuetudinem boni ac mali intelliges. nequaquam propter se ipsam a laborantibus inductam. Si nauigaturus accesseris ad portus. gubernatorem minime eliges tempestatum inexpertum. neque eum. qui nunquam uiderit salum: sed qui potius ex periculis multis. atque experientia malorum sibi artem astruxerit: Ego quidem Imperatori minime credo. bellorum omnium perpetuo uictori: qualis apud Athenienses Nicias fuisse: si quidem Nicias ex Sicilia incolumis redisset: Quis ualis etiam Cleon. si modo populū Cleon temperatius regens. ex Amphipoli reuersus esset. Cum enim uideo quem sine intermissione secunda affaluerit fortuna. siue gubernator siue Imperator existat: siue priuatus. siue princeps. siue uir. siue etiam ciuitas huius fortunę: tantundem prope existimo credendum

Solo
Croesus
Amasis
Polycrates
Orontes
Cyrus

esse. quantū Solon credidit Croeso aut Amasis Polycrati. Crēsus quidem habuit tetrām equis ornatam. Polycrates mare nauibus instructum. Sed quę tandem firmitas fuit in utroq;? Haud. n. Crēsus in terra. haud in mari Polycrates. satis firmitatis inuenit. Verū Polycrates ī Orontis potestatem deuenit. Crēsus Cyri mancipiū fuit. Longa uidelicet felicitas excepta est ab ingruentibus malis. ob eam precipue causam. Solon Crēsum minime felicē putauit. sapiens enim erat. ob eādem Amasis repudium misit amicitie Polycratidis: quem scilicet obnoxium proximo infortunio pręsensisset. Qua propter ego eam uitam probauerim. quę degustauerit malum: dum tamen id tantummodo delibarit.

ultrā & nota dignū

Inspersit tantum labia arefcente palato: Virtutem quidem instructam: sed ea aduersus inuitam fortunam utentem. Nam & si oculi maxime ex cunctis coloribus. clarissimo gaudent. si tamen ille oppositum habeat phęum: uoluptatem eis minime cōturbat. Si ad felicitates aliquantulus accesserit dolor. Is me Hercule facit. ut magis sentias uim. & felicitates ipsas agnosca. Sitis est quę lucūditatem astruat bibendi. Esurians edendi. Nox facit oculis gratissimum solem: post solem oritur desiderium noctis: post saturitatem. queritur fames: sitis post ebrietatem. Quod hęc si uicissitudinem tollas: ex uoluptate efficies dolorem. Ob eam causam ferunt Artaxerxem Persarum regem. cum ī diutina sensuū uoluptate. perpetuāq; tranquillitate. uitam transegisset. felicitatis nullum sensum habuisse. Cui. s. Asia epulas conferret: poculū propinarent extunctis omnibus optimi. Infinitę pręterea artes. eius uitę de seruirent: At hic in expeditione gręcorum transmarina decemmillibus gręcorum atq; acerrimis ducibus congressus. ac uictus: ubi sese in nudum tumulum recepisset ex fuga. in eo coactus pernoctare infelix tunc primum sitis habuit sensum. ubi neq; Coaspes. neq; Tygris. neq; Nili suppeteret copia. Non calices. nō propinatores adessent. Itaq; satis se felicem putauit. cum exfetido utre poculum ab homine Mardo accepit. Ac tum demum miser quis esset sitis usus. simul etiam cuiusmodi esset uoluptas bibendi nūq; id prius expertus intellexit. Homines ergo uoluptatum satietas capiet. felicitatum minime capiet. Harum (me Hercle) satietatē epu

heus color

Artaxerxes

de Artaxerxe notandū

larum. atq; ebrietatis satietate molestiorem esse censuerim. Vides ut neq; etiam Achilles ocium. neq; silentium Nestor. neq; securitatem ferat Vlyxes? Cum liceret Achilli uiuere. atq; imperare Midonibus. Ithacā terram excolere. ac senectutem Pelei alere. Nestori item in Pylo in pace. atq; otio senium ducere. Vixi itidem in domo remanere circa opacum foliis. Neritum in terra uirorum altrice. Demū uero penes Calypso ī ūbroso. atq; irrigno ātro nympharum obsequiis eblandito. senectute. ac mortalitate depulsa. At neq; otium. neq; immortalitatem ipsam uoluit accipere. quę aliena esset a consuetudine uirtutis: quam qui uersare decreuit. humanis casibus obiectus cogitur sepiissime clamare.

Achilles
Nestor
Vlyxes
Peleus

Calypso

Sustineas cor. namq; olim grauiora tulisti. Quę. n. memoria Vlyxeni commendet? si quidem de eius uiri uita auferas labores. Quid etiam Achillē dempto Hectore. ac Scamandro demptis nauibus. urbibusq; duodecim. ex quibus undecim positę essent in continenti efficiat clarum? Herculis nāq; originem nulla alia causa est. cur Homerus rettulit ī Iouem: q̄ qui in mediis periculis. diuersans perpetuū cum his gesserit bellum. De me de Herculis historia bestias feras: Deme prępotētes Tyrānos. sursum ac deorsū itera. grauiaq; illa uniuersa: Herculis uirtutē mutillā reddideris. In Olympiacis pythiisq; certaminibus. minie fas est oleastro coronari. ac malo eum qui secum ipse decertet. Ut uictor pręconio declareris. opus est emulo. in stadio uitę humanę. ac presenti mortalium certamine. Quęmnā aliū dicas aduersarium. qui optimo uiro opponatur. pręter tentatiōem malorum? Age prouocemus aduersarios instadium. Qui nam procedent ex Athenis? Cum Socrate. s. Melitus. carcer ac uenenum: ex Academia Platō: tyranni iracundiam sustinuit. fretum sepius transmisit: pericula adiit immensa. Descendat in stadium aliud quoq; atticus pugil. qui cum Tisaphernis periurio. cum insidiis Argi. cū proditiōibus Memnoniis. cum regis impetu pugnavit. Vsq; ex Ponto opus est certatorem arcessere: Nam & hic ualidum congressum. cum aduersariis duris: paupertate uidelicet. in gloria fame. ac frigore sustinuit: cuius quidem exercitationem maxime laudo.

Hector
Scamander
Homerus

Oleastro ac malo coronabantur in Olympiacis pythiis q; certaminibus

Socrates
Melitus
Plato
Memnonis
Tisaphernis
Areus
Memno

Qui foede incutiens ipsi sibi uerbera plagę

Iniecit lacero's humeris pannosus amictus:
 Quare paruo negotio uictoriam obtinuit. Igitur uiris huiusmo-
 di coronam decerno: libetq; eis pro uirtute certantibus / preconiū
 uictorię concedere: Quos si auerteris a pugna aduersus infortūia
 desumpta: eis & coronam & preconium demas. Tolle Athenien-
 sium ad Marathonem uoluerem cursum / necemq; eo appetitam
 in loco / Manū Cynegiri succisam / Polyzeli ifortunium / Callima-
 chi uulnera: Quod uid nam aliud Atheniensibus ad gloriā relin-
 quitur: Preter Erechthei ac Cecropis fabulas / minime a posterioribus cre-
 ditas: Ob hanc precipue causam / per diu Lacedemonii libertatem
 conseruauerunt: q; nequaq; in pace otium alebant. Verbera plagasq;
 ac consuetudinem malorum / ipsis uirtutibus permiscentes:

Cynegiri
 Polyzelus
 Callimachus
 Erechtheus
 Cecrops

Q VOMODO Q VIS AD AMICVM SE
 HABEAT XXXVI

OTES dicere quos nam commemorans Homerus si-
 benter similes Diis genitos Ioue Ioui in cōsilio equales
 uocat? Quos nam alios preter optimos illos Agamem-
 nonem / Achillem Vlyxem atq; alios non nullos quos idem Ho-
 merus commodos censuit ad laudem designandam. Quod si eos
 non fecisset similes Iouis sed potius Machaoni medico / Calchati ua-
 ti Nestori equestri / Menestheo ordinum structori / Epeo fabro / ac
 Nireo formoso. Numquid non possis comparationis causam assi-
 gnare? uel potius hic similitudinem quidem agnoscis. Illic uero po-
 tes tantum dicere eos esse similes Iouis: et laudare comparationis
 inuentionem: Inuentionem tamen non satis intelligis? Age iā ego
 mentē Homeri pedestri sermōe / homo minime poeticus narrabo:
 Vocat Homerus Iouē deorū atq; hominū p̄m. Putas ob eā causā
 q; delapsus e celo / sumpta modo auis / modo auri / modo alterius
 alicuius rei persona: peteret mulierum mortalium complexum?
 Dum serit in primis magnorum semina regum /
 Id si fecerit Iuppiter: ne admodū paucos filios habebit. Verę eā ratio-
 nē sequitur Homerus: ut hęc dicens referat causam i Iouē procrea-
 tionis / ac cōseruationis huiusmodi generum: Propterea eum patrē

Homerus
 Agamemnon
 Achilles
 Vlyxes
 Machaon
 Calchas
 Nestor
 Menestheus
 Epeus
 Nireus

appellat: Quod quidem nomen antiquissimum omnium est: ex
 his quę amicitiam designant. Esto hanc rationem de Iouis deno-
 minatione reddi posse. quę uero de similibus Iouis dicta sunt / ali-
 ter se habent. Non uides ut Salmoenus minime a poetis Ioui com-
 pararetur: qui tamen si torquere fulmen putaretur / & imitaretur
 tonitruu fragorē ac fulguris lucē: tamen potius Therfiten: qui imi-
 tari Hectorē uellet: q; Iouē reddebat. In quo igitur heroes illi Ioui
 similes erant? Nempe imitantes proprietatē illam Iouis / ex qua &
 salus & dilectio & paterna quodāmodo cura / in Deos atq; homines
 demanet. Hoc est in quo mortaliū uirtus / diuinę uirtuti similem se
 facit. Et qd apud superos Themis / id est fas ac Iustitia uocatur: quod
 q; aliis quibusdā nominibus occultā significationem habentibus /
 ac diuinę maiestati accomodatis exprimitur. Apud homines uero
 amicitię ac gratię nomine / quibusdamq; aliis uocabulis / humani
 tatem & beneuolentiam denotantibus signatur. Etenim humana
 natura posterior ualde est diuina uirtute: cum cunctis quidem i re-
 bus: tum etiam in propagatione amicitię. Ea enim minime perti-
 nit ad omnes similitudinis modos: Verū pecudum more concilia-
 tur / dum taxat cum eiusdem gregis consorte: uoti q; etiam sit / ut id
 omnibus contingat: Vt enim nunc est sepius cernere licet / eodem
 in grege sub uno eodemq; pastore contentiones permultas dissen-
 sionesq; ipentium se inuicem cornibus ac morlu. In quibus uix
 scintillam aliquam amicitię manifeste perspicias / tamen si una cōpa-
 scuntur / cibos potus / indumenta / ceteraq; omnia / quę ad usum cor-
 porum necessaria sunt / permutatiōe homines cōparant aris / ac fer-
 ri prestantiora quędam auro atq; argento: Cum uel maxime liceat
 metallorum arti / salute multa dicta: ea iuicem omnia sine pretio su-
 mere / mensura quadam omnium iustissima: ut uidelicet indigens
 a possidente necessaria exigat / possidens uero / cui superfluat res in-
 digentem capere / ac sibi habere permittat: Inter quos retributio lo-
 cum non habeat. Lycū glaucum pro accipiēdo aere aurum dan-
 tem / et arma quę centum bubus conferrētur / ne uem boum mer-
 cede permutatē notat Homerus: Qui si post haberet estimatio-
 nē acceptę rei / presenti pretio soluere: at potius retributiōis equā
 ac gratuita mensurā cogitaret: rē profecto faceret / equis utriq; p̄o

Salmoenus
 Therfiten
 Hector
 Themis

Glaucus hęc
 Homerus

deribus libratam: Nunc uero cauponantiū plena sunt omnia plena mercatorū: plena incommode cōtrahentium: tam eorū: qui uersantur in foro: q̄: qui uel maritimam: uel terrestrē mercaturā sequuntur. Qui ciues: qui peregrini: qui prouinciales: qui transmarini. Horum negotiū est: sursum ac deorsum cuncta miscere: nō nisi per difficultates diuitias captare: abstrusa eruere metallo: remotissima sequi: rara querere: thesauros defodere: loculos cōplerere: arcas stipare: Quorū omniū causa referenda est in amicitia minime creditam: in amorē habendi infinitum: In metū inopię: In cōsuetudines prauas: In appetitū uoluptatis: a quibus uerus amor depulsus: ob rurus demersus: uix uestigia quēdā incerta atq; exilia seruat. Quod sicubi gētū: siue apud gręcos: siue apud barbaros uigeat in custodia illa rerū affluentia: ob gręcis penuriā minime tamen ingenue creditur: neq; iniuria. Gręcorū classis ex mille nauibus constant: nauiga uit in Asiam pulcherrima totius gręcię manus: quę eodem prope contubernio uiuendiq; more: decennium integrum aduersus barbaros stetit. Horū fama gestorū cum in Homeri poesin incidere: nullam neq; in tam longo tempore: neq; in tanto exercitu amicitia tulit: quam celebrare uellet Homerus: pręter unam Thessalici Iuuenis cum uiro locrensi. Quia nihil est quod in uniuersa illa poesi maiorem delectationē legētib; afferat: ad uirtutē magis inuiter: memoriā sublimius extollat. Cętera quę ab Homero canuntur: (si diligentet inspexeris) quid nam aliud sunt pręterq; pugne: cupiditates: minę: irę: Horum exitus: gemitus: luctus: neccs: calamitates: miserabiles. Apud Athenienses celebratur narratio quēdā amicitie nomine: multis Atheniensium celebrata sermonibus: una dumtaxat res digna Minerua Theseoq; pulchra: s. atq; honesta amicitia optimorū uiuorum: quę quidē ambobus ad occidendū tyrānum cōmunem gladium: cōmunem interitū prębuit: Post eam utilitas nulla ex uniuersis amicitis Atticis emerit. Verum suppuratę omnes: putres insidęq; fuerunt: exelę. s. ab inuidia: ira: stultitia: auaritia: ambitione. Et si reliquam gręciam rescensere uolueris: magnā inuenias copiam tristium narrationum: Hominem homini: Ciuitatē ciuitati: Genus generi aduersum: haud Doricū ionico ratū. Haud Beotium attico: Verum Ionas Ionibus: Doricos Doricis: Beotios

gręcorū classis ex mille nauibus constant

Homerus

Theseus

Boetiis: Athenienses atheniensibus: Thebanos thebanis: Corinthios corinthiis: consanguineos: contubernales: hostiliter se inuicē patentes: eos scilicet qui eodem sole uterentur: eodem ethere: eadē lege: eandem terram pascerentur: hisdem uescerentur fructibus: eadēdem sacrificia peragerent: hisdem unisq; mēnibus clauderentur: ciuitatem unam incolerent. Quos omnes modo inuicem pugnare: modo fędera percutere: modo iurare: modo pererare: modo componere: modo conuenientes: modo dissentientes licet intueri: minimis. s. ex causis ad excitandam iram perturbationemq; inducendā: ut si concauę nauis sabulum: uel aliud firmamenti genus detraxeris: eam continuo ad leuissimos undarum ictus uersabilem reddas. Quomodo autem uic hic: qui ueram amicitiam affectat: ad eam assequendam comparare se queat? Tametsi difficulter id potest explicari: dicendum tamen.

Sicut pax homines inter fuluosq; Leones

Non est fida lupis: neq; pax est mollibus agnis

Ita etiam ad conciliandum hominem homini facilis nequaq; est ductus: donec oculus in aurum ferat. Quod si etiā ab auro dimoueas aspectum: non utiq; robur hoc animi satis erit ad amicitiam perfectam: Verū pugnandū cōtinuo erit: ne te uel ancillulę flos: uel uxoris egregia forma ab ea abducat. Etiā si ad ista conuicias: cauendū erit a falsa spetie populi: magnanimi Erechthei a concionum pręconiis: ab opinione uulgaris: uanissimo nimirū negotio: celerimeq; uniuersam terram peruolitant. Ambitionē contempseris? Vereberis iudicium contempseris: itidē iudicia? Carcerem quomodo contempnes? Carcerē tuleris? Necē perhorresces. Multas te pręterire uoluptates oportet: multos resistere laboribus: ut eā rē teneas: quę equipolseat uoluptatibus: ac laboribus cunctis. Rē dico auro pretiosiorē: formę flore firmiorem: gloria munitiorē: ueriorē ciuilibus honoribus: Rem quę propter se ipsam sit expetenda: quę spōte tibi obuiam eat: merito: ac iure optimo laudatā: cuius causa tamen meti: uel dolorē uel negotiū sustineas interdum. Ea tamen in medio dolore: ac negotio ob memoriā eausq; te oblectet: rarā nimirū rem: quamuis eius imago frequentissime: ac multiformiter occurrat: Adulatorū uidelicet examina: choreęq; ridentiū: atq; ex ore pę

Erechtheus

dentium tuo te palpantium : ac summis tantum labiis præfrenti
 amorem : quos nequaquam beniuolentia ducat : Sed emolumentum
 speratum : qui mercedem magis quam amicitiam sequatur : a quibus
 frustra caueris malum : donec amicitiam crediderint in retributione
 consistere. Est quidem uera amicitie species : attamen eam homines
 uel priuatim uel publice minime discernunt. Nam si cerneretur : quid
 eos prohibeat ualere sinentes arma militares artes armorum officina
 nas mercenariorum exercitum societates belli arcium munitiones : &
 castra : pacem de integro libet ab ipso loue accipere. Haud ab Olympi
 pia haud ab Isthmo indutiaryum preconium denuntiante uerum
 de celo clarissime clamante.

Comprimite o animos filii uestrique salutis.
 Liberam habere mihi curam date : uosque tueri.
 Minime inquam committite ut uos contentam incommodis affectos : Nunc au
 tem homines momentaneas ineunt paces anorum triginta quiete lan
 guidam : neque omnino tutam a malis eamque tamdiu duraturam quam diu
 nouus incidens pretextus belli : suscipit : cuncta permisceat : Qui
 quamuis depositis armis otium amplectantur aliud nihilominus de
 integro bellum animum corrumpit ac uastat : priuatum magis quam publi
 cum minime quidem ferro flammaue aut etiam classe atque equitatu
 sed longe alia ratione administratum : unde animus iracundia cupi
 ditate contumelia sexcentisque aliis malis compleatur. In qua igitur
 parte uertaris ? Quas indutias queas inuenire ? Quæ Olympia ?
 Quæ Nemeate seruet ? Optima Athens Dionysia sunt : optima etiam
 Panathenæa. Sed tamen celebrantur ab his : qui odia reciproca exee
 cent. Bellum potius quam celebritatem aliquam narras. Optime apud La
 cedemonios gymnopodie hyacinthia choricque. At Agelilaus inui
 det Lyfandro Agelipolis agidi Cinadon regibus Phalatus Epho
 ris Parthenie Spartiatis insidiantur. Nequaquam celebritatem esse existi
 mo : donec celebratores non uideam ueram inter se amicitiam seruare.
 Hæc n. legis modus constitutus est a legis latore Deo indutiaryum
 uerarum : quibus qui caruerit amicitiam penitus ignoret : quamuis
 libauerit sepius quamuis olympiis Isthmiacis Nemeis a scriptus
 sit : Intro ad animum penetrare preconium oportet : Intro pacem accipere.
 Donec enim bellum acerrimum in animo siue ulla foederis spe uiget alieus

*gymnopodie
 hyacinthia
 chori
 Agelilaus
 Lyfander
 Agelipolis
 Agis
 Cinado
 Phalatus*

omnino animus manet ab amicitia uera hostilis ac tristis. Hoc est
 quod significant penes suam fabule ac tragedie. Sequamur igitur pa
 cem sinceram philosophiam uocemus ueniat philosophia hæc pacem spo
 deat hæc pacem declacet.

OMNI SVBIECTO PHILOSOPHICVM CONVE
 NIRE SERMONEM XXXVII

VID nam dicas hoc esse ? quod histriones in Dionysii : mo
 do ex Agamemnonis modo ex Achilles persona loquentes : pau
 lo post Telephum ac Palamedem ceterosque heroas : ut cumque
 fabule libuerit reddentes reprehendat nemo : aut moribus officere
 arbitretur : alios atque alios identidem se ipsos ostendentem. Et hinc qui
 Dionysia ac theatra relinquens potius cogitat hominis uitam ciuilem
 quam pia fabulam esse minime mediis fidiis constantem ex iambico uer
 su ab arte poetica : Quæ temporari celebritatis alii cuius inseruiat. Ne
 que etiam ex chori concentu : quod harmonie rationem habeat : sed potius hu
 manæ uitæ referentem. Atque adeo fabulam philosopho dignam prope
 habet uerius argumetum ac perpetuitatem temporis : Deumque ipsum poe
 matis auctorem ac magistrum. Quæ obrem in huiusmodi fabule scenam
 descendens seque ipsum constituens principem chori diligenter poeta
 rum officium seruet : ut ingenium scilicet rerum omnium : ex quibus fabulam mun
 di huius Deus constituit : Ipse suæ orationis uis exprimat & effingat.
 Hinc inquam ipsum : quod hoc agat aliquis peccare putabit : dissonumque esse ?
 Aut etiam protheum agere ? quem describit Homerus marinum heroem
 multiformem plurimumque uariantem naturam. Sane si id detur ut ars ac
 musica uis beatitudinem hominibus astruat : nulla habebit eius ho
 minis ratio : Qui cum se pulchre ad doricum modum exercuerit : si tamem
 usus excolat ut ad eolium se uertat in ea arte : quæ multisonantiam re
 quit silentium agat : Verum quando huiusmodi catus modulatioisque quæ
 animum ducere possit : exiguus hominibus est usus : necesseque est aliam ac ma
 gis masculam musam aduocare : quam Homerus libenter Calliopen Py
 thagoras philosophiam alius autem aliter appellat. Numquid hunc ui
 rum : quæ uis eiusmodi musa inspiret una cum eius sermone oportet
 bit paucioribus modis ac uocibus esse instrumentum : Ita ut ni
 hilominus seruet poeticum decorum : neque unquam mutus effectus
 stuporem ostendat ? Nam si ita esset ut in tam longo ac continuo
 quo pars aliqua uitæ philosophicam rationem minime requireret :

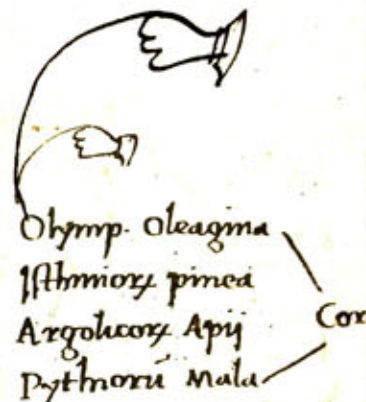
*Agamemnon
 Achilles
 Telephus
 Palamedes
 Proteus
 Homerus
 Homerus
 Pythagoras*

fateret equidem multiplicem ac multimodā eiusmodi musam harmoniamque superuacua esse. Si inquam humanę res unam seruantes figuram eodem semper incederent tenore: nūquam ad dolorem ex uoluptate neque ex dolore ad uoluptatē translatę: neque affectiones cum affectionibus commutantes: non denique sursum ac deorsum uertentes singulorum hominum mentem.

Mens etenim humana est talis qualem ipse dietim Iuppiter attulerit hominum pater atque Deorum.

Decernit namque deum humana negotia conuersionem sibi inuicem debere: eorumque naturam diariam esse. Quē admodum igitur eorum animum: quos perennes fontes emittunt: unicum tantummodo est nomen: siue illi Sperchius: siue Alpheus: siue alio nomine appellatur & ab ipsa statim emissionē: alia est unda succedens: alia depulsa: quę tamen continuationem cursus seruantes fallunt intuentium aspectum unius amnis continui atque uniti spectiem præbentes. Sic etiam humanorum negotiorum ortus ac fluxus: ex perenni editus fonte & in comprehensibilis pernecitatis est & insensibilis cursus: uitaque rationis aciem perstringit: atque oculos amnis. Itaque unam eandemque uitam appellamus: quę tamen multis formis atque uaria existit: multis postremo casibus multis negotiis multis etiā temporibus fit penitus altera. At huic præsidet ratio: quę partem res impexornerit: haud secus quam medici ars corpori natura minime stabili: Quinimo sursum ac deorsum euacuationibus ac repletionibus uersato studium præbet indigentię ac satietatis regēdę. Hoc idem præstare potest philosophi sermo: ad sedandas affectiones sese componens: tristitia demulcens: res lætas gratulatione hilariores efficiens. Si inquam uita hominum uno ordine incederet: aut unam tantum spectiem ferret: una utique ratione atque uno more satis haberet. Nunc autem tempus quod citharedi molliculos desiderat modos: uidelicet tunc est cum onustis mensis res ad multum processerit uini. Oratoris commodum tempus in iudicio frequenti poetę tempus in Dionysiis consistit: si quando chorum exposcant: cum tamen philosophico sermoni nullum peculiare tempus secernat: sed potius una cum ipsa uita exiciens: ita illi confunditur: misceturque: atque oculis lux. At quis nam comprehendere possit obsequium oculi luce sublata? Detur aspectus: Hic quidem quamuis hebetudine caligans: etiam aduersus noctem præstabit: et in tenebris ducentis

officio manus aliquam coniecturam itineris habebit. Demptra uero ab hominis uita ratione rectoque sermone: quid cum prohibet præruptis pessimis incertis atque asperis uis precipitem ferri? Cuiusmodi barbaries cuncta incedit: ea scilicet quę rationis non est particeps. uel depopulatione agrorum uel insania uel mercennaria militia: uel etiam errore. Aufer pastorē ab ouili: aufer fistulę usum: pastorium negotium funditus evertas. Ab hominum grege si ducem congregatoremque orationem semoueris: gregem ipsum perdidit: ac dissiparis: suoque quidem ingenio mitē. Impuritate autem educationis malis affectionibus adductū: egentemque officio musici pastoris: qui nequaquam flagello uel stimulo eius contumaciā uliscatur. Idem namque facere uidetur quisquis putet philosophi tempus aliquod extare rationis utendę atque is qui militi acri in bello armandi iaculandi: siue ex equo siue ex curru perito: pariter tempus secernat: quod separatum habeat usum a communi usu bellicę fortune. Requidem instabili atque ambigua. Dic age num putes eum qui in Olympia certauerit: Isthmum decere contemnere? At hic etiā ob negligentiā uituperatione non caret: neque enim cessabit honoris cupidus animus: ob desiderium quietis: uniuersa certamina obire: contentus accepit: sed dumtaxat in Olympia oleagiam coronam: sed & pineam quęret in Isthmo. Argolicum præterea apium: ac pythia mala. Cum tamen eiusmodi certaminis minime solus animus: propriam causam sustineat: sed potius ob corporis societatem: ac coniunctum uictorię: præconiique palmam assequatur. Vbi uero solus animus laborat: omniumque certaminis uis in eo uno utitur. Nunquid hic post habendum putabit tempus aliquod certaminis? aut otium sibi ultro assumet? quando etiam neque malorum neque oleastri propositum est præmiū: sed quod illis honestius est: ad studium certandi: salubrius ad spectatores iunados: celeriusque omnibus uerbis: fidem uitę inducit. Verum tempora ac loca certaminis huiusmodi: repente denuntiarialiter: atque aliter solent. At id quod uere dicitur grecum: ultro uocationibus patet: ac se ipsum exhibet: minime oblectandorum oculorum gratia: sed potius ob spem assequendę uirtutis allecsum: quę quidem arctius ipsa uoluptate animum hominis amplectitur. Videre itaque est in uniuersis aliis certaminibus: quęcumque spes

Olymp. oleagma
Isthmior. pinea
Argolicor. Apij
Pythioru mala

tiores inuitant: ob studium uisendi robur atq; artem corporum: neminem spectatorū ipsorū id ipsum / quod intuentur spectaculū sequi atq; imitari. At ibi ex alienis laboribus nostris oculis uoluptatem decerpimus: nemoq; ex infinita spectatorum multitudine inuidet locum his: qui in medio stadio puluere sedantur / cursant sese mutuis complexibus elidunt / ac uapulant / nisi forte: qui seruilē animum gerat. Cū tamen longe secus ī ipso animi certamine contingat: In quo eo usq; nobilior pugna proponitur ac labor salubrior est theatrumq; ipsum tanto magis pugnantibus afficitur: ut nemo ex presentibus spectatoribus: q̄ recto iudicio utatur: non optet deposita spectatoris persona sese pugilem fieri. Qualem huius rei causam afferas? Quod. s. ad corporū pugilatus / athletarūq; labores nequaquā oēs homines natura sunt apti: Neq; eiusmodi res ē quā quisq; ex arbitratu ualeat efficere: sed potius natua ac sortis beneficio cōtingens: propterea peruenit ad paucos: Oportet enim uel magnitudinē corporis a natura sortiri: q̄ sit futurus similis Titolino uel neruos q̄ Milionē uelit imitari: uel robur emulū Polydamatis uel pernicitatē qui Laſthenē sequatur: q̄ ibecillior est Epeo deformior Thersite: statura inferior Tydeo: Tardior Aiace: Aut uniuersos simul corporis collegerit defectus: Hic si certandi desiderio teneatur q̄ inane / q̄q; irritū desiderium sequatur. Animi uero certamina ipsius aduersa prorsus ratione se habent: q̄ corporis certamina. Mira etenim raritas in hominum genere est: quę illius rei parentē naturam non agnoscat. Virtutes uero animi natiuę minime sunt non sortis etiam alicuius. Verum tantulam operam a natura suscipiunt: quantum satis est ad susstruendum ualido muro fundū: aut onerarię nauis carinā. Conſotiauit utiq; Deus rationi amorē ac spem: Amorem quidem quasi remigium quoddam alarum expeditum ac sublime ad substollēdum ac leuificandū animum: cuius appetitionibus cursum aperitet. Illas quidem alas philosophi appetitionem humanam uocitarunt. Spes autem iccirco in conuictum animi dedit: ut possint singulorum impetus mollire (minime profecto secundum atticū poetā) Jeças: sed accutissimi uisus nequaquā animum sinentes laboribus cedere: quasi aliquando ad matē rei competent futurum. Olim cum non dum inducta

Titolinus

Milo

Polydamas

Laſthenes

Epeus

Thersites

Tydeus

Ajax

spes esset: qui pecuniam cuperet: ab ea quęrenda cessabat: Mercenarius miles in expeditione minime ibat Non mercator fretum non grassator depopulationem: non petulans adulterium tētabat Vt primum introducta spes est: iussi illico eiusmodi studia sequentes sperare haud frustra labores susceptos esse: quorum quandoq; exitum uisuri essent / qui pecuniam quęreret / tamq̄ diues euasurus: qui occupationem bellicam haberet / ut adepturus uictoriam: qui nauigaret / ut sospes reuersurus / qui depopularetur ut compendium maximum facturus: qui adulterium tentaret: ut spectatorū oculos euasurus. Dein secuta repētina aliqua calamitas est: quę pecuniosum cōpilauit: mercenarium necauit: mercatorem demerſit: grassatorem cōprehendit: adulterum detexit: unaq; cum appetitionibus ipsis spes itidem interierunt. Nullam namq; metam / terminūq; aut diuitiis / aut cęteris cupiditatibus hominum constituit Deus. Verum ī finita est harum omnium uis. Quamobrem spectatores ipsarum / quo maiorem earum rerum copiā habent / eo etiā magis augent sitim. Minus est. n. quod possessione cęperunt / eo quod spem iam deuorarunt. Quotiescumq; animus petit rem stabilem / certam / finitam / circumscriptam / natura pulchram / superbilem labore / ratiocinatione perceptibilem / sectabilem amore / comprehensibilem spe: Tunc studium ipsius assequitur optatum / tunc opere pretium facit / tunc uictoriam refert. Hoc scilicet est / neq; preterea aliud: cuius causa philosophantes eiusmodi congregant theatra. Verum opus est rursus pugilum horum imaginem intueri: Et quidem nemo ex prioribus illis certatoribus emulos / secum in stadio descendere: sed porius omisso pugnandi labore conſequi uictoriam exoptat. Necessē quippe est e multis unum dumtaxat euadere uictorem: Contra sit in ipso animi certamine: in quo precipue qui palmam petit / q̄ plurimos ad certamen inuitat. Utinam o Dii e meis spectatoribus ferendus mihi emulus sit / qui eadem sedeat in cathedra: Tunc probe / tunc iure / tunc merito accipiam coronam / tunc preconium in uniuersa gręcia merebor: Hactenus nec coronam / nec preconium accepisse me fateor: tamen si id omnes clarissime clamatis. Nam quę mihi utilitas ex multis meis contionibus / atq; hęc continua dicēdis

SERMO

exercitatioe? Laudes ne? Satis habeo laudum; habeo gloriam; ha-
rum rerum satietas me cepit. Ut autē summatim loquar. Quisq;
ne ex auditoribus meis orationem meam laudabit; qui ipse silen-
tium agat? cum tamen & uoce utatur & auditu. Philosophiam lau-
dabit; quam tamen minime comprehendit; tam & si animum ha-
bet & magistrum. Res itaq; efficitur per similes modulationibus ti-
bię citharęq; uel si qua est alia musica uel tragica uel comica. In dio-
nysijs celebrata. Laudant uidelicet cuncti; sed imitatur nemo. Hic
etiam profecto laus a uoluptate maxime differt. Auditores .n. nū-
uerſi delectatione afficiuntur. Qui autem uere atq; ex animo lau-
dat; certamen id sibi imitandum desumit; donec ipsum non emu-
letur minime laudat. Iam enim hoc usu uenit; ut qui tiliarum esse
indoctus dispositione tamen musicen admiserit; auresq; ad tibiam
formans cōeentus memoriam seruet; ac secum tacite succinat. Hoc
itidem & uestrum aliquis peragat; forte etiam tibias ipsas adama-
bit. Vir quidam alendorum animalium studiosus habuit in cōtu-
bernio aues eius quidem generis quę suauiter canunt; matutinū
hoc auium carmen; ac inatticulatum; q̄tulum tamen fert auium
natura. Hę quidem cum tibicinem audirent; sese modulatiōe tibia-
rum exercentem; uicissim cottidie respondendo; ita aures ad tibiā
formauerant; ut tandem non prius tibicen modulationem incipe-
ret; q̄ aues illę quasi auspicijs canendi arreptis; in morem chori re-
sponderent. Id faciunt aues; homines uero minime facient; neq;
auium illarum exemplo incipientibus nobis concinent nobiscum;
cum tamen continue audiant modulatiōes; nequaquā ignobiles; sed
intelligibiles uoces articulatas; uberes ad inuitandam imitationē
productas. Quia propter cum ego hactenus siluerim; nihilq; aut
magnificum aut arrogans; neq; publice; neq; priuatim de me ipso
predicari. Si quid in presentia dixerō; quod elatum ac iactabun-
dum uideatur; uestra. s. causa dictum putatote. Exhibitus uobis est
luuenes; orationis apparatus; amplus; fulus; ac partes multas con-
tinens; qui ualeat omnia prębere; ad omnium deniq; aures perue-
nire; omnium ingenia; cuiuscunq; rationes; sectas; atq; instructionum
ideas cōmouere; qui large ac gratuito sine excusatione; sine inui-
dia capacibus; rēbetur. Oratoris desiderio teneris? Hinc ad eam

ultrū & mirandū

TRIGESIMVS SEPTIMVS CIII

expeditus est cursus; sufficiens; facilis; sublimis; admirabilis; minime
interruptus; robustus; imixtus; Poeticen adamas? Aliude quęrito
tantum metrorum ipsorum rationem; reliquum poeticę dispensa-
tionis; hinc capere potes id quod dicitur sublime; conspicuū splen-
didum; secundum diuinitus afflatum. Ut itidem dicitur dispositio
poetica; fabulosa constructio; ut est postremo affluens uocū copia;
minimeq; salebrosa harmonia. Ciuilem institutionē affectas; eges-
q; eiusmodi apparatus; qui populum queat & consilia tractare. Ma-
nifestam rem tenes. Vides consilium; oratorem; leporem; ac robur;
Verū aliquis contemptis his studijs philosophiā potius amplecti-
tur; Hoc quidē in loco iactantiā minuo; cedoq; neq; amplius utor
eadem persona. Per magna res agitur; & quę pręceptore omnino
requirat; minime (medijs fidius) uulgarē humiq; repente; neq; ex
popularibus moribus compositum. Si quis enim philosophiā affie-
met in uerbis ac nominibus consistere; in artificiosis pręterea sermo-
nibus; in redargutionibus; rixis; sophisticisq; argumentationibus;
atq; hoc genus sapientię scholis; paruo negotio pręceptore inueni-
et. Multus ubiq; sophistarum est numerus; facile negotium; conse-
stimq; apprensus; Quare dicere auidim huiuscemod philosophię
plures pręceptores; q̄ discipulos extare. At si ista; quota pars philo-
sophię sunt; ac tantula profecto; quanta nec sine turpitudine potest
ignorari; nec tamen multa cum gloria teneri; turpitudine uitemus.
Cumq; harum rerum scientiā fuerimus adepti; de earum cognitio-
ne nimium nobis ne placeamus; In quibus si summa dignitas sit
nimirum grāmatistas honorabiles facimus; quorum negotiū est
syllabas uersare; unaq; cum puerorū stultissimo grege; orationem
balbutire. Philosophię ipsius caput ac semita; quę ad eam homines
ducit; pręceptorem exposcit; qui iuniorum animos attollat; eorūq;
ambitionem instar pedagogi gubernet; haud aliter q̄ doloribus
ac uoluptatibus ipsorum appetitiones temperando; ut illi solent;
qui equos perdomandos suscipiunt; Hi. n. neq; penitus eorum fu-
rorem infringunt; neq; etiam sinunt eos impudenter propria gene-
rositate abuti. Equi furor regitur freno; regitur habenis; equitis au-
rigęq; arte. Hominem uero uersat oratio minime ignaua; minime
sordida; minime neglecta; sed quę lenitate atq; acrimonia tempe-

Sophiste qd

ratam nequaquam otium auditoribus præbet: ut uoces dumtaxat ac uocum uoluptates inquirant: sed illos potius excitet: ac ueluti tubæ sonitu percussos cogat debacchari. Tuba etenim interdum clausicum sonat. Interdum receptui canit. Qui si huiusmodi oratione requirant philosophiam affectantes: nimirum dare operam oportet: ut eum cuius ea facultas existat habeamus. probemus. eligamus. siue ille senex siue iuuenis. siue pauper. siue diues. siue multi nominis sit. Opinor autem minus ualidam esse iuuentute senectute. diuitiis paupertatem: obscuritatem nominis gloria. Facilius tamen homines ad eos. tanquam ad præceptores accedunt: qui eiusmodi defectibus & incommoditatibus laborant: Ita ut hæc fortunæ incommoda: quasi quædam uiatica effecta sint ad iter philosophiæ. Nam quæ pauper Socrates fuit: pauper statim imitabitur Socratem: ut bene iam nobiscum agi putemus. quæ non & simi & uentricosi. de philosophia disceptent. Quod uero Socrates non solum pauperes: sed etiam diuites claros. ac nobiles ad philosophiam urgeret. nemo recordatur. Censet. n. Socrates si ipsum tantum Eschinem atque Antisthenem ad philosophiam trahat. minimum inde utilitatis ad ciuitatem Atheniensem: aut potius nihil cuiquam eorum temporum peruenturum: præter id quod ex memoria sermonum suorum posterioribus esset conducturum. Si uero Alcibiades. si Critias. si Critobolus. si Callias philosophiam essent amplexi: nequaquam sane procelsum anteire. Aristippus ille qui purpuram gestaret. unguentisque oblitus esset: haud intemperantior Diogene fuit. Ut enim qui uim aliquam adeptus. corpus suum aduersus sequitiam ignis muniendi non dubitaret. opinor. se ipsum & Ethægis flammis obicere. Sic etiam quæ pulchre se aduersus uoluptates pararit. tamen in mediis ipsis diuersetur. neque calorem. neque flammam. neque liquationem aliquam sentiet. Itaque probandus philosophus est. non ex habitu. non ex tate. neque fortuna: sed potius a iudicio mentis. sermone. compositione. quæ animi. a quibus (dumtaxat) philosophus dignitatis sue suffragia capiat. Alii uero a fortuna habitus similes sunt uestimentis theatra-

Socrates

Aeschines

Antisthenes

Alcibiades

Critias

Critobolus

Callias

Diogenes

Sardanapalus

Aristippus

libus. Unus atque idem est poematis decor. siue Is. qui loquitur in scena principem agat. siue etiam seruum. Etenim pro usu fabularum amictus commutantur. Itaque Agamemnon fert sceptrum. pellis bulcus. Achilles arma. Thelephus penulam. ac peram: nec propterea minus libeter a spectatoribus ipsis Agamemnonem Thelephus audit. Animus. n. non loquentium fortunas. sed poemata respicit. Eodem pariter modo existimare debes in philosophico sermone pulchritudinem nequaquam uariam. ac transmigrabilem esse: sed unam & eandem ac ipsam sibi ipsi perisimilem: pro qua. qui decertant hos fortuna diuersis amictibus ornatos in scenam uitæ demisit. Pythagoram quidem purpura uestitum: Socratem uilissima stola: Xenophorem & thorace & clipeo armatum. Sinopeum pugilem Thelephi ipsius exemplo. baculo ac pera instructum: Quorum omnium ornatus cum persona: quam gererent optime faciebat. Propterea Pythagoras admirationem hominibus inuicit: Socrates ipsos redarguit. Xenophon suasionibus illexit. Diogenes conuitio est usus. O beatos histriones: O beatos auditionum earum spectatores: Quis nunc erit temporum nostrorum. uel poeta. uel pugil: quem neque pudendum. neque elinguem dicere possimus? Sed potius recipi dignum in theatra. conuentusque grecorum. Quæramus hunc uirum: confestim (ut spero) apparebit. Apparentque in honoratus haud abibit.

Agamemnon

Achilles

Thelephus

Pythagoras

Socrates

Xenophorus

Diogenes

VTRVM DIIS DICANDA SINT SIGNA. XXXVIII

PITVLARI mortalibus Deos. ambigit nemo. omnibus quidem omnes. Verum secundum diuorum nomen minimum famam. optulari alios aliis creditum est: His homines & honores & signa. pro ut Deorum aliquod beneficium aut publicum. aut peculiare in eos extitit. obtulerunt. Sic nauem in exanti aliquo scopulo. quod minime tunderetur ab undis. temones marinis Diis dicauerunt. Sic de pastoribus aliqui Pana uenerantur: in eius honorem. uel abietem excelsam. uel antrum profundum eligentes. Agricole præterea colunt Liberum patrem: uiridem ac natiuum aliquem truncum in pomario conserentes: rusticum nimirum signum. Dianæ sacratæ sunt scaturigines fontium. de uexque in montibus ualles. & uenationibus exposita prata. Sed & Ioui mortalium

Temones marini
dijs dicauerunt

primi uertices montium sacrarunt Olympum / atq; Idam uel aliū
 quempiam: qui præ ceteris cælo proximus esse uideretur. Est etiam
 aliquo gentium tributus fluminibus honos: uel propter emolumē
 tum: ut apud Egyptios Nilo: uel propter pulchritudinem ut apud
 thessalos Peneo: uel propter magnitudinē ut apud Scythas Istro:
 uel propter fabulam / ut Acheloo apud Eholos: uel lege ut apud
 spartiatas Eurotē uel propter sacrificia: ut apud Atheniēses Ilisso.
 Quo sit ut amnes quoq; propter utilitatē eorum: qui ab ipsis com
 moda acciperent honores sortirentur: Quinetiam adhibet sunt
 artes: constituendis propriis cultibus singulorum Deorū: quē eos
 aliis: atq; aliis notis insignirent. Sicubi uero gentium genus homi
 num sit: minime uel rusticum uel marinū: sed potius in urbibus
 diuersans: quod ratione ac legibus constet: Nunquid hoc genus
 nec munera: nec honores tribuet Deo? An potius honores uerbo
 tenus impendet: Dei celebrando memoriam? A signis autem: ac di
 cationibus sacris: quibus Deus minime putet indigere: abstinēbit?
 Haud. n. magis indiget Deus: uel signis: uel dicationibus sacris: q̄
 imaginibus: ac simulachris indigeant uiri optimi. Nā (quemadmo
 dum mea fert opinio) adformandum ex humanis uocibus sermo
 nē: haud necessarij sunt: uel Fenicij uel Ionici: uel Attici: uel Assyrii:
 uel Egyptii characteres. Sed eos iccirco humanę mentis imbecilli
 tas inuenit: ut essent certę notę. In quibus homines hebetudinem
 propriam imprimentes: ex eisdem possent reformare memoriam:
 Sic etiam diuinę naturę nihil opus ē signis: aut dicationibus sacris:
 Verum humana ingenia imbecillitatis proprię conscia: tantumq;
 a diuina natura distantia: quantum distat cælum a terra certa cōsti
 tuit signa: in quibus conderet & nomina & gloriam Deorū: Qui
 igitur memoria ualent: uigentq; ita aīo ut: recta tendentes in cælū:
 diuinę ultro naturę occurrant: Hi nihil indigent dicationibus sacris.
 Rarum tamen id hominum est genus: neq; reperias unq; populi
 coetum: ita memorem diuinę naturę: ut eiusdē admoneri nō egeat.
 Perinde ac pueri solent tenuibus quibusdam notis: a grammati
 stis expressis: constituta memoria ad ediscendam artem: manu quo
 dāmodo perducī. Visi sunt enim legum latores: quasi cuidam gregi
 puerorum dicationes has sacras tradidisse: ut essent signa quędā

silus
 Peneus
 Ister
 Achelous
 Eurotas
 Ilissus

flu.

diuini cultus ac uie: qua quodāmodo ad reminiscētiā diuinę na
 turę ducerentur. Verum dicationum sacrarū: haud una lex ē: haud
 unus est modus: haud una est ars: haud una materia. Putarunt ete
 nim gręci ad celebrationem deorum conducere eam præcipue res:
 quę propter puritatem materię: propter effigiem humanam: prop
 ter artis conlumationem: pulchritudine ceteras uinceret. Neq; per
 peram decreuisse putandi sunt: qui simulachra deorum ad huma
 nam effigiem struxerunt. Si enim animus hominis accedit proxi
 mus Deo: ac præ ceteris rebus eius similitudine insignitur: minime
 profecto decuit deum: illi: qui sibi esset simillimus: septum aliquod
 tabernaculum circumducere: uerum id potius: quo optime imortā
 lis animus gestaretur: quod expeditū esset ac facilis motus. Solum
 etenim corpus humanū: ex cunctis terrenis corporibus: uultu susp
 cians in cælum: & præstantiam: & alacritatem: & decoram compo
 sitionem ostēdit: nec propter magnitudinem terribile: nec propter
 setas formidabile: nec tardum ex grauitate: nec leuitate lubricum:
 nec propter duritiem tactui molestum: nec propter frigiditatē hu
 mi: serpens: non propter caliditatem petulcum: non propter rarita
 tem compagis ad natationem factum: non propter imanitātē cru
 das carnes: non propter debilitatem radices depascens. Verum in
 operibus suis musice compositum: formidabile prauis: placidū pro
 bis: natura gressibile: alatum ratione: Arte compos natationis: fru
 gi uescens: terram labore exercens: pomi uorum: coloris honesti: de
 centi præditū statura: bene oculatum: barbę decorę. Per huius igitur
 corporis formam: sanxerunt gręci deos celebrari oportere. Bar
 bari autem & ipsi deum intelligunt omnes: aliis tamen atq; aliis si
 gnis usi sunt. Perse adorant ignem diarium: nimirum diuinitatis si
 gnum: insatiabilem: uoracem: Huic cum sacrificant Perse alimentū
 præbentes his uerbis utuntur. Ede ignis domie. Qui cū eius me di
 faciant: non ne merentur audire. O stultissimi gētium: qui post ha
 bitis tantis: ac talibus diuinitatis signis: ut est placida terra: ut luci
 dus sol: ut nauigabile equor: ut fecundissimi amnes: ut uitalis aer:
 ut postremo cælum ipsum: igni potius operam nauatis ferissimo ac
 leuissimo Deorum: quem nec solum pascitis lignis: extis: & cetera
 mētorum omni copia. Verum huic uel simulacro: uel Deo: Erethri

De Statuis notandi

Perseu adonati

am atq; ipsas Athenas / ionica templa gręcorum Deorum simula
 chra deditis absumenda . Non possum non succensere egyptiacis
 legibus . Bouem egyptii colunt . autem hircum / atq; animalia Nili
 quorum mortalia corpora / miserę uite / humillimi aspectus . obse
 quium sordidū : turpissimus cultus . Moritur apud egyptios Deus
 lugeturq; : cuius & templum & sepulchrum egyptii ostendunt .
 Et gręci quidem sacrificant optimis uiris : quorum uirtutes prole
 quantur honoribus : calamitates autem obliuionibus debent . At
 Aegyptii propriis diis pariter impendunt honores & luctum . Penes
 mulierem egyptiam cocodrili catulus educabatur : hanc Aegyptii
 beatam putabant : quę scilicet Deum nutriet . eorum aliqui &
 nutricem & alumnum demulcebant . mulieris huius ephesus fi
 lius erat : deiq; huius equalis . quo cum educaretur . ac luderet : Deus
 uero ille interea / dum infirmis uiribus esset : eiecit admodum erat .
 at aucto corpore / ingenium detexit puerumq; equalē occidit . In
 felix autem Aegyptia / ob eam necem feliciter actum cum filio pu
 tabat : cuius necis beneficio filius contubernalis Dei donum effice
 tus esset : et Aegyptiaca quidem eiusmodi sunt . Alexander ille Mace
 do : qui perlas euerit : Babylonē uicit / ac Darium cepit : perrexit ad
 Indiam pręterq; liberi patris / & Alexandri (ut ferebant indi) cūctis
 aliis exteris exercitiis ad eam etatem inaccessam : cum aduersus
Alexandrum hunc arma sumpsissent Indici reges Porus & Taxiles .
Porus quidem capitur pugnans : Taxiles uero i amicitiam / ac socie
 tatē recipitur . Ostendit Alexandro Taxiles : quęcunq; miranda erant
 in indica terra . maximos amnes . uarias aues / odoriferas plantas / si
 qua pręterea ignota essent oculis gręcorū In his animal quoddam
 eximium . liberi patris simulacrum : cui sacrificant Indi : draco erat
 quinq; iugerum magnitudine . Is duexo quodam i loco a lebatu
 & anfractu profundo . desuper altissimis muris circumsepto . Indo
 uero armenta deuorabat pręsentibus indis oues ac boues in cubi
 quasi tyranno cuidam potius q̄ Deo . Hesperii Libes i colunt : te : rās
 collum uidelicet angustum in longitudinem porrectum / ac mari
 circumdatum . Scinditur enim circa colli uerticem oceanus / aqua
 q; ui terrā amplectitur . His hominibus insigne est Atlas . Est autē
Atlas concauus mons . accliuus ualde / ita ad excipiendum pelagus

*crocodilus a muliere q̄da
 nutritus filiu illius deuo
 rauit*

Alexander

Darius

Porus

Taxiles

*draco indig mirę magni
 uelutis cui sacrificabant
 indi*

Atlantis montis descriptio

patens . quemadmodum patent ad aerem theatra . In medio mōtis
 est locus uallis uidelicet per breuis haud admodum lata / pinguis
 tamen atq; arborum ferax : in quam si quis ex uertice ipso despiciat
 in imum credat se puteum despicerē . Descensus uero propter inte
 riora pręrupta difficilis est . & alioqui religione prohibitus . Verum
 q; huius loci mirabile est : cum oceanus estuās littus obtundat : alii
 quidem in locis adiacentes campos aspergit : Vbi uero ad Atlantē
 accedit in spetiem erigitur montis . Propterea uidere est aquam ui
 propria stantem . instar murisq; neq; uallem in fluat : neq; soli at
 tactu fulciatur . Inter montem ac marę multum est aeris . nemosq;
 in conualle receptum . Is locus apud lycios sacer est . ac Dei iusurā
 di diuinitatisq; signum . Celtę colunt Iouem : celticum uero Iouis
 signum . altissima quercus . Pęones solem uenerantur : signum pęo
 nicum discus breuis . longo impositus ligno . Arabes Deum quidē
 habent : qualem tamen minime noui : tametsi eius simulachrum as
 pexi . tetragonum uidelicet lapidem . Venus a paphiis colitur : cuius
 insigne nulli rei magis assimiles q̄ albę pyramidi . At materia pyra
 midis omnino ignota : Apud lycios Olympus ignem emittit : haud
 admodum similem etneo : cum placide / atq; ordinate mittatur
 is ignis & sacer . & diuinitatis apud lycios est signum . Phryges quę
 circa Celenas habitant . amnes Marsiam & Meandrum uenerantur .
 hos edit fons unus . ut & ipse sum testis : Fons uero ad montem ac
 cedens . contra dorsum urbis absconditur . atq; absorbetur : rursusq;
 ex urbe emergit diuidens fluuiis & nomina & a quam . Meandrus
 namq; in Lyciam profluit : Marsias uero circum adiacentibus cam
 pis / absorbetur . Sacrificant fruges hiis fluuiis ambobus aliqui .
 seiunctim uero aliqui . peculiariterq; aut Meandro / aut Marsię .
 Iaciunt etenim uictimarum coxas in fontem / celebrantes eius flu
 uii nomen / cui sacrificium fecerunt : Coxę ad montem deuectę
 quem una cum aquis subeunt : si quidem sacrificium fuerit tri
 butum Meandro . nunq; in Marsiam emergunt . Sin uero con
 tra Marsię datum : Meandro minime miscentur . At si sacrifici
 um fuerit ambobus : ex equo diuiditur donum . Mons Cappa
 docibus est Deus . iusurandum . ac simulachrum : Meotis palus &

*Diuersę diuersarū
 tionū religiones*

Celenę . N .

*Marsias
 Meander } flu .*

Meotis palus

Tanais
Massagetis

Tanais Massagetis. O infinitam ac diuersam signorum multitudi-
nem: quorum aliqua finxerit ars: aliqua commendarit usus: Multa
propter utilitatem colantur: multa propter terrorem uenerentur.
multa propter magnitudinem diuina sunt habita: non nulla pul-
chritudine laudentur. Neque reperias hominum genus: siue barba-
rum: siue grecum: siue maris: siue continentis incolam: siue pastori-
cium: siue urbanum: quod penitus respuat significationes aliquas
ponere glorie Deorum. Quomodo igitur sententia feratur: in ea
dubitatione sermonis? Vtrum scilicet diuinitatis ponenda sint signa:
an omnino negligenda? Quamuis necessaria magis putanda esset:
hec questio: si quidem de his legibus agatur: quas accepturi sint ho-
mines: hi qui uel extra nostratam hanc regionem positi essent: ne
quaquam communi hoc aere utentes: uel recentissime humo prognati:
uel etiam ab aliquo Prometheo confecti: nostre huius uite rationis:
ac legis imperiti. Nam si his hominibus statuende sint leges: eam
forte considerationem inibimus. Vtrum expediat sinere hoc genus
hominum contemptum uiuere: his diuinitatis imaginibus: quas
natura ipsa produxit: reiecta prorsus uel eboris: uel auri: uel quer-
cus: uel cedri: uel amnis: uel auis adoratione: quorum potius loco
surgentem solem: illustrem lunam: uariatam celum: terram ip-
sam: aerem ipsum: ignem quoque integrum & uniuersam aquam uene-
retur? An idem genus cogendum magis sit: lapidum: lignorum: ac
formatum cultum suscipere? Sin uero tempus communis omnibus
lex est: que semel posita sunt stare sinamus: gloriam suscipientes:
Deorum: eorumque misteria: quemadmodum & nomina seruantes.
Deus. n. rerum omnium pater: atque opifex: antiquior sole: & celo:
tempore melior: quo melior: omni fluxibili natura: sine noie: legis la-
tor: innominabilis uoci: inuisibilis oculis est: cuius cum minime
possimus substantiam capere: necessarium est inherere: uel uo-
cibus: uel nominibus uel animalibus: uel formis aureis: ebur-
neis: argenteis: uel plantis: uel fluuiis: uel culminibus: uel
scaturiginibus: aquarum. Nam cum desiderium nos habeat di-
uine nature intelligende: Ita est humane mentis imbecillitas:
ut quecumque hominibus pulchra uideantur: ab ipsis Dei naturas:
diuina nuncupemus: sequentes amantium illum affectum:

quibus eorum quos amant: simulachrum prebere iucundissimum:
folet spectaculum: iucunde etiam inspicitur: lyra: iaculum: sella: circus:
uel quicquid potest amati memoriam suscitare. Quid igitur mihi
uel inquirendum superest: uel decernendum: dedicationibus sacris:
dum mortales intelligant genus unum diuine nature. Si quidem
grecis eius memoriam excitet ars Phidie: aut Egyptiis animalium cul-
tus: aut aliis gentibus amies: aliis ignis dissonantiam non accuso:
Vnum intelligant: diligant unum: memorent unum.

Phidias

AN RECTE FECERIT SOCRATES: Q VI NO
LVERIT VTI APOLOGIA. XXXVIII

Acinus indignum: singulis aliis artibus indultum es-
se: ut nequaquam ad commune iudicium trahantur: cum neque
licitum sit gubernatorem: qui uel opem tulerit nauis: uel
exercuerit artem: iuxta nautice ipsius ratione: apud artis ignaros: re-
um fieri: Neque medici alicuius actiones: curationes preceptaque uiue-
di: ab egrotis ipsis inspicere: ac probari. Non figulos: non sutores: non
preter hos: ignobiliora tractantes artificii proprii: sustinere alium
iudicem: preterquam artis eiusdem confortem. Socrate uero in quo nec Apol-
lo aliquatulum ignorantiam taxauit. Ille inquam Apollo: qui arenam mariti-
me numerum nosset: & diuinatione prodere posset: non dum a ca-
lumniis & accusationibus quietem impetrare potuisset? Quin po-
tius incurrere cum indies in acerbiores Anito: ac Melito lycophan-
tas: ipsisque illis iudicibus: quos ea tempestate Atheniensis habuit
populus: Qui si pictor: aut statuarius fuisset: qualis Zeusis: Poly-
cletus: & Phidias fuerunt: nequaquam ei esset interdictum: quin glo-
ria artis: cum laude & approbatione cum laude intuentium cuncto-
rum opera sua posteritati transmitteret. Eorum inquam operum: que
tantum abest: ut spectatores aliqua censura perstringant: ut ne-
que examinare etiam audeant: sed potius ament liberam gratuitam
que laudem nobilibus illis spectaculis impendere. Si uero is sit:
qui commendationem ac laudem: non a pictura: aut statua-
ria: aut a mechanicis artibus accipiat: sed potius a ratione a la-

Socrates

Anitus
Melitus

Zeusis
Polycletus
Phidias

Socrates

Anitus

Melitus

Lycon

bore / a moribus / a frugalitate / constantia temperantia ce-
 eisq; uirtutibus: ex quibus se compositum consumatum / deo
 rumq; reddiderit: Hunc ad stabilem gloriam / ac eertam laudē per
 tingere non pati: iudicesq; eiusdem artis consortes impetrare non
 posse: sed potius cottidie diuersas aliquas calumnias / atq; oblocu-
 tiones substinere quis ferat? Qualis ea est: quę i presentia confide-
 randa occurrit. Socratem hunc Melitus accusauit / statuit i iudicio
 Anitus oratione infectatus est Lycon: Athenienses damnauerunt
 undecim uiri uiciri iusserunt: carnifex necauit. At ille accusantem
 Melitum despexit: Anitum delatorem cōtempfit: Causidicum Ly-
 conem derisit. Aduersus Atheniensium decretum aliter ipse decre-
 uit. Multantibus illis aliam ex aduerso multam indixit. Vincien-
 tibus ipsum undecim uiris prębuit corpus: erat enim imbecilius
 corporibus multis animam minime prębuit: qui erat Atheniensiu
 omniū pręstantissimus: carnifici nequaquā infectus: ob uenenū mi-
 nime cōmotus. Verum / h c quem Athenienses damnauerunt inuiti-
 diam obiit libens: huius rei maximum illud est argumentum. Nā
 cum ei licitum esset damnationē redimere pecunia: atq; etiā fugere
 occulte mortem tamen maluit obire. Q d uero Athenienses inuiti
 damnauerunt: peracti mox pēitentia iudicii satis probat: Quia una
 re quid accidere iudicibus potest? quod magis irrideri mereantur?
 Vis etiam ulterius Socratis factū exquiramus? nū oportune illa
 omnia egerit: an magis iportune: Quid igitur? Si qs accedens nar-
 rauerit tibi esse uirum Athenis in etate senili constitutū / professio-
 nephilosophum / Inopem fortuna: optima natura utentem / Dife-
 tum: perspicacissimi intellectus: uigilantissimum / sobrium: qui ni-
 hil unq; temere fecerit: aut dixerit: ad multam senectutem peruene-
 rit: Laudatores habuerit morum suorum / ex grecis haud ingenio
 postremos: Ex Diis uero Apollinem ipsum / & hunc cum propter
 inuidiam / propter inimicitiam / propter honestatis odium petitus es-
 set: ex theatralibus ab Aristophāe: ex sophistis ab Anito: ex sico-
 phātis a Melito: ex oratoribus a Lycone: Quorum alius / cum in
 commedia luxerit: alius in iudicium capitis traxerit / alius detu-
 erit alius orationem perstrinxerit: alii uero condemnarint. In-
 primis quidem Aristophani infensum cum uicissim in Diony-

Socrates ad multam sene-
 ctutē peruenit

poeta — Aristophā
 sophista — Anitus
 sycophanta — Melitus
 orator — Lyco

silis comicis salibus / haud irremuneratum abire fuisse: cum ma-
 xime iudices maderent: post accedētem adiudicium cum accusato-
 ribus dicendo congressum / longissimam orationem habuisse. De-
 fensionem uidelicet ad demulcendos iudices egregie compositam:
 cuius proemium auditores attentos ac beneuolos redderet. Narra-
 tio ad persuasionem apposita esset: coniectura / fides uerisimilitudo
 demonstrationē siemarent: Dein in iudiciū testes adduxisse uiros
 & opibus & fide apud iudices (inter ceteros Athenienses pręstan-
 tissimos) nō pepercisse pręterea supplicationi misericordia / lachry-
 misq; in tempore emissis: Postremo aductis in conspectu iudicum
 Xantippe uxore / filioliq; eiulantibus: his omnibus modis iudiciū
 animos uersasse: Quia propter per miseracionē suffragiorū absolu-
 tione expugnata: iudiciū euasisse. Pape egregiū uictorē narras: Cre-
 do etiam (si diis placet) is quoq; se ex iudicio proripuit in Lyceum:
 per academiā ceterasq; disciplinaz scholas letus incessit: tamq; q
 ex hibernis tempestatibus sospes euasisset. At q; si hęc ita gesta fuis-
 sent: Quomō philosophia uirū hunc / quę: quo ad eius fieri potuit
 rarū / atq; egregiū efficit: Quomō inq; excepisset? Nō (me Herce)
 melius q; lanista certatores delibutos unguentis / sine sudore ac pnl-
 uere coronatos scedere / minime uel ictos / uel uulneratos / uel feren-
 tes uestigium aliquod uirtutis. Verum enim uero / quę fiducia So-
 cratem ad defensionem hortaretur? Num cōsideret iudices æquos
 habiturum? At qui iniquissimi erant: Num sapiētes? At qui demē-
 tes erant: Num bonos? At improbi erant. Num māsuētos? At ira-
 cundia aestuabant. Num similitudine aliqua secum obstrictos? At
 dissimillimi erant. Num meliores? At pessimi erant. Num de terio-
 res? At quis se meliorem agnoscens / deteriori committere se uelit?
 Fac eū causam dicere / nūquid philosophiam adiurabit? Mentietur
 omnino. Num philosophiam profitebitur? At ea præcipue causa
 illorum in se uerterat odium. Nihil (medius fidius) horū dicere ip-
 sum oportuit. Reselleret aduersarios / ac iudicibus probaret / iuuen-
 tutem nequaquā corrupisse: neq; se nouos Dæmones induxisse? Vi-
 de quam rem ageret / quantumq; negotiū sustineret: qui homi-
 nes artis ignaros: de his: quæ in artificio uersantur / docturus
 esset. Vnde Atheniensibus erat / ut intelligerent quid esset iuuentus

Xantippe

Solo
Draco

Elicia

sem eo rumpere? quid uirtus? quid de non aut quomodo colendus: De quibus neque mille iudices fabarum suffragis creati unquam inquirunt: Neque Solon aliquid scripsit aut Draconem uenerandis in legibus habetur: In quibus potius agitur de citatione de peculatu de accusationibus de rationibus readendis de iuramento: Quae quidem omnia in Elia peritissime tractantur: et similitudinem gerunt cum pugnis: contemptionibusque uerborum: quas sepius inter pueros greges talorum lusus solet excitare: dum se inuicem inter ludendum aut rapiunt aut aliqua iniuria afficiunt. Veritas uirtus rectaque uita alios iudices postulat: alias leges: alios oratores: quorum iudicio Socrates uictoriam coronam ac laudationem accepisset: qui si uelit & tenet & philosophus pueris mixtus: talis ludendo iectare irrationem quomodo effigiat? Quotus quisque medicus est: qui persuadere febricitantibus possit optimum esse ieiunium ac famem tollerare? Quotus qui petulantem hominem in sententiam trahat quod uoluptas sit maximum malum? Quis auarum docilem fecerit nihil eum cupere boni? Id si fieri facile possit: etiam Socrates Athenienses persuasione cepisset quod studium uirtutis minime iuuentutem dissoluat: quodque illuminatio quaedam diuina de demonum natura nequaquam transgressionem legis inducat. Nam aut haec Athenienses pariter cum Socrate callebant: aut hic callebat ipsi ignorabant. Ac si quidem callerent: quid edoctos iam docere iterum oportuit? Sin erant ignari: profecto non defensione tentandis sed potius ad ediscendam huiusmodi scientiam fuerant inuitandi. Alias etenim defensiones manifestas efficiunt testes fides argumenta coniectura probationes ceteraque huius generis complura ob eam causam ut quod interim absconditum fuerit in conspectum iudicum prodeat Virtutis & probitatis unicum est argumentum reuerentia uidelicet erga uirtutes: qua quidem eo tempore ex Athenis eiecit: quid oportuit Socratem orare ut effugeret necesse? At si mors ipsa bono huic uiro praecipue uitanda fuit: continuo superest: non illud quidem quod expectare te uideo ut illi scilicet coram iudicibus pro se ipso fuerit dicendum: sed potius ut pugnantia maximeque contraria committantur hoc est ut qui ueluti publicus quidam acerque temperantique magister atque inexorabilis fuit: nemini unquam nec seruire quicquam

nec blandum nec humile: nec summissum locutus: Idem ingenii ac professionis suae oblitus praeter necis metu noluit Melito infestus esse noluit Anitum reprehendere. Ac demum quiete sua contentus uicos urbis plateasque lustrare noluit censuram nota cuiusque hominis conditiones artes studia & cupiditates incessere. Sin uero & strenuus miles & intrepidus gubernator suo quisque studio intentus mortem contemnit: optantque praecleari artifices opificiis suis commori. Decuit ne philosophum scilicet assignatum sibi in acie locum deferere? egreque aut terram aut uitam relinquere? & uirtutem ueluti scutum proicere in pugnam? talia socratem agere: quisnam iudex aut laudare: aut saltem ferre posset? stare cum in iudicio reum humilem pavidum uiuendi spem ab aliis ueluti stipem mendicantem Hoc est enim apologiae munus suscipere. An uero loqui ipsum oportuit? Nihil (me Hercle) quod uel humilitate uel pauore uel summissione turpe uideretur: sed quod potius liberam contumaciam a magnitudine animi non a superbia inductam dignitatemque philosophiae ostenderet. Apologiam minime ais: Sed tumorem incendium atque iracundiam. Quae animi equitate defensionem istam acciperet impurus ille iudicum confessus popularisque licentiae alumnus liberis uocibus insuetus: continua assentatione deprauatus. Haud (me Hercle) melius quam in commestatione: petulantium hominum feratur sobrius uiri: uel huic auferens craterem uel ab illo tibicinam abducens uel aliis cripens coronam ebrietatem commestantium discutere tentare. Quamobrem satius fuit Socratem tacere: ubi minime licuit non turpiter loqui. Sic enim maxime serua uirtutem iracundiam compressit. Iudices praeterea ipsos in infamiae sordibus reliquit quod tacentem damnare nequaquam pudisset. Magna sibi nimirum sperare licuit aures iudicum obtundendo. Socratem enim illum: quem neque septuagenarium uitae curricula neque philosophia ipsa neque continua uirtus: uita minime labilis ac sana uiuendi ratio purissima proba consuetudo utilissima colloquia optimi conuictus: nequaquam satis a iudicio a uinculis a morte eximeri potuerunt. Clepsidra ne quaeso ad breue dicendi spatium concessa absolueret? At neque poterat neque (si posset) id Socrates accipere: id

Septuagenarium
socrates

Iuppiter diiq; omnes auertant. Quid si Leonidam ullum spartiatā
 ex astātibus aliquis hortetur: ueluti proditor armatus: ut se subdu-
 cens ex pugna ad euitandum impetum Xerxis sibi consulat fuga.
 Id Leonidas ille acciperet? Et nō potius mallet pro uirtute occum-
 bere: q̄ q̄ barbaro dedisset terga ifamiā subire? Quid igitur aliud
 erat Socratis defensio? q̄ terga uertere? q̄ corde atq; animo fugerē?
 q̄ honeste pauescere? Igitur in acie stetit impressionem sustinuit.
 uictoriam adeptus est: q̄uis athenienses putarent: suis Socratem
 decretis euersum esse. Id etiam Xerxes de Leonida putauit: At leo-
 nidas obiit: uictus est Xerxes. Socrates itidem iteriit Athenienses
 p̄nam pertulerunt. Iudicium enim exercuit Deus: exercuit ue-
 ritas: accusatio Socratis huiusmodi fuit. Peccat atheniensium po-
 pulus: qui nequa q̄ recipit Deos: qui pro diis habentur a Socrate:
 eiq; nouos demones imputat: Socrates recipit Olympium Iouem:
 Athenienses uero periclem. Socrates fidem habet Apollini: Athe-
 nienses contra Apollinem decernunt: peccat populus iuuentutem
 corrumpendo. Is namq; alebiadem corrumpit: is Hipponicum Cri-
 tias aliosq; permultos. O accusatorem ueritate nitentem. O equi-
 limum iudicium: O damnationem acetbam: pro Iouis offensa pe-
 flis accessit: bellumq; a peloponensiis illatum est: pro iuuentute cor-
 rupta: constructa decelia est: acceptaq; in Sicilia: et in Helleponto
 calamitas magna. Eiusmodi iudiciis decretisq; utitur Deus.

QUID EST SCIENTIA: XXXX.

Quid id est in quo homo differt a bruto? Quid præte-
 rea illud in quo homo differt a Deo? equidem ita existi-
 mo homines haud alia re q̄ scientia ipsa præstantiores
 brutis: haud alia q̄ propria impuritate diis inferiores esse. Deus. n.
 sapientior homine: Homo scientior bruto. Tu ne igitur sapientiam
 seiungis a scientia? Minime (medius fidius) magis q̄ uitam a uita:
 Sed uita ipsa quæ mortali & immortali cōmunis: si qualitātē cōside-
 res: equaliter utraq; se prebet: si breuitatem ac longitudinem tem-
 poris impar efficitur. Dei etenim uita in eternitatem producit:

homines uero in diem. Quomodo igitur si demus poten-
 tiam oculis subesse: ut uideant semper: utq; continuo intuitu pro-
 iectum excipiant lumen: minime uel palpebrarum egentes tegu-
 mento: uel somno ad instauracionem uigoris: uel noctis ad quietē
 captandam: qua accepta nihil a ceteris oculis differant: præterq̄ po-
 testate continue uidendi. Sic etiam scientia: res communis & ho-
 mini & deo: aliter tamen a Deo: aliter ab homine habetur. Ac diui-
 nam quidem uidebimus statim. Nunc autem ad eam: quæ magis
 est cognita accedamus. Quid id est: quod in homine est intellige-
 re: scire: discere: & cetera generis eiusdem: ex quibus ita uocatis spe-
 culationis habitum quendam animo adiicimus? Num quid omne
 id: quod summam breui quadam consideratione colligit sensus:
 ac peritiam uocat: intraq; ad animum ducit: postq̄ in illam peritiā
 ratiocinatio signum impresserit: scientiā dicemus? Tale quid dico?
 Homium primi qui nunq̄ uiderant nauem: externorum commer-
 tia adamantes: utilitatis stimulis acti: cum circumscriptos secer-
 nerent a mari: nantem uiderunt autem ex acre delapsam. Viderunt
 præterea ponderosum aliquod corpus leuiter super aquas deferris
 aut arborem: quam fluuius traxisset. Forte etiā aut aliquis (ut fert
 casus) cum mergeretur inuitus: ac cogretur membra iactare: eoz
 artificio enatauit: aut etiam libens: ludensq; natationem ipsam ten-
 tauit. Hos singulos casus peritia colligens: atq; horum collectione:
 nauigationem meditatus primum ineptum aliquod: atq; informe
 uehiculum construxit e materia leui: ut ē ratiū forma: ex colligatis
 permultis lignis rudibus compactum. Paulo post sensus adiuncta
 ratiocinatione procedens: ac sapienter effectus: uehiculum cauum
 inuenit: quod impelleretur a remis: uel isq; suspensum ferretur a uē-
 tis: remone ad rectitudinem cursus regeretur: atq; huic uitam & sa-
 lutem suam commisit: gubernatoris dumtaxat scientiæ confisus:
 Medicinæ uetustissimū inuentum his initiis ortum: constans est
 fama: Eum qui uexaretur a morbo domestici exportantel i frequē-
 tissimo uico statuebant: ut a transeuntibus uisus: de qualitatibus
 morbi rogaretur. Ita qui tulerat: depuleratq; similem morbum:
 aut medicamentis sumptis: aut cauteriis: aut incisionibus: aut tole-

rantia sitis: pro dito remedio laborātem iuuabar. Similitudo igitur morbi remediorum colligens memoriam summam eius: quod ex his hominum congressibus acceperat. scientiam fecit. Eodem etiā modo architectura: grana: textura: pictura incrementa sumpserunt manum quodammodo singulę ab experientia perductę. His ita se habentibus: utrum dicemus scientiam esse animi ipsius consuetudinem: ad quęcunq; opera & studia humana: An & idem extendemus ad bruta? Quando sensus: atq; experientia minime solius hominis sint. Nam & sentiunt bruta: & ab experientia non nihilum docętur: usq; adeo ut possint in participatum sapientię uenire. Grues per ęstatem ex Aegypto surgentes: extensis alis: uelut quibusdā uelis: per aerem feruntur recta in scythicam terram. Hoc animal q̄ minime decore formę numeros implet: cui scilicet habitior est uentris longissimum collum: posteriora leuissima: alę parum fultę: dispersa mębra in uolatu fluitare uidetur: instar nauis: quam undę agitant & impellunt. Hoc intelligens grus: siue sentiens: siue etiam experta: non ante uolatu se credit: q̄ lapidem rostro suscepit: firmamentum uidelicet uacillaturi uolatus: custodiamq; salutis. Cerui ex Sicilia i Calabriam: circa Rhegium urbem transfretantur p ęstatem: natantes desiderio pabuli (uerum ut credere pat est) longitudine natationis defessi: propterea q̄ onus capitis super aquas extantis: non facile sustinent: ad leuandum laborem rationem hęc inuenerunt. Natant quidem ordine cūcti unius ductum alius post alium sequentes: quasi exercitus imago congruo ordine incedentis. Inter natādum uero singuli super anterioris lumbos caput imponunt. At si contingat ordinis decurionem sub labore deficere: continuo in tergo locatur: aliusq; decurionis in locum succedit: alius tergi ductor efficitur: quasi sit acies in qua Xenophon tergum frōtem Chirifophus regat: usq; adeo ut etiam ad hoc gēus brutorum militaris disciplina transisse uideatur. Haud igitur sensus experientiaq; ad hominem pertinent duntaxat. Cuius hominis tantum peculiaris est ratio. Neq; aliud est scientia: q̄ stabilitās: rationis iisdem semper uestigiis hęrentis: captantis primo cognatas quodammodo res post distinguentis: quicquid in eis uiderit dissimile. Quarū

Natura & sagacitas
gruū. aduerte

Ceruorum astutia nota

Xenophō
Chirifoph

que similitudinē seruant inuicem comparat. Et (ut ita dicam) quasi amica connectit: confusa autem ac repugnantia diuidit in ordinata in ordinem: dissonantia in consonantiā restituit. Eiusmodi sunt arithmetice: geometrice: musicę: cęteręq; disciplinę: que sese penitus a mechanicis uindicant: ac rationis prodierunt impulsu. Has tamen Homerus nequaquā scientiarum antiquissimas uocat: uir & antiquitate & fide inter cęteros prestans: sed potius huius generis uiros admiratur: ut pote solos sapientes. Vatemq; & medicum morborum: ac ligna struentem: carmine præterea clarum. O: q̄ qualitātē dignitatis: sapiens uates: sapiens faber: sapiens medicus: q̄ qualis uidelicet Apollo: Esculapius: ac Phemius. Videndum est tamē an Homerus dignitatem scientiis ob inuentionem magis: q̄ ob utilitatem impendat. Id a nobis minime sequendum est: sed potius hoc modo dicendum. Animam uidelicet hominis rerum omnium expeditissimum atq; ocissimum motum habentem: ut pote: que sit conglutinata ex mortali atq; immortalī natura: ob eam partem quam a mortalitate desumpsit: sub brutali natura censendam esse. Nutrit enim auget: mouet: sentit: ob immortalitatem uero ad diuinitatem accedere: que. s. cogitat: ratiocinatur: ediscit: atq; efficitur sciens. Quatenus autem natura ipsa mortalis cum immortalitate concurrat: id omne dicitur Prudentia: mediū uidelicet quiddam existens inter scientiam ac sensum. Est que sensus iste animę functio: quatenus irrationalis: sicuti mens animę functio. Sed quatenus est diuina: harum media est prudentia: & ipsa eiusdem animę functio: sed quatenus est humana sensu. n. experientiam colligit: rationem prudentia: Mens uero stabilitatem. Id igitur: quod ex his omnibus compositum harmonice est: Scientiam uoco. Et si orationi huic adicere oportet exemplum. Dic sensum: circa operam fabrilem: dic mentem circa geometriam uersari: dic prudentiam esse qualis reperitur in architectis. Ars medium obtinens locum: inter geometriam & fabrilem operam: quatenus fabricam respicit: scientia est: quatenus cum geometria comparatur: propter stabilitatem minor inuenitur. Cernere etiam est scientiam: prudentiam: experientiamq;: potentias hominum inter se esse sortitas. Atq; hęc

Homere

Phemius

Motus animę
uelocissimus

quidem circa ignem uel ferrum uel ceteras materias uarias fatage
re. Artium ipsa copia utilitates comparat uitę. Prudentia uero quę
affectionibus animę pręsidet: easq; ratiocinatione ad iuncta / tamq̃
propriam familiam regit: ad experientiam ipsam comparata / ratio
nem scientię habet. Scientia autem ipsa tantundem est minor / q̃ tũ
circa negotium minime stabile / minimeq; certum diuersans: de eius
dem natura effigiem capit. At mens supremum in anima honorę
supremum etiam imperium habet. Quae in ciuitate possidet lex:
haud tamen ea lex: quę uel in tabulis scripta / uel columnis inscul
pta / uel calculis / uel manibus in contione sancita: uel a populo lau
data: uel probata iudiciis: neq; etiam aut a Solone / aut a Lycurgo la
ta: sed cuius lator est Deus: quę nunq̃ sit descripta: cuiusq; dignitas
ex suffragiis minime pendet: ac potestas reddendę rationi / non est
obnoxia. Quę pręterea sola lex est: quando quę temere uocantur
leges / sint potius dicendę falsę quędam opiniones defectibus refer
re / atq; aberrantes a fine. Nam sub huiusmodi legibus Aristides
exulauit: Pericles multatus est: necatus est Socrates. Cum contra
sub lege illa diuina iustus Aristides / optimus Pericles / Socrates phi
losophus esset. Illarum legum effectus popularis est status / iudicia
contiones / impetus populi / principum uirorum corruptiones / for
tunę uicissitudines / calamitates diuersę. At huius legis effectus est
libertas / est uirtus / est uita molestia carens / est tuta felicitas. Illis do
minantibus frequenter in iudicium itur / tremes implentur: classes
educuntur / uastatur ager / pugnatur i mari / desciscit ægina / De cælia
munitur. Perditur Melus / Platee uincuntur: Sicyon diripitur: euer
titur Delus. At harum legum imperio uirtus uairur: animus disci
plinis impletur / domus pulchre disponitur: ciuitas optimis legi
bus fundatur: terra mariq; otium uiget / ac pax. Nihil uel leuũ uel
in humanum / uel barbaricum dominatur. Pacis omnia plena: ui
gent fœdera: uiget scientia: uiget philosophia: uigent musicę ratio
nes. O leges cæteris legibus antiquitate præstantes / o legis latores
cæteris legum latoribus mansuetiores: quibus quisquis libens
instituendum se tradit: et liber & diues / & interpidus euadet: cotti
dianatq; legum / ac stultorum iudicium minime censuram uerebi

Solo
Lycurgus

Aristides
Pericles
Socrates

tur. Quisquis uero iniquus homo / ab earum obseruatione disce
det: iudicium nequaę effugiet / haud Atheniensium ipsorum calcu
lis sententiam ferentium: haud undecim uirorum exulare iubenti
um: neq; etiam carnificis uenenum propinantis: sed potius semet
ipse innata ac uoluntaria improbitate condemnabit.
Nam propriis homines uitii sibi damna creantur.
Hanc legem transgressus Alcibiades infortunium subiit: non qui
dem tunc / cum ab Atheniensibus est reuocatus e Sicilia: aut cum
ab Eumolpidis præconum uoce est execratus / aut cum extra fines
atticos / in exilium abiit. Leuis est hæc & contemnanda damnatio.
Melior enim etiam tum cum exularet Alcibiades fuit his: qui do
mi remanserunt: ut pote qui ab Lacedæmoniis haberetur in hono
re: quiq; Deceliam muniuit: qui conciliatus Tisapherni: qui Pelopo
nesiorum imperium accepit. At Alcibiadis damnatio antiquior ual
de: ab antiquiori lege / atq; ab antiquioribus iudiciis decreta: eo uide
licet tempore: quo discedens a Lyceo damnatus est a Socrate: & a
philosophia repudiatus: Tunc exulat Alcibiades: tunc capitur: O
damnationem acerbam / pertinacem execrationem & miserabilem
errorem? Athenienses itaq; supplices ipsum receperunt: At quos
philosophia / scientia / ac uirtus semel eiecerint: his & perpetuo fores
occludunt: & inexorabiles manent. Talis est scientia / talis ignoran
tia est. Ego uero & Minois leges / scientiam uoco: quam ipsum lup
piter docuit per annorum nouem curriculum / ut quod disceret Mi
nos: beatos efficeret Cretenses. Cyri scientiam / regiam appello uia
tutem: quã docuit Cyrus: minime didicere Cambyses / & Xerxes.
Cyrus. n. præfuit persis: ut peccibus pastor ad seruandum & alen
dum ouile: ut pote qui pugnant cum Medis / & Babylonios capi
ens longe barbaros lupos arceret: & a gregibus ignauiam depelle
ret. Cambyses uero & Xerxes / ex optimis pastoribus euaserunt im
probi lupi / gregem tondentes / & a scientia longissime distantes. Le
ges præterea Lycurgi / scientiam uoco.

Alcibiades

Eumolpide

Tisapher
nes

Decelia

Minois

Cyrus

Cambyses

Xerxes

Lycurgus

SERMO

DE VARIORUM NESINT CORPORIS ANANIME
AEGRITVDINES. XXXXI ET VLTIMVS.

Etustum olim est carmen: quod & ipsum in supplicatio-
nibus canitur. Beatorum antiquissima sanitas: in reliqua
uitam tecum sim. Libet huius carminis poetam interro-
gare: que nam ea sanitas sit: qua precibus in contubernium uocet? Ego.
n. suspicor eam diuinum quiddam esse: uotoque dignam: qua uideam ear-
mine: nec temere: nec fortuito dignam sic habitam: cuiusque memoria
ad hoc usque tempus perduret. Et si ea id est (quod suspicor) ratio mi-
hi ex persona poetę respondeat uelim. Harmoniam in homine com-
ponunt duo: animus scilicet ac corpus: Quorum si animus natura
egritudinum esset immunis: nimirum huius carminis uotum dumtaxat
pertineret ad corpus: quod quidem suapte natura palam est morbis
ac curationibus expositum esse: Sin uero ambo pulcherrime & aptissi-
me uel nature coniuncti sunt: si quo uitio eorum partes perturbari con-
tingat: fiatque ut per ipotentem uim alter alterius sibi uideat munus:
iuxta ac populus uel tyrannus in ciuitate consueuit: impedimentum
ceteris partibus afferit ipsarumque temperamentum euerit. Et hoc est quod
uel animi uel corporis ipotentem uim uocamus: neminique dubium
quin eorum uterque (quantum ad se ipsum attinet) sanitatem exposcat.
At inuicem comparatis: haud erit utrobique par appellatio: Verum utri-
us salutem ac simmetriam beatorum antiquissimam appellemus: ut
utriusque infirmitatem ex opposita illi ualitudine noscentel: perspicere
possimus: ab utra maius ad hominem perueniat malum. Age
dum totam hanc rem in hunc modum statuamus.

X animo & corpore constitutus est homo: in eoque ani-
mus imperat: obsequitur corpus. Et quidem eodem fe-
re modo in ciuitate aliquis regnat: reliqui parent: & tam qui im-
perat: quam qui parent ciuitatis pars est. Harum utriusque potius ui-
tio misera ciuitas fiet: Fac populum inuaserit langor: non ne Pericles
ualens atque optimus rector populi discutit langorem? Contra Sy-
raculis Dionysius tyrannico contagio: opprimatur populus quis
sanus: tamen ad recipiendam salutem inualidus sit. Vis ne corpus

Pericles

Dionysius

QVADRAGESIMVS PRIMVS CXIII

ut populum animum ut principem esse? Ita opinor. Itaque imaginem
cum imagine conferens considera: pluris ne populus quam rector: an
corpus quam animus habendus sit. Populus quidem furiosus est: non
ne itidem & corpus? Populus est multiplex: multifonus: multipli-
citer affectus. corpus itidem ex dissimilibus multis permixtum est.
Idem populus ex dissimilibus multis ac colluione quadam coag-
mentatus. Populo quid est: quod si ad iracundiam propensus? in
cupiditatibus uehementius? in uoluptatibus mollius? in doloribus
abiecius? in irascentia asperius? Eadem hec uitia attingunt corpus.
Quod quidem & ipsum cupiditatibus appetitionibus uoluptati-
bus atque impetu rapitur. Nunc principem comparemus cum prin-
cipe. Princeps in ciuitate imperantis habet officium: idemque est &
honoratissimus & firmissimus: natura ad curas ac sollicitudines fac-
tus. Quid animus? Non ne principis partes omnino exequatur? Prin-
ceps sui ipsius habet arbitrium: animus itidem. Quę cum ita se ha-
beant: cuius nam morbo magis uel hominem uel ciuitatem labefac-
tari arbitrabimur? Nonne prestantioris morbus: uniuersitatem dei-
terius afficit? Laborant populus sub principe minime firmo: in ciui-
tate libera egrotat: morbus etenim principis ciuitatis ipsius pe-
tus est seruitus. Sed compendio loquendum: Animus est pretio-
sior: quam corpus: atque ideo bonum: quod a pretiosiori prouenit
est maius. Maiori autem bono maius opponitur malum. Sed minus
ius bonum animi est potius quam corporis sanitas: Maius igitur malum
animi quam corporis est morbus. Corpus ut sanitatem recipiat: arti-
est opus. Animus ut conualescat: per uirtutem consequitur. Animi
preterea motus: quid nam aliud quam improbitas? Corporis quam infor-
tunium sit? Sponte committitur improbitas: Preter uoluntatem in
fortunium accidit: ob eamque causam qui contra uoluntatem mali
quippiam patiuntur misericordiam: qui suo prope prolabantur inge-
nio: odium in se solent prouocare: Sed quorum miseremur: eos
omni presidio adiuuamus: quos uero odimus probe multatos es-
se percipimus. Demum que sunt digna auxilio: leuiora sunt: deteriora ue-
ro: quibus infligit pena. Sed sanitatem rursus in utroque spectamus: Alte-
ram quidem omnem expertem indigentem: alteram indigentissimam in-
ueniemus. Altera felicitatem dispensat: altera infortunium inuenit.

De populo pulchre

SERMO

Altera malorum iniquationem penitus respuit: Altera facile labitur in uitium: huic perpetua sanitas: illi diurna. huic firma: illi caduca. huic immortalis: illi immortalitati profus addicta. Consideremus & morbos. Corporis morbus arte facillime depellitur: animi morbus difficulter a lege sanatur. Et corporis quidem morbus: si qui em uehementer anxium habet: ei sanitas maius desiderium incutit. Quod uero animum ceperit: eum ad contemnendas leges: magis cotidie indurat. Huic dii suppetias ferunt: illum odiose repellunt. Aduerte preterea: bellum nunquam ob corporis egritudinem est ortum: At ex animi morbo maxima sepiissime bella exarserunt. Nemo unquam qui corporis morbo laboraret: aut delator effectus est: aut sepulchrum uiolauit: aut depopulatus est agros: aut nefarium aliquid conseruit. Morbus corporis laborantem male habet: Animi morbus haud ad eum solum: quem corripuerit: sed ad proximos quosque miseriam defert. Inspice obsecro sermonis habiti imaginem: ex politica similitudinem expressam. Quo tempore Atheniensium ciuitas popularibus stabat institutis: ciuium multitudine: magnitudine imperii: & opum potentia florebat: Imperatoribus preterea abundabat. In qua .i. Pericles summam haberet auctoritatem: Eam tum pestilisque primum ex ethiopia progredi cepisset: post Persarum regnum pertransisset inuasit: In ea stationem finemque capiens ciuitatem confecit: idque malum concursus multitudinis in urbem: & bellum Peloponnesiacum auxerunt. Hec cum uno tempore multis uidiisque malis premeretur: cuius scilicet ager uastaretur: Ciues contagione absumerentur: captiuarentur homines: potentia tabesceret: sub infortunii mole caderet corpus. Vir unus (is tum erat ciuitatis animus) Pericles ille ab egritudine intactus: sanitate uigens: iacentem ciuitatem excitauit: exiit: effecitque ut ad resumendas extinctas uires respiraret. Unus ex omnibus ciuibus qui uel pesti resisteret: uel bello. Nunc autem uicissim secundam imaginem considera. Pestilentia abiit: populus conualuit: uires sunt restitute: sed partem que gubernaculi munus suscepisset morbus inuasit: acerbis sane & insanius proximus. Hic quoque populum cepit: & in eandem egritudinem uertit. Quid enim: non ne cum Cleone insaniuit populus? Num

Pericles

Cleon

QVADRAGESIMVS PRIMVS CXIIII

Hyperboli morbum non est passus? Aut non cum Alcibiade exarsit? Quid deinde? idem morbus cum ipsis populi ductoribus consumptus: populum in eandem perniciem traxit: atque alium aliter perdidit: cum alius alio miseram illam: atque infelicem iuxta homerum uersum aduocaret.

Huc age nymphea ueni: diuinamque facta tuere: Et quidem Alcibiades Siciliam ostendit. Cleon Sphaacteriam: aliam aut terrae aut maris portionem: ueluti febribus correpto: fontes ac puteos. Hec sunt uiri nequam uestra diuina opera interitus: destructio: ac malorum uigor & egritudinis tabes. Hoc idem efficere potest animi morbus: si eum corporis morbo conferatur. Languescat corpus: perturbetur: corrumpaturque: si quidem ab animo ualenti habeatur: facile egritudinem contemnat: malumque conculcet: ut Pherecides in tumulo positus contemnebat: cum illi corpus quidem tabes exederit. Rectus tamen animus inutilis illius septuercionem auide expectaret. Ausim uero id affirmare: neque etiam preter animi uoluntatem aduenturam corpori tabem: quasi eum dixeris: quod cum detinet in carcerem uideritque: carceris putrescere parietes: ac labi egressum carceris: ac uiculorum liberationem preestoleat: ut ex multis atque obscurissimis tenebris: quibus interim obrutus esset: quandoque se uindicans: aerem aspicere possit: ac clarissima luce saturari. An hominem putas: qui belle exercitatum corpus: duratumque in laboribus haberet: terreri posse? si ei clamides attritione scinderentur: & non eas potius letum obiecturum: nudumque corpus: nudo aeri amicum amico: liberum libero ostentaturum? Quid nam aliud pellem: ossa: carnemque (quo ad animum pertinet) esse arbitraris: quam diurna indumenta: quam pannosas tritas: uilissimasque lacernas: quas ferrum facile scindat: liquet ignis: & ulcus depascatur. Optimus igitur animus in exercitationibus ac laboribus habitus: facile illa omnia contemnit: cupitque quam primum indumenta deponere ut qui forte hunc uirum laborantem corpore inspexerit: pulchre illud Vlixes in eum proferre possit.

Quale seni foemur abrupto centone patescit.

Contra animus humilis: si sit defossus in corpus: ut pigrum aliquod

Hyperbolus
Alcibiades

Alcibiades
Cleon

Pherecides

Vlixes

Homerus

reptile / latibulum adeptum: ita is corporis nidum artissime com-
plectitur. neq; unq; ab eo abduci uult: aut ipse sponte erepere: sed
potius cum incenso nido una exurit: cum diuulso diuellitur. & in
corporis cruciatu doloris se sotium prebet: Et cum clamante cla-
mat. O pes ne te ascindam? ait Philoctetes: absconde queso mi ho-
mo: ne ciulato: neue amicis conuitium dicit: ne Lemnię terre infe-
stus esto. O mors Peana. Si quidem Philoctete eo proposito dicas
ut malum commutaturus cum malo: precationem minime pro-
bo. Sin uero mortem re uera Peana esse arbitraris: ac uideam infa-
tiabilis. morbidiq; bruti: optime reris. Perge itaq; Peana precari at-
q; inuocare. Sed me (ut uideo) oratio ad exemplar manifestius ap-
pellit. quod me Hercle auebam iam dudum uobis ostendere. Erant
in exercitu grecorum multa hominum milia.

Ver flores quot habet. tegitur quot frondibus estas

Nemoq; non ualidus. non interger. non robustus. tantuq; homi-
num nūerus Pergamis circumfusis nihil toto decēnio efficere po-
tuit. Non insectator Achilles. non permanens Ajax. non Diome-
des interfector: non iaculator Teucer: non consilio Agamemnon:
non eloquio Nestor: non uasramentis Ulyxes: Verum his ita De-
us responsum dedit. O optimi ac generosi alumni grecię. frustra la-
boratis. frustra persequimini troianos: in cassum tela emittitis. in
cassum consulitis.

Nunq; aliter magnę capietis moenia Troię

Nec prius accedat q; uobis auxiliator.

Quis nam is? ualidus scilicet animus inualidum corpus. fetidum
claudicans. fereq; morbo consumptum. Deo itaq; fidem habentes:
auxiliatorem hunc ex lemno adduxerunt: cuius erat animus inte-
ger. morbidum corpus. Verum si placet pro rei huius speculatio-
ne. in robustam gladiatoriamq; (ut ita dixerim) corporis firmitate.
animi morbum inferamus. laboret animus morbo uoluptatis dis-
soluatur. ac tabescat: Quod remedium. aut que utilitas laboranti
huic aīo ab ipso corpore obueniet? Sardanapalus egrotat. non ne-
uides ut morbus ipsum etiam inualerit corpus? flaccescit miser.
oculisq; ipsis contabescit. atq; impatiens morbi. in ignem se deicit.

Egrotat Alcibiades: ipsum quoq; ignis exurit. uehemēs sane. ferus Alcibiades
q; rationem i infaniam uertens. a quo undequaq; rapitur. ueplatur
q; modo ex Lyceo in contionem. modo es contione ad mare: ex
mari in Siciliam: ex Sicilia ad lacedemonios: ex Lacedemoniis ad
persas: ex Persis Samū. ex Sāo Athēas: ex athenis rursus ad hellepō-
tum: aut quocūq; gentium. Egrotat item Critias aspero nimirum Critias
uario. atq; incurabili morbo: usq; adeo ut cum nec uniuersa quidē
ciuitas perferre queat: & tamen omnibus his corpora integra erāt.
atq; optime ualentia. Delicatus Sardanapalus: formosus Alcibia-
des: robustus critias. Sed horum ualitudo est odiosa: Languet
itaq; potius critias ne tyrannidem inuadat. Aegrotet alcibiades:
dum athenienses in Siciliam perditum non eat: Laboret Sarda-
napalus: cui satius consultum uideatur: si eum potius aduerlet ualitu-
do. q; uolupras expugnet. Deniq; ita potius cedat. ut non assuma-
tur a corporis morbo. quem perpetua sceleris inundat illuuias. Si-
cut enim que solēt ulcera latius serpere. ubi ea semel iplicuerit cor-
pus. anteriora deuorant: atq; integri aliquid semper absumunt. con-
tumaxq; corpus in recipienda reddunt sanitate: donec medici ars.
fundum. sedemq; exciderit morbi: Ita cuius est animus suppuratus
introrsum. corrosus. putrisq; quodcūq; ei proximum est. non de-
sistit. ficere. Ascindendę itaq; ab eo sunt. ac precipidendę corporis ui-
res: in quas non secus animaduertendum est. atq; in licarii manus
in petulantis oculos. in eluonis uentrem. Quamuis. n. his morbis
imposueris iudices. carcerem. carnificemq; constitueris: eorum cot-
tidie tamen tabes iualefcit: manareq; & occupare ultra non desinit.
fitq; improbitatis in expugnabilis acies. ubi morbus semel inolese-
re cepit: in eisq; materiam consentientem licentiam. s. intrepidam
impudentissimamq; audaciam inuenit.

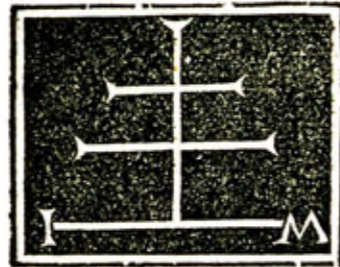
FINIS.

Vela dabo optata donec potiamur barona

REGISTRVM HVIVS OPERIS.

a. b. c. d. e. f. g. h. i. k. l. m. n. o. p. q. r. s. t.
Omnes sunt terni preter t quod est quaternio:

Impressum Romę apud Iacobum Mazochium
Romanę Achademię Bibliopo. Anno.
M. D. XVII. Dic. XV. Mensis
Octobris. Triumphante
diuo Leone. X. Pon
tificie maximo.
Anno eius
quinto.

ERRORES IMPRESSORIS

- Carta. 3. linea. 1. mitonibus fac tralatiõibus
Car. 9. infine iam fac eam
Car. 10. li. 8. tamen si. f. tam & si. & li. 10.
atergo uultus fac ultus
Car. 13. li. 17. elezomeniis. f. clazomeniis
Car. 14. li. 1. suspicere fac suspicer
Car. 15. li. 4. detentis fac decentis.
Car. 16. li. 35. ajo fac animo
Car. 17. li. 2. nãiscantē fac nãiscatur
Car. 18. li. 6. defluer. f. diff. et. li. 2. liberamē
to. f. libra. et. li. 11. labores. f. labore. et. li.
26. adrietus. f. archi. et. li. 31. qd. f. qd. et.
li. 24. atergo saturorū fac. saturum
Car. 20. li. 16. sudere fac sudore
Car. 21. li. 1. deest multos post Melitos et. li. 11.
pates fac. partes.
Car. 22. li. 18. aterg. Heraclitis. f. tus. et. li. 26
conuinctū fac cōuictum.
C. 23. li. 1. ater. desptū. f. expeditū et. li. 7. nige
stis. f. iugētis et. li. 35. opationē. f. pegrina
C. 24. ater. li. 18. legitimus. f. mis. (uonē
Car. 26. li. 14. deducta fac ctā. et. li. 26. atergo
Corinthi. f. corinthium
Car. 27. li. 30. deest supficies post huiusce.
Car. 29. li. 21. atingi t fac gar. et. li. 1. atergo.
peniq. f. de. et. li. 17. deest in post. toius.
Car. 37. li. 37. coorta. f. coorta. & li. 12. corpo
rea. f. corpora & aterg. li. 2. laudor. f. lau
dator. & li. 13. qdam. f. qdem.
Ca. 42. li. 33. q. f. q. Et car. 43. li. 35. pnux. f. pnux
Car. 44. li. 12. rediistis f. rediistis
Car. 45. li. 4. deest nun post pstar. & li. 5. agle
f. aqla. & li. 33. aterg. sinas. f. sinamus
Car. 46. li. 35. tribuerit fac tribuere.
Car. 49. li. 7. fuctus f. fructus. & li. 12. aterg
deest in. post tanta
C. 50. li. 14. nero. f. uero & li. ulti. alis. f. fal
Car. 51. li. 18. actionē fac actionū. (sis
Car. 52. li. 33. aterg. reliquē fac reliquum
Car. 53. li. 24. corpori stabs. f. cōporis tabs:
Car. 54. li. 29. aterg. utam. f. uiam
Car. 55. li. 9. libys. f. libs & li. 3. studioi. f. rum
& li. 30. immanibus. f. in manibus
Car. 56. li. 6. omniū. f. omnifar. am
Car. 57. li. 5. absoletas. f. ob. et. li. 32. sint. f. sine
& li. 8. aterg. uiam. f. uitam (f. ca
C. 58. li. 11. q. f. usq. Et. C. 59. li. 17. gymnastiz
Car. 60. li. 33. atergo. deest uero post utrof. p
C. 63. li. 32. torū. f. totū & aterg. li. 34. deo. f. deo
Car. 64. li. 2. militis. fac. multis.
Car. 65. li. 12. atero. pre. fac. per
Car. 67. li. 18. deormitatem. fac. deformitē
Car. 68. li. 2. itam. fac. etiam
Car. 69. li. 9. aterg. xelxis. f. xerxis. & li. ulti.
Hemeri. fac. Homeri.
Car. 70. li. 12. plauis. f. palus & li. 15. elicor. f.
felicior. & fluuius. fac. uios & li. 21. toni
ces. f. cis & li. 24. parter. f. pater.
Car. 72. li. 17. pnicipes. f. pnceps
C. 75. li. 5. potētā. f. sua. & li. 11. pnide. f. pinde
Car. 78. li. 1. aterg. ceptū. fac. capti.
Car. 79. li. 13. aterg. inetiā. generibus. f. inite
generibus & li. 25. si. fac. se.
Car. 81. li. 13. nouās. f. na. & li. 10. filius. f. filius
Car. 82. li. 17. atergo. uitur. fac. uidetur
C. 84. li. 13. trasmissos. deme. S. & li. 28. animi
fac. an. & li. 29. scia. f. snia. & li. 8. atergo
minime. ac. nūime (sui
C. 85. li. 9. su. f. suo. & li. 9. ater. ipului. f. ipul
C. 86. li. 7. bona. uacat. & li. 18. pateret. f. petoret
Car. 87. li. 17. aterg. deest. q. magis. decernere
post. demostare.
Car. 90. li. 9. celerāt. fac. brant.
Car. 91. li. 2. deest. ad. post. uirtutis
Car. 93. li. 10. atergo. abdictā. fac. addictam
Car. 94. li. 17. aterg. fret. fac. foret
Car. 95. li. 17. aterg. utrū. f. uerū. et. li. 20. fides
fac. fidens
Car. 96. li. 19. destrib. fac. distributionē. et. li.
13. uirtutē. f. uirtute. & li. 35. felicitatū. f. tem
Car. 99. li. 3. patētes. f. pe. & li. 4. eadē. f. eadē
C. 100. li. 2. fura. f. furia. & li. 11. aium. f. amniū
Car. 101. li. 18. spē. f. spe
Car. 104. li. 6. atergo. Eholos. f. eth
Car. 105. li. 10. atergo. cocrodili. f. cocrodilī
Car. 106. li. 32. atergo. dtuerit. f. lerit.
Car. 108. li. 18. efficit. f. effecit. et. li. 17. atergo
iudicium. fac. iudicum
Car. 109. li. 22. uiri. fac. uir.
Car. 110. li. 14. scia. f. sciam. et. li. 31. uetustissī
mus. f. mū. & li. 14. atergo. uentet. fac. ter
Car. 113. li. 6. si. f. sit. et. li. 14. pentus. f. penitus
& li. 12. muius. f. matus. & li. 23. mals. f.
malum & li. 24. aru. fac. artus

